

Bestiar

www. cartearomaneasca.ro

Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ
București, Calea Victoriei nr. 115, sect. I

© 2008 by Editura Polirom

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

BÂGIU, LUCIAN

Bestiar. Salată orientală cu universitari închipuiți / Lucian Bâgiu ;
– București : Cartea Românească, 2008

ISBN : 978-973-23-1937-6

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Lucian Bâgiu

Bestiar

Salată orientală cu universitari închipuiți

CARTEA ROMÂNEASCĂ
2008

Lui David Lodge

„Acestea într-acesta chip prin câteva a nopții ciasuri
Inorogul cu Șoimul voroavă făcând, Hameleon, precum
mai sus s-au pomenit, la lăcașul său ducându-se vasul
uluirii vetrilele gândurilor deschidea, prin marea relelor
socotele înnotând, spre toate vânturile holburilor funele
chitelor întindea. Așa el în valurile vicleșugurilor
tăvălindu-se (poate fi răutatea îndoit și întriit să lucreze
furtuna slobozind) somn fără somn și odihnă fără
odihnă îl chinuia, atât cât cu ochii deșchiși somna și
cu toată fantazia deșteptată visa, în care vis părerea
chipuri ca acestea închipuindu-i îi zugrăvia.”

(Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică*, 1703-1705)

„Il n’y a pas de hors-texte”

(Jacques Derrida, *De la grammatologie*, 1967)

I. Ingredientele

— Domnule asistent. Trebuie într-adevăr să facem ceva pentru a reduce cheltuielile instituției.

În principiu nu puteam fi decât de acord cu dilema șefului de Catedră. Prevăzător, am replicat prompt :

— Sper că nu luați în considerare să îmi reduceți salariul. Este deja la minimum. Nu cred că se mai poate.

Șeful încremeni cu furculița la jumătatea distanței dintre farfurie și buzele tremurânde. Probabil calcula febril diferența dintre veniturile noastre. Sau poate doar își formula următoarea considerație. Rosti decis :

— Am intrat odată în closet.

După care înfulecă sănătos din friptura cu sote. Eu am avut un moment de ezitare. Prezumtiv niciunul dintre colegi nu auzise remarca. Sau preferau, cu deosebită delicatețe gastronomică, să o ignore. În definitiv, friptura cu sote era, într-adevăr, delicioasă. Dar șeful nu era omul jumătății de măsură. Înghițind, continuă :

— Și în closet curgea apa, domnule! Am revenit după câteva săptămâni. (Nu se putea ști dacă în intervalul respectiv nu mai frecventase exclusiv respectivul

Lucian Băgiu

perimetru sau întreaga instituție). Apa curgea în continuare, domnule asistent! Păi cum să nu avem deficit bugetar!

Era, într-adevăr, o soluție inedită. Cu siguranță că rectorul nu o luase în considerare la ședința festivă (sau de bilanț, încă nu mă lămurisem) care tocmai avusese loc în amfiteatrul cel mai încăpător al Universității. E drept că la numitul eveniment s-a precizat expres că întregul sistem de canalizare al clădirii fusese recondiționat. Se pare, fără un rezultat satisfăcător. În acel moment, fatal, rectorul trecu prin spatele nostru, grăbit pentru a împărți amabilități întregului personal reunit la cantină. Șeful văzu oportunitatea supremă.

— Domnule rector! Este inadmisibil! Am intrat odată în closet. Curgea apa! Nu se poate! Și așa personalul de întreținere și cel administrativ îl depășește numeric pe cel al cadrelor didactice. Și nu intră niciunul toată ziua în closet să vadă cum curge apa!

Am încercat, inutil, să acord o atenție cu totul neobișnuită conținutului farfuriei. În acel moment va fi devenit imposibil tuturor colegilor să nu fi asociat soteul cu anumite reminiscențe dintr-un perimetru specific – și specificat – al instituției. Însă niciunul nu cutează să arunce priviri în afara meniului de sub figură. Nu știu de ce, am avut acuta senzație a unei intensități a efluviilor psihosomatice care se manifesta într-un acord altfel greu de regăsit între membrii Catedrei. Nu am remarcat ce va fi răspuns rectorul. Cel mai probabil, nimic.

În timp ce părăseam cantina mă obseda, în subconștient, o idee statornică. Când am ajuns în locul de adâncă reculegere și totală intimitate al Universității – nu, nu e vorba despre sala de lectură a Bibliotecii – am conștientizat, instantaneu cu o deplină ușurare, natura ideii recurente. Să fi fost încăpățânatul izvor diluvic la care se referea șeful firicelul care curgea binevenit peste câteva pastile chimice pentru a îndepărta mirosul specific? Cu un gest de încheiere a unei operații stringente, am înlăturat, concesiv, ipoteza. Dar ziua era departe de a se fi încheiat.

În Catedră mă aștepta Profesorul titular. Vârsta îl oprise să ia parte la festin. Înlăturându-și ochelarii cu ramă groasă, prin care analiza cu o deosebită atenție unele însemnări ilizibile, își întoarse capul cărunt către mine, plescăi de câteva ori cu aplomb, după care mă abordă frontal:

— Domnule asistent, ai mâncat bine?

O secundă sotéul îmi străbătu, insinuant, considerațiile nerostite. Precaut, mă hotărâi asupra variantei ambigue:

— Ați pierdut un adevărat regal, domnule profesor. Șeful a fost la înălțime. Meniul s-a asortat de minune conversației.

Suspicios, Profesorul mă scrută cu atenție. Bănuitor, nu insistă. Îi eram, o dată în plus, recunoscător. Tactul său era desăvârșit.

— Mă bucur. Aș avea o rugămințe la dumneata.

Lucian Băgiu

Era rândul meu să îl scrutez cu suspiciune. În mod obișnuit nu avea nici o rugămintă pentru mine, fiind perfect conștient de interesul – limitat – pe care îl acordam disciplinei al cărei titular dânsul se afla prin vocație, iar eu, din întâmplare. Relațiile noastre profesionale nu purtau urmă de echivoc și puteau fi considerate, prin urmare, perfecte. O vagă intuiție a perfectibilității lor îmi creă un moment de nesiguranță. Conciliant, Profesorul se grăbi să mă liniștească :

— Nu e nimic serios. Doar te-aș ruga să îmi redactezi pe computer tematica și bibliografia examenului dumatile de titularizare ca asistent. Doamna Decan mi le-a cerut acum două săptămâni.

Cum să îi fi spus Profesorului că este ziua în care împlinesc douăzeci și patru de ani și că sunt așteptat, de bună seamă, acasă? Resemnăt, am întins mâna către însemnările ilizibile.

— Desigur, domnule Profesor. Cu cea mai mare plăcere.

Așezat în fața computerului mă trezii confruntat cu un sever examen de conștiință : să fi fost de vină doar scrisul tremurat, minuscul, stenografic, al septuagenarului Profesor, sau, într-adevăr, după doi ani în care jucasem rolul ridicol și fals de coordonator al seminariilor unei discipline anoste, eu tot nu eram în stare să recunosc numele autorilor și al operelor din bibliografia fundamentală? În acel moment îmi sună telefonul mobil. Uimit, citeam numele doamnei Decan. Hotărât, părea a fi o zi fără de sfârșit.

— Alo, doamna Decan? mă trezii întrebând cu stângăcie, sperând, absurd, că, poate....

— Da. Mi-am amintit că astăzi este ziua ta și doream să îți spun „la mulți ani”. Te rog să mă scuzi că te sun atât de târziu, dar vroiam neapărat să îți transmit gândurile mele bune.

Ei, la asta nu mă așteptam. Era, practic, prima dată când doamna Decan mă suna dânsa pe mine. Nu știam exact cum să reacționez.

— Vă mulțumesc, am articulat laconic.

Tot dânsa află o continuare firească :

— Ești acasă, mă gândesc.

Întrezărind o șansă nesperată spre a-mi manifesta preocuparea – altfel total inexistentă – pentru obiectul activității mele profesionale, intervenii hotărât, cu o voce autoritară :

— Nu, doamna Decan. Sunt la Catedră, cu domnul Profesor, hotărâm tematica și bibliografia pentru examenul de titularizare.

La celălalt capăt al undelor electronice, tăcere. De abia acum trăii o oarecare neliniște existențială. E drept că, formal, era puțin deplasat să îi comunic eu doamnei Decan că tocmai îmi configurez posibilele subiecte pentru un concurs imparțial. Pe de altă parte mă simțeam vag disculpat întrucât oricum majoritatea autorilor îmi rămâneau complet necunoscuți. Prin urmare, imparțialitatea subzista. Însă argumentul, nu îl puteam admite public. Aveam o dilemă. Doamna Decan rezolvă laconic situația.

Lucian Băgiu

— Am întocmit-o eu. Spune-i, te rog, domnului Profesor că termenul la care aceasta trebuia predată la rectorat a trecut demult. Nu am avut încotro.

Nu știu de ce, dar parcă mă simții ușurat a doua oară în acea zi. Mai rămânea o problemă : domnul Profesor. Cu gândul la universul familiar al căminului, îmi luai inima în dinți.

— Domnule Profesor, știți, nu mai este necesar să introducem pe computer această listă. O alta a fost deja înaintată.

Cu gesturi largi Profesorul își îndepărtă ochelarii, plescăi de câteva ori – ticul ajunsese să facă parte din personalitatea domniei sale – cântări atent schimbarea de situație, după care se decise.

— Foarte bine. Domnule coleg, aș mai avea o rugămintă.

Perspectiva revenirii acasă se îndepărta într-un ritm alert. Hotărât, nu era o zi liniștită.

— Te rog să mă însoțești mâine la Tribunal.

În acel moment, instantaneu, îmi reveni în minte – și nu numai – soteul de la prânz. Cu o vagă senzație de disconfort în zona palatului fonator – cum s-ar fi exprimat Profesorul – reușii să articulez sfârșit :

— Desigur, domnule Profesor. Cu cea mai mare plăcere.

În drum către ieșire, venerabilul meu coleg mai adăugă :

— Și la mulți ani, domnule asistent. Împlinești o vârstă frumoasă.

Indiscutabil, era făcut dintr-o altă plămadă. Eu nici acum nu știam în ce zi a anului se născuse Profesorul meu titular de disciplină, al cărui asistent fusesem, printr-o întâmplare, în ultimii doi ani. Brusc, mi-am dorit – a câta oară? – ca etapa studenției să fi durat ilimitat. Era, oricum, mai lipsită de echivocuri.

Întâia mea experiență juridică s-a dovedit a fi, indubitabil, kafkiană. În câteva momente m-au străbătut, ce-i drept, și reminiscențe ale teatrului absurdului, pe care îl abordasem, tangențial, la un curs opțional.

— Rog reclamantul să își expună cauza.

Profesorul titular se apropie, lent, dar inexorabil, de instanță.

— Domnule judecător, onorat auditoriu.

Ei, cel puțin stilul protocolar îmi amintea de prelegerile universitare. Trebuie să admit că, în ceea ce mă privește, era pentru prima dată că nu mimam interesul. Poate că tocmai de aceea Profesorul făcu o pauză, mă fixă în mod evident, după care, indecis asupra atitudinii mele – să fi conștientizat în acel moment că îmi captase, nesperat, atenția? – dar perfect imperturbabil în discursul său, continuă. Pe de altă parte, poate doar își luase un punct de reper familiar în sală, mă străduiam să mă conving eu însumi, fără prea mare succes.

— Pledez astăzi, aici, pentru onoare și dreptate.

Judecătorul însuși părea contrariat. Înainte de a intra pe rol cazul domnului Profesor, magistratul tocmai

Lucian Băgiu

evacuase un delincvent de drept comun, care, odată cu pronunțarea sentinței, amintise onoratei instanțe, într-un *alegro ma non troppo* fulminant, câte ceva despre, cum ar zice, impropriu în context, Pseudo-Dionisie Areopagitul, frumosul arhetipal, în combinație echidistantă cu acea *Urmutter* a filosofiei germane, personalizată după situație și moment. Rafinamentul domnului Profesor părea a fi o premieră în acea instituție judiciară, și poate președintele însuși va fi avut unele reminiscențe din perioada studenției...

— Cu un an în urmă, doamnelor și domnilor (privii disperat în sală. Ei, da, erau și câteva doamne), distinsul meu coleg și-a însușit, într-un mod care îl discreditează, un bun care îmi aparține.

„Distinsul coleg”, pe care Profesorul îl cunoștea de aproximativ jumătate de secol, răstimp în care semnasă împreună câteva volume de referință în domeniu, nu schiță nici un gest în banca acuzaților. Judecătorul încerca, disperat, să își mascheze nedumerirea.

— După cum cunoașteți, cu siguranță, Academia a editat, anul trecut, primul volum al unei opere excepționale.

Judecătorul făcea eforturi vizibile de a-și aminti, cu siguranță, nu opera excepțională editată de Academie, ci ultimul roman polițist pe care îl citise cu ani buni în urmă¹. O secundă o lumină de satisfacție îi străbătu

1. Nu este adevărat, nu îmi plac romanele polițiste.

privirea. După care reveni, contrariat, la pledoaria Profesorului.

— Întrucât vârsta nu îmi permite să mă deplasez pe distanțe atât de lungi, am apelat la bunăvoința mai tânărului meu coleg pentru a-mi procura și mie un exemplar, odată cu prezența domniei sale la Academie.

Judecătorul scrută, în culmea perplexității, dosarele reclamantului și ale pârâtului. Având mustărări de conștiință pentru seara precedentă, dimineața cercetasem eu însumi, cu maximă acribie, dosarele tuturor colegilor, la serviciul personal. Profesorul titular și distinsul coleg al domniei sale erau despărțiți, în etate, de o zi. O singură zi.

— Spre onoarea domniei sale, distinsul meu coleg a răspuns favorabil solicitării mele îndreptățite asumându-și plăcuta responsabilitate de a achiziționa, de la editura Academiei, un exemplar la preț redus, spre a mi-l înainta de îndată ce se va reîntoarce în Universitate.

Hotărât, era cea mai reușită prelegere a Profesorului. Eram mândru de faptul că îi fusesem student și parcă și fișa disciplinei mi se păru mai puțin respingătoare. Mi-am îndreptat umerii și, într-un exces necugetat de naivitate, mi-am rotit privirile prin sală. Cruntă dezamăgire. Următorul pârât, cu cătușe la mâini, martor întâmplător la procesul „nostru” (deja foloseam adjectivul pronominal posesiv), rămăsese cu gura căscată urmărindu-l pe Profesor. Lovitura de grație avea să vină însă mai apoi, când, perseverent, am încercat o a doua

Lucian Băgiu

variantă a feed-back-ului. Jandarmul uitase de sine și își sprijinea, pierdut, mâna de umărul deținutului și tocul revolverului de șoldul acestuia. Șapca îi alunecase mult pe ceafă și nu știu cum se face că, în acea postură, omul legii și delincventul îmi păruă uniți de aceeași nepuțință a înțelegerii. Mi-am întors subit privirile către Profesor, încercând, disperat, să mă autoconving de justetea pledoariei sale.

— Onorată instanță, stimat auditoriu.

Profesorul îi fixă, prin lentilele groase ale ochelarilor, pe cei doi indivizi din sală, înfrățiți în stupefacție. Aceștia, intimidați, se uitară unul la altul, acum mai apropiați ca niciodată. Profesorul păru satisfăcut de rezultat, dar am senzația că nu văzuse, de fapt, pe nimeni și nimic. Era complet furat de înalta acuzație pe care avea să o formuleze.

— Distinsul meu coleg nu recunoaște să îl fi însărcinat cu o asemenea răspundere. Susține că respectiva înțelegere nu a avut niciodată loc. Solicit să fiu pus în posesia volumului de către forurile îndreptățite.

Profesorul își ocupă locul în sală. Acum trebuie să aduc anumite precizări. Cazul era celebru în întreaga Universitate. Probabil nu exista portar sau femeie de serviciu care să nu fi cunoscut, în mare, disputa dintre cei doi colegi. Între timp Biblioteca Universității achiziționase respectivul volum, Academia reușise să editeze un al doilea tom, dar întreaga lume universitară rămăsese paralizată fatal în jurul insolubilei probleme a celui

misterios exemplar pierdut undeva între Academie și Catedră. Înfruntarea de astăzi părea a fi punctul culminant al unui roman al campusului universitar, ireal și totuși de netăgăduit. Sala era arhiplină. Dacă ai fi încercat să soliciți ceva, orice, din partea Universității în acea zi, cu siguranță că ai fi trăit convingerea fermă că întreg personalul intrase, subit și într-un acord mutual, în grevă.

Judecătorul, sufocat de situație, rosti ezitant și neconvingător :

— Rog pârâtul să își apere cauza.

Zeci de priviri se focalizară, instantaneu, asupra colegului reclamat. Acesta, imperial, purtându-și cu deferență bastonul în mâna dreaptă (deși „mai tânăr”, vârsta îl încercase mai greu...), își roti larg sprâncenele stufoase asupra întregii audiențe, pentru a obține efectul maxim, și rosti scurt, decis, și cu un glas surprinzător de ferm :

— Rog reclamantul, venerabilul meu coleg și prieten, să aducă probe.

În acel moment mi-aș fi dorit să fiu oriunde altundeva în univers, mai puțin în al treilea rând al sălii de judecată. Până și perspectiva examenului de titularizare îmi părea ca o Mekka binecuvântată, iar seminariile aferente disciplinei anoste drept cea mai dezirabilă opțiune a planetei. Priveam, descurajat, către ieșire, sperând, irațional, că va interveni o minune, se va declanșa un cutremur, se va produce o revoluție, va avea loc o grevă a judecătorilor – am impresia că și reprezentantul de

Lucian Băgiu

față al breslei invoca ceva similar – sau, măcar, că va izbucni un incendiu. O secundă regretai amarnic faptul că nu pusesem în aplicare planul cu anunțul anonim al unei bombe în incinta Tribunalului. Hotărât lucru, momentele de glorie nu ți le alegi singur în viață. Ele te aleg pe tine, fără consimțământ.

Implacabil, Profesorul titular se roti către mine, mă țintui prin lentilele cu dioptrii imense – moment în care mă trezii în mijlocul unor speculații referitoare la cum s-ar fi desfășurat crucificarea biblică a celor doi tâlhari într-un mediu academic – și rosti imperturbabil:

— Rog asistentul să depună mărturie.

Cu ultimele eforturi ale disimulării îmi amintii de cutia Pandorei și încercai să mă autoamăgesc: poate, în definitiv, nu era decât un coșmar? O mână plină de înțelegere mi se așează pe umăr. Înainte de a mă întoarce pentru a constata o privire plină de compasiune, știam deja cine încerca să mă consoleze: alături de mână simții metalul rece al cătușei. Ei, da, era, incontestabil, momentul meu de glorie. Puteam să îmi alcătuiesc o platformă program și să candidez pentru o demnitate publică. Atenția și înțelegerea unei largi pături a societății îmi erau asigurate. Am uitat să precizez un amănunt esențial: pentru completarea normei de asistent îmi era necesar și acordul profesorului „mai tânăr”... Interogatoriul urma a beneficia de întreaga mea imparțialitate.

— Domnule asistent, începu marțial magistrul, apelând, pentru a-și asigura întreaga atenție a auditorului, la baston – nu era nevoie ; audiența încremenise într-o veritabilă fotografie de grup. Deținutul avea mâinile practic lipite de tocul sergentului. Cu o iluzorie zvâcnire a imaginației, sperai într-o scenă tipică dintr-un film american, în care bietul om încătușat urma a ne lua ostateci pe toți, pledând pentru o cursă aeriană internațională către o țară latino-americană. Ar fi fost finalul perfect al unei zile unice, inegalabile. În același timp, însă, ceva mai cerebral, îmi dădui seama că ceream, totuși, prea mult de la soartă. Resemnât, revenii la postura ceva mai derizorie : martor cheie al procesului universitar.

— Ați fost prezent, în data de..., anul trecut, în cadrul Catedrei ?

Fatidică zi. O regretam, de dimineața până seara – ba, uneori, chiar și noaptea, trezindu-mă din somn, lac de sudoare – cu perseverență și statornicie, în fiecare secundă a ultimului an. Pentru mine devenise un caz perfect de fidelitate și ură reunite indisolubil. Un coleg, divorțat și celibatar¹ convins din acel moment, mă

1. Naratorul comite o confuzie semantică. Statutul social al unui divorțat (care a fost căsătorit și s-a despărțit legal de soție) îl exclude pe cel al celibatarului (persoană – în special bărbat – necăsătorită). Și reciprocă este valabilă. Suspectăm narațiunea de față ca fiind ficțională. Vom reveni, cu noi argumente, la momentul oportun.

Lucian Băgiu

asigură că mă înțelege perfect. Cu o rară afinitate electivă, îi murmurasem drept răspuns că sunt alături de el în experiența traumatizantă pe care o trăise, dar că nu pot nutri speranța ca, asemeni lui, travaliul meu să beneficieze de un epilog epifanic și mântuitor. Colegul mă povățui, plin de gravitate, să nu minimalizez calitățile tămăduitoare ale unui verdict al justiției¹. Vorbea din experiență și era bine intenționat, dar, la acel moment, sfatul său îmi provocă doar o criză acută a efluviilor de adrenalină în sânge. Acum senzația revenise, revigorată. Să se fi apropiat momentul mântuirii? Uitasem să îl întreb pe colegul meu celibatar² care fuseseră simptomele care au precedat pronunțarea sentinței în cazul său. Cu un glas estompat, care mie totuși mi se păru strident și discordant, articulai un răspuns concis.

— Păi... da.

Profesorul, satisfăcut de rezultat, roti bastonul într-un cerc amplu asupra audienței. Privii, deznădăjduit, către Profesorul titular. Acesta nu schiță nici un gest. Părea să fie sigur asupra deznodământului. Certitudinea sa nu mă ajută cu nimic. Ba dimpotrivă. Sprâncenele stufoase continuară, implacabil, interogatoriul.

-
1. Celibatul nu presupune o decizie a instanței de judecată. Dobândim astfel argumente relativ temeinice pentru a considera personajul ca divorțat. Incertitudinea – indusă de imprecizia inițială – persistă însă.
 2. Admitem că ne aflăm într-un impas. Lăsăm la latitudinea cititorului statutul social al personajului.

— Ai asistat dumneata la o tranzacție financiară între cel care îți vorbește și distinsul meu coleg mai în etate? și, cu acestea, își îndreptă justițiar bastonul către distinsul coleg. Acesta îl măsură condescendent, fără a schița nici o replică.

— Păi... da.

Ei, la urma urmei postura de martor nu părea a fi chiar atât de complicată. Risca să devină chiar monotonă. Eram eu însumi puțin dezamăgit. Mă așteptam la ceva mai spectaculos.

— Ai reținut dumneata pentru ce anume se desfășurase respectiva tranzacție financiară?

Brusc, Profesorul titular scutură vizibil descumpănit din cap. Intervenise un factor neprevăzut. Eu însumi contrariat, variaii silabele răspunsului.

— Păi... nu.

Rumoare în sală. Judecătorul părea că a ajuns la capătul puterilor. Își șterse fruntea cu o batistă. Deținutul folosi, mai expeditiv, mâneca hainei. Sergentul își dădu șapca și mai către ceafă.

— Domnule judecător, nu mai am întrebări. Am împrumutat de la distinsul meu coleg mai în etate o anumită sumă de bani, pe care i-o returnez acum, cu scuzele de rigoare pentru întârziere. Domnul asistent este martor cu privire la suma respectivă iar dumneavoastră puteți decide dacă asupra persoanei mele reclamantul mai poate emite vreo pretenție.

Lucian Băgiu

Judecătorul răsuflă ușurat. Chipurile tuturor celor din sală se luminează instantaneu și șoaptele încep să circule susținut. Deținutul și sergentul își explicau unul altuia, transfigurați, ce deștept fusese bătrânelul cu baston. De mine uitaseră cu toții. Încercam să par cât mai mic în boxa martorilor și, totodată, fără nici o logică imediată, îmi amintii că toată lumea mă gratula cu apelativul de „domnule asistent”, mai puțin o studentă blondă, cârlionțată și copilăroasă din anul trei de studiu care mi se adresa, invariabil, zâmbind larg, cu discutabilul „domnișorul preparator”, spre ilaritatea colegelor și deconcertarea mea.

Printre discuțiile tot mai aprinse, mai putu fi distins glasul judecătorului rostind sentința, urmată de un ciocănit plin de intensitate. „Martorul se poate retrage. Cazul este închis.”. Multă vreme m-am gândit dacă zgomotul fusese produs de către reprezentantul justiției sau de către bastonul venerabilului Profesor „mai tânăr”. După un timp, rememorând cadru cu cadru sala de judecată, am regăsit pumnul strâns al Profesorului titular așezat ferm pe masa din fața sa. În definitiv se poate să mă fi înșelat flagrant cu privire la sursa zgomotului. Poate că nu era o expresie a imparțialității justiției sau a satisfacției învingătorului. Perspectiva examenului de titularizare ca asistent devenea din ce în ce mai sumbră.

A doua zi, în Catedră, atmosferă glacială. Colegii păreau a suferi subit de autism. Fiecare era aplecat

asupra câte unei reviste sau cărți în care se putea presupune, după atenția pe care o acordau paginilor, că au aflat subiectul câte unei teze de doctorat sau al unui grant academic. Ceea ce, în definitiv, ar fi fost chiar binevenit : ar fi sporit veniturile bugetare ale instituției, la un capitol deficitar... La salutul meu îmi răspunseră cu toții, pe diferite voci care mimau firescul, fără însă ca vreunul să ridice privirea de pe rândurile de sub ochelari. Am observat, cu coada ochiului, că o colegă părea încremenită în fața paginii cu mica publicitate. Poate urmărea să achiziționeze vila din fotografie, deși aveam dubii în privința solvabilității oricărui dintre noi... Spre stupefacția – dar și enorma mea ușurare – am conștientizat că, de fapt, nu eu declanșasem epidemia de autism acut. Sprâncenele stufoase erau aplecate asupra... volumului editat de Academie! În următoarele minute am putut să constat că, dintre toți cititorii asidui din încăpere, doar doi întorceau, furați de lectură, paginile. Profesorul titular, care, ca o pată de culoare în peisajul altfel uniform al lecturilor reunite, avea în față codul penal și codul civil, și distinsul său coleg „mai tânăr”, care, perseverent și imperturbabil, se manifesta prin exclamații pline de dinamism. La urma urmei, nu citea ultimul roman senzațional semnat Dan Brown și, cu siguranță, toți așteptam să ni se elucideze misterul unei lecturi într-atât de pasionante. Nu îndrăzneam să presupunem că buna dispoziție era mimată intenționat...

Lucian Băgiu

Situația fu detensionată de intrarea intempestivă a șefului de Catedră. Era într-o „zi mare”, puteam deduce după starea sa de surescitare. Marțial, ne comunică noutatea din pragul ușii larg deschise, asemeni soldatului după lupta grecilor cu perșii la Marathon.

— Am învins!¹ Nu mai curge apa!

Deci nu era pisoarul. Îl acuzasem pe nedrept. Făcându-mi *mea culpa* în gând, luai o privire gravă și interesată, în ton cu atitudinea plină de empatie a colegilor. Imprevizibil, șeful de Catedră trebuia menajat, cu toate idiosincraziile sale exotice. Burlacul convins interveni magistral:

— Ei, asta este o veste formidabilă, stimate coleg. Lumea academică a micii noastre instituții este acum, într-adevăr, cum ar fi spus anticii, într-un deplin catharsis.

Afinitățile dintre structurile intelectuale ale membrilor Catedrei erau destul de estompate. În cazul burlacului și al șefului de Catedră lipseau, evident, cu desăvârșire. Cel din urmă îl privi ezitant, după care mormăi cu jumătate de gură un „Mă rog” neconvingător. Estetica

1. Soldatul se numea Pheidippides, era un mesager atenian, iar legenda relatează că acesta a alergat distanța de 42 de kilometri de la câmpul de luptă din orașul Marathon până la Atena, pentru a anunța victoria asupra Persiei în bătălia de la Marathon (490 î. Hr.). În momentul în care a ajuns, a pronunțat cuvântul *Nenikamen* (Am învins!), după care a murit pe loc. Cum șeful de Catedră se rezumă la partea verbală a reiterării posturii lui Pheidippides, îl bănuim pe narator de o sardonică malițiozitate de subtext.

antichității nu era punctul său forte... Continuă imperturbabil :

— Doamnelor, domnilor, convoc o ședință. Trebuie să discutăm problema reducerilor bugetare.

Brusc, întreg personalul se ridică în picioare, cărțile și revistele fură închise în grabă și fiecare începu să comunice celorlalți în general, nimănui în special, oricui s-ar fi nimerit, responsabilitățile care arogau augusta lor persoană oriunde altundeva în univers, dar nu în cadrul Catedrei.

— Am întârziat la curs...

— Colega, nu dorești să te asist, am o idee formidabilă, poate discutăm colocvial cu studenții...

— Sunt solicitat la Bibliotecă, este vorba de o încurcătură cu cei doi scriitori omonimi din perioada târzie a evului mediu timpuriu...

— Mi-au stabilit eronat salariul la serviciul salarizare, îmi e teamă să nu îmi rețină din venituri luna viitoare...

— Știați că există un marș al Ligii studenților contra molestării femeii în familie ?

În acest moment cu toții ne întoarserăm uimiți către autorul bizarei înștiințări. Era burlacul convins¹. Nu conta. Ideea era, indubitabil, oportunitatea supremă. Un cor de glasuri aprobă instantaneu cu o solidaritate altfel greu de regăsit pentru orice altă inițiativă comună :

1. Îl cunosc foarte bine. Este văduv.

Lucian Băgiu

— Colega, ai dreptate, trebuie să întărim relațiile cu Liga Studenților, să simtă apropierea și interesul nostru pentru activitățile lor.

Grav, burlacul rosti sentențios :

— Iar femeia maltrată în familie trebuie să simtă faptul că întregul colectiv al Catedrei noastre îi este alături. Ar însemna mult pentru ea.

Lovitura de grație fu însă aplicată de o tânără colegă, despre a cărei viață particulară nimeni nu știa nimic – pentru că ea nu există? îndrăzni, odată, să emită ipoteza, între patru ochi, poetul boem al Catedrei, care, din motive bine întemeiate, îi aflate și o denumire neoficială, însă care, cu siguranță, putea fi oricând însușită ca licență poetică: „pitulice perversă”. Pitulicea... pardon, colega, se transfigurează inexplicabil și aprobă fervent, contrariindu-ne pe toți :

— Vă mulțumesc! Gestul dumneavoastră ne va onora nespus !

Aveam să aflăm, citind afișul până atunci ignorat la avizier, că acest marș fusese organizat în colaborare cu un grup al mișcării feministe, condusă, desigur, de colega noastră. A fost cel mai pestriț marș din analele urbei cu pretenții universitare. Succesul a întrecut orice așteptări. Studenților – ce-i drept, în majoritate covârșitoare, studente – nu le veni să creadă când ne văzură pe toți apărând în grup compact și împrăștiindu-ne, cu pancarte și sloganuri însușite ad-hoc, printre rândurile lor debusolate, dar brusc întărite apreciabil. Ne aflam

în campus o mână de indivizi, conduși eroic de șeful Ligii braț la braț cu șeful de Catedră – manifestația era, prin insolitul ei, genul său preferat, se simțea ca pește în apă. Când să părăsim perimetrul instituției, se produse o busculadă : ne ciocnisem frontal de mașina rectoratului, care tocmai transporta, în cadrul unui program finanțat de Uniunea Europeană, oaspeți de la Bruxelles – primii ai Universității noastre minuscule. Cert este că, în fața tăvălugului surescitat al manifestațiilor, cei din interior luară decizia de a ni se alătura – am convingerea de nezdruccinat că sugestia nu aparținuse rectorului. Studenții erau în culmea entuziasmului. Ajunși în fața consiliului local, primarul, înștiințat degrabă din surse neelucidate, se grăbi să își arate deplina solidaritate cu ceea ce credea a fi inițiativa rectoratului – relațiile dintre cele două instituții erau perfecte.

În cele din urmă totul se încheie în fața prefecturii, unde reprezentantul guvernului în teritoriu, între două telefoane în capitală, pentru a afla dacă se pusese la cale o criză guvernamentală între partenerii de coaliție, orchestrată în provincie, fără știrea sa, provocă o derută și o panică rar întâlnită pe culoarele ministerului de resort, când comunică faptul că printre manifestanți se afla un reprezentant al Uniunii Europene – care se dovedi a fi, de fapt, o reprezentantă extrem de atrăgătoare, motiv în plus de a beneficia de atenția tuturor forurilor implicate în eveniment. A doua zi ziarele centrale amintiră, confuz, despre protestele de stradă din micul centru

Lucian Băgiu

universitar aflat departe, în provincie, iar televiziunile intrară în ședință de strategii mass-media, totul orbitând în jurul aceleiași obsesive întrebări : oportunitatea de a dezvolta rețeaua filialelor din provincie și întărirea numărului de reporteri locali. Ca urmare a confuziei totale, și pentru a liniști lucrurile, Universitatea beneficia de ajustări bugetare din partea guvernului, iar Catedra, datorită prezenței în primele rânduri a șefului ei extrem de vociferant, de o finanțare din partea Uniunii Europene pentru un grant internațional cu schimb de experiență. A fost, fără drept de apel, momentul gloriei absolute a șefului de Catedră, care se felicita pretutindeni pentru ideea de a organiza marșul, inițiativă pe care și-o însușise cu dezinvoltură, uitând complet și sincer că fusese obligat să abandoneze o ședință pentru a fi luat pe sus în cadrul manifestației. Una peste alta întreaga suflare a Universității trăi o zi memorabilă, iar seara, în crama dintre zidurile cetății, arhiplină prin bunăvoința prefec-turii care sponsoriză subit un cocteil universitar, aveam să asist, stupefiat, la un moment unic. Cei doi stimabili colegi septuagenari, față în față la o masă de lemn, aplecați asupra volumului Academiei. Se pare că le fusese trecută eronat data de naștere în paginile acestuia. Posesorul bastonului părea a fi mai „în etate” cu o zi decât Profesorul titular. Pe acest criteriu, volumul reveni celui mai tânăr...

— Stimate domnule asistent, am o mare rugămintă la dumneata.

Era, practic, pentru prima oară că Profesorul titular mi se adresa, după episodul mărturiei depuse în fața instanței. În ultimele zile întorsesem situația pe toate fețele, dar, cu toată bunăvoința mea, nu reușisem să imprim nici cele mai vagi nuanțe optimiste tabloului votiv. Problema devenea cu atât mai complexă cu cât Profesorul era acum nedespărțit de prețiosul volum al Academiei, însușit după mai bine de un an de zile de așteptare, și pe care îl gratula, oricui era destul de neinspirat să i se ivească în cale, cu un ostentativ adjectiv pronominal posesiv : „volumul *meu*, colega ...”. În ceea ce mă privește, mă regăseam într-un *statu-quo* precar și plin de tensiune a imprevizibilului. Însă, dacă stau să mă gândesc mai bine, senzația precarității îmi era familiară de doi ani de zile încoace, de când mă trezisem, întâmplător, membru al Catedrei. Precaut, articulai deferent :

— Vă rog, domnule Profesor.

— Aș apela la bunăvoința dumată. Sincer să fiu, ești singurul în care pot avea încredere. Probitatea morală și cea profesională te recomandă.

Din toate variantele posibile, aceasta era, fără dubiu, cea mai improbabilă. O secundă îl suspectai că mă ia peste picior. Dar nu, Profesorul părea extrem de serios. Chiar grav, aș putea spune. Părea în iminența mărturisirii unei îndelungate frământări interioare. Resemnăt, mă pregătii pentru a face față, prin apelul la ample și variate expresii ale mimicii feței, vreunei descoperiri epocale din cadrul disciplinei al cărei titular Profesorul

Lucian Băgiu

fusesse în ultima jumătate de secol, iar eu, coordonator de seminarii, în ultimii doi ani ai acestui secol. Speram doar că nu voi fi nevoit să particip și oral. Gestică și mimica îmi erau limitele. Invocam un nesfârșit monolog academic. Scrutându-mă intens, Profesorul mă atacă frontal :

— Domnule asistent, te-aș ruga, în măsura în care programul încărcat îți permite (din nou suspiciunea că mă lua peste picior), să mă onorezi cu o vizită la domiciliul meu, în seara aceasta.

Dacă m-aș fi gândit, vreodată, să scriu un roman science-fiction, aceasta ar fi fost ultima prestidigitație a imaginarului la care mi-ar fi fost dat să apelez. Eu și domiciliul Profesorului păream a face parte din universuri paralele. În ciuda tuturor eforturilor depuse, sufeream de un blocaj intelectual. Pur și simplu nu puteam să mă regăsesc, virtual, într-un spațiu într-atât de abscons precum domiciliul maestrului. Îmi trecură fulgerător prin minte, Dumnezeu știe de ce, cabina de comandă din Star Trek, nava spațială a lui Darth Vader și poposii, finalmente, în nesfârșiturile ținuturi deșertice ale planetei Arakis. Profesorul va fi observat ceva, căci se arătă brusc neobișnuit de preocupat de umila mea persoană.

— Dragul meu, dar ai pățit ceva? Îți este puțin rău? Te rog, servește un pahar de apă, e o zăpușeală cumplită, într-adevăr.

Ce-i drept, simțeam că mă sufoc. Mașinal, întinsei mâna și dădui peste gât întregul conținut al paharului. Nu era apă. Poetul boem lăsase, de bună seamă, paharul

pe birou, după ce îl aprovizionase din rezerva secretă¹. Instantaneu senzația morții prin asfixiere deveni implacabilă. Reușeam cu greu să îmi adun gândurile. Bun, acasă la maestru. De ce oare? Aici nu îmi mai trecu nimic prin minte. Decât, o clipită, amintirea lui Hansel și Gretel, în casa din mijlocul pădurii. Apoi, un gol complet. Vedeam stele verzi. Privindu-mă august, continuă :

— Desigur, am toată încrederea în dumneata în ceea ce privește florile. Te vei descurca. Îmi cer scuze, dar eu unul nu îți pot fi de folos. Nu mă pricep deloc.

Florile? Toate cursurile despre teatrul absurdului îmi trecură fulgerător prin minte. Niciunde, însă, nu regăsi vreo scenă florală. Complet năucit, îngăimai jumătate leșinat, asemenea emirului pierdut în deșert, în căutarea Mekkaî :

— Desigur, florile...

— Ei, da florile, nu le putem evita. Există chiar un anumit limbaj al florilor, pe care nu îl cunosc. Trubadurii ăștia, niște impostori. Sper să nu facem o gafă. Semiotica.

1. Noi am așezat paharul pe birou. Într-adevăr conținutul acestuia provenea din rezerva poetului, care pentru noi nu constituia un secret. Johnnie Walker 15 year old Kilmarnock 400 Whisky. Cu ocazia unui conferințe internaționale găzduite de Universitatea din Edinburgh poetul își cheltuise întreaga diurnă pentru o sticlă. Excelentă alegere. În urma degustării palinkăi îmbuteliată fără licență în Poplaca scoțienii și-au manifestat interesul pentru un schimb de experiență academică.

Lucian Băgiu

Ajuns în acest punct, se încruntă și se opri din expunere, îngândurat. Mai mult ca oricând începeam să fiu convins că Profesorul meu bate câmpii. Pe de altă parte, în general prelegerile domniei sale erau cam dezlănate, iar studenții așteptau cu sufletul la gură și cu pixurile suspendate, vreme de două ore, să afle piatra unghiulară a expunerii. Când expira termenul, Profesorul își privea întotdeauna ceasul de la brâu cu o figură circumspectă, mormăia ceva în barbă despre elvețieni – singurul popor european cu patru limbi naționale, asta reținusem cu toții – după care se întorcea invariabil către mine și concluziona: „Mai multe vă va spune domnul asistent la seminar. Am deplină încredere că vă va risipi eventualele nelămuriri.”. Încrederea Profesorului în ceea ce mă privește părea a fi nețărmurită. Din păcate, și nedumerirea studenților era, asemeni întregului univers, într-o constantă expansiune către ilimitat.

Profesorul reveni la subiect și încheie concis, în vreme ce ieșea din Catedră, cu volumul sub braț:

— La șapte ar fi perfect. Nu uita florile. Va fi încântată. Am deplină încredere în dumneata.

Eram cel mai mare idiot din lume. Profesorul titular nu era, de bună seamă, celibatar¹. Mai rămânea misterul mobilului convocării. Nu știu de ce aveam senzația că Profesorul presupunea că acesta era de la sine înțeles.

1. După cum se va vedea, acest personaj nu este, cu certitudine, celibatar.

Doar mie îmi scăpa și nici nu găseam nici un indiciu, oricât mă străduiam, disperat. Până la urmă aflai o soluție de compromis: probabil Profesorul uitase, pur și simplu, să mi-l comunice. Însă, undeva, în subconștient, știam și eu că ar fi fost prea simplu ca situația să stea astfel.

A ajunge, însă, la domiciliul profesorului, se dovedi a fi o altă piatră de încercare. Locuia, se pare, într-o suburbie cochetă, vag pastorală, cu toate dichisurile și buna rânduială a locatarilor, în general oameni retrași din activitate, care, acum, își puteau permite liniștea, confortul și, evident, luxul de a duce o viață lipsită de zgomotele discordante ale urbei. În momentul în care taxiul frână în fața reședinței, mai impozantă decât mi-aș fi putut oricând imagina, vechi conac boieresc, avui subit o revelație ce îmi provocă o stare de acută perplexitate. Peluza era plină de chelneri forfotind, costumați impecabil, un cort era întins cu mult bun gust și chiar fantezie undeva, în spate, în apropierea unui heleșteu ce părea natural, iar un zgomot discret al unor celebre frânturi clasice – preclasice, aveam să aflu în curând – alcătuia fundalul sonor. Inutil să adaug, lume multă¹. Primii pe care îi recunoscui fură șeful de

1. Milos Forman s-a inspirat din acest pasaj pentru o transpunere cinematografică a situației, de regăsit în scena a XII-a, *Mingling with Wealth*, din musicalul *Hair*. Cum naratorul urma a se naște după încheierea filmărilor (23 noiembrie vs. 14 martie 1979), în rolul liderului hippy, George Berger

Lucian Băgiu

Catedră și Rectorul. Speram, din toată inima, că nu reluaseră subiectul risipei de apă în cadrul instituției universitare.

Stimulat, subconștientul răbufni. Îmi trecură prin fața ochilor datele serviciului personal și ale volumului academiei. Eram, cu siguranță, ultimul – dar și cel mai mare – nătâng din Universitate care conștientiza că astăzi Profesorul meu titular de disciplină împlinea venerabilă vârstă de șaptezeci de ani. Tactul său se dovedise desăvârșit. O clipă încercai să fac un pas înapoi, dar, fatidic, tocmai atunci Profesorul mă zări și îmi făcu semne largi să mă apropiu. Nu mai era cale de întoarcere. Cu gândul nostalgic la conținutul paharului golit dimineață în Catedră, inspirai adânc și pornii către ceea ce, în cel mai bun caz, putea fi numit drumul Golgotei. Până să ajung în fața Profesorului reușisem să întorc pe toate fețele alternativa de a-i oferi drept cadou buchetul de flori. În definitiv, nu cunoșteam, niciunul, limbajul acestuia. În ultimul moment înlăturai, totuși, opțiunea, ceea ce nu mă scuti de a părea complet ridicol, sărutându-l pe obraji, sub privirile amuzate ale invitaților, în timp ce mă străduiam, stângaci, să protejiez florile. Imperial, tot domnia sa fu cel care salvă situația, cu aceeași diplomatie desăvârșită :

(11 octombrie 1945-6 aprilie 1968), a fost distribuit Treat Williams (n. 1 decembrie 1951). Opțiunea regizorului, deși impusă de împrejurări, s-a dovedit inspirată.

— Văd că nu ai uitat florile. Minunat, sunt splendide. Va fi deosebit de flatată. Știi, te așteaptă.

Curiozitatea și nedumerirea mea crescuseră exponențial. De ce iscam atâta interes necunoscutei soții a Profesorului? Situația mă depășea, alarmant. În acel moment maestrul se întoarse căutând cu privirea pe cineva anume, păru că e satisfăcut de rezultat și, luându-mă de braț, mă conduse înspre o nouă direcție. Ajunși în fața unui grup compact de doamne, Profesorul rosti protocolar, ținându-mă părintește de după umeri :

— Draga mea, ți-l prezint pe cel mai strălucit asistent al Catedrei. E o mare promisiune. Dragul meu, nepoata mea.

O mână înmănușată, a celei mai tinere dintre amazoane, se întinse către mine. În acel moment leșinai la propriu, cu buchetul semiotic în brațe. Erau lalele.

Primul lucru pe care îl percepui fu un parfum vag floral, care, se pare, nu aparținea buchetului inopertun¹. Deschisei ochii, cu teamă și curiozitate: două

1. Laleaua simbolizează declarația dragostei, pasiune. Dacă are culoarea roșie, dragostea este nemuritoare. Varianta galbenă presupune dragostea lipsită de speranță. Multicolor semnifică ochii frumoși. Pentru persani, indiferent de culoare, este simbol al iubitului perfect. Pentru narator, indiferent de culoare, a-i oferi septuagenarului profesor sau soției acestuia un buchet de lalele s-ar fi dovedit un gest ușor hazardat, atât sub aspect profesional cât și personal. Raportat însă la nepoată, e o altă discuție.

Lucian Băgiu

irisuri verzi mă fixau amuzate de la câțiva centimetri, iar un număr impresionant de cârlionți aproape că îmi mângâiau obraji. Posesoarea irisurilor nu schiță nici un gest de surprindere, ci, accentuându-și zâmbetul în colțul gurii, articulă o constatare neutră.

— Bunelule, domnul asistent și-a revenit.

O secundă avui vaga senzație că mă gratula cu titlul profesional cam așa, cum se va fi adresat căpitanul James Cook, comandantul navei Endeavour, regelui hawaian la prima lor întâlnire¹. Vădind o politețe exagerată și o încercare supremă de disimulare a neîncrederii personale în titlul pompos prin care își onora preopinutul. Nu avui însă vreme să ajung la o concluzie. Pironit pe spate și intimidat de imobilitatea perseverentă a cercurilor verzui – nu clipise niciodată! – auzii

1. Naratorul este, odată în plus, inexact și confuz. James Cook a navigat, în prima sa expediție, în 1769, pe nava Endeavour, cu destinația oficială Tahiti. În timpul celei de a treia expediții, în 1778, comandând nava Resolution, a fost primul european care a ajuns în arhipelagul Hawai. Nu putem stabili din context naționalitatea regelui menționat de narator sau numele navei comandate de James Cook. Putem doar presupune că adevărul se află undeva în combinația celor patru câte două. Se exclude cea de a doua expediție, în care a înconjurat Antarctica, dar nu a întâlnit nici un rege. Ecuația se complică prin faptul că James Cook a fost promovat la gradul de căpitan abia la întoarcerea din cea de a doua expediție. Așadar când comanda Endeavour nu era căpitan și nu l-a întâlnit pe regele hawaian, iar când l-a întâlnit pe regele hawaian nu comanda Endeavour, deși era căpitan. Admitem că ne aflăm într-un impas indisolubil.

glasul bunelului. Îmi trebui o vreme să asociez noua titulatură familiară și familială cu vocea binecunoscutului meu Profesor titular.

— Dragul meu, ne-ai dat emoții serioase. Căldura aceasta e insuportabilă. Eu însumi am avut probleme deunăzi. Ei, vă las. Nu îmi pot neglija invitații. Când te vei simți întremat îndeajuns, vă așteptăm jos, la petrecere. Nu e nicio grabă.

Cu acestea pașii domoli ai „bunelului” se strecurară discret afară din încăpere, ușa fu închisă ușor – deși mie îmi sună, în acel moment, ca zgomotul sec al unui cavou, perceput din interior. Infracțional – și, desigur, livresc – îmi trecură prin minte frânturi de versuri arhicunoscute, aparținând unui poet al iubirii platonice. Ghicindu-mi, se pare, gândurile, nepoata Profesorului recită, de data aceasta cu un ton indubitabil ironic:

— „Ci-n van acum te mâinii pe mine și m-arunci, / Minunile iubirii n-au stavile pe lume; / Ca Lazăr la auzul duioaselor porunci, / Oricând și ori de unde mă vei chema pe nume, / Chiar de-aș zăcea în groapă cu lespede pe mine, / Tot m-aș scula din moarte ca să alerg la tine.”.

Speram, din toată inima, că mă tachina. O privii întrebător. Extrem de tânără, dar făcând eforturi evidente să pară mai în vârstă, fără mari sorți de izbândă. Aerul copilăresc o trăda. Sau, poate, doar cocheta? Incapabil să mă decid asupra vreunui răspuns, rămasei într-o postură poetică: întins și lung și fără să zică nimic.

Lucian Băgiu

— Domnule asistent – ei, acum era clar, mă lua peste picior – dragul meu – asta era, totuși, prea mult – bunelul meu și-a propus să ne căsătorească. Mulțumesc pentru flori.

Și, cu aceste cuvinte, dispăru brusc din raza vederii. Mă surprinsei încercat de sentimente contradictorii : o imensă ușurare amestecată cu teribile regrete. În definitiv irisurile erau, într-adevăr, minunate. Mă ridicai ezitând și o căutai prin încăpere. Se afla în fața unui birou din care părea a se strădui, preocupată – o cută îi apăruse pe frunte – să dea la iveală misterioase manuscrise. Reveni cu un teanc de albume și se așeză, nonșalantă, alături de mine, pe canapea. Nu îmi dădu vreme să afirm absolut nimic. Implacabilă și sigură pe ea, continuă.

— Dragul meu, soarta fiindu-ne hotărâtă, e mai bine să știi cu ce te-ai procopsit.

Și deschise prima pagină a albumului. Observai revenirea zâmbetului ironic în colțul buzelor.

— Acesta este bunelul, pe când niciunul dintre noi nu se visa încă a fi.

Degetul ei înmănușat adăsta dedesubtul unei poze alb-negru, ce înfățișa un băiețel stingher, în pantaloni scurți și cu pălărie de marină. Contrariat, încercai, o dată în plus, să asociez persoana din poză cu venerabilul Profesor. Observându-mi neputința, interlocutoarea mea deveni conciliantă.

— Prea bine. Te voi scuti de etapele intermediare.

Lăsând albumele deoparte, scoase un suspin melo-dramatic, își șterse o lacrimă imaginară, după care deschise poșetuța, de unde culese o forfecuță minusculă, își tăie cu multă grație, artistic, un cârlionț, pe care mi-l întinse teatral.

— Dragul meu, păstrează această șuviță pentru a-ți fi alături în bătăliile nemiloase pe care le vei purta în mediul academic, acum, când se va afla că ești, în mod oficial, pretendent ales pe sprânceană la mâna nepoatei Profesorului titular.

Își adună podul palmei pe piept, în dreptul inimii, mai suspină o dată, adânc, și rămase cu privirea ascunsă sub pleoapele tremurânde. Eram într-o panică totală și într-o acută lipsă de idei. Mai degrabă instinctual, întinsei mâna, culesei șuvița și, Dumnezeu știe de ce, sărutai mănua amazoanei îndurerate. Exact atunci, fatal, Profesorul intră în cameră¹.

— Dragii mei, am bătut, nu m-ați auzit.

Văzându-ne în acea postură de salon medieval, eu, cu buzele suspendate deasupra mâinii întinse, aplecat într-un gest pur trubaduresc, Profesorul se învioră subit și îl cuprinse o bună dispoziție cum rar îl mai văzusem.

— Dar văd că vă împăcați de minune! Ei, bravo, știam eu!

Nepoata nu scăpă momentul.

1. Recunosc. Spionasem la ușă. Veți ierta indiscreția unui bătrân bunic.

Lucian Băgiu

— Bunelule drag, este un cavaler desăvârșit. De la simbolistica buchetului de flori până la o minunată artă a conversației. Sunt extrem de fericită!

Hotărât, fetița asta mă lua peste picior. Mă decisei să pun capăt șaradei. Doar că nu prea știam cum. Optai pentru un început neutru. Mi-am dres glasul, m-am ridicat în picioare, m-am încheiat la sacou și, plin de importanță, m-am adresat augustei persoane a Profesorului. O clipă de neatenție și soarta îmi fu pecetluită.

— Bunelule drag... și simții cum cerul mi se prăbușește în cap. Nepoata își înăbuși un hohot de râs și, pentru a contura perfect tabloul, își strecură mâna sub brațul meu și mă privi, cu o dragoste desăvârșită și vag adorantă, întocmai cum ai fi aflat într-o pictură din înalta societate a secolelor trecute. Simțeam cum îmi tremură genunchii, furios, într-o ierarhie descendentă, pe propria persoană, pe ridicolul întregii situații, pe înclinația ludică a nepoatei și, paradoxal, într-o mai mică măsură temându-mă de reacția Profesorului. Nu mai aveam rezerve în acest sens. Cred că aș fi dat orice, dar absolut orice, doar ca să mă aflu, în acel moment, oriunde altundeva în universul într-o ilimitată expansiune. Aveam o capacitate remarcabilă de fi persoana nepotrivită la momentul nepotrivit. Ceea ce nu era, desigur, și opinia Profesorului. După o clipă de derută, își desfăcu larg brațele și înaintă într-o îmbrățișare părintească înspre noi.

— Dragul meu, ai dreptate. De acum poți să te consideri parte a familiei. Să fie într-un ceas bun.

Nepoata se înalță pe vârfuri și, purtându-și bine disimulat zâmbetul ironic în colțul buzelor, mă sărută cast. Eram prea nervos pentru a leșina din nou.

Dar seara era departe de a se fi încheiat. Scăpat fiind, pe moment, de auspicile patern protectoare ale Profesorului, care deschidea dansul alături de nepoata sa, teribil de încântată de încurcătura în care mă vârâse, mă trezii abordat de șeful de Catedră. Era, ca de obicei, în vervă.

— Dragul meu, va trebui să desfășurăm o anchetă, sper că ești de acord.

Încremenii fără drept de apel. Abordai fulgerător cele mai diverse prezumții. Să se fi descoperit lipsa vreunui volum din Bibliotecă? Pe de altă parte, dacă așa stăteau lucrurile, puteam fi, pe undeva, flatați. Să se fi înaintat vreo plângere din partea unor studenți exasperați de nebuloasa în care plutea conținutul disciplinei? Dar avusesem grijă să abordez exclusiv temele, nu prea multe, care îmi erau cu desăvârșire elucidate. Să fi aflat că la ultimul seminar sala se remarcase printr-o totală lipsă de animație? Asta nu, doar era în timpul protestului ad-hoc ce beneficiase de participarea unanimă a universitarilor. Întrucât mă privea grav, aprobai, înghițind în sec.

— Da, desigur, o anchetă este necesară.

Lucian Băgiu

Satisfăcut de răspuns, șeful îmi puse mâna pe umăr și rosti sentențios :

— Aportul tău va fi esențial. Ești cheia întregii probleme.

Simțeam cum senzația de slăbiciune la nivelul genunchilor revine alarmant. Întinsei mâna și îmi însușii un pahar promițător de pe tava unui chelner în trecere. Din nefericire conținutul îmi trădă așteptările. Cert, nu era obținut prin distilare¹. O clipă fui tentat să cer o țigară, dar mă gândii că gestul, venind din partea unui nefumător, ar fi părut, totuși, suspect.

— Îmi voi da toată silința, răspunsei la întâmplare.

— Mă bucur. Vom proceda în zig-zag. Doar astfel vom avea certitudinea că datele anchetei nu vor fi denaturate.

Complet dezorientat, îngăimai cu jumătate de gură, încercând să aflu un indiciu, cât de vag :

— Luați în considerare studenții ?

Șeful se luminează instantaneu. Îmbrățișându-mă entuziast, mă felicită euforic :

— Dragul meu, o idee genială ! Desigur, tu îi cunoști mai bine pe studenți. Știu că îi vei alege pe cei mai competenți. O anchetă are nevoie de oameni de încredere. Las totul în seama dumitale.

În ultima vreme devenisem suspect de drag multor persoane. Cu toate acestea, mă simțeam hăituit. Surâzând larg, aprobai resemnat încrederea șefului.

1. Apă plată. Eu eram chelnerul. Psssst !

— Să nu aveți nici o grijă. Vor fi selecționați pe sprânceană. Ancheta va fi infailibilă.

— Mă bucur, domnule asistent. Prestigiul academic al Universității se află în mâinile dumitale. Mult succes.

Strângându-ne mâna cu fermitate, cântăream pe toate fețele oportunitatea de a-l întreba la ce anume se referea, totuși, ancheta. Ajunsei la concluzia că era tardiv. Șeful însă mă lămuri în extremis.

— Domnule asistent, hărțile întocmite vor fi luate în considerare la Academie. Este, practic, o zonă virgină. Poți da marea lovitură!

Se referea la o anchetă dialectală. Aș fi preferat una administrativă.

Profesorul se apropia, conducând-o pe nepoata domniei sale. Întrucât destinația era, fără urmă de dubiu, umila mea persoană, mă uitai disperat în jur după vreun alt chelner, poate de data asta aș fi fost mai norocos în privința băuturii. Nici urmă de chelner. Intraseră cu toții în pământ. Întregul univers complota împotriva mea.

— Dragul meu, ai onoarea. Bătrânețea cu bătrânețea, tinerețea cu tinerețea.

Și îmi încredință vlăstarul recent al propriului arbore genealogic. Care vlăstar, extrem de surâzător, se grăbi să se ascundă sub aripa protectoare a brațului meu. Mulțumit, Profesorul se îndepărtă către alți invitați. Simțind obrazul nepoatei așezat suav pe sacou, hotărâi că era momentul să lămurim lucrurile.

Lucian Băgiu

— Domnișoară...

— Isolda. Poți să îmi spui Iza.

Blestemam inspirația, mult prea livrescă, a propriilor părinți cu o frecvență remarcabilă, așa, cam în fiecare dimineață a unei noi zile. Precaut, optai pentru celălalt prenume, în speranța de a evita o coincidență fatală.

— Iza dragă, Paul. M-ai băgat într-un bucluc nemai-pomenit. Ești atât de drăguță să îmi explici cumva, cât mai delicat, bunelului că nu sunt, totuși, alesul inimii tale ?

Mă simțeam ridicol. Parcă vorbeam unei fete preșcolare. Chiar, câți ani să fi avut, în definitiv ? Iza mă privea teribil de amuzată, după care, adoptând un aer nevinovat – care, ce-i drept, i se potrivea de minune, parcă m-aș fi aflat sub auspiciile unui înger, falsă imagine a unui drăcușor genuin – mi se adresă alintat :

— Pentru asta trebuie să stabilim un plan de bătaie, dragul meu, pentru ca totul să pară veridic. Relațiile nu se pot destrăma așa, de la o secundă la alta.

Fui tentat să protestez : nu aveam nici o relație. După care îmi dădui seama că nu contează. Avea dreptate. În ochii Profesorului, părea că suntem sortiți unul altuia. Aveam nevoie de un plan de bătaie riguros. Nu știu de ce, dar trăiam senzația că se gândise la toate. Resemnât și vag temător, o întrebai cu jumătate de gură :

— La ce anume... ?

Metamorfozată brusc, se luminează în întreaga ei făptură și, preluând – din nou ! – conducerea, mă orientă către ringul de dans.

— Să nu ai nici o grijă. M-am gândit la toate, dragule. Mă vei însoți la un party. E o ocazie plină de oportunități. Iar bunelul nici nu va fi de față. Putem inventa orice incident.

În principiu era logic. Dar, cercetându-i atent fizionomia – din exterior putea să pară că mă pierd în nesfârșirea ei de cârlionți și de verde – mă întrebam neliniștit, a câta oară, cam ce vârstă are și despre ce party putea fi vorba. Apropiiindu-ne, tâmplă fierbinte lângă tâmplă, mă privi intens și rosti cu un glas extrem de intens și de grav :

— Tristan, iubitul?

Trebuie să fi fost de vină căldura. Culoarea irisurilor și cârlionții nu aveau nimic de a face cu faptul că, neatent, răspunsei mecanic :

— Da?

— Celălalt prenume al meu este Virginia.

Stângăcia subită a pasului valsat fu receptată cu înțelegere de către invitați. Eram, la urma urmei, tâmplă fierbinte lângă tâmplă.

Rămăsese hotărât să ne reîntâlnim peste două zile, la aceeași oră. Profesorul părea foarte încântat să afle că urma să o însoțesc pe Iza la petrecere. De fapt chiar mi se adresă, vădit ușurat, ca și cum i s-ar fi luat o povară enormă de pe umeri : „Contez pe dumneata, domnule asistent. Am deplină încredere.”. Aveam o strângere de inimă, gândindu-mă că urma a fi seara „fatidică”, în

Lucian Băgiu

care Iza și cu mine trebuia să mimăm „despărțirea ireconciliabilă”. Nici nu bănuiam cât mă înșelam. Eram victima aceleiași eterne erori a civilizației umane: subestimarea eternului feminin.

Iza arăta fermecător. Cârliionții i se revărsau valuri-valuri, irisurile, evidențiate savant, după o artă absconsă, luminau magnetic, iar parfumul floral mă învăluie amețitor de îndată ce întreaga ei făptură fu destul de aproape încât să îmi întindă, lent și regizat, mâna. Zâmbetul vag ironic nu îi dispăruse, însă, nici o secundă.

— Dragul meu, vei sta în dreapta.

Nu înțelegeam nimic, dar nu puteam fi decât de acord.

— Desigur, în dreapta. În dreapta?...

— În dreapta mea.

Rememoram toate regulile – nenumărate! – ale codului bunelor maniere. Disperat, încercam să îmi amintesc în ce situații partenera se află la stânga. Mă pierdeam în speculații multiple. Eram rătăcit iremediabil în hățișul atâtor crețe, când Iza, surâzând mulțumită, puse capăt supliciului meu.

— Voi conduce eu. Și poți să îmi dai acum buchetul, dragul meu, dacă pentru mine l-ai adus.

Uitasem complet. Dimineața poposisem la nesfârșit în fața florăriei, dezarmat în fața atâtor eflorescențe de toate culorile, mărimile și parfumurile, fiecare vorbindu-mi într-o limbă proprie, dar al căror mesaj nu reușisem, nicicum, să îl decodific. În cele din urmă am

închis ochii, m-am învârtit temeinic până am simțit că amețesc, și am ales, la întâmplare. Vânzătoarea m-a privit cu o compasiune desăvârșită, dar nu a comentat nimic. Din fericire, erau orhidee¹.

În momentul în care Iza introduse cheia în contact, avui două revelații cu efecte perfect contrarii. Prima, plină de optimism, că ea trebuie să fi fost majoră. A doua, înnegurată de temerea că ne îndreptam către banchetul de absolvire a studiilor sale liceale. Înghițind în sec, îndrăznii să articulez, cu greu, printre buzele aproape imobile.

— Iza dragă?

— Da, Tristan, dragule?

— Versurile acelea²...

Pauză. Mă blocasem. Ea se prefăcea că nu înțelege.

— Versurile?

— Ei, da, știi, versurile.

— Da, îmi amintesc. Ți-au plăcut?

-
1. Simbolismul orhideei este acela al unei rare frumuseți, al splendorii. Îndrăznim să sugerăm faptul că Tristan era deja puțin îndrăgostit, chiar dacă sărmanul habar nu avea pe ce lume trăiește sau tocmai de aceea.
 2. Era să uit. Versurile sunt citate corect, am verificat. Puteți însă ignora această notă. De altfel se recomandă o maximă prudență vizavi de toate intervențiile infrapaginale. Multe sunt infiltrări neautorizate, introduse de instanțe necunoscute undeva pe drumul dintre bunul de tipar al autorului și editarea volumului. Vom proceda la revizuirii drastice odată cu cea de a doua ediție.

Lucian Bâgiu

Cert, femeia este o specie deosebit de periculoasă. Mi-o spuneam de fiecare dată când intram la un seminar, trăgând adânc aer în piept, ca în zorii unei bătălii cruciale. Acum nu întrezăream sorții de izbândă. Hotărâi să atac prin învăluire.

— Mi-au picat la bacalaureat.

Sprâncenele i se ridicară vag interogativ. Sunetul motorului se distingea silențios. Cârliionții se revărsau în valuri. Simțeam că mă înec. Iza nu mă cruță.

— Și, te-ai descurcat?

— Iza dragă...

Surâzând satisfăcută, ambală motorul și rosti foarte încântată de sine.

— Eu una, da.

Cred că nu mă simțisem mai ușurat niciodată în viața mea. Decât, poate, după ce terminasem de citit, în studenție, *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*.

Mașina rula ușor printr-un peisaj pastoral și de fiecare dată când Iza schimba viteza mâna i se apropia de cuta pantalonului meu și nu știu cum se face că brusc inima îmi bătea mai tare și peisajul începea să mi se încețoșeze în fața ochilor. Trebuie să fi fost parfumul ei îmbătător sau al orhideelor sau al apusului sau al Dumnezeu mai știe ce că parcă mă prostisem și nu reușeam să mai spun nimic, așa cum mi se mai întâmplase o singură dată în viață, la primul seminar, când, vreme de un sfert de oră cercetasem terifiat fiecare cută a studentelor din sală,

spre enorma lor nedumerire, întrebându-mă ce caut eu acolo și... dar unde eram ?

Iza părăsise suburbia, dar nu se îndrepta spre oraș, ci accelera departe, departe, tot mai departe în univers, tăind iresponsabil curbele, înfruntând un asfințit ireal, strângând tot mai bine dispusă volanul, încântată de ea însăși, încât ajunsesem să mă întreb, la modul serios, de ce nu există femei-pilot în raliuri, iar asta mă duse cu gândul la filmul preferat al adolescenței mele, *Un bărbat și o femeie*, cu Anouk Aimée și Jean-Louis Trintignant, iar coloana sonoră îmi veni imediat în minte, și începui să o fredonez, și închisei ochii, și inspirai parfumul cârlionților și al orhideelor și nu mai știai nimic, până ce Iza frână brusc în noapte, iar eu mă trezii inexplicabil de lucid și o întrebai, privind-o adânc :

— Iza, noi încotro mergem ?

Iar Iza întoarse cheia în contact, stinse farurile, era foarte liniște și foarte întuneric în jur, dar o simții cum își apropie fața de a mea și mai apucați să o aud, fără să o cred, dar și fără să vreau să o contrazic, înainte de a mă pierde definitiv în nesfârșirea cârlionților și a parfumului ei :

— Nu am cea mai vagă idee, dragul meu.

Mințea seducător¹.

1. Zăpăcitul. Era un dulce. Câteva săptămâni îl urmărisem bătând câmpii – fermecător, e drept – la seminarii, pierdută în marea de studenți – singurele stăpâne pe situație. Cum nu mă observase – în general părea că nu prea are repere fixe în sală și mereu

dădea impresia că vrea să o rupă la sănătoasa cât mai departe de catedră – m-am hotărât să preiau eu inițiativa. La finalul unui seminar dedicat limbajului uman articulat privit în relație cu alte tipuri de limbaje m-am oprit în fața catedrei și am solicitat bibliografie suplimentară referitoare la limbajele neu-manice – limbajul florilor, al culorilor, al animalelor – și nearticulate – gestică, mimica, dansul, arta. A băguit ceva referitor la faptul că intrăm în științe adiacente, semiotica și pragmatică, că nu este deosebit de familiarizat cu florile, culorile, gestică sau mimica – asta cu siguranță, altfel ar fi citit destul de multe din postura studentelor – și, în cele din urmă, brusc iluminat, a sugerat că o sursă infailibilă de documentare trebuie să fie portalul google. Frustrant, nu m-a reținut, în tot acest timp principala sa preocupare fusese nodul cravatei și un punct neidentificat undeva în spatele meu – practic privea prin mine, fără să mă zărească. A doua tentativă de a stabili un cod comun al comunicării s-a petrecut într-o librărie. În timp ce căutam, pentru a mă lămuri care este atmosfera într-un mediu academic, vreun roman al comicului universitar scris de Kingsley Amis, Javier Marias, Philip Roth sau David Lodge, l-am zărit în fața unui stand zgâindu-se complet dezorientat, de la câțiva centimetri distanță doar, la copertile volumelor. Nu purta ochelarii. M-am oferit să îl ajut, evitând în ultima secundă apelativul Tristan. A părut deosebit de recunoscător, își ocupa timpul în vreme ce ochelarilor li se montau lentile cu dioptrii noi. Am căutat împreună un tom masiv, *Istoria frumuseții* de Umberto Eco, auspiciile erau cum nu se poate mai favorabile. Tocmai intrasem într-o polemică binevenită referitoare la frumusețea irezistibilă a Elenei care ar absolvi-o de suferința pe care a cauzat-o când, fatidic, bunelul îl sună pe mobil pentru a-l chema urgent la Universitate. A acceptat să îl conduc până acolo cu mașina, s-a dovedit deosebit de galant, a acordat o atenție deplină fiecărui amănunt al contextului – portiera deschisă mie în prealabil, centura de siguranță, a făcut chiar un mic expozeu asupra distincției dintre frumusețea ideală, cea spirituală și cea utilă sau funcțională, totul a fost perfect, excepție făcând doar faptul că, chiar și luându-și

curtenitor la revedere, a uitat să mă întrebe totuși cine eram. Stând singură în mașină am examinat posibilitățile, limitate, care îmi mai rămăseseră pentru a-i atrage atenția: eliminând hotărât ideea de a scrie un tratat de semiotică sau pe aceea de a adăuga un nou capitol în istoria frumuseții culturii și civilizației umane, am hotărât, pragmatic, să fac o ultimă încercare, în mediul meu familiar, cu ocazia sărbătoririi bunelului. Am avut ceva emoții când l-am văzut îndreptându-se cu buchetul de lalele – bine totuși că nu erau tuberoze – către bunelul, dar când a leșinat în brațele mele partida era deja câștigată. Încă nu i-am spus că eu îi cerusem bibliografie suplimentară la seminar și tot eu îl condusesem la universitate, alături de Umberto Eco. Nu m-ar crede. Nu m-ar mira nici să nu își amintească.

Tuberoza semnifică plăcere periculoasă.

II. Anizocronie

Îmi cer mii de scuze, dar trebuie să preiau oficiile maestrului de ceremonie. Eu sunt Naratorul Omniscient Anonim. Puteți să îmi spuneți, pe scurt și colocvial, Noa. Din timpul intern al istoriei romanului au trecut, să zicem, zece ani. Multe s-au întâmplat în această vreme. Da, Tristan și Isolda s-au căsătorit. Și da, Paul și Virginia se iubesc în continuare, deși în ultimii ani anumite disensiuni mocnind latent s-au accentuat și, în cele din urmă, au răbufnit imprevizibil. Cam așa cum se întâmplă în viața fiecărui cuplu, după primii șapte ani de căsnicie. Cu toate că protagoniștii istoriei noastre au convingerea fermă că atât povestea lor de dragoste, cât și conflictul imediat ulterior sunt un unicat fermecător și deconcertant. Nici aici nu fac excepție comparativ cu imaginarul cuplului standard.

Dar să luăm evenimentele pe rând, recurgând la o concentrare accentuată a timpului intern al istoriei. Adică vom acorda un număr foarte limitat de pagini unui interval deosebit de amplu consumat în viața personajelor, perfect contrar secțiunii anterioare, unde,

Lucian Băgiu

unei durate aproape insignifiante, de doar câteva zile, i-au fost rezervate zeci de pagini. Gerard Genette, un om cu foarte mult timp liber, dar și cu un spirit analitic fascinant, ar desemna acest procedeu ca o anizocronie banală, cunoscută popular sub numele de „sumar”. Lăsându-l deoparte pe Gerard Genette, pe care îl vom mai reîntâlni, să ne focalizăm atenția asupra lui Tristan și a Isoldei¹.

Vă amintiți, desigur, că ne-am despărțit de ei pe când se îndreptau către o petrecere unde plănuiau să pună capăt relației de cuplu, relație care nici nu exista, mă rog, e mai complicat. Eu fiind Noa, așa, cam ca un fel de *deus absconditus* al narațiunilor, dar un deus foarte locvace, vă pot asigura că la petrecere nu au ajuns – de fapt Iza nu avea nici o intenție în acest sens – iar în ceea ce privește despărțirea, vorba lui Nichita, nici pomeneală. De fapt, susține Tristan, atunci, pe întuneric, în mașină,

-
1. Aici simpaticul domn Genette m-ar combate hotărât : secțiunea de față fiind o povestire cu narator omniscient, perspectiva impusă este aceea „non focalizată”. Și gândiți-vă că susținea aceste lucruri încă din 1972 ! Vă dați seama câte amendamente naratologice au fost aduse în următorii treizeci și cinci de ani ? Cert, cercetătorii literari sunt cea mai încălцитă specie a oamenilor de știință. Cum, nu știți că specia există ? Nici nu vă închipuiți ce eroare comiteți. Ei se consideră mai importanți decât romancierii. Haideți să facem un exercițiu : nu-i așa că ați auzit cu toții despre Gerard Genette ? Și nu-i așa că fără operele acestuia amărătul ăla de David Lodge nu și-ar fi putut scrie nici un roman al campusului universitar ? Cum, ce ziceți ? Că ați citit toate romanele lui Lodge. Păi atunci mi-e teamă că nu mai e nimic de spus. Revenim la Tristan și Isolda.

pierduți undeva în univers, au comis o eroare fatală : s-au îndrăgostit lulea unul de altul. Iza nu susține nimic, dar, în repetate monologuri interioare, își spune că fatalitatea nu are nimic de a face cu un plan foarte bine stabilit de ea însăși, dar că eroarea trebuie să fi existat pe undeva de vreme ce, zece ani mai târziu, s-a dovedit că ceva nu a ieșit conform previziunilor¹.

Tristan a fost complet sedus de către Iza, iar Iza s-a lăsat sedusă de Tristan. Sau se prea poate să fi fost invers, dar parcă ce mai contează. Rezultatul nu păru însă deloc surprinzător sau imprevizibil pentru „bunel”. Satisfăcut, acesta se felicita pentru ingeniozitatea și flerul de care dăduse dovadă. Și cu acestea bunelul a ieșit, discret, din prim-planul evenimentelor. Scena a fost acaparată și monopolizată de către tineri. Totul s-a conformat unei admirabile povești de iubire. Tristan a învățat, finalmente, limbajul florilor, dar a plătit un preț scump : costurile aferente au amenințat serios cu destabilizarea bugetului propriu. Nu și-a luat carnetul de șofer nici până azi. În schimb, a descoperit uimitoare veleități de bucătar, astfel încât sarcinile au fost echitabil împărțite în familie. Căci, da, inevitabilul s-a produs : după nenumărate și amănunțite slalomuri printre folosirea – și mai ales nefolosirea – mijloacelor de contracepție, testele de sarcină și-au dovedit pe deplin eficiența, odată cu

1. Eu vă voi spune că soarta lor era hotărâtă înainte ca ei să fi știut că există. Și pentru asta vă voi ruga să urmăriți cum se comportă cu propriile personaje Mircea Cărtărescu.

Lucian Băgiu

apariția celei de a doua linii roșii. În acel moment Tristan și Isolda se aflau de două săptămâni la Vama Veche și, după ce a doua liniuță roșie își făcu simțită prezența în lume, priviră cu deosebit interes înspre granița bulgară, ce li se părea mai atrăgătoare ca oricând. După câteva zile în care stările celor doi pendulaseră aleatoriu între agonie și extaz, între fângăduință și tăgadă, se treziră din reverii într-o după-amiază, într-o barcă, foarte departe de mal – care, de fapt, nici nu se mai zărea – împinși către larg de un curent suspect, pe care însă îl catalogară ulterior de comun acord ca providențial. În următoarele ore avură o singură preocupare, aceea de a face tot posibilul de a salva „copilul”. Când fură pescuiți de paza de coastă – care îi avusese tot timpul sub supraveghere, se îndreptau inconștient către granița maritimă bulgară – nu mai trebuiră să rostească prea multe cuvinte. Totul era deja hotărât implicit.

Spre amuzamentul nedisimulat al colegilor – și invidia nemărturisită a colegelor – avu loc o nuntă intempestivă care, ca orice lucru neplanificat din timp, a ieșit perfect. La fel și copilul, care se dovedi a fi o fetiță și pe care, spre stupoarea socrilor bunici, nu o denumiră nici Isolda, nici Virginia, ci Sânziana, pe considerentul că nimeni nu e atât de tâmpit să își boteze băiatul Pepelea¹. Tristan a ocupat vrând nevrând postul de asistent dar,

1. Încurcate și imprevizibile sunt căile botezului. Aceasta este o prolepsă, predicție anticipativă a unui eveniment care se va petrece ulterior în timpul intern al istoriei romanului. A se vedea capitolul care urmează.

intuind că i se pregătește titularizarea pe disciplina Profesorului pensionar, a profitat de cel mai just articol al legislației cu privire la îngrijirea nou-născuților, care nu făcea discriminări sexuale și stipula dreptul de a beneficia de concediu de paternitate. Singurul comentariu al proaspătului tătic, pe care însă nu a îndrăznit să îl expună în ședința de Catedră, a fost că sistemul ar putea beneficia de o îmbunătățire, în sensul lărgirii termenului la mai mult de doi ani, și vreme de câteva zile a fost chiar tentat să candideze ca independent pentru un loc în Parlament, pentru a iniția un astfel de amendament. Curând constată însă că un concediu de paternitate nu e echivalentul unei vacanțe și că atribuțiile de dădacă presupun o imprevizibilă cantitate de timp pierdut în mod misterios, așa că perspectivele unei cariere politice fură abandonate definitiv¹.

În următorii doi ani, Tristan se specializează în două activități fundamentale și definitorii oricărui tânăr tătic universitar: redactarea tezei de doctorat și schimbatul scutecelor. Cu o strângere de inimă, Tristan își spunea adeseori, imobil în fața computerului, că, dintre cele două operațiuni intelectuale, schimbatul scutecelor era de departe mai simplă, mai plăcută și mai bogată în satisfacții personale. Întotdeauna când aerisea după încheierea acestei îndeletniciri trăia o stare apropiată de

1. Există o vreme pentru fiecare. Celui care nu caută i se va da. Încurcate și imprevizibile sunt căile politicii. A se vedea capitolul care urmează.

Lucian Băgiu

beatitudine, dar niciodată după ce încheia culegerea unei pagini doctorale nu părea să fie nici măcar aproape de catharsis. Până la urmă combinația se dovedi eficientă: Sânziana crescuse beneficiind de o grijă cu totul ireproșabilă – ba chiar exagerată: în momentele foarte dese de blocaj mental, tăticul își afla imediata scuză în schimbarea unor scutece fictiv udate de către bebe – iar teza de doctorat, spre stupoarea sinceră a autorului ei, beneficia de *magna cum laude* din partea comisiei. Acum, riscurile subzistă oriunde. Ca urmare a acestui succes, tăticul asistent fu chemat telefonic de către rector, introdus în ședință de senat și felicitat la scenă deschisă: era cel mai tânăr posesor al calificativului. Asta nu ar fi fost chiar așa o calamitate, dar rezultatul se dovedi cu totul imprevizibil: profitând de o mențiune mârșavă a statutului personalului didactic, ce spune că vechimea în câmpul muncii nu este afectată de perioada concediului de paternitate, șeful de Catedră îi comunică lui Tristan, în prima zi a revenirii la serviciu, că îndeplinește toate criteriile academice și administrative pentru a deveni lector și implicit titular de disciplină. Cum s-ar zice, de ceea ce îi fu frică, nu scăpă¹.

1. Mai mult chiar. Ca un suprem semn de apreciere a performanței sale academice, analizând competențele pe care trebuie să le dețină posesorul unui *magna cum laude*, consiliul facultății hotărî, în ședință solemnă, să îi fie încredințată înalta responsabilitate universitară a instruirii tuturor colegilor de Catedră în domeniul umanist al protecției muncii. Administratorul facultății fu în mod deosebit plăcut impresionat când semnă documentul.

În următorii ani Tristan făcu cele mai elucubrante demersuri pentru a i se încredința și alte discipline, ceva mai atrăgătoare, dar eșua întotdeauna prin a fi nevoit să accepte – din fericire, niciodată definitiv – acele cursuri exotice pe care niciunul dintre colegi nu se arăta deosebit de grăbit în a și le însuși, beneficiind astfel și de recunoștința lor deplină: lingvistică generală, indoeuropeanistică, dialectologie, istoria limbii române, istoria limbii române literare, filologie romanică. Când ajunsese să se discute necesitatea reintroducerii cursului de paleografie chirilică, Tristan își privi sumbru colegii și rosti peremptoriu: „De acord doar dacă mi se încredințează și un curs de literatură. Orice, doar literatură să fie. Altfel voi lua în considerare opțiunea ca Sânziana să beneficieze de un frățior, iar eu, de un nou concediu de paternitate.”. Situația amenința să devină disperată, așa că lui Tristan i se făcu hatârul, astfel încât în prezent are în statul de funcții un curs opțional care abordează segmente ale literaturii române mai puțin familiare studenților, cum ar fi capodopera *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*, redactată în limba slavonă, cu caractere chirilice, precum și alte titluri care incită un interes moderat deopotrivă încă tânărului lector, cât și mereu tinerelor studente. Și cu asta am atins o problemă sensibilă.

Ce a făcut Isolda în toată această perioadă? A dat dovadă de o perseverență impecabilă și implacabilă în a-și asigura deplina configurare a planurilor existențiale.

Lucian Băgiu

Adică, odată ce și l-a arogat atât de hotărât pe Tristan, principala ei preocupare a fost aceea de a nu-l mai lăsa să-i scape dintr-o pânză domestică țesută cu o migală demnă de admirat. Tristan descoperi încet, dar sigur, că draga lui Iza are o trăsătură – greu definibilă prin conceptul de calitate – crucială în relația lor de cuplu: posesivitatea. Uneori, îndeosebi în timpul acelor nenumărate ore petrecute cu schimbatul scutecelor, lui Tristan îi trecea prin minte gândul insidios că incidentul de la Vama Veche fusese de asemeni premeditat, evident, nu de către el. Cert este că Iza, printre preocupările ei profesionale, anume decorarea interioarelor cu cele mai fanteziste accesorii, își făcea mereu timp „să se intereseze”, într-un mod foarte natural, de programul soțului ei mult iubit. Telefonul mobil devenise un indispensabil mijloc de comunicare pentru cele mai deconcertante probleme pe care Iza considera necesar și oportun a i le comunica soțului cu o asiduitate sufocantă. De fiecare dată când aparatul emitea un anumit cod sonor, îndeosebi în timpul cursurilor și al seminariilor, Tristan lansa cele mai fanteziste speculații cu privire la ce anume urma a-i spune draga lui de Iza. Dar arareori ghicea. Virginia avea o imaginație debordantă. A nu-i răspunde nu era o opțiune viabilă. Înrăutățea doar considerabil suspiciunile.

Apoi Iza nu îl încurajă pe Tristan să își ia carnetul de șofer. Îl ducea și îl aducea ea, întotdeauna, cu mașina la și de la Universitate, spre amuzamentul îndeosebi al

colegului burlac¹, dar spre încântarea colegei feministe. Pe de altă parte Iza însă nu împărtășea nici o înclinație aparte înspre curentul acaparant de emancipare a sexului frumos, care dădea semne certe de reinstaurare a matriarhatului într-o perspectivă apropiată a civilizației umane. Ba dimpotrivă, Iza considera orice purtătoare de fustă un virtual atentat la fericirea ei personală, și cum majoritatea studentelor aveau neinspiratul obicei de a apela tocmai la respectivul articol vestimentar, viața lui Tristan se transformă încet, dar sigur, într-o cursă plină de obstacole în care principala sa grijă era aceea de a eluda suspiciunile fictive ale soției. Pe de altă parte trebuie să recunoaștem că eroul nostru dădea o luptă inegală. Studentelor nu le trebuia multă vreme să înțeleagă starea de fapt și nu e greu de ghicit că afluă imediat o șansă nesperată de a anima conținutul unor discipline altfel greu de înghițit. Îl asaltă pe sărmanul tânăr lector cu cele mai tentante propuneri de activități extracuriculare, între care cercul de lectură din fiecare vineri seara, desfășurat, la inițiativa Izei – de ce oare? – la domiciliul lor, acel vechi conac boieresc moștenit de la bunelul Virginiei, era de departe cel mai plin de neprevăzute câmp de bătălie din istoria culturii umanității. Atenția pe care studentele o acordau Sânzianei și Iza studentelor îl plasa pe Tristan într-un indefinit și foarte tensionat punct nodal din care ieșea, mai întotdeauna,

1. Este momentul să lămuresc, totuși, problema. Sunt căsătorit.

Lucian Băgiu

complet epuizat. Ceea ce nu înseamnă că vineri noaptea dormea cel mai bine. Ba dimpotrivă. Era, invariabil, acea noapte a săptămânii în care Iza găsea de cuviință să îl țină cât mai îndelung treaz și activ, astfel încât sâmbătă dimineața Tristan dormea atât de profund încât, chiar dacă ar fi fost sunat pentru a i se propune cursul de literatură comparată sau cel de naratologie – culmea deliciilor pentru un literat – telefonul nu ar fi aflat pe nimeni în putința de a răspunde.

Momentul de criză la care m-am referit la începutul acestui sumar a fost declanșat, inerent, de către o studentă mult prea interesată de cercul de lectură – ar fi spus Tristan, cu picioare mult prea lungi și mult prea tânără – gândea Iza. Cert este că posesivitatea și gelozia cronică a Izei, până atunci aflate în imposibilitatea de a-și găsi un punct referențial exterior asupra căruia să își îndrepte întreg arsenalul, acum se fixară cu o înrâncenare și o tenacitate absolută înspre prezumtiva rivală. Deznădăjduit, Tristan propuse încetarea ședințelor cercului de lectură, ceea ce doar înrăutăți lucrurile. Iza considera că trebuia să o mențină pe intrusă sub supraveghere strictă, pentru a urmări „evoluția stării de fapt”. Încordarea atinse paroxismul când Iza începu să devină conștientă de faptul că Eva – da, nume predestinat – era deosebit de cultivată, o armă infailibilă pentru a suscita interesul unui universitar, iar Tristan se lămuri că, într-adevăr, fata avea picioare foarte lungi. Ajuns în acest punct, adică în prezentul în care protagoniștii au : Tristan treizeci

și patru de ani, Iza două zeci și nouă, Sânziana șase, iar Eva douăzeci, voi întrerupe anizocronia, dar nu înainte ca eu, Noa, să vă spun ceea ce s-a întâmplat în lume în acești zece ani parcurși în câteva pagini.

Brad Pitt și Angelina Jolie au intenționat să divorțeze, dar principala problemă s-a ivit odată cu împărțirea echitabilă a copiilor cuplului. De dragul acestora, cei doi trăiesc încă formal împreună. Copiii sunt fericiți. Trupele americane nu s-au retras din Irak. Acum sunt denumite trupe O.N.U. de menținere a păcii și bombardează strategic cuiburile de insurgenți teroriști. Victimele colaterale din rândul civililor s-au diminuat la un număr acceptabil. Osama bin Laden a lansat un nou mesaj audio către necredincioși, care l-au transformat în personaj – nu cel negativ! – într-o piesă de mare succes pe Broadway. Următorul papă nu a fost, spre dezamăgirea multora, dar și satisfacția ipocrită a și mai multora, nici african, nici sud-american. Oricum Sfântul Paul al II-lea nu are șanse de a pierde prea curând statutul de number one. Pentru el nu s-au scris piese pentru Broadway, ci s-a resuscitat, cu un succes imprevizibil, specia miracolelor medievale în aer liber. Premiul Nobel pentru Literatură a fost decernat următorilor scriitori : J. V. Jensen, H. Laxness, J. R. Jiménez, N. Sachs, P. W. White, Johnson și Martison, Jaroslav Seifert, Naguib Mahfouz, Dario Fo, Gao Xingjian. Naționala insulelor Tuvalu – populația zece mii de locuitori, suprafața douăzeci și patru kilometri pătrați,

Lucian Băgiu

capitala metropola Funafuti – condusă de inspiratul Kamuta Laatasi al II-lea, a fost pe punctul de a se califica la turneul final al campionatului mondial de fotbal. Au pierdut la baraj, după executarea a patru runde de lovituri de la unsprezece metri, doar când portarul tuvalian a început să alerge brusc înspre vestiare. Ulterior a declarat că tocmai se hotărâse să o ceară în căsătorie pe Hiiaka, aleasa inimii sale de pe insula vecină. Kamuta Laatasi al II-lea a devenit zeu protector al arhipelagului, iar Hiiaka cea mai celebră fecioară de pe mapamond.

Iar eu, Noa, care am fost martor, sub forma unei pale de vânt omnisciente și anonime, la căsătoria celor doi, depun mărturie că alegerea portarului tuvalian a fost pe deplin justificată. Hiiaka era plină de minunății, și nu vorbim de pielea precum abanosul, dinții ca măr-găritarele, buzele un ananas prelins, sânii – două nuci de cocos, picioarele ca doi palmieri în nisipul strălucitor al plajei și privirea sfielnică pierdută departe, dincolo de orizont. Anume, Hiiaka nu era nici posesivă și nici geloasă. E drept că pe întregul recif nu mai locuia nimeni altcineva¹.

1. În timpul primei sale incursiuni transoceanice, James Cook a plecat, în 1768, spre Tahiti, comandând nava Endeavour, ca lider al unei expediții științifice care urmărea observarea unei eclipse solare pe Venus. De asemenea avea ordine secrete de a căuta un continent sudic pe care geografi demult îl bănuiau că ține globul terestru în echilibru. Călătoria spre Tahiti a fost un succes. Cea spre continentul sudic („Terres Australes” sau

ținuturile sudice) nu. În octombrie 1769 James Cook a fost primul european care a vizitat Noua Zeelandă. Pe 22 august 1770 Cook a pretins pentru Marea Britanie coasta estică a Noii Olande, așa cum Australia era cunoscută de către olandezi la acea vreme. El a pretins acea parte a Noii Olande pe care olandezii nu o cartografiaseră. Numele Australia nu a fost folosit până în anii 1800. Pe 27 octombrie 1770 James Cook a acostat în Insulele Tuvalu și l-a cunoscut pe regele tuvalian Toomu Malaefonu Sione. Cum temerarul explorator britanic tocmai împlinea patruzeci și doi de ani sărbătorirea prieteniei dintre cele două națiuni a fost încununată de un meci de fotbal organizat ad-hoc în capitala Funafuti. Spre deconcertarea siderată a echipajului britanic, tuvalienii au câștigat partida, e drept, printr-un gol suspect de ofsaid, dar, dând dovadă de fairplay și diplomatie, echipa britanică nu a contestat rezultatul. Acest eveniment a rămas neconsemnat în jurnalul de bord – se înțelege că englezii nu se puteau întoarce acasă spre a raporta suveranului că observaseră eclipsa pe Venus, dar fuseseră înfrânți la fotbal de tuvalieni. Păstrat însă în memoria colectivă a națiunii tuvaliene și considerat o legendă contrafăcută de fenomenul globalizării, meciul istoric explică două aspecte altfel neelucidate: performanțele din prezent ale echipei naționale a Insulelor Tuvalu la Campionatul Mondial, precum și identitatea regelui întâlnit de James Cook pe când comanda Endeavour.

Două sute treizeci și șase de ani mai târziu clubul orașului natal al lui James Cook, Middlesbrough, a răzbunat acest insucces stânjenitor al căpitanului, reușind a se califica miraculos în finala cupei UEFA, învingând în prelungiri o echipă din estul Europei. În finală au pierdut însă regretabil, dar la fel de miraculos, cu scorul relativ concludent de 4-0. Unul dintre tușierii care au arbitrat partida era de origine tuvaliană. Dând dovadă de același fairplay, englezii nu au contestat nici de această dată rezultatul.

III. Sarea și piperul

Urcând alene scările, Tristan se îndreaptă, lipsit de orice entuziasm, către Catedră. Privește o clipă către tenurile deja bronzate ale studenților împrăștiați prin curtea Universității, le ascultă hohotele de râs, tachi-nările și buna dispoziție nonșalantă și își dorește, a nu știu câta oară, să se afle iar printre ei. Apoi oftează adânc și își fixează cu un gest reflex ramele ochelarilor pe nas – miopia i se stabilizase cu ani în urmă, ceea ce nu o împiedicase pe Iza să îi schimbe designul ramelor după fiecare capriciu personal, sau, cum îi spunea ea, trend, așa, aproximativ de două sau trei ori pe an. Acum Tristan este purtătorul stingher al unor lentile minuscule, care îl obligă să realizeze o amplă întoarcere a capului de fiecare dată când se adresează cuiva care are proasta inspirație de a nu i se așeza direct în față. Tristan privește cele două ovale mignone cu teamă și recunoștință în fiecare dimineață, mereu uimit că nu s-au evaporat cu totul peste noapte, dar totuși, precaut, fără a îndrăzni să protesteze. Îi e prea teamă ca Iza să nu decreteze

Lucian Băgiu

subit revenirea trend-ului acelor rame groase, de un bleu fosforescent, care îl localizau oriunde în noapte, asemenea vestelor polițiștilor rutieri.

Ajuns în fața ușii Catedrei rămâne indecis câteva secunde, după care, trăgând adânc aer în piept, apasă pe clanță. Un martor cu ceva imaginație al acestei scene ar fi presupus că tocmai urmărise ultima reculegere a unui condamnat la ghilotinare. Tristan însă ar fi emis o mică obiecție: ghilotinarea, fiind o metodă extrem de eficace a eradicării lehamitei cronice a subiectului, se realizează, de regulă, o dată și bine. Or supliciul său academic se apropia mai degrabă de postura anticamerei eterne rezervate vinovatului fără vină. Ceea ce nu părea că se aplică șefului de Catedră: acesta, mereu imperturbabil și neobosit, se încadra perfect în rolul despotului luminat, în structura căruia variaua imperceptibil, într-un echilibru precar, fără o opțiune categorică, procentele de autocrație medievală și de iluminism renascentist.

— Ah, Tristan dragule, bună dimineața. Ai venit tocmai la timp. Trebuie să te consult într-o problemă delicată.

Instantaneu Tristan trăi¹ sentimentul că inima adoptase *silenzio stampa*. O îndelungată obișnuință îi familiarizase

1. Disponibilitatea și generozitatea naratorului acestui capitol în a folosi timpurile și modurile verbale pare a fi nețărmurită. Primul pasaj s-a încadrat în logica timpului prezent (preponderent modul indicativ, cu inserții punctuale ale conjunctivului și infinitivului), chiar dacă, justificat, s-a apelat și la

pe membrii Catedrei cu certitudinea că, de fiecare dată când șeful dorea să consulte pe cineva într-o problemă delicată, transliterarea intențiilor sale în alfabetul comun suna invariabil la fel : te însărcinez cu o obligație indezirabilă. Condimentele abordării erau asigurate de modalitatea în care șeful pasa responsabilitățile : o îndelungată exersare duse la perfecțiune strategia prin care bătrânul lăsa întotdeauna impresia că îi face o favoare nefericitului preopinent. Ba chiar, asemeni tuturor despoților luminați, șeful era susceptibil de a fi sincer încredințat că își fericește subordonații. Iar, în ultima vreme, în postura extrem de ingrată de „favorit” al regelui se

mai mult ca perfectul, imperfectul și perfectul simplu ale indicativului. Odată cu cel de al doilea pasaj însă intervine un galimatias perfect : se debutează cu tradiția deja instaurată a prezentului indicativului, după care, într-o cavalcadă frenetică a experimentării se trece la perfectul condițional-optativului, la o serie relativ stabilă a imperfectului indicativului (cu inserții incidentale de prezent ale indicativului), pentru ca finalmente să se plonjeze aiuritor în perfectul simplu (al indicativului, evident). Fără a pune la socoteală perfectul compus al indicativului și prezentul conjunctivului folosite de un alt narator, șeful de Catedră. Deși în continuarea capitolului naratorul pare a avea o predilecție înspre utilizarea preponderentă a perfectului simplu, abaterile nu mai surprind. Inconsecvența morfo-sintactică a naratorului nu poate fi disculpată în virtutea omniscienței sale, focalizarea (sau mă rog, non-focalizarea) rămânând imuabilă. Cum se ascunde sub perdeaua anonimatului naratorul nu poate fi însă tras la răspundere. Stimabilul meu preopinent dă dovadă de superficialitate când uită să menționeze participiul și gerunziul. Cum se ascunde sub perdeaua anonimatului nu poate fi însă tras la răspundere.

Lucian Băgiu

regăsea, cu o frecvență suspectă, tocmai Tristan. Acesta își dădu seama că inima totuși îi bate regulat și că, de fapt, uitase doar să expire aerul din plămâni. Prin urmare, ajuns la un grad destul de înaintat de înroșire a feței, dădu drumul unui șuvoi extrem de zgomotos și deloc apreciativ, care sună cumva ca un fluierat a pagubă. Șeful îl privi ceva mai atent, vag bănuitor, după care, aplecându-se asupra unor hârtii încărcate de ștampile și semnături, își începu pledoaria.

— Vezi tu, am fost invitat la o conferință...

Tristan își privi nedumerit șeful de Catedră. Problema, oricare ar fi fost ea, părea a fi o variație față de însărcinările de obicei administrative pe care, august, cezarul universitar le împărțea bravilor săi ofițeri pe câmpul de bătaie al holurilor instituției. Ceva mai optimist, Tristan se așeză la propriul birou, își dresă glasul și spuse :

— Asta este o veste formidabilă, domnule profesor. Care este subiectul conferinței, dacă îmi permiteți să mă interesez ?

— Oh, dragul meu, dar ce amabil ești. Desigur că îți permit, de fapt, date fiind amănuntele ivite, interesul tău este mai mult decât binevenit.

Tristan se încordă din nou. Pluteau încă în ambiguitate. Zâmbi fad și își privi intens șeful. Trebui să recunoască faptul că interesul său, până atunci mimat cu brio, se transformase într-o curiozitate vagă, dar autentică.

— Este vorba, dragul meu, despre un subiect de o mare atracție în noul context al Europei reunificate, îndeosebi dacă luăm în considerare că, de fapt, toate națiunile europene aderă, finalmente, la o cultură comună.

Până aici discursul șefului părea o copie fidelă a tuturor depozițiilor pe care rectorii universității le susținuseră la ședințele festive sau de senat în ultima decadă. E drept, ca un plus valoric, șeful Catedrei nu își citea discursul, îl susținea liber și degajat. Pe de altă parte era foarte posibil să îl fi învățat pe de rost, după ce fusese nevoit să îl asculte de zeci de ori. Oricum era, ca de obicei, în vervă. Tristan se hotărî să susțină tonul prelegerii distinsului său coleg și își alese, cu ceva indecizie, câteva frânturi de frază, răscolind adânc prin memorie.

— Desigur, domnule Profesor, cultura europeană, extrem de omogenă, cu un numitor comun în...

Aici inspirația păru că îl părăsește subit. Șeful, încântat de acordul deplin al afinităților intelectuale, îl urmărea cu sufletul la gură și părea chiar că se ridicase puțin din fotoliu, în așteptarea nominalizării numitorului comun al culturii europene. Doar că Tristan suferea de un crunt blocaj mental și întârzia cam mult să își continue expunerea. Tocmai își amintise că își uitase telefonul mobil dimineța pe noptieră și se gândea, disperat, că până în acel moment Iza va fi lăsat câteva mesaje deloc înduioșătoare în căsuța poștală, iar acum va fi ajuns în pragul unei crize de isterie. Cert, urma a fi o seară deloc

Lucian Băgiu

liniștită în familie. În acest moment șeful interveni și risipi dacă nu anxietatea, cel puțin reveria tânărului său coleg.

— Ei, da, dragule, numitorul comun ?

— Ăăă, da, numitorul comun al culturii europene este, nu-i așa, deși nu a fost introdus în constituție...

Șeful zâmbea din ce în ce mai satisfăcut. E clar, Tristan se afla pe drumul cel bun, așa că nominaliză conceptul cultural matricial cu un entuziasm ce părea a egala performanțele unei descoperiri epocale :

— Creștinismul !

— Evrika, amin ! veni prompt răspunsul vârstnicului profesor.

Acum nu că Tristan ar fi fost neapărat de acord cu cele afirmate, dar ultima preocupare, apoteotică, a carierei șefului de Catedră, căreia colegii se fereau a-i spune pe nume, manie, era o realitate arhicunoscută și ipocrit încuviințată, printr-o falsă adeziune de fațadă, de către întreg colectivul. Până în acel moment niciunul nu avusese de suferit notabil de pe urma inocentei obsesii personale a unui om în pragul pensionării, așa că Tristan își spuse că merge la sigur, o dată în plus. Se înșela amarnic.

— Da, dragul meu, creștinismul, cel care a modelat cultura și civilizația Europei așa cum o știm noi astăzi...

Tristan se gândi că totuși, de ceva vreme, toate bisericele sufereau de o criză acută, dar subiecte de genul romanului lui Dan Brown, precum și continuarea acestuia,

căzute oricum în derizoriu și desuetudine, erau tabu în cadrul Catedrei de când un student avusese neinspirata decizie de a-și prezenta, la o sesiune de comunicări, o lucrare prea puțin canonică, dedicată raporturilor dintre cavalerii templieri și enigmatica lor Maria¹... Șeful continua imperturbabil:

— ...iar, în acest context, spațiul nostru transilvan, creuzet al unui fericit melanj cultural, s-a impus ca punct de atracție pentru tot mai mulți distinși cercetători de pe cuprinsul întregului continent, astfel încât Uniunea Europeană a hotărât finanțarea unui simpozion internațional ce va avea loc în această vară la Viena.

Tristan dădea din cap cu multă convingere. În acest moment riscă să intervină, nesigur dacă a optat pentru momentul oportun:

— Domnule Profesor, avem toată încrederea că ne veți reprezenta cu un succes deplin. Sunteți specialistul incontestabil al Catedrei și al întregii Universități.

Șeful se opri puțin cam abrupt, îl fixă imobil pe Tristan, care simți cum se lichefiază în cuprinsul fotografiului – să fi identificat profesorul nota de malițiozitate? – după care rosti sec:

1. În anul 2044, la vârsta de 80 de ani, Dan Brown a avut o viziune a Fecioarei Maria, s-a convertit la catolicism și a devenit membru al *Opus Dei*. Deși prezentat ca un pandant contemporan al *Confesiunilor* Sfântului Augustin, volumul scris ulterior nu a devenit însă best-seller.

Lucian Băgiu

— Da, sunt. Am și schița lucrării în lucru.

Și agită evaziv niște foi de hârtie, care lui Tristan i se părură impecabil de curate. Dar poate erau de vină doar lentilele minuscule.

— Despre ce anume este vorba? murmură vag de tot, sufocat, Tristan, sperând să scape doar cu o însărcinare derizorie, de genul culegerii unor informații obscure de la Arhivele Statului sau de la Muzeul Național, dar intuind, în subconștient, că gluma se îngroașă și preocupat, mult mai intens, de redirecționarea apelurilor adresate mobilului său către cel al Izei, o altă decizie delicată a vieții sale de familie, care nu o dată iscase cutremure devastatoare, îndeosebi când studentele cercului de lectură purtau conversații deosebit de interesante cu Iza...

— Vezi tu, dragul meu, textele care au un caracter religios și sunt redactate pe teritoriul ardelean oferă surprize dintre cele mai notabile, nu de puține ori amănunte de ordin lingvistic luminând fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confesionale în evul mediu.

Brusc lui Tristan i se păru că aude cum sună un clopoțel de alarmă. Nu, nu era mobilul, pierdut, poate, pe undeva prin diplomat, ci o alarmă internă, declanșată de cuvântul „lingvistic”, inserat de profesor în ceea ce suna tot mai mult a monolog pregătit în prealabil.

— De ordin lingvistic, ați spus ? îndrăzni să întrebe tânărul, părând că totul se cufundă în ceață, iar el, într-un hău fără fund, asemeni magului din Trilogia Inelelor a lui Tolkien, în luptă cu monstrul adâncurilor din peștera abandonată a gnomilor de altădată. De fapt, Tristan începea să își dorească să se fi aflat mai degrabă în locul aceluia mag, știa sigur că va renaște în următorul volum, pe când el resimțea tot mai acut senzația unui drum înfundat.

— Da, dragul meu, aici vroiam să ajung.

Pauză. Liniște. La geam se auzi ciripitul unei rândunele care, nu se știe cum, își făcuse cuibul pe ramura care trecea exact prin fața ferestrei Catedrei. Lui Tristan i se păru însă că distinge, metamorfozat, cântecul unei cucuvele.

— Ce faci tu în vara asta, Tristan ?

Tânărul înghiți în sec. Într-un târziu reuși să articuleze neconvingător și sincopat :

— Soția, fetița, la mare, la munte.

— Bravo, felicitări. Ești un familist admirabil.

Deși Tristan își spunea același lucru în fiecare zi, Iza avea mereu câte ceva de obiectat.

— Vezi tu, dragul meu, eu plănuiesc să mă retrag la o mănăstire.

În acel moment Tristan reveni instantaneu la lumină, poate puțin prea necontrolat, căci se pare că se ridicase din fotoliu și își privea stupefiat superiorul. Deloc afectat, acesta continuă :

Lucian Băgiu

— Am toată încrederea că nu vei divulga nimănui altcuiva motivul real al absenței mele de la simpozion. Înțelege, e o problemă foarte delicată.

Aerian, Tristan descuie biroul, scoase o sticlă de coniac¹ – o avea de la poetul boem, care îl rugase să i-o păstreze confidențial, pentru cazuri de forță majoră – și își turnă un pahar ceva cam mare. Șeful îl surprinse o dată în plus.

— Date fiind circumstanțele, nu voi refuza și eu o dușcă bună.

Mașinal, Tristan umplu al doilea pahar, ciocniră și dădură peste cap conținutul, după care răsufară îndelung, roșii ca racul, privind dezorientați în jur după vreun recipient cu apă. Nu exista. Șeful vorbi primul, desfăcându-și nodul la cravată :

— Bun. Colegul e un cunoscător, ce mai. Te rog să nu îi divulgi că i-am lăudat arsenalul.

— Desigur, rosti laconic Tristan, repetând gestul șefului, în ceea ce privește nodul cravatei. Rămâne între noi.

— Așa te vreau tinere! Știam eu că ești demn de încredere. Tocmai de aceea, am să te rog ceva : între mare și munte, spune-i, te rog, Izei, că vei fi ocupat, câteva zile, la Viena. Și transmite-i complimentele mele.

1. Naratorul, deși omniscient, este neglijent și imprecis. Este vorba, desigur, despre whisky scoțian, Johnnie Walker Blue Label. Schimbul academic între Edinburgh și Poplaca devenise o tradiție.

— Desigur, o voi face, rosti Tristan, mai mult reflex, privind în gol.

Şeful dădu lovitura de graţie, persuasiv :

— Eşti atât de bun ? Şi complimentele ?

— Desigur. Şi complimentele, adăugă tânărul, resemnat.

— Bun, atunci e hotărât. Eu mă retrag la mănăstire, iar tu mă suplineşti la Viena. Eşti persoana cea mai competentă. Alfabetul chirilic, lingvistica, ai experienţă didactică îndelungată şi multiplă, vei face o figură frumoasă.

Tristan nu mai avea puterea să spună nimic. Un gol absolut i se întindea pe creier, străbătut de o singură idee recurentă : *fatum*-ul tragediilor antice. În cele din urmă articulă, mai degrabă neglijent :

— Care mănăstire, dacă îmi permiteţi ?

— Dragul meu, e secret, mă înţelegi, colegii... S-ar putea să fiu agasat. Dar un lucru îţi pot dezvălui : voi face o descoperire epocală. Triumful carierei de o viaţă !

— Ah, acum înţeleg, rosti Tristan, care şi-l şi imaginează pe şeful de Catedră în postura detectivului intelectual, infiltrat incognito în rândul bărboşilor în rasă monahală, cercetând pe ascuns tetraevangheliare şi molitvelnice vechi de sute de ani. O clipă avu chiar puterea să zâmbească în faţa acestei imagini. Şeful nu scăpă ocazia.

— Ei, vezi ! Perspectiva îţi surâde deja ! Ştiam eu. Viena trebuie să fie, pentru dumneata, o atracţie. Te poţi afirma pe plan european. Acum trebuie să plec.

Lucian Bâgiu

Din pragul ușii Catedrei, șeful se întoarse însă și mai rosti ca un ultim amănunt nesemnificativ.

— Am uitat să îți spun. Simpozionul are o notă de oarecare inedit pentru un asemenea nivel. Fiecare profesor va fi însoțit și își va prezenta lucrarea în tandem cu un student. Înțelege, apropierea dintre magistru și discipol, valul european la modă. În ceea ce te privește totul este stabilit. O singură studentă s-a arătat interesată de simpozion. S-ar putea să o cunoști. Este vorba despre domnișoara Eva și nu mai știu cum, din anul III de studii. Am înțeles că are, la rândul ei, material documentar adunat. Veți forma o echipă magnifică, nu am nici un dubiu. Succes, tinerilor! E vremea voastră!¹

Tristan se gândi că, pe de altă parte, ar fi preferat ca, asemeni magului imaginat de Tolkien, să cadă într-un hău abisal, în care să rățăcească așa, o vreme indeterminată, către infinit. Cert, acasă nu își dorea să revină prea curând.

Și dorința părea a i se îndeplini, deși nu tocmai în forma ideală. Câteva minute Tristan medită deconcertat

1. Pe parcursul acestui schimb de replici am fost nevoiți să răspundem la telefon, fiind sunați de către colegul celibatar care ne-a lămurit în privința construcției „era susceptibil de a fi încredințat că își ferește...”. Prin urmare, deși atenția noastră a fost distributivă, trăim sentimentul că șeful de Catedră minte cel puțin o dată. Nu insistăm.
Nu este adevărat, nu am sunat pe nimeni. Și nu sunt burlac, v-am mai spus. Sunt divorțat.

la variantele prin care ar fi reușit să îi înfățișeze Izei într-un mod cât mai puțin susceptibil ideea abandonării ei pentru câteva zile *plictisitoare* datorate unei conferințe la sute de kilometri de casă, în compania Evei. Se recunosc însă învins. După care fluxul conștiinței i se abătu către un amalgam de speculații dezarmante, din care ieși victorios filmul *Kramer contra Kramer*, excelent interpretat de Dustin Hoffman și Meryl Streep, în care soții aflați în divorț poartă o bătălie lipsită de scrupule pentru custodia copilului, care, ce-i drept, în acel caz era un băiețel – nu citise romanul, dar asta nu aducea nici un impediment asupra stării sale de spirit oricum agonizante. În acel moment se auzi o bătaie fermă în canatul ușii Catedrei și, la răspunsul destul de anemic al lui Tristan, își făcu apariția o faptură parcă desprinsă din paginile uneia dintre nenumăratele reviste adresate exclusiv unui palier bine determinat de cititori, între copertile cărora te pierdeai inerent – așa cum părea deconcertat acum Tristan – în analiza subtilităților pe care le presupune machiajul, rimelul, pedichiura, manichiura, fixativul și, din când în când, câte o povestire comercială, cu *target*, a vreunui prozator altfel remarcabil, cu nume livresc.

— Bună ziua, domnule lector.

Și parfumul exotic învălui încăperea, creând instantaneu efectul unei curioase dar foarte plăcute tulburări a simțurilor și a percepțiilor senzoriale. Înghițind în sec, Tristan se ridică puțin prea brusc în picioare, rostind laconic și ezitant :

Lucian Băgiu

— Bună ziua, domnișoară....

Și aici se opri, incapabil să articuleze cele câteva sunete care alcătuiau numele tinerei. Le știa, le rostise de zeci de ori în ultimii trei ani, le-ar fi putut analiza oricând din punct de vedere fonetic (și fonologic), dar acum pur și simplu refuzau să formeze un concept inteligibil. Deloc inhibată – de fapt, un surâs ironic și deloc disimulat se încăpățână să îi adaste în colțul buzelor senzuale, conturate provocator cu roșu – tânăra îl completează, plină de solitudine:

— Eva.

— Da, Eva, asta era.

Se priviră tăcuți, fiecare fiind perfect conștient de subiectul care trebuia abordat, Tristan refuzând să îl nominalizeze, în speranța absurdă că poate astfel nu va dobândi contururi reale, Eva prelungind, hedonic și sadic, tensiunea celuilalt. Dar jocul de-a șoarecele și pisica – în care Tristan intuia că nu era el felina – de abia debuta.

— Am înțeles, de la șeful de Catedră, că voi avea onoarea de a vă însoți la conferința internațională.

Tristan se încruntă bănuitor. Șeful ieșise de câteva minute doar. Conspirația părea elaborată din timp.

— Domnișoară...

— Eva.

Zâmbetul ironic fu dublat de o lumină amuzată a privirii.

— Da, Eva vroiam să spun.

— Știu, domnule lector.

— Desigur.

— Da, domnule lector. Ne învârtim în cerc.

Aici Tristan nu putea fi decât de acord. De ceva vreme îl încerca o senzație acută de vertij. Drept pentru care spuse involuntar :

— Parcă am fi într-un carusel.

— Doar caii lipsesc.

— Caii ?

— Mă rog, jucăriile care îi substituie.

— Ah, da. Caii.

Tristan trăia o acută senzație de retardare mintală. Nu găsi altceva mai bun de adăugat decât o frază perfect adecvată contextului.

— Știți să călăriți, domnișoară... ?

Imediat își dădu seama de *qui pro quo* și amuți speriat.

— ...Eva. Dacă se va dovedi util conferinței, am să mă străduiesc. Domnule lector...

Tristan se grăbi să prevină derapajul acut așa că interveni precipitat :

— Eu nu știu.

Cu un aer nevinovat și interogativ Eva îi prelungi supliciul :

— Ce anume ?

Tristan rosti alb :

— Ce anume ?

— Domnule lector, am impresia că am ajuns în ceea ce se numește neacademic o fundătură.

Lucian Băgiu

— Da, de acord.

— Bun. Propun să o luăm de la capăt.

— Ah, nu! se lansă precipitat Tristan.

— Bun, atunci vom aborda problema dintr-un alt unghi în alte circumstanțe. Peste două ore, în parcul din fața Universității?

— Perfect de acord.

— Minunat. Atunci, pe curând.

Și ieși, fluturându-și discret părul bogat și – cum altfel oare? – blond platinat. Tristan înregistrează mecanic faptul că purta cercei argintii, identici cu ai Izei. După care se prăbuși extenuat în fotoliu. Reușise, în mai puțin de o oră de la intrarea în sacrosanctul spațiu universitar, să stabilească fundamente solide pentru un concediu ratat dublat de un divorț virtual și, cireașa de pe tort, purtase un dialog tembel, dar totuși plin de aluzii sexuale, în compania inamicului public numărul unu al Izei, la finalul căruia acceptase, într-o perfectă stare de prostrație, o întâlnire neprotocolară cu posesoarea unui arsenal complet al seducției feminine. În plus, habar nu avea cam care ar fi acele „amănunte de ordin lingvistic” ce ar „lumina fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confesionale în evul mediu transilvan”. Tristan trebui să admită, resemnat, că nu era un început deloc promițător pentru o zi care ar beneficia de un nesperat *happy-end*.

Speculațiile sumbre îi fură întrerupte de intrarea intempestivă a poetului boem, însoțit de burlacul convins,

deferent și manierat în atitudine. Formau un cuplu contrastant, dar indisolubil unificat în aversiunea vag disimulată față de „mânăstirea de maici” a Catedrei, după cum o denumise, folosindu-se de o debordantă inspirație poetică, unul dintre cei doi. În Catedră relațiile de suprafață erau perfect amiabile, deși glaciale, iar în profunzime exista o linie de demarcație solidă, volatilă după diferende circumstanțiale, dar imuabilă în ceea ce privește împărțirea pe sexe. După cum se exprimase la un moment dat Sânziana, ascultând interminabilele discuții amuzate dinte tăticu și mămica despre viața universitară, nu era mare diferență între grădiniță și facultate, în ambele „școli” fetele și băieții se trăgeau de codițe și își puneau piedică unii altora. Sânziana era, indubitabil, un copil precoce.

— Vă salut, domnule lector universitar doctor, pe dumneavoastră și pe toți colegii.

Aceasta era una dintre ironiile arhicunoscute ale poetului. Replica de față era preferabilă aceleia – nu o dată exprimate – în care în încăpere s-ar fi aflat toți colegii și ar fi fost salutat ostentativ doar Tristan.

— Te salut, Tristan, ce mai e nou, avem hârtie, funcționează xeroxul?

Printre maniile șefului se număra și aceea a economiilor absurde, în virtutea consolidării bugetului Catedrei, drept pentru care hârtia de scris era încuiată metodic și infailibil de către unica persoană care deținea cheia, iar xeroxul achiziționat din fondurile unui vechi

Lucian Băgiu

grant academic nu fusese niciodată pus în funcție, ar fi consumat cerneală¹. Salutul familiar și invariabil al burlacului era de asemenea mai bine venit în situația de față, în care șeful nu era prezent și nu trebuia să se prefacă a nu-l fi remarcat.

— Bună ziua, domnilor conferențieri. Șeful tocmai ce a ieșit.

— Dragul meu, se grăbi să intervină burlacul, dacă astfel stau lucrurile, atunci aspectul exterior al șefului nostru de Catedră pare a se fi metamorfozat considerabil în bine în această zi. Tocmai ce ne-am întâlnit cu domnișoara Eva, pe când ieșea din Catedră. Ne-a informat că nimeni altcineva nu se află aici de ceva vreme, decât domnia ta, care la rândul-ți vei fi nevoit să ne părăsești peste cel mult două ore, când am înțelege că te vei înhăma la o ingrată muncă de cercetare în imediata proximitate a instituției. Dedicția ta profesională este demnă de admirat, sincere felicitări. Apropo, domnișoara Eva îți propune terasa *pub*-ului din incinta zidurilor cetății, întrucât documentația necesită suportul unei mese, pe o bancă incomodă s-ar dovedi ceva mai dificil aflarea unui perspective comune. A unei confluențe a efluviilor intelectuale, mai adăugă după o infimă pauză în căutarea celui *le mot juste*.

1. Deși xeroxul nu funcționează nici astăzi, i s-a aflat totuși o utilitate: pe cutia în care se odihnește în așteptarea unor vremuri propice dovedirii și altor competențe este așezat artistic un ghiveci cu flori. Anemone.

În mod hotărât, se gândi Tristan, exprimarea burlacului dobândise un desăvârșit manierism subtil de-a lungul anilor.

— Te felicit și eu, adăugă poetul, dragule, pentru gustul estetic desăvârșit. E fermecătoare. Activitatea de cercetare a Catedrei pare a fi pe mâini sigure, sunt convins că vei obține rezultate admirabil de satisfăcătoare pentru toate părțile implicate în proces. Te invidiez și propun să bem un pahar pentru asta, până nu apar intrușii din tabăra inamicului.

Tristan era obișnuit cu ironiile mai vârstnicilor săi colegi, în replicile cărora se strecura, mereu, o vagă nostalgie după vremurile în care, spuneau ei, anii și prospețimea – intelectuală, desigur – le permiteau „documentări aprofundate pe subiecte de natură similară”. Tristan intra în panică doar în momentele în care cei doi găseau de cuviință a se exprima la fel de aluziv când se afla de față Iza. Iar poetul și burlacul nu păreau a scăpa nici o ocazie în acest sens. Umplând trei pahare, fără a mai întreba dacă și ceilalți sunt interesați de această îndeletnicire, poetul rosti aparent inofensiv:

— Dragul meu, unde ai de gând să îți petreci concediul vara aceasta?

Era exclus să fi știut despre simpozion. Se referea, cu siguranță, la un moment extrem de delicat – dar nu pentru el – când, la una dintre ieșirile lui Tristan și ale Izei la Vama Veche, fuseseră nevoiți să poarte o conversație extrem de animată despre erotismul din literatură,

Lucian Băgiu

În compania boemului lor coleg, gol pușcă pe plajă și foarte încântat de atenția pe care i-o acordau toate studentele care se nimeriseră în aceeași perioadă în stațiune – iar numărul lor era într-atât de semnificativ încât cu greu putea fi considerat o simplă coincidență. Poetul se referea la acea prelegere ca la cel mai reușit curs de vară pe care îl cunoscuse vreodată sistemul universitar național. Tristan, atent supravegheat de Iza, nu reușise să afle unde anume să își îndrepte privirea, pentru a evita multitudinea de trupuri feminine bronzate complet, dat fiind că *topless* era o lege nescrisă a acelei plaje. În cele din urmă își scosese ochelarii și se prefăcuse, pe durata întregului discurs al poetului boem, interminabil și plin de savoare, că lentilele necesită o atenție specială. Întrucât ar fi sunat extrem de deplasată folosirea gradelor didactice universitare într-o incertă atmosferă *flower-power*, cu același prilej fu instituită, tacit, convenția utilizării prenumelui. Singurul impediment al întregului experiment estival fu inspirația discutabilă a poetului de a le expedia tuturor colegilor, pe adresa Universității, aceeași fotografie, altfel extrem de reușită, în care elementele decorului le constituiau marea și nisipul, în mijlocul cărora surâdea nonșalant el însuși, purtând un singur accesoriu, pălăria, din fericire nu pe cap, fără ca precauția să estompeze ceva din sugestia mai mult decât transparentă. Doamna Decan declară, cu o figură sumbră, că dânsa nu a primit niciodată corespondența respectivă (secretara era de altă opinie, dar o păstră, desigur, pentru forul său interior), iar

poetul se oferi galant și prompt, într-un consiliu al facultății, să îi remită un exemplar, propunere care fu întâmpinată cu tăcere prelungită, până când șeful de Catedră propuse, desigur, rediscutarea restricțiilor bugetare, solicitare care fu întâmpinată cu un val de entuziasm și interes lipsit de precedent. Auzind ulterior povestea Sânziana decretase, bătând din palme, că e foarte interesant la facultate.

Cursul opțional de erotism în literatură deveni atât de solicitat de către studenți încât șeful de Catedră fu nevoit să elimine din planul de învățământ paleografia chirilică. Într-un fel, Tristan îi era profund recunoscător colegului boem pentru inspirația acelei prelegeri de pe plajă și în fiecare vară deveni un fapt obișnuit aprofundarea subiectului într-o formulă cât mai neconvențională. Acum se arătau însă nori sumbri la orizont. O anumită colegă urma a inaugura un curs opțional de feminism în literatură. Bătălia în amfiteatrele universității se anunța cruntă, iar poetul căuta tot sprijinul necesar pentru acea vară a nudismului academico-literar. În acest sens își propusese chiar să recurgă la unele exerciții fizice și solicita prezența lui Tristan alături, deopotrivă în sala de forță cât și în cadrul prelegerilor litorale. Se apucase să scrie și un roman, așteptat cu înfrigurare – și temere – de întregul anturaj¹. Cu gândul

1. Contrar suspiciunilor induse mai mult sau mai puțin subtil în subtext, nu este vorba de romanul de față. Spre diferență de prezenta narațiune, romanul poetului povestește întâmplări adevărate despre ființe și evenimente reale, vag mascate prin

Lucian Băgiu

de a aplană, într-un fel, o posibilă stare conflictuală cu Iza, datorată prezenței – intuitiv indubitabile – a Evei în cadrul expunerilor nonconformiste ale erotismului și sexualității pe plaja infuzată de subiectul și obiectul respectivelor considerații, Tristan se gândi că o doză de precauție și acțiune preventivă ar fi tocmai potrivită, astfel că își luă inima în dinți, trase adânc aer în piept și se gândi să refuze, cât mai delicat, invitația colegului boem :

— Știți, m-am gândit că vara aceasta nu ar fi rău să poposim la Neptun. Vila Uniunii Scriitorilor pare a fi

inventarea unor noi nume ale personajelor care substituie identitatea persoanelor.

— Puteți fi ceva mai explicit ?

— Dacă îmi permiteți, aş lămuri eu lucrurile. În povestirea factuală, cum este cazul povestirii poetului, ordinea de dependență logică este: *istorie* (evenimente denotate) > *narațiune* (enunțarea povestirii) > *povestire* (produsul, sintactic și semantic, al actului narativ). În povestirea de ficțiune, cum este cazul celei de față, *istoria* nu există decât ca proiecție mentală indusă de *povestire*, astfel ordinea de dependență logică fiind alta: *narațiunea* > *povestirea* > *istoria*. În povestirea de ficțiune, contrar situației povestirii factuale, universul co-implicat de *istorie* este o lume incompletă semantic, ceea ce denotă clar dependența logică a nivelului *istoriei* în raport cu cel al *povestirii*.

— Îi mulțumim domnului Gerard Genette pentru intervenția sa pe deplin edificatoare. Dacă nu sunt alte întrebări, putem reveni la enunțarea povestirii pentru a cunoaște universul incomplet semantic al salatei universitare.

(extras din dialogul purtat în cadrul unei mese rotunde cu ocazia lansării pariziene a volumului, în toamna anul 1972. Regretabil, printre participanți nu s-a putu număra și autorul, acesta nefiind încă născut. Alain Robbe-Grillet a fost în mod deosebit dezamăgit aflând vestea).

un mediu destul de potrivit redactării unui roman, poate doriți și dumneavoastră să vă rezervați o cameră? Am fi colegi și am putea discuta, nestingheriți, chiar și despre erotismul în literatură.

Urmă o tăcere îndelungată, răstimp în care burlacul își aprinse tacticos o țigară lungă, iar poetul își umplu pipa cu tutun – cea mai popularizată dintre hotărârile Senatului Universității, prin afișarea acesteia la toate avizierele, dar și cea mai ignorată, instituia interdicția fumatului în incinta instituției. În cele din urmă poetul spuse laconic:

— Mi-e teamă că în cadrul vilei Uniunii Scriitorilor eu unul aș fi puțin stingherit, m-aș afla în afara elementului natural, dacă mă înțelegi.

Afirmația suna ca și cum un arheolog ar fi spus că ruinele Troiei sau mormântul lui Tutankhamon îi sunt medii nefamiliare, dar Tristan se abținu să emită ipoteze aprofundate cu privire la însușirile „elementului natural” al colegului său poet.

Burlacul interveni, meditativ:

— Eei, Tristan dragule, te înțeleg, *épater les bourgeois* e ceva mai dificil de urmat atunci când ai o soție și un copil. Intervin constrângeri. Celibatul... pardon, burlăcia¹, îți acordă libertăți considerabile.

1. Seria sinonimică devine completă în formula: celibatar, burlac, holtei, becher. Nu reiese clar din context dacă personajul împărtășește condiția socială a vreunuia dintre cele patru sinonime. Întreaga enunțare oscilează indefinit între ironie și autoironie.

Lucian Bâgiu

Poetul întrevăzu o oportunitate unică și se întoarse fulgerător către colegul său :

— Dragul meu, vrei să spui că vei veni tu la Vama Veche ? Vivat, vom face un cuplu redutabil, poate înființăm chiar o Universitate. Stufstock University sună atractiv, nu crezi ?

Luat prin surprindere, burlacul se înecă, tuși sacadat, întinse mâna și goli paharul din fața sa – Tristan trăi imediat senzația unui *déjà-vu* și strigă, prea târziu, că nu conține apă¹ – fu pe punctul de a suferi un atac de cord dublat de o asfixie severă, până când, într-un târziu, își reveni cu greu și reuși să articuleze epuizat :

— Mi-e teamă că nu stăpânesc la fel de bine ca tine subiectul erotismului în literatură, colega.

— Niciodată nu e prea târziu să aprofundezi cunoștințele, colega. Le-ai putea aborda din punct de vedere al pragmatismului lingvistic, eu îmi rezerv perspectiva psihanalitică, dar poate ajungem la un numitor comun. Bunăoară să îl luăm pe Henry James, acest geniu incontestabil, care și-a reprimat complet impulsul sexual, deopotrivă ca manifestare în viața particulară cât și ca expresie artistică în întreaga sa operă. Pe de altă parte, în prefețele semnate de el însuși la ediția americană a operei complete se pot detecta, la o analiză minuțioasă, sugestii subconștiente și bine disimulate ale penetrării a...

1. Nu putem fi siguri asupra conținutului paharului. În cazul de față ne declinăm competența și responsabilitatea. Nu este exclusă astfel nici varianta de a fi fost totuși apă.

În acel moment Tristan se ridică brusc din fotoliu și țâșni precipitat pe ușa Catedrei, lăsându-și în urmă colegii dezorientați de plecarea sa subită. Burlacul avu răgaz să analizeze la *cine* anume se referise colegul poet atunci când menționase abordarea pe plajă a unor *ele* (sau prin *cunoștințe* să fi fost totuși vorba despre un *ce* la plural?). Conciliant, presupuse că era doar de o ambiguitate lingvistică sau, poate, o licență poetică – în unele cazuri, același lucru. După câteva clipe de meditație, poetul conchise că Tristan trebuie să fi intrat în panică la auzul abordării *lingvistice* a operei prozatorului și își continuă expunerea savantă cu privire la sexualitatea reprimată – dar involuntar defulată literar – din operele unei palete surprinzător de ample – și de eterogene – de autori. Pe colegul burlac, adept al „celibatului”, îl trecură toate apele în tentativa de a afla, fără succes, un alt subiect de conversație. Poetul avea pregătit un arsenal impresionant, în urma căruia opinia interlocutorului despre natura *reală* a operelor literare suferi derapaje semnificative și traume irevocabile. Părea că bună parte a literaturii universale constituia o interminabilă serie de fișe clinice ale unor frustrați sexual. Și, ceea ce îl îngrijora cel mai mult, fu nevoit să admită că, deși lipsit de grație, poetul nu părea că bate câmpii tocmai în gol. Nu îndrăzni să emită ipoteze cu privire la ce anume se vor fi gândit studentele înscrise la incitantul curs opțional, dar reținu că sintaxa lui Henry James se pretează la o succulentă abordare stilistică

Lucian Băgiu

și pragmatică. În următoarele ore fură puse bazele unei inedite cercetări științifice interdisciplinare, cel mai probabil cu finanțare externă. Poetul rămase însă puțin melancolic. Era neconsolat că proiectul nu părea să beneficieze de șanse reale pentru a purta denumirea oficială de Stufstock Applied Study.

Ceva mai târziu Tristan și Eva se aflau alături, pe terasa care oferea o panoramă superbă asupra zidurilor cetății – ctitorie imperială nu foarte veche, ridicată cu mai puțin de trei sute de ani în urmă, niciodată scena vreunui eveniment militar semnificativ și tocmai de aceea păstrată într-o stare autentică remarcabilă. Însă cei doi ignorau peisajul care oferea delicii estetice inconfundabile – în depărtare se zăreau inclusiv dealurile și așezările patriarhale dispuse în jurul municipiului – absorbiți complet de schimbul de opinii asupra unui subiect ce părea a fi deosebit de incitant. Poate tocmai de aceea barmanul își făcea tot mai des de lucru în preajma celor doi, curios să audă câteva frânturi din conversația atât de angajată a clienților săi. Dar, cu cât distingea mai multe fraze, cu atât uimirea și dezorientarea i se așterneau pe figură.

— Sper că suntem de acord, domnule lector, asupra faptului că, pentru a asigura *captatio benevolentiae* celorlalți conferențieri cosmopoliți, trebuie mai întâi să fixăm subiectul în context european.

Încântat de profesionalismul Evei – în mod evident se documentase serios în prealabil – Tristan deveni ceva mai degajat.

— De acord. Însă Eva, aş avea o propunere. Pentru fluenţa conversaţiei, hai să renunţăm, cu acest prilej, la pluralul de politeţe. Putem păstra convenţia când suntem între patru ochi.

Răspunsul veni prompt şi natural, fără ca vreunul să-şi fi ridicat ochii de pe foile împrăştiate peste tot pe masă.

— De acord. Prin urmare, domnule... ăăă... Tristan – şi amândoi nu îşi putură stăpâni un surâs pasager – aş propune să începem cu interesul manifestat de umaniştii străini pentru limba română.

— Adică altfel spus, când şi-a dat seama Europa că pe aici există o populaţie care vorbeşte un idiom neo-romanice.

— Exact. Ce zici, sună bine pentru primele fraze?

— Eva, sună perfect. Îi implicăm pe toţi cei prezenţi, le trezim interesul şi curiozitatea, se vor întreba, de bună seamă, când, unde şi cine ne-a acordat prima oară atenţie, fiecare sperând, în secret, ca vreun învăţat din ţara lui să fi lansat pe plan european, în premieră, informaţia probată ştiinţific a existenţei unei limbi neo-romanice, deci profund europene, pierdută undeva între Occident şi Orient.

— Este exact ideea simpozionului, integrare culturală europeană *avant la lettre*.

Lucian Băgiu

— Bun, Eva, ai avut o idee strălucită. Dar... cine, unde și când?...

— Asta e lovitura de maestru, Tristan. Ei, hai încearcă să îți imaginezi *unde*.

Tristan se concentrează inutil, privind adânc în ochii Evei – negri precum noaptea fără stele – și gândindu-se, nu pentru prima oară, că rolurile magister-discipol au suferit o permutare indiscutabilă.

— Păi, unde ar fi putu fi... stai puțin...

— Ei, hai, curaj. Știi, Tristan, coincidențele nu sunt deloc de neglijat, trebuie să profităm de ele cât putem mai bine atunci când ne apar în cale.

O secundă lui Tristan îi trecu prin minte că fata vorbise cu dublu sens. Apoi brusc se luminează și strigă entuziasmat :

— Nu se poate ! Chiar... Viena ?

— Evrika. Nimeni alta decât Viena.

— Dar de unde până unde ?

— Totul pornește, evident, de la zgomotul armelor și de la jocurile politice. Agitațiile stârnite de Mihai, domn al minusculului principat Valahia, au avut ecouri imense în epocă.

— Asta da, au apărut știri și în ziarele de la Londra – ei, da, Anglia avea de pe atunci presă scrisă – iar un celebru dramaturg spaniol i-a închinat chiar o piesă de teatru, pierdută ulterior. E drept, una din cele câteva sute scrise de el.

— Bun, dar cine erau cei mai interesați, în acel context, de bizarul principe valah și de necunoscutul său popor?

— Austriei, desigur, inamicul public numărul unu al otomanilor, la acea epocă.

— Ei, vezi. Drept pentru care istoricul oficial al Vienei, Hieronymus Megisser, întocmește, la 1601, *Lexicon poligloton*, primul dicționar occidental tipărit care includea și cuvinte românești.

— Formidabil! Ce minte luminată!

— Ei, nu te entuziasma prea tare, Tristan. Omul era, într-adevăr, o eminență, dicționarul cuprinde cam toate limbile vorbite pe pământ la acea dată, dar, în privința limbii „române”, trebuie să revenim cu picioarele pe pământ. Nu este amintită ca atare, nu exista conceptul de „românitate” la acel moment.

— Păi, și atunci?

— Păi, și atunci, domnul Hieronymus Megisser cataloghează două idiomuri independente unele de altele: valaha, considerată o limbă de origine latină, și moldava, idiom aparținând familiei limbilor... slave!

— Dumnezeule mare, oare cei de la Chișinău vor fi aflat?

— Dacă nu, sigur le-au spus cei de la Moscova, fii pe pace.

Și amândoi izbucniră în hohote de râs. Barmanul rămăsese încremenit cu scrumiera – oricum goală – în mână și nu părea să dea semne de relaxare. Ca urmare Eva se întoarse spre Tristan și-l întrebă:

Lucian Bâgiu

— Mai luăm câte una ?

Aici Tristan avu un moment de ezitare. Nu mâncase nimic în acea zi – nu servea de obicei micul dejun, doar cafea amară – băuse un pahar de coniac¹ împreună cu șeful de Catedră, din fericire îl fentase pe poet, iar acum tocmai ce terminase – când, nu-și amintea – sticla de bere care îl aștepta pe masă, marca preferată de el, comandată din timp de Eva. Dar subiectul părea a necesita dezbateri prelungite, așa că lăsă precauția la o parte.

— Fie, încă una. La fel ?

— Absolut. Cea mai bună bere.

În felul său, Eva se dovedea o ființă contradictorie depășind nonșalant sugestia exterioară și superficială a unei „simple” feminități senzuale². Dacă Tristan se regăsea astfel – paradoxal – mai în largul său, Iza devenea mai atentă ori de câte ori fata își făcea apariția vineri seara, în cadrul cercului de lectură. Dar acum Iza nu era, fatal, de față³.

— Bun. Ce avem mai departe, Eva ?

— Stai că nu am terminat.

— Mai este ?

— Da, Tristan. Să nu uităm că directivele șefului de Catedră se referă la aflarea unor... cum Dumnezeu s-a exprimat...

1. A se citi *whisky*.

2. Deși anonimă, suspectăm omnisciența naratorului de a nu depăși perspectiva masculină.

3. Sunt pe drum, ajung în curând.

— „Amănunte de ordin lingvistic” ce ar „lumina fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confesionale în evul mediu transilvan”.

— Asta era, impecabil. Ei, chestia cu evul mediu e discutabilă, la acea epocă Europa se pregătea să pășească în zorii premodernității, iar noi...

— Mda. Iar noi avem, după ruși, cel mai îndelungat ev mediu european.

— Exact, Tristan. Însă, oricum, să reținem ideea de fond: limbă și creștinism.

— Eva, ai sintetizat ireproșabil mania... ăăă... obsesia... ăăă...

— Preocuparea?

— Asta era: preocuparea șefului nostru.

— Prin urmare, ghici ce a mai făcut domnul Hieronymus Megisser din Viena la 1601?

— S-a rugat? îndrăzni, puțin malițios, Tristan.

— Tocmai. A publicat *Tatăl nostru* în patruzeci de limbi, inclusiv în limba română.

— Valahă.

— Da, valahă. E ceva, nu?

— Dar Eva, nimeni altcineva până la el nu a mai publicat...?

— Ei, aici impunem contribuția autohtonă.

— Care ar fi?...

— Cu șase ani mai devreme Luca Stroici, român neaoș, avusese inițiativa de a-i trimite unui nobil polonez aceeași rugăciune, în limba română, și asta nu e tot, cu caractere latine!

Lucian Băgiu

— La 1595, Eva? Nu se poate. La noi se scria exclusiv în alfabet chirilic.

— Din fericire, nu și în acest caz. Demersul stimabilului Luca Stroici poate fi considerat prima incursiune lingvistico-religioasă a românei, făcută de către români, în Europa.

— Nu e un caz totuși singular?

— Nu chiar. Închipuie-ți că la Oxford se află bine mersi un dicționar, în manuscris ce-i drept, *Lexicon Heptagloton*, în care cea de-a șaptea limbă este...

— Româna!

— Alături de latină, poloneză și o serie de limbi orientale: turcă, persană, arabă.

— De unde până unde?

— Poveste încurcată. Partea românească a fost redactată la... Constantinople – unde altundeva? –, probabil de către Eustratie Logofătul.

— Hulitul Eustratie, interpolatorul cronicii mult iubitului nostru Grigore Ureche?

— Ca de obicei, se dovedește că nu e bine să vezi lucrurile exclusiv în alb și negru... Da, acel Eustratie a scris cu mânuța lui, în limba română, în capitala Imperiului Otoman, iar manuscrisul lui, închipuie-ți, a fost preluat de un... olandez!

— Eva dragă, ești sigură nu stabilești firul narativ al unei variante românești pentru *Numele trandafirului*?

— Nu putem să îi facem inimă rea lui Umberto Eco, nu-i așa?

— În orice caz, nu mai mult decât Sir Sean Connery.

Alte hohote de râs. Barmanul meditează profund la posibila ocupație a celor doi. Ia serios în considerare varianta de a fi puțin duși cu pluta.

— Care olandez a plecat, odată cu întreg personalul ambasadei, în 1628, către casă, ducându-ne și limba în Occident.

— Eva dragă, e o avalanșă de date paradoxale. Cred că participanții la conferință vor fi flutați, dar și puțin debusolați. I-ai adunat laolaltă, în jurul limbii române, pe austrieci, polonezi, englezi, olandezi, turci. Cum rămâne însă cu Transilvania?

— Ei, aici intervine lovitura de grație, prin care șeful de Catedră va jubila.

— De abia aștept să te ascult.

— Precum bine se știe, Principele Transilvaniei era, ca maghiar, prin excelență de confesiune calvină sau, cu un alt cuvânt, reformat.

— Da, după cum sașii erau, prin definiție, luterani sau, mai impropriu spus, evanghelici.

— Exact. Ei, Principele se afla într-o dispută continuă cu episcopia romano-catolică din capitala provinciei sale, Gyulafehérvár.

— Mă rog, fiecare cu idiosincraziile sale.

— Da, dar din această dispută au avut de câștigat, pe undeva, și câțiva români.

— Adică?

Lucian Băgiu

— În principiu românii erau o masă neglijabilă – și neglijată – în epocă dar, odată cu scoaterea de sub jurisdicția episcopiei romano-catolice a două comitate ale Principatului, Țara Făgărașului și Țara Hațegului, și prin trecerea acestora sub jurisdicția superintendentului calvin al curții princiare, parte a populației românești a întrevăzut o oportunitate unică de emancipare.

— De unde până unde ?

— O pătură așa-zis „nobilă”, oricum juridic liberă, a încercat să se integreze în structurile Principatului, și atunci a început să scrie cu ortografie... maghiară !

— Eva dragă, ești sigură că nu au scris pur și simplu în limba maghiară ?

— Tocmai, că nu. Un anume Mihail Halici tatăl a redactat, înainte de 1670, o lucrare lexicografică denumită convențional *Anonymus Caransebinsiensis* dar, atenție, în limba latină și română, folosind alfabet latin, doar ortografie maghiară.

— Adică în loc de *s* scria *sz*, iar în loc de *ș* nota *s* ?

— Exact.

— De ce Dumnezeu o fi făcut asta ?

— Pentru a fi pe placul Principelui, cu siguranță, pentru a obține o stare socială mai bună – dealtfel nu puțini în situația sa au adoptat confesiunea calvină și s-au maghiarizat în timp – dar principalul este că a scris minidicționarul său în limba română !

— Ce-i drept, e drept. Trebuie să fie însă un text foarte bizar. Mă gândesc: „sansză”, pentru „șansă”, ce supliciu.

— Ei, e și mai complicat decât atât, plus că la vremea aceea cuvântul respectiv nu era încă împrumutat din franceză, dar exemplul tău este edificator.

— Asta îi va măguli pe unguri, Eva, dar le va da și apă la moară. Doar că tentativa temerară a lui Halici tatăl nu va fi avut un răsunet european.

— A lui nu, dar ceva tot s-a ales din bizareria asta.

— Anume?

— Păi, ceva înainte de 1700, când austriecii preluaseră practic Principatul autonom al Transilvaniei și îl transformaseră în provincie a Imperiului lor – iar pe ultimul Principe maghiar îl mutaseră frumușel într-un apartament din Viena – un anume conte Marsili a însoțit trupele de ocupație sau de eliberare...

— Eva, propun să le spunem doar trupe. Să nu agităm excesiv și inoportun spiritele.

— De acord, trupele învingătoare, iar cu acest prilej amintitul conte s-a arătat interesat de...

— Români! Inspirat conte. Și ce a făcut practic?

— A colecționat un manuscris, redactat pe undeva prin Țara Hațegului sau estul Banatului, similar cu cel al lui Halici tatăl, anume scris cu literă latină, dar în ortografie maghiară.

— Așadar ne întoarcem de unde am plecat, la austrieci.

— Care, să sperăm, vor face o reverență.

Lucian Băgiu

— Eva, ești o comoară!¹

Într-un autentic elan intelectual, cei doi se îmbrățișară încântați. Barmanul ajunsese la concluzia că asistase la cel mai trăsnetit mod de a flirta, dar care părea că dă rezultate promițătoare. Deși nu cu aceeași satisfacție, la fel va fi gândit și Iza, care tocmai parcase în fața terasei, fără a fi observată de partenerii entuziaști ai unor „amănunte de ordin lingvistic” ce ar „lumina fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confesionale în evul mediu transilvan”, după cum rosti Tristan, alb ca varul și prea puțin convingător, după câteva secunde.

Atmosfera părea a fi deosebit de relaxată la ultima ședință de Catedră a anului universitar. Zâmbete joviale, amabilități reciproce, o mare ușurare datorată faptului că, iată, mai trecuseră două semestre fără incidente majore și ireversibile – de genul atotamenințătoarelor reduceri bugetare sau al discutării criteriilor ministeriale de performanță academică. Fiecare dintre cei prezenți mima cu multă convingere osteneala cerebrală și afirma că va lenevi precum o legumă de-a lungul întregului concediu, reconfortându-se în câte o destinație cât mai exotica a mapamondului. De fapt, știau cu toții că de abia așteaptă să scape de responsabilitățile didactice și

1. Eventualele inexactități istorico-lexicografice îi sunt scuzabile Evei având în vedere că salata universitară este o lume incompletă semantic. În mare însă povestirea Evei este o adaptare după evenimente reale.

administrative pentru a se repezi asupra vreunui subiect de lucrare științifică ce adăsta obsesiv în circumvoluțiunile materiei cenușii, *in nuce*, asemeni monadei pe cale de a deveni realitate. Dar nimeni nu și-ar fi recunoscut planurile atent disimulate, savant camuflate, nu de alta, doar de teama că toamna îi va afla, din nou – a câta oară? – într-o cruntă depresie, cu opera capitală tot în stadiu de proiect. Se afla acolo șeful de Catedră, făcându-i discret cu ochiul lui Tristan, cu siguranță deja jubilând cu gândul la vreun chiriacodromion așteptându-l în chilia unei misterioase mănăstiri. De asemenea putea fi zărit poetul, pufăind vesel din pipă, probabil meditănd la fraza de început, capitală, a proiectatului său roman. Și se mai afla și feminista Catedrei, privindu-l deconcertată pe sub gene pe nonconformistul ei coleg, teoretic inamicul direct al cursului de *feminism și literatură feminină*. De fapt, aici se regăsea ultimul subiect fierbinte al discuțiilor pe bisericuțe în cadrul Catedrei.

O bătălie cruntă, presărată de tactici evazive și zâmbete ipocrite, se conturase între cei doi prin editarea unor studii științifice aflate într-o competiție evidentă, autorii ignorându-se însă complet și reciproc în cadrul aparatului critic. Cu atât mai surprinzătoare inițiativa de acum – și tocmai acum – a poetului, care publicase, într-o revistă de prestigiu, o recenzie arborescentă, în care lua în considerare, într-un stil encomiastic – poate *prea* laudativ – patru dintre volumele colegei sale :

Lucian Băgiu

Instituirea estetică a absolutului, Valențe polifonice ale dramaturgiei lui Lucian Blaga, Zborul pajurii. Spovedaniile tănuite și aspirațiile absconse ale lui Mateiu I. Caragiale și Inscripții în bazaltul operei. Poetul își adap-tase, cu mult talent, stilul recenziei la cel sugerat de titlurile volumelor colegei sale – de unde impresia recu-rentă de frază bombastică, interminabilă – și, pe câteva pagini, părea să spună enorm, fără ca la sfârșit cititorul să poată rezuma măcar o idee distinctă, autonomă, clară. Toți colegii erau derutați și nelămuriți cu privire la autenticitatea demersului poetului boem. Care coleg, acum, foarte plin de sine, trăgea alene din pipă, zâmbind pe sub mustață în direcția unei anumite domnișoare, ce tot nu se putea hotărî dacă este sau nu cazul să îi adreseze *sincere* mulțumiri.

Tristan, pierdut în adâncul fotoliului, medita intens asupra a două subiecte, determinate de întâlnirea fatală care se petrecuse cu câteva zile în urmă pe terasă. Anume, pe de o parte, care Dumnezeu să fie partea sa de con-tribuție la studiul se pare complet al Evei, iar, pe de altă parte, reacția inexplicabilă, amiabilă, a Isoldei, care se întreținuse multă vreme cu studenta, după ce se dis-pensase scurt de Tristan sub pretextul că e rândul său să o ia pe Sânziana de la școală. Iza ajunsese acasă după câteva ore, foarte bine dispusă, declarând că Eva este o femeie interesantă și admirabilă și felicitându-l pentru că o va avea alături la simpozionul de la Viena. Din acel moment începând Tristan și-ar fi dorit să se numească

Sir Arthur Conan Doyle sau măcar să posede câteva din abilitățile lui Sherlock Holmes. Din nefericire pentru el, era departe de o asemenea performanță, căci nici un moment nu îi trecu prin minte să se întoarcă imediat la terasa cu pricina și să îi adreseze barmanului câteva întrebări la obiect. Ar fi elucidat imediat enigma¹.

Ședința, mai mult festivă, fu deschisă de către șef.

— Stimați colegi, dragi prieteni...

La cel de-al doilea apelativ, mai multe priviri derutate se întoarseră rapid către vorbitor și apoi se îndreptară curioase asupra celorlalți, în speranța de a a-i afla pe amintiții prieteni. Excesele optimiste ale șefului provocau întotdeauna derută.

— ... iată-ne ajunși la ultimele clipe ale vieții petrecute în *alma mater*...

De această dată toate privirile rămaseră pironite asupra vorbitorului, care se opri nelămurit cu zâmbetul pe buze. Poetul își scoase pipa dintre buze și rosti calm :

— Eu sper ca pe unii să îi reîntâlnesc totuși în toamnă.

Încruntându-se, șeful păru să conștientizeze deopotrivă ironia colegului, cât și propria eroare.

— Da, desigur. Prin urmare, aș dori să vă adresez felicitări pentru modul exemplar în care v-ați desfășurat activitatea profesională, contribuind la asigurarea unui bun renume al Catedrei noastre, care devine astfel...

1. Ne-ar fi fost cu puțință ca, în această notă, să intervenim pentru a satisface curiozitatea lectorului. Nu o vom face.

Lucian Băgiu

Și aici șeful făcu o neinspirată pauză, pentru a-și alege cu grijă cuvintele în vederea unui final apoteotic al frazei. Până la acesta însă poetul nu scăpă ocazia și, cu ochii pironiți pe o foaie unde părea să noteze ceva, spuse aparent pentru sine, suficient de tare însă pentru a fi auzit de toți :

— Acoperiș de paie al unui sat pe verticală.

Acum toate privirile se întoarseră către poet. Tristan trăi senzația că asistau la finala unui campionat de tenis. Șeful rosti cu un început de iritare :

— Ați spus ceva, domnule conferențiar ?

— Se prea poate să-mi fi verbalizat gândurile. Notam o idee pentru un poem în lucru.

Cu un amestec binecunoscut de bunăvoință și malițiozitate, feminista își manifestă prompt interesul.

— Și la ce anume se referă poemul, dacă îmi permiteți, în afara acoperișului de paie ?

În acel moment rândunica ciripi la fereastră. Poetul ascultă atent și răspunse contemplativ, cu privirea pierdută undeva către – și dincolo – de persoana colegei sale :

— La ciripitul pervers al unei pitulice.

O tăcere desăvârșită se așternu în încăpere. Se elucidase în sfârșit enigma autenticității recenziei excesiv laudative. Cu un glas afectat, feminista replică ferm :

— Vă adresez *sincere* mulțumiri pentru recenta recenzie. Îmi imaginez cât de mult timp i-ați acordat și ce efort al elaborării va fi necesitat o compoziție într-atât de binevoitoare și de expresivă.

— Dragă domnișoară, mulțumesc, dar mă tem că nu sunt demn de o apreciere în termeni într-atât de excesivi. Vezi dumneata, titlurile volumelor s-au dovedit într-atât de inspirate încât am compus totul dintr-o suflare, dimineața la o cafea, iar această parte insignifiantă a procesului conceperii recenziei mi-a răpit considerabil mai multă vreme decât studierea propriu-zisă a operelor, fascinante, desigur.

Fiecare dintre membrii Catedrei păru brusc foarte preocupat de conținutul sertarelor propriilor birouri, căutând acolo cu perseverență documente de o importanță covârșitoare, de genul listelor de prezență la seminarii ale grupelor de studenți care absolviseră în urmă cu doi-trei ani, carnetul medical necompletat de tot atâta vreme, lucrări de diplomă probabil coordonate odată de ei înșiși, deși subiectele sunau curios de exotice, iar șeful află cu maximă satisfacție un set complet de bonuri de masă asupra dispariției cărora se emisese cele mai fantastice presupuneri în vremuri imemorale¹. Cu toții căzură de acord, vociferând intens, că se impune reorganizarea imediată a sertarelor, poate astfel vor reuși să edifice multe alte necunoscute ale vieții de Catedră. Nimeni nu recunoscuse însă că scotocirea spontană prin

1. Tristan adăugă noi articole normelor interne ale Catedrei de protecție a muncii. Întrucât în cadrul Catedrei nu erau deloc rare momentele în care trebuia să te prefaci subit că ai ceva de lucru, lista devenise în timp extrem de generoasă iar Catedra, implicit, extrem de bine protejată în câmpul muncii.

Lucian Băgiu

ungherele absconse ale propriilor birouri dăduse la iveală, aproape fără excepție, și o serie de volume primite cu dedicație de la ceilalți colegi și pe care în mod evident le ignoraseră cu desăvârșire din momentul intrării în posesie. Nu puțini fură aceia care meditară, date fiind circumstanțele, străbătuți de incertitudinea anamnezei, dacă vor fi semnat la rându-le recenzii concepute în mod similar cu ale poetului. În fracțiunea de timp imediat următoare cu toții fură cutremurați când inventariară mecanic recenziile – nu prea multe – pe care colegii le semnaseră asupra volumelor ce le fuseseră oferite cu deosebită încredere... În cele din urmă, șeful își reluă discursul, de data aceasta dovedindu-se sensibil mai pragmatic.

— Stimați colegi și... prieteni. Aș dori să vă aduc la cunoștință un ultim amănunt. Constat că a sosit vremea la care anii înaintați mă opresc de la a mă mai deplasa peste hotare. Cu toate acestea, Catedra trebuie să de-a curs unei invitații deosebit de onorante venite din partea colegilor vienezi.

În acest moment toată lumea deveni realmente interesată de subiect. Viena atrăgea ca un magnet speculațiile fiecăruia asupra unui concediu pe banii universității într-o metropolă europeană. Șeful își continuă discursul evident pregătit din vreme.

— Subiectul în sine al simpozionului internațional constituie desigur o atracție și o responsabilitate pentru Catedra noastră, care are asigurată o reputație incontestabilă în domeniu.

Aici figurile celor prezenți ar fi putut fi transformate oricând în generic al unui film mut în care eroii caută piatra filozofală. Oricât s-ar fi străduit, tot nu reușeau să își imagineze care este domeniul în care Catedra avea asigurată o reputație internațională. Ca urmare, cu toții deveniră ceva mai prudenți în a-și dori adjudecarea concediului la Viena. Nimeni nu băgă de seamă că Tristan nu se arăta deloc interesat. Acesta, dimpotrivă, părea a fi apt de a juca rolul condamnatului la moarte.

— Mă refer aici la profesionalismul nostru în a aborda amănunte de ordin lingvistic ce ar lumina fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confessionale în evul mediu transilvan.

Imediat Viena deveni cel mai indezirabil punct al planetei pentru întreg auditoriul. De la extaz, trecuseră cu toții la agonie. Cei mai pragmatici rememorau care sunt condițiile în care pot fi obligați să revină din concediu la cererea instituției. Cei care beneficiau de o imaginație prodigioasă inventariau cele mai plauzibile argumente în virtutea cărora puteau refuza o eventuală chemare din concediu. Doar Tristan era resemnat și aștepta pronunțarea oficială a sentinței.

— Vă înțeleg durerea, un subiect atât de dispus satisfacțiilor de ordin intelectual trebuie să constituie o atracție pentru fiecare în parte. Cum ar spune colegul nostru artist, un adevărat festin al culturii, un hedonism al spiritului.

Dar colegul nominalizat tăcea mîlc. De fapt, privirile membrilor Catedrei păreau tâmpe și se fixau intens în

Lucian Băgiu

gol. Capetele tuturor colegilor se asemănau printr-un numitor comun care, deși invizibil, era resimțit percutant: Damocles și îndeosebi arma albă din dotare. Doar Tristan făcea oarecum notă discordantă prin aceea că nu se putu abține să nu admire modalitatea desăvârșită în care șeful asimilase opera semnată de Niccolo Machiavelli, Cicero și sofști. În felul său, era un mare șef.

— Dar unul singur va fi fericit și se va bucura.

Absolut toți nefericiții îl deplânseseră sincer pe fericit.

— Dragi colegi, stimați prieteni. Să nu fim nedrepti și să fim sincer alături de fratele nostru care va pleca într-o asemenea aventură a spiritului. Căci Tristan este numele său.

Fiecare izbucni instantaneu în urale, țâșni în picioare și aplaudă frenetic, mulțumindu-i lui Damocles pentru că l-a iertat. Se repeziră cu toții asupra lui Tristan, bătându-l pe umeri, încurajându-l, urându-i drum bun, fiindu-i *sincer* alături. Dar nimănui nu îi trecu prin cap că ar avea pentru ce să îi adreseze felicitări. Se iviră, de prin fundurile dulapurilor, câteva sticle de șampanie a căror spumă fu împrăștiată abundent, printre hohote și exclamații optimiste. Feminista și poetul fură surprinși ciocnind voluntar. Șeful asista, dezorientat, la un caz unic și miraculos în îndelungata sa activitate de conducere a Catedrei: un acord deplin.

Cu o singură excepție. Tristan trăia o revelație. Înțelegea pe propria piele cât de adulat și de nefericit trebuie să fi

fost de-a lungul culturii și civilizației, în situații extreme, de ispășire a culpei colective, masculul caprei.

Departe, departe în lume – sau, mă rog, cel puțin suficient de îndepărtat de Universitate pentru a dobândi o perspectivă mai amplă asupra universului – Sânziana, Isolda și Tristan contemplează punctul terminus al călătoriei.

— Mami, aici se termină pământul ?

— Nu, dragoste.

— Dar atunci de ce nu mergem mai departe ?

— Pentru că aici începe marea.

— Da' anu' trecut de ce începea marea altundeva ?

— Nu știu, întreabă-l pe tăticu'.

— Tati, de ce nu mergem tot unde am fost anul trecut ? De ce nu mai mergem la capătul pământului ?

— Nu știu dragoste, întreab-o pe mămica.

Sânziana se încruntă preț de o secundă după care abordează problema dintr-o altă perspectivă.

— Tati, mami, da' atunci de ce am venit aici ?

Tati și mami se priviră exasperați. Fusese un drum lung și obositor. Așa că mami scoase cheia din contact și, într-o clipă de inspirație subită, tăie nodul gordian cu o lovitură infailibilă :

— Ca să îl vedem pe nenea Președintele.

Sânziana amuți instantaneu. Pe nu se știe exact ce considerente, fetița era teribil de impresionată de imaginea televizată a șefului statului. Tristan înclina să creadă că e vorba de barba albă și frumos îngrijită. Isolda specula

Lucian Băgiu

că mai degrabă aerul său mereu sfătos și bine dispus. Se prea poate să fi fost un cumul de factori, dar cert este că acea imagine intangibilă era adeseori instituția supremă care impunea voința în chestiunile la care Sânziana se dovedea reticentă. Formula cheie suna cam așa : „Ce ar spune nenea Președintele dacă te-ar vedea acum?” . Fetița întreba periodic dacă Președintele nu vine să viziteze Universitatea (exista, ce-i drept, un precedent). Dar nici în cele mai frumoase vise ale ei nu se gândise că îl va întâlni pe nenea Președintele pe plajă. Tristan clătină din cap auzind replica soției, dar era la rândul său doritor să ajungă odată în cameră și să facă un duș, așa că nu mai adăugă nimic. Cum avea să fie soluționată problema întâlnirii estivale cu Președintele rămânea un mister.

La intrarea în vila Uniunii Scriitorilor îi întâmpină un stand de cărți și reviste încă relativ intact. Era început de sezon, iar virtualii locatari ai minihotelului încă nu năvăliseră pentru a-și reconforta spiritul creator în condiții exclusiviste pe litoral. Ca urmare nici standul de apariții editoriale (unele antice) nu fusese epurat, cu o prefăcută indiferență, de către scriitorii aparent dezinteresați de producțiile literare ale confrăților, în realitate nerăbdători să întoarcă febril filele dintre copertile încântătoare, în speranța de a afla un conținut cât mai compromițător. Deși Isolda își exprimă opinia că designul și amplasamentul standului în spațiu lăsau mult de dorit, Tristan se opri totuși, hipnotizat, în fața unei avalanșe copleșitoare de titluri. Cu cele pe care le căra în geantă, ar fi putut înființa o bibliotecă. Indubitabil densitatea cea mai

pronunțată pe centimetru pătrat de hârtie tipărită de pe tot litoralul era de regăsit, în perioada estivală, la acel capăt de faleză. În compensație, pe întreg țărmul Mării Negre turiștii aveau cu totul alte așteptări asupra modalității de a-și petrece concediul. Altfel spus, singurii pământeni care manifestau o dependență obsesiv-patologică față de propria profesiune chiar și în perioada concediului erau scriitorii¹. De fapt, acesta era doar începutul bizareriilor speciei de vertebrate purtătoare, ca semn distinctiv, ale unei varietăți de lentile mono și bifocale, ceea ce îi determina pe ocupanții mai banali ai plajei să emită ipoteze savante asupra posibilității de a fi fost invadați de evadați din clădiri cu pereții imaculați. Unii, mai concilianți, sugerau că ar fi vorba de extraterestri incognito.

Absolut nimeni nu ar fi dat crezare zvonului că acea construcție în formă de L care supraveghea discret faleza ar fi vila Uniunii Scriitorilor. Nu de alta dar, conform logicii țăranului anecdotic, girafa nu există, din moment ce nu a fost cunoscută empiric. Iar scriitorii erau, asemeni girafei, o specie exotică. Endemică, poate, dar în nici un caz pe cale de dispariție, ba chiar prolifică, judecând după multitudinea revistelor și a semnatarilor din coloanele acestora². Oftând, Tristan își umplu brațele cu o

1. După cum avea să observe Sânziana, și salvamarii.

2. La data redactării acestor considerații, Uniunea Scriitorilor din România număra aproximativ 2400 de membri. Capacitatea de cazare a vilei din Neptun a URSS este de cincizeci de camere (majoritatea garsoniere, câteva apartamente). Presupunând faptul

Lucian Băgiu

provizie îndeostulătoare și pentru refugiul din fața unui cataclism nuclear și se îndreptă către recepție. Isolda și Sânziana dispăruseră pe undeva prin grădina vilei, lăsându-i sarcina ingrată de a căra bagajele de unul singur. Deși, din punctul său de vedere, zece zile pe plajă necesitau o cantitate infimă de îmbrăcăminte, Isolda păru să aibă o opinie perfect contrară, astfel încât cărase o garderobă ale cărei dimensiuni puteau sugera intenția unui debordant show vestimentar.

— Bună ziua. Mă numesc Tristan Paul...

Recepționera îl întrerupse zâmbindu-i cald :

— Dar domnule profesor, nu este nevoie să vă mai prezentați, vă cunoaștem doar.

Fulgerător lui Tristan îi trecură prin minte titlurile celor trei volume pe care le semnase și care i-ar fi putut determina o asemenea nesperată faimă. Niciunul nu părea deosebit de convingător. Cu toate acestea spera că, poate, cine știe cum, i se va cere un autograf...

că sunt rarissime cazurile în care doi scriitori se hotărăsc să se cazeze împreună (e valabil și pentru cuplurile de scriitori căsătoriți) rezultă logic faptul că nu pot coexista, concomitent, în acel perimetru, mai mult de cincizeci de autori (din când în când se rătăcește și câte unul celebru). În ceea ce ne privește, am fost cazați în camera numărul douăzeci și opt (la etajul întâi, pe stânga) și, atât cât ne-a fost în putință, am constatat că, printre locatarii vilei, se numărau un arhitect (cu familia), un impresar de fotbal (cu familia), un asistent medical (cu familia) și un pui de câine (rătăcit de familie). Deși însoțit de familie, Tristan părea, asemenea puiului de câine, rătăcit în anturajul eclectic.

— Mă... hm... cunoașteți?

— Da, desigur. Avem un sistem foarte riguros de înregistrare a oaspeților. Arătați întocmai ca în poza de pe buletin. Aveți camera patruzeci și trei, la etajul doi.

Și recepționera, foarte mândră de calitățile profesionale infailibile, îi întinse zâmbitoare cheia. Cruntă deziluzie. Cu jumătate de voce, Tristan mai îndrăzni să întrebe :

— Presupun că un lift?...

Răspunsul, plin de solitudine, nu fu afirmativ.

Câteva zile mai târziu, totul decurgea conform așteptărilor. Sânziana dezvoltase o fascinație inexplicabilă pentru nenea salvamaru' și, prin urmare, manifesta perseverent tendința de a pleca înot către barca acestuia, poziționată dincolo de geamandură. Așadar liniștea părinților fu spulberată de preocuparea permanentă de a-și supraveghea odrasla acvatică. În decursul acestei agitații perpetue între apă și nisip Iza ignoră să poarte pălăria – Tristan o suspectă că, de fapt, își etala premeditat cârlionții aurii – și nu fu necesar să răsară de prea multe ori soarele până când trebui să cheme taxiul pentru un scurt sejur la Urgențe. Din fericire, era doar o insolație minoră. În fine, în chiar ziua în care Tristan își descoperi menționat numele într-una dintre revistele editate în străinătate și se pregătea, cu nerăbdare, să parcurgă articolul, avu cea mai nefericită inspirație posibilă : se hotărî să amâne, hedonic, lectura, iar în prealabil

Lucian Băgiu

să înfrunte valurile spectaculoase. Câteva încălecări entuziaste ale zidurilor vertiginoase și lichide, soldate cu imersiuni neprevăzute și întreaga perspectivă asupra universului i se metamorfoză subit temerarului doctor în filologie. După câteva momente descumpănitoare, răstimp în care înghiți o cantitate apreciabilă de apă sărată, Tristan simți cum ceva îi mângâie, efemer, toracele. Nu era o meduză. În acea clipă înțelese de ce lumea devenise mai difuză: nu ar fi fost o idee rea să își fi lăsat ochelarii pe plajă. În mare se dovediră imposibil de recuperat, decât, după cum se exprimă mucalit nenea salvamaru', poate la toamnă, când furtuna va scoate totul la mal. Sânziana, într-un elan de compasiune, se repezi către mare și își aruncă la rându-i ochelarii de soare în agitatul univers acvatic. Privind cu atenție locul unde aceștia dispăruseră, fetița murmură, concentrată, că așteaptă să vadă cum vor reveni pe plajă, pentru a-i afla astfel și pe ai lui tăticu'. La mal nu ieși niciuna dintre perechi dar, după cum decretă concesiv salvamarul, se prea poate să se fi regăsit alături pe fundul mării.

Deși Tristan era în culmea depresiei, cele două femei din viața sa afluă imediat jumătatea plină a paharului. Iza constată cu maximă satisfacție că soțul ei nu distingea detaliile aflate la mai mult de un metru de ochii săi dezorientați și, prin urmare, nu avea nici o șansă de mai surprinde câte ceva din calitățile estetice ale junelor rusoaice care, nu se știe exact de ce, păreau a fi luat sub

asediu stațiunea. Cât despre Sânziana, își află o preocupare teribil de amuzantă în a-l conduce ea pe tăticu' de mână și în a-i citi, foarte aproximativ, prețurile afișate la terase. Tristan trăia într-un univers pe care îl catalogă imediat drept întrupare experimentală a realismului magic. Într-o seară, flancat fiind de Iza și de Sânziana, pe când se plimbau pe faleza care delimita zona rezidențială de plajă, Tristan, furat fiind de peisajul extrem de colorat pe care îl oferea apusul de soare, ignora cu desăvârșire realitatea imediat înconjurătoare. De îndată ce ajunseră către capătul îndepărtat al falezei, delimitat de un pichet de pază pentru vilele de protocol ale statului, Sânziana dori morțiș să fie pozată alături de mămica și tăticu. Privind dezorientat în jur, Tristan zări, estompat, un grup format din două siluete înalte și una mititică, șezând liniștite pe o bancă și admirând, de bună seamă, același apus multicolor. Nonșalant, se îndreptă către acestea, fără a mai observa cum alte câteva siluete, dispuse discret în jur, devin brusc interesate de inițiativa sa. În timp ce înainta surâzător către persoanele vag întrezărite, Tristan mai apucă să distingă vocile ezitante ale Izei și ale Sânzienei undeva în spatele său.

— Dragul meu, nu știu dacă...

— Vai, tati, nu pot să cred!

Ajuns în fața celor trei, Tristan își înclină respectuos capul și rosti amabil :

Lucian Băgiu

— Bună seara, dacă nu vă supărați, vă solicit pentru o poză alături de soția și fiica mea.

După un scurt moment de ezitare, bărbatul rosti cu o voce care sună familiară, fără ca Tristan să o poată identifica precis. Din nefericire nici nu distingea clar, în semiobscuritate, trăsăturile interlocutorului.

— Bună seara. Desigur, de ce nu, cu multă plăcere.

După care bărbatul se întoarse către una dintre siluetele aflate la o oarecare distanță și rosti scurt :

— Domnule căpitan, dacă nu vă supărați...

— Desigur, domnule Președinte.

Tristan trăi imediat senzația de haos primordial al universului, în care un gol istoric se întinde, incomensurabil. Ar fi preferat să se afle pe o plajă pustie din extremitatea sud-estică a Insulei Palau, pierdută în imensitatea Oceanului Pacific¹. Opțiunea pentru colțul sud-estic al minusculei republici oceanice era bine întemeiată : mai adăuga vreo zece kilometri celor câteva mii care l-ar fi despărțit de faleza fatidică de pe cealaltă emisferă a globului.

Urmară prezentările de rigoare, de care toți participanții păreau a se achita protocolar, până când copiii

1. Capitala Koror. Deși nu este pierdută în imensitatea Oceanului Pacific (așa cum în mod eronat consideră naratorul), aflându-se relativ aproape de coastele nord-estice ale insulei Noua Guinee (provincia Irianul de vest a Indoneziei ; a nu se confunda cu jumătatea sudică a insulei, statul Papua Noua Guinee, capitala Port Moresby), această insulă nu a fost vizitată de James Cook.

se apropiară timizi – dar curioși – unul de celălalt și rostiră încântați :

— Servus, eu sunt Sânziana.

— Salut, Sânziana, numele meu este Pepelea, dar te rog să îmi spui Pepe sau Pele.

— Bine, Pepelea.

De aici protocolul fu dat complet peste cap. Întrucât fascinația reciprocă dintre copii păru a nu avea limite, cel puțin pentru acea seară, întâlnirea se prelungi considerabil, răstimp în care soția președintelui se dovedi a fi foarte interesată de toaleta Izei, precum și deosebit de receptivă la sugestiile decorării futuristice a interioarelor prezidențiale. Cât despre Tristan, reuși să captiveze atenția numărului unu în stat cu privire la primul document redactat în limba română. Toate acestea avură loc, după o scurtă deliberare, pe terasa vilei Uniunii Scriitorilor, spre stupefacția breslei, dar și spre satisfacția nețărmată a personalului. Bucătăresele și chelnerii își vedeau alinată o veche suferință. Precedentul Președinte dovedise o perseverență redutabilă în a-și dansa soarta pe terasele estivale, în special în decursul primului mandat, cu o preferință pentru hotelul de un verde strident și având în program un exotic ansamblu țigănesc, local aflat *vis-à-vis* de vila Uniunii Scriitorilor. Însă, în pofida faptului că fostul șef al statului era un cititor asiduu și declarat al lui Mircea Cărtărescu, bucătăresele oftau adânc, întrucât niciodată pasiunea președintelui pentru scriitorii contemporani nu fusese

Lucian Băgiu

îndeajuns de animată astfel încât să îl determine să traverseze șoseaua pentru a ciocni un pahar peste drum de hotelul unde, ce-i drept, electoratul era ceva mai eterogen... Acum însă, în timp ce Sânziana și Pepelea îi organizaseră fără drept de apel pe toți copiii scriitorilor pentru un joc de-a v-ați ascunselea printre arbuștii din grădină¹, spre disperarea ofițerilor din serviciul de protecție și pază, întreg personalul părea a manifesta o dorință nețărmurită de a-i servi cât mai des pe locatarii vilei, care asistau numai ochi și urechi la neprevăzutul spectacol, fiecare în parte proiectând câte un roman pe aceeași temă senzațională.

— Domnule lector, vorbiți serios?

— Domnule Președinte, vă dați seama că nu aș putea glumi cu privire la un subiect de o importanță națională.

— Era vorba chiar despre un document de contra-spionaj?

Ofițerul SPP din apropiere deveni brusc interesat de discuție. Era un reprezentant tipic al unei instituții cu o îndelungată tradiție a vigilenței și a probității profesionale. Nu îi scăpa nimic, decât, uneori, paza președintelui.

— Da, domnule Președinte. Neacșu se pare că era agent dublu.

1. În ceea ce mă privește, a fost vorba despre nepoțelul meu.

Căpitanul îi rememorează imediat pe toți confrății săi din serviciile secrete care purtau numele de Neacșu. Unul părea a corespunde profilului situației.

— Agent dublu? Lucra pentru două state concomitent?

— Tot ce se poate. Sigur e însă că era un fel de agent SIE al ungarilor.

Speculațiile spp-istului se dezvoltau savant. Se întreba ce ar avea de câștigat dacă l-ar anunța pe Neacșu că a fost deconspirat de un personaj necunoscut branșei.

— Domnule lector, sunteți sigur? Mândria noastră națională, agent de informații externe al ungarilor? De unde până unde, doar îi scria unui neamț.

Căpitanul simți că situația îl depășește. Părea a fi vorba despre o filieră internațională redutabilă. Bine că șeful a aflat la vreme.

— Domnule Președinte, într-adevăr, îi scria unui neamț, dar este evident că neamțul era în slujba ungarilor. Pe de altă parte Neacșu a riscat enorm, dacă prindeau de veste turcii, îl decapitau.

În acest moment ofițerul abandonează firul logic. Era peste puterile sale. Turcii se aflau înafara razei sale de competență. Chestia cu decapitatul părea totuși improbabilă.

— Domnule lector, hai să o luăm de la început. Parcă nu îmi vine să cred.

— De acord, domnule Președinte. Prin urmare, primul document redactat în limba română care ni s-a păstrat este...

Lucian Bâgiu

— Scrisoarea lui Neacșu de la Câmpulung către Johannes Benckner, judele Brașovului, la anul 1521.

Pe căpitan îl trecură toate apele. Ar fi băut o dușcă bună. Fusese tras pe sfoară. Era alt Neacșu.

— Exact, domnule Președinte. Numai că răvașul era un document de contraspionaj în toată regula. De aici și formulările *ipac*, în slavonă. Acestea criptau informația cu privire la mișcarea trupelor otomane și derutau un eventual ochi străin.

— Care ar fi fost, desigur, al Semilunii.

— Exact. Turcii tocmai se hotărâseră să pună punct final existenței Regatului Ungariei și pregăteau o invazie de proporții.

— Iar Neacșu ?

— Ei, aici e aici. Neacșu locuia în Valahia, la Câmpulung, mai aproape de Dunăre și deci de tabăra otomană decât ar fi putut spera să se infiltreze orice agent fino-ugric.

— Bine, dar Neacșu de ce îi scria judei Brașovului ?

— Politica internațională, domnule Președinte, a interpușilor. La acea dată Brașovul, ca și întreaga Transilvanie, erau parte a Regatului Ungariei. Benckner era, să spunem, agentul local al serviciilor secrete maghiare. Iar el l-a angajat pe Neacșu, neguțător muntean care apare foarte des în catastifele sașilor brașoveni ca primind sume considerabile pentru schimburi de mărfuri transcarpatice.

— Hm... Îmi imaginez ce mărfuri și care îi era neguțătoria...

— Exact. Putem presupune că pentru nota informativă de la 1521 a fost generos răsplătit.

— Ce ciudat, domnule lector. Și eu care știam din școală despre Neacșu, despre o scrisoare și cam atât. Va să zică datorăm, într-un fel, unguilor primul document scris în limba română. Amar paradox.

— Într-un fel, da. Cert este că datorăm sașilor păstrarea acestui document. Or mai fi fost și altele, dar s-au pierdut. Nimeni nu avea, în acele vremuri, condiții la fel de sigure de preservare a scrisorilor precum sașii, metodici în toate cele pe care le-au făcut.

— Și despre Neacșu se mai știe ceva? L-au prins turcii?

— Nimic aparte. A mai făcut „negot” între Câmpulung și Brașov și după 1521, deci probabil că era un tip descurcăreț. Pe de altă parte, situația politică internațională s-a încurcat serios imediat după acel moment.

— Adică?

— Păi turcii au făcut ce și-au propus. La Mohacs, câțiva ani mai târziu, într-o bătălie dezastruoasă pentru cavalerii maghiari, au pus capăt existenței Regatului Ungariei, transformând capitala Buda în pașalâc. Aceeași soartă a avut-o și Temeszvar, sau Timișoara cum i se spune azi.

— Iar Brașovul?

— Ei, da. Paradoxal, Transilvania nu a fost ocupată de otomani. De fapt, a devenit aproape independentă din 1541, de când poartă denumirea de Principat. De

Lucian Băgiu

aici s-au iscat însă alte oportunități pentru scrierile în limba română.

— Domnule lector, am impresia că discuția noastră s-ar putea prelungi la fel de captivant o lungă perioadă. Vă invităm mâine seară la noi, ce zici dragă, suntem liberi?

Soția Președintelui zâmbi instantaneu.

— Dragul meu, ar fi fost vorba de Președintele Senatului, dar Iza are niște sugestii fantastice pentru camera de zi. O incursiune la fața locului ar fi bine-venită mâine seară.

Cei mai fericiți la aflarea veștii fură Sânziana și Pepelea. Erau niște locuri bune pentru de-a v-ați ascunselea și pe domeniul prezidențial.

Sesizând iminența despărțirii, întreg personalul vilei îl înconjură de îndată pe președinte, solicitându-i nesperate instantanee. Spre disperarea scriitorilor de la mesele înlăturate, augustul musafir se dovedea a fi vedeta cea mai solicitată pentru autografe din întreaga istorie a existenței casei de vacanță. Dată fiind insolita situație, foarte nesigure cu privire la motivul pentru care șeful statului acorda semnături în cadrul vilei Uniunii Scriitorilor, emisiunile de știri ale posturilor de televiziune se grăbiră să afle explicații logice. Ca urmare stabiliră conexiuni și afluă un vag precedent aparent asemănător în cultura/politica europeană: Winston Churchill, câștigător al premiului Nobel pentru literatură. Prin urmare, pe ecranele din întreaga țară, președintele tocmai își lansase,

fără a scrie nimic, prima carte, foarte apreciată de către specialiști. În ceea ce îl privește pe Tristan, începând de a doua zi cele trei edituri – obscure – ce avuseseră temerara inițiativă de a-i publica, în tiraje minuscule, volumele, se treziră asaltate de uluitoare cereri de achiziție, care epuizară imediat stocul, altfel descurajant de stabil ani de zile la rând. Era un mod neortodox de a ieși din anonimat, dar de vină era doar valul agitat care îi răpise ochelarii, se scuză Tristan în fața propriei conștiințe, teribil de nesigură cu privire la valoarea științifică sau la calitatea estetică a operelor create.

Una peste alta, nori sumbri se anunțau la orizont : instigat de perspectiva originală – și discutabilă – prin care Tristan îi prezentase problemele de cultură a cărții vechi precum și unele amănunte de istorie a lexicografiei românești, șeful statului își exprimă, spre totală derută a administrației prezidențiale, interesul acut pentru simpozionul internațional care urma a avea loc, o săptămână mai târziu, la Viena. În acest sens ceru consultarea agendei personale, pentru a-și aranja cumva programul, astfel încât să poată lua parte la dezbateri. Rectorul universității vieneze fu grozav de intrigat când fu sunat protocolar de către cancelaria austriacă pentru a i se anunța vizita oaspetelui de la București. Se părea că simpozionul se contura ca un insolit eveniment politic. În acel moment Tristan vizualiză cu o acuitate dureroasă a imaginației o parabolă transparentă : se făcea că, pe apele învolburate ale unui ocean înecat într-o ceață

Lucian Băgiu

densă, el însuși plutea în derivă, strângând în brațe un colac de salvare pe care scria – cu litere chirilice – un nume scurt, dar izbăvitor: Eva.

În căsuța de email pe Tristan îl așteptau cuminți trei mesaje care nu și-ar fi croit drum prin rețeaua yahoo decât în împrejurări cu totul și cu totul deosebite. Unul pornise dintr-un loc ce adăsta sub pecetea tainei, altul de la capătul pământului, iar ultimul fusese conceput de către o persoană cu un gust estetic desăvârșit. Să ne aplecăm peste umărul protagonistului și să tragem cu ochiul către ecranul computerului. *Inbox (3)*, click și citim un răvaș care pare a se fi rătăcit sensibil prin diacronia limbii literare:

23 iulie, Ziua Domnului 20...

Lăudat fie Cel de Sus, fiule!

Dacă te vei fi aflând pre locurile în care a apostolat întru începuturi Andrei, veșnică fie-i pomenirea, și încă nu vei fi purces pre drumul cezaro-crăiesc, rândurile mele îți vor spune, după câteva zile de adăstare, că suntem pe cale a sluji deopotrivă cu sârguință în numele Domnului, aplecați asupra cuvântului Său; curioșia ta semănând cu rodnicie în lume limba vechilor cazanii, iar eu, smeritul rob, cercetând umil sub aripa Sa protectoare cartea cea dintâi în care învățătura i-a devenit tipăritură pre graiul românesc. Această chinovie, din care îți trimit amintirea mea, nu se află a fi cunoscută de către cei mulți, ceea ce cu

atât mai bine e și mă rog Domnului să rămână tot astfel, spre liniștea fraților monahi și a gândurilor mele.

Avem o bisericuță înălțată de nu se mai știe când, sfințită în vremurile de mucenie, curată și clară ca un chivot de altar, și am găsit într-însa un catehism care pierdut se credea a fi, dar nu e. Îți eram de mult dator cu o lămurire, dar amânând-o în fiecare zi, zilele s-au făcut săptămâni, fără să mă fi învrednicit până azi, când întorc ultima filă acoperită cu litere gândite de frații Chiril și Metodiu, veșnică fie-le pomenirea, filă îngălbenită de vreme și de vremuri. Conștiința mă ceartă amarnic și cutez a-mi întoarce gândurile și mărturisirile către tânărul meu învățăcel, spre a nu se pierde umbra adevărului adevărat: Catehismul din Hermanstadt există, nu doar a existat!

Deocamdată atât. Apăs pe send message fără a divulga nimic mai mult din secretele acestui loc binecuvântat. La ceasul potrivit vei fi primind o veste mare, fie numele Domnului binecuvântat!

În rugăciunile schitului te pomenesc, fiule, eu, robul lui Dumnezeu, care te îmbrățișează.

Înmărmurit, Tristan fixa în josul ecranului numele șefului său de Catedră, simțind cum îmbrățișarea virtuală a acestuia îl lasă fără aer. Reciti ultima frază. Nu, nu era vorba de o îmbrățișare divină, „care” nu era scris cu majusculă. Dar tot nu reuși să răsuflă ușurat. Incapabil să își pună ordine în gânduri, reveni în *Inbox* (2). Click și rândurile i se așternură prompt în față.

Lucian Băgiu

Bătrâne, inspirația mă învăluie la tot pasul. Obrazul mi-l mângâie marea și albastrul ei feminin, iar nisipul și buzele fierbinți ale plajei îmi sărută fiecare ungher al ființei pierdute într-o împlinire. Fericirea nu pregetă să mi se îmbie în fiecare clipă, dobândind contururi halucinante. Soarele îmi împăienjenește privirea scăldată în ape dulci și fragede. Totul e moale, catifelat și bine. E o senzație a mereu reluatelor începuturi și niciodată grăbitelor sfârșituri. Mă aflu la un capăt de lume și simt cum, cu fiecare inspirație, în fiecare noapte renasc în mine-mi. Dar văd că bat câmpii, căci și iarbă e pentru fiecare.

Bătrâne, trei lucruri vroiam să îți spun. Unul, că romanul meu plutește în ceață. Al doilea, că nu ai pentru ce să îmi mulțumești. Ți-am rezervat cu multă încântare camera pentru Viena. Meriți recunoștința noastră din plin. Al treilea, că habar nu am de unde îți scriu acest email, dar de îndată ce se face dimineață, am de gând să întreb al cui e laptopul. Și cortul.

Tristan medită îndelung asupra posibilității ca la sosirea sa la Viena să afle că poetul boem reușise performanța de a-l fi cazat la cel mai scump hotel sau de a nu-l fi cazat deloc, singurele variante probabile dată fiind coerența mesajelor scrise de acesta de la capătul lumii.

Cel mai previzibil și logic email, deși cu nimic mai ușor de asimilat, se dovedi a fi ultimul.

Stimate Domnule Lector,

Vă anunț cu deosebită satisfacție faptul că întregul stoc din ultimul dumneavoastră volum, dedicat fascinantei analize a literaturii redactate în limba slavonă, s-a epuizat. Cererea publicului pentru operele semnate de dumneavoastră a întrecut orice așteptări în ultima perioadă. Tocmai în acest sens îndrăznesc a vă adresa o propunere editorială în condiții deosebit de avantajoase. Sunt dispus a vă finanța apariția unui nou volum, inclusiv acordarea unui substanțial scont, fiind ferm convins că orizontul de așteptare al cititorului va fi pe deplin satisfăcut dacă veți consimți la a concepe un roman al comicalului universitar, în care sper că veți asimila recenta experiență personală în compania președintelui precum și preconizatul succes internațional în urma deplasării la Viena¹.

Vă salut cu o deplină considerație,

Al dumneavoastră Editor

1. Nici acum nu este vorba despre romanul de față. Tristan este un simplu personaj, și-a pierdut până și statutul de narator din primul capitol. Sătul de literatura redactată în limba slavonă sau, în cel mai fericit caz, în alfabet chirilic, Tristan a abordat, e drept, beletristica, dar s-a limitat la a imagina povești pentru copii. În acest sens a purtat o intensă corespondență cu J. R. R. Tolkien și C. S. Lewis, scrisori reunite în volum, la bătrânețe, sub titlul *Lumea Poveștilor*. Biografiile celor doi prozatori britanici, luați prin surprindere, au suspectat o vreme scrisorile ca fiind fictive.

Lucian Băgiu

În acel moment Tristan era dispus, în ordinea preferințelor, să își tragă un glonț în cap, să redacteze o ediție revizuită dedicată literaturii în limba slavonă, sau să se intereseze asupra posibilității de a obține o bursă de cercetare a variațiunilor idiomatice ale graiului vorbit în Insula Paștelui, cel mai izolat petec de pământ al planetei. Ultima opțiune era greu de crezut că ar fi putut deveni realitate. Deși pe Tristan nu l-ar fi deranjat cu nimic, ba dimpotrivă, totuși pe Insula Paștelui nu mai locuia nimeni, de sute și de mii de ani.

IV. Refocalizare

Mi-e teamă că această secțiune a romanului vă va fi povestită de către un personaj până acum absent, Martorul Ocular. Prietenii îmi spun Mo. Aș fi încântat dacă vă veți număra printre ei. Pentru mine este o mare satisfacție să îmi îndrept mereu atenția asupra unor noi oameni. Fiecare ascunde o poveste interesantă. Dar trebuie să vă divulg, de la bun început, un mic secret : am o dublă personalitate.

Pe de o parte, sunt un coleg de breaslă de-al bătrânului Noa. În comparație cu el, eu sunt un neofit. Am primit botezul naratologic de-abia pe la 1900, când un polonez, Joseph Conrad, căpitan al marinei comerciale engleze, pelerin prin nesfârșitele întinderi de apă ale lumii, și-a imaginat un personaj care le povestea semenilor istoriile pe care le văzuse cu propriii lui ochi. Istorii din cele mai exotice, care se petreceau fie în Indonezia, fie în Congo, pe unde îl purtaseră rutele de navigație, biografic reale, dar imagine în cosmoidul literar. Ce-i drept, personajul închipuit de Conrad, numit Marlow, avea o postură oarecum ingrată. Cititorii

Lucian Băgiu

rețineau mai degrabă numele celor evocați de el, precum Jim sau Kurtz, dar critica literară a salutat apariția unui nou tip de povestitor, care nu cunoștea întreaga istorie, ci relata doar fragmentul căruia i-a fost martor nemijlocit. Exegeții m-au botezat atunci *the eye-witness* și, spre surprinderea lui Noa, am devenit rapid un răsfățat al multor scriitori.

În acest roman nu mă numesc Marlow și nu sunt căpitan de corabie. Autorul mi-a conferit o identitate conformă cu mediul deja familiar. Sunt asistent universitar, am douăzeci și cinci de ani și voi fi prezent în campusul transilvan în urma unui schimb de experiență stabilit între două instituții cu un modest renume internațional, plasate la două extremități (nu doar geografice) ale Uniunii Europene¹. Totuși, acordul pare a se dovedi reciproc avantajos. Omologul meu român a fost foarte încântat să părăsească, pentru câteva luni, locul său de muncă, pentru o experiență occidentală pe care nu o socotea decât binevenită („mană cerească” a fost parcă exprimarea lui). Motivațiile mele pentru a prefera partea orientală bătrânului continent sunt ceva mai complexe. În ele se împletesc destul de confuz argumente eterogene.

1. Mo face parte din corpul profesoral al Oxford University. Avem astfel motive întemeiate să suspectăm personajul de utilizarea ironiei (britanice) atunci când se referă la „două instituții cu un modest renume internațional, plasate la două extremități (nu doar geografice) ale Uniunii Europene”. Eliminăm varianta autoironiei.

Cele de ordin academic au fost destul de surprinzătoare pentru șeful meu e Catedră, care nu și-ar fi imaginat că, dincolo de cercetarea influenței poeziei lui Thomas Chatterton asupra operei lui William Blake¹, m-ar fi interesat manuscrisele redactate în limba română, cu alfabet chirilic, dar cu ortografie maghiară, care păreau a fi punctul forte al Catedrei ardelene. De fapt, am suspiciunea că habar nu avea la ce mă refeream, dar și-a dat aprobarea dintr-un motiv elementar: nici un alt coleg nu manifesta vreo umbră de elan pentru a onora înțelegerea europeană. În ceea ce mă privește, vă mărturisesc resortul intim – și unic – al nesăbuitei mele hotărâri: ajunsesem la limita suportabilității în ceea ce privește telefoanele care mă asaltau asiduu pentru a-mi transmite din partea mamei aceeași interogație obsedantă: „Ai cunoscut pe cineva?”. Nu, nu cunoscusem pe nimeni, dar lucrul acesta era pe cale de a se schimba.

Pentru început, voi fi prezent la Viena, în încercarea de a face cunoștință, *avant la lettre*, cu cel pe care șeful Catedrei ardelene mi l-a recomandat, printr-un bizar email ornat cu efecte stilistice mistico-medievale, drept marea promisiune a cercetării filologice din minusculele *alma mater*. Spre surprinderea mea, am întâlnit un

1. Și în acest caz este vorba de o ironie. Pentru cititorii nefamiliarizați cu opera lui Chatterton, recomandăm consultarea romanului omonim scris de Peter Ackroyd. Sau răbdare până la o altă intervenție infrapaginală edificatoare, undeva în capitolele care urmează.

Lucian Băgiu

bărbat tânăr, puțin cam ezitant, care părea a seconda destul de nehotărât o femeie extrem de atrăgătoare, extrem de tânără și, după cum urma a mă lămuri tardiv, extrem de perseverentă în a-și afirma personalitatea, în plan profesional și nu numai.

Privind pe geamul avionului cum dispare, sub o pătură densă de smog, spațiul insular natal, am avut o vagă presimțire că experiența pe cale de a prinde contur în tărâmul fantast al Transilvaniei se va dovedi crucială pentru propriul destin. Eram înarmat cu principalul accesoriu adecvat unei asemenea călătorii în necunoscut. Îmi fusese înmănat solemn de către șeful de Catedră când îi solicitasem opinia în ceea ce privește bibliografia minimală referitoare la destinația către care urma a mă încumeta. Cu acest prilej am aflat, nu fără o anume surpriză, că nu mai puțin de șaptesprezece era numărul volumelor scrise de confratele nostru irlandez, al cărui nume rămânea piatră de temelie în ceea ce privește cultura transilvană. Dintr-o activitate editorială așadar prodigioasă, se detașa net – și singular – *Dracula*, volumul gotic publicat în 1897, titlu care îi conferea lui Bram Stoker indubitabilul statut de cea mai autorizată voce când întregul glob terestru se întreba, derutat sau incitat, care este specificul transilvan. Nedumerit la rândul-mi, l-am privit atent pe eruditul meu profesor, fără să pot ajunge la o concluzie dacă mă aflu în fața unei veritabile mostre de umor britanic. Stânjenit, ezitând între a

râde sănătos sau a încuviința grav, am solicitat, cu jumătate de glas, documentație suplimentară. Șeful a oftat adânc, după care a deschis sertarul biroului din care s-a ivit, ca ultimă resursă, un volum editat în 1888 de către un autor prolific de peste Canal: *Le château des Carpates*. Atunci am crezut că elucidasem enigma și am schițat tentativa unei destinderi a expresiei faciale, dar gestul mi s-a curmat în fașă. Profesorul, unul dintre nenumărații universitari englezi specialiști în poezia elisabetană, rămânea în continuare serios și grav. Indicațiile sale bibliografice nu păreau a fi o șotie britanică, ci un eșantion concret al imaginarului cultural occidental.

La finele unei nopți albe acumulasem deconcertat, cu sufletul la gură, cele câteva sute de pagini de calitate estetică problematică, iar dimineața asimilasem suficient o anume perspectivă insolită asupra Transilvaniei, a ochilor și a minții unui irlandez și ai unui francez – prin tradiție repere axiale pentru anglo-saxoni – astfel încât eram suficient de surescitat pentru a mă încumeta să zbor cu o companie aeriană pe care de mai bine de zece ani fundamentalistii islamici tot nu se hotărâseră să o saboteze într-un mârșav atac terorist. Ceea ce nu înseamnă că vigilența Scotland Yard-ului scăzuse, după cum aveam să constat de îndată ce un controlor de trafic aerian se arătă deosebit de interesat de conținutul bagajelor mele, până într-atât încât se lăsă furat preț de câteva secunde de lectura romanului gotic, pe care mi-l returnă prompt imediat ce m-am oferit să i-l împrumut

Lucian Băgiu

pe o perioadă nedeterminată. Deși provincia transilvană era de un răstimp considerabil teritoriu al Uniunii Europene, oficialul de la aeroport și eu însumi păream a fi de acord că mă îndrept către o zonă cu nimic mai puțin misterioasă decât eluzivul sălaș al legendar de sângerosului vampir planetar. Însă în acest punct se ivi o confuzie: polițistul vorbea despre Osama bin Laden, iar eu mă gândeam la protagonistul romanului dintre noi. Ajunși într-un impas al comunicării, am pus punct dialogului. Pasagerii care așteptau la rând deveniseră în mod sensibil agitați. Unii, privind suspicioși în jur către propriii vecini și îndeosebi către bagajul acestora, alții, schimbând opinii divergente în ceea ce privește metodele cele mai eficace de stârpire a strigoilor însetați de sânge uman, de preferință feciorelnic, *rara avis*. Un cuplu avea ca subiect al diferendului verbal ultima biografie apocrifă a prințesei Diana.

Pe parcursul zborului către capitala țării mele de destinație – municipiu așezat într-o provincie care nu avea absolut nimic în comun cu specificul transilvan, după cum se grăbise, precaut, să mă informeze șeful Catedrei ardelenе – am avut timp suficient pentru a rememora impresiile pe care le colecționasem, cu prilejul conferinței de la Viena, despre viitorul meu anturaj profesional și existențial. Acestea erau dintre cele mai eteroclite și mai insolite, nereușind, nici de această dată, să le aflu un numitor comun sau măcar să le încadrez într-o organizare logică mulțumitoare. Trăiam acut senzația

frustrantă că esențialul îmi scapă, că perspectiva îmi rămâne limitată datorită elementelor decorative mai mult decât derutante, care îmi confereau supoziții false. Pentru a mă face mai bine înțeles, voi face apel la două dintre scrierile remarcabile ale premodernismului în literatura engleză, semnate de E. M. Foster și de Henry James (acesta din urmă, orice ar susține americanii, ne aparține în primul rând nouă, britanicilor): pe tot parcursul șederii mele în capitala Austriei m-am aflat într-o cameră fără vedere în care nu am reușit să disting desenul din covor.

Odată ajuns la Viena, demersul prioritar l-a constituit solicitarea adresată recepționarului cu privire la divulgarea numărului camerei în care se află cazat un tânăr lector român al cărui prenume inconfundabil, Tristan, îmi evoca legenda unei tulburătoare povești de dragoste și de loialitate a evului mediu timpuriu. După ce mă privi atent, vag nehotărât, vag amuzat, angajatul hotelului cedă farmecului pe care colegele m-au asigurat adeseori că îl eman în mod natural și mă informă cu o deosebită sollicitudine că domnul Tristan este cazat, împreună cu soția domniei sale, în imediata proximitate a camerei mele. Spre dezamăgirea mea nemărturisită, numele soției se dovede a fi nu Isolda, ci Eva. Cunoșteam deja, din mesaje destul de prolixе ale șefului Catedrei transilvane – în urma cărora am reținut cu interes că universitarii ardeleni păreau a beneficia de concedii discrete în incinta unor mănăstiri conectate la internet –

Lucian Băgiu

că Tristan urma a fi însoțit la Viena de o domnișoară extrem de tânără și extrem de competentă, un produs strălucit al instruirii academice din micul centru universitar. Se pare însă că bariera lingvistică stânenise sensibil înțelegerea reciprocă, întrucât nu reținusem amănuntul referitor la relația matrimonială dintre cei doi. Curiozitatea și nerăbdarea în a-i cunoaște cât mai curând îmi fu însă temperată de o observație indiscretă, dar bine intenționată, a recepționarului, care își exprimă opinia cu privire la unele disensiuni care păreau a plana în cadrul cuplului : doamna nu purta verighetă, iar domnul solicitase, panicat și fără succes, sub privirea amuzată a tinerei și fermecătoarei sale soții, o cameră suplimentară. Mulțumindu-i hotelierului pentru informație, am decis imediat să îmi observ confrății de la distanță, pentru a nu deveni inoportun în mijlocul unor posibile neînțelegeri matrimoniale.

I-am zărit, pentru prima dată, în avanpremieră conferinței internaționale, cu prilejul unui cocteil festiv pe care l-au oferit organizatorii în aceeași seară. Trebuie să mărturisesc faptul că mi-a fost, în permanență, foarte dificil să înțeleg motivul pentru care Tristan solicitase recepționarului o cameră separată – angajatul hotelului fusese la rândul său mirat, întrucât primise instrucțiuni precise din partea universității transilvane, în care se specifica expres participarea domnului Tristan și a doamnei Eva, soț și soție, care urmau a fi cazați, firește, într-o cameră cu un singur pat. (Pat care, în pofida dimensiunilor

sale considerabile, părea a fi, conform solicitării panicate și neconvingătoare a soțului, insuficient de încăpător.). În cadrul festivității excesiv de protocolare în debutul său – datorită surprinzătoarei prezențe a președintelui României și a cancelarului Austriei – Eva nu a pregetat în a-i acorda întreaga ei atenție lui Tristan, dovedindu-se o soție deși foarte tânără, totuși extrem de atentă și de grijulie cu propriul soț. Tristan părea a fi însă complet debusolat, clipind adesea în spatele unor lentile fixate în cadrul unor rame cu un design original, cercetându-și preocupat la fiecare cinci minute ecranul telefonului mobil și aruncând priviri disperate când către președinte, când către seducătoarea sa parteneră.

Eva, deîndată ce președintele îi sărută ceremonios mâna – gest care m-a deconcertat deopotrivă pe mine, cât și pe cancelarul austriac, nevoit să îl repete, stângaci – s-a impus în mod natural ca principalul centru de atenție al grupului cosmopolit ale cărui rânduri nu au încetat a se întări pe tot parcursul serii. Sub flash-urile aparatelor de fotografiat și ale camerelor de luat vederi, preponderent ale presei austriece și române, atmosfera a urmat un curs ascendent al destinderii generale, principala contribuție aparținând, indubitabil, fascinantei prezențe feminine, în jurul căreia se dispuseseră doi șefi de stat deosebit de locvace în urma consumării mai multor cupe de șampanie, precum și un soț remarcabil de reținut, sugerând resemnarea și abandonul total în fața unei situații pe care, în mod vădit, nu o controla defel.

Lucian Băgiu

În noaptea aceea m-am îndreptat către propria cameră purtând cu mine o certitudine fermă și o incertitudine la fel de solidă. Eram pe deplin edificat asupra efectelor diverse ale consumului de vin spumant, dar complet derutat în ceea ce privește semnificația sărutului mâinii unei doamne de către un președinte de stat. Rememorând fără nici un succes complexul cod al conduitei în anturajul monarhiei britanice, am presupus dezarmat că trebuie să fie vorba despre o tradiție specifică diplomației române. După care am închis pleoapele, deja curios în ceea ce privește desfășurarea evenimentelor în cursul zilei următoare.

Dimineața m-am trezit devreme, după un somn agitat în timpul căruia îl visasem pe Sir Henry James aplecat stângaci asupra degetelor domnișoarei Constance Fenimore Woolson și pe Maiestatea Sa¹ repetând gestul în compania lui Sir Francis Drake. După o perioadă exagerată petrecută pentru desăvârșirea toaletei, cochetărie narcisică pe care nu mi-o pot controla și îndeletnicire pe care am elevat-o la statutul de rafinament estetic, am

1. Regina Elizabeth, desigur. Întreg monologul personajului este constituit dintr-o acumulare inextricabilă de ironii multiple (inclusiv cea referitoare la numărul mare de literați englezi specialiști în poezia elisabetană), ușor decelabile de către cititorul britanic. Cu binecunoscutul sentiment al autosuficienței insulare, Mo omite, în redactarea discursului său, existența unor receptori ai enunțului care aparțin altor culturi, mai puțin familiarizați cu sugestiile de subtext (n. trad.).

părăsit camera pentru a servi micul dejun, moment în care am constatat cu satisfacție că mă sincronizasem perfect cu vecinii mei de palier. Eva părea deosebit de proaspătă, degaja un parfum îmbătător, dar necunoscut mie¹, zâmbea mulțumită și își ținea soțul de braț într-o atitudine foarte tandră. Preț de o secundă chiar și-a așezat capul pe umărul acestuia. În schimb Tristan continua a fi dezorientat, lăsa impresia transparentă că nu se odihniise îndeajuns peste noapte și își conducea destul de stingher soția de-a lungul culoarului. În cele câteva secunde petrecute împreună în lift, am distins, cu surprindere, de mai multe ori repetat numele de Isolda, cu multă îngrijorare de către Tristan, care părea a-și exprima unele temeri, în vreme ce Eva lăsa impresia de a-l liniști, fără prea mare succes. Formau, cu siguranță, un cuplu extrem de enigmatic, dar experiența personală în ceea ce privește relațiile dintre un bărbat și o femeie era departe de a fi satisfăcătoare pentru a putea emite ipoteze prea elaborate.

Recepționarul, un bărbat prezentabil și afabil, care în mod cert mă simpatiza excesiv, mă reținu de îndată ce ajunsei la parter, pentru a-mi comunica faptul că fusesem căutat la prima oră de către mama, dar că el acționase conform indicațiilor și îi transmisese doamnei informația potrivit căreia eu ieșisem deja din incinta

1. Liliac purpuriu. Tristan – floare de lotus. Doar aparent straniu, parfumul pe care Mo nu îl recunoaște este totuși cel al liliacului purpuriu.

Lucian Băgiu

hotelului. Mulțumindu-i, i-am înmănat discret o hârtie, ceea ce stârni o scurtă ezitare : europenii nu renunțaseră la euro și nici britanicii nu cedaseră în privința lirei sterline – ceea ce făcea ca tranzacțiile între insulă și continent să recurgă adeseori la unicul compromis posibil, privit cu iritare de ambele părți : dolarul. Prevăzător, mă înarmasem cu toate variantele posibile, doar că de data aceasta alesesem, din neatenție, valuta necorespunzătoare.

Trebuie să recunosc faptul că sesiunea de comunicări a depășit cu mult așteptările. Totul s-a datorat unei modificări de ultim moment, care inițial va fi nemulțumit pe destui dintre cei înscriși în program, dar finalmente se dovedi a fi o decizie cât se poate de inspirată. Cancelarul Austriei, prezent alături de surprinzătorul oaspete, președintele României, păru a-i sugera rectorului vienez o mică abatere de la protocol. După mai multe discursuri cu nimic mai antrenante decât cele rostite de regulă în împrejurări similare, prima comunicare științifică în plen fu anunțată ca aparținând universitarilor sosiți dintr-un centru cultural a cărui istorie avea multe în comun cu orașul în care ne reunisem cu acest prilej. În acel moment cam jumătate dintre participanți se simțiră vizați și fură încercați de sentimente contradictorii. Pe de o parte s-ar fi simțit flatați să deschidă seria comunicărilor, întrucât în lumea academică era bine cunoscut faptul că atenția auditoriului oricărei manifestări științifice este extrem de selectivă, scăzând constant pe măsură ce

timpul trece și se apropie masa de prânz, punct din program după care vigilența intelectuală este total compromisă. Pe de altă parte însă toți cei care nutreau speranțe nemărturisite de fi primii care se vor adresa confrăților își aflară imediat motive nemărturisite de a eluda posibilitatea : erau pe deplin conștienți de interesul extrem de limitat pe care conținutul lucrărilor proprii, specializate pe câte o problemă particulară, îl va trezi oricărui preopinent. Practic din acel moment ar fi trebuit să debuteze consensul pentru care universitarii, indiferent de naționalitate, vârstă, sex și specializare, aveau resurse nelimitate : mimarea interesului autentic.

Spre surprinderea tuturor celor prezenți – cu excepția celor doi șefi de stat – fură poftiți la microfon doi tineri cercetători dintr-o universitate a cărei reputație nu depășise o rază de cel mult o sută de kilometri, avându-și centrul în biroul rectorului și limitele periferice aproximative – granițele județului. În mijlocul unei genuine atenții generale – stare de fapt la fel de rară în cadrul unor conferințe științifice precum sângele fecioarelor în dieta unui vampir – Tristan și Eva se îndreptară către prezidiu având aerul că urmează a urca pe eșafod. În termeni medievali situația s-ar fi putut caracteriza astfel : regina făcea față cu multă demnitate sentinței, pe când regele părea cu desăvârșire copleșit de osândă. Curând însă toate privirile – ce-i drept, majoritar masculine – priveau fascinate către extrem de tânărul referent, care manevra cu nonșalanță laptop-ul și realiza o prezentare

Lucian Bâgiu

originală, pe un fond sonor al menestrelilor medievali, cu imagini proiectate a nenumărate ținuturi și cetăți, nu puține transilvane, în care păreau a fi fost redactate și chiar editate manuscrise, incunabule și volume lexicografice sau religioase ce adunau în jurul lor întreaga istorie și cultură europeană a evului mediu. Fiecare dintre cei prezenți reșinu cu satisfacție când propria țară era menționată într-un anumit context, căci, în concluzie, toată Europa își adusese aportul la „unele amănunte de ordin lingvistic ce luminau fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confesionale în evul mediu transilvan”. Eu însumi am constatat cu surprindere și încântare că Oxfordul deține două manuscrise inedite, un dicționar grec-român de pe la mijlocul secolului al XVII-lea și un *Lexicon Heptagloton* de la începutul aceluiași secol, a cărui saga transeuropeană părea a friza datele unui opere de ficțiune. La sfârșitul prezentării izbucniră aplauze furtunoase și în mod cert existau deja schițate cel puțin zece proiecte de cercetare internațională, în parteneriat cu personalul Catedrei transilvane.

Fiecare dintre cei prezenți părea a avea de adresat o suită de întrebări – situație absolut anormală în cadrul unei sesiuni de comunicări științifice – dar câștig de cauză se dovedi a avea reprezentantul universității moscovite, probabil și datorită faptului că acesta avusese inspirația de a se repezi, complet neacademic, la prezidiu, unde își adjudecă fără drept de apel microfonul. Protocolul

suferise o răsturnare de situație absolut neprevăzută. Ca să fiu sincer, nu mai era nici urmă de protocol, iar un spectator neavizat ar fi putut trăi senzația că tocmai se desfășoară o incendiară ședință a Consiliului de Securitate al ONU, în cadrul căreia secretarul de stat american încerca să convingă întreaga planetă cu privire la noua componență a axei răului (al cărei punct nodal rămânea, desigur, Teheranul). Universitarul moscovit nu uimi pe nimeni atunci când punctă, cu o evidentă notă de malițiozitate, că învățații vienezi considerau, încă de la 1601, faptul că limba moldavă este o limbă slavă – Chișinăul devenise, în ultimii ani, principala bătaie de cap a Uniunii Europene, devansând chiar ecourile tot mai estompate determinate de iminenta aderare a Turciei. În schimb fu primită, cu o sensibilă rumoare, observația aceluiasi locutor, conform căreia referenta nu prezentase, la urma urmei, nici o *capodoperă* lexicografică pe care să o fi realizat învățații români transilvăneni în perioada evocată. În acel moment Eva îl privi intens pe Tristan, Tristan păru a-și roti indecis lentilele asupra auditoriului, care păstra o tăcere plină de suspans, până când rămase cu ochii pironiți către augusta persoană a Președintelui, care aștepta un răspuns edificator. Privindu-și intens președintele, Tristan păru a fi străbătut brusc de o revelație și se întoarse surâzător către universitarul moscovit, pe care îl invită degajat să asculte o poveste despre diplomația și spionajul internațional. Sala se animă imediat în așteptarea deznodământului celei mai

Lucian Băgiu

nonconformiste conferințe la care participanților le fusese vreodată oferită șansa de a asista.

Și atunci Tristan începu să rememoreze personalitatea a doi frați, pe nume Corbea, transilvăneni din cetatea Kronstadt, erudiți ai timpului lor, cunoscători ai limbilor latină, greacă, slavonă și maghiară, posibili studenți ai Academiei de la Kiev. Universitarul moscovit fu informat pentru început despre destinul lui David Corbea Ceaș, ministru plenipotențiar trimis de domnitorul valah Constantin Brâncoveanu în Rusia. Aici românul pare a-l fi impresionat într-atât pe țarul Petru I încât capul încoronat al Rusiei l-a reținut pe David Corbea la curtea sa, transformându-l în propriul ambasador, căruia i-a acordat o încredere atât de mare încât l-a însărcinat să meargă, în numele său, pentru a-i oferi lui Rakotzy al II-lea coroana Poloniei. Nu fără surpriză cei prezenți reținură că în anul 1708, la întoarcerea din această incredibilă misiune, David Corbea Ceaș și-a aflat sfârșitul, în condiții suspecte, în chiar incinta zidurilor cetății vieneze.

Odată asigurată *captatio benevolentiae*, Tristan se referi în continuare la Teodor Corbea, secretarul de limbă latină al aceluiași domn valah, scrib ce reușise astfel performanța de a cunoaște corespondența secretă a lui Constantin Brâncoveanu cu... austrieii. Teodor Corbea, preciză Tristan, deși la rândul său implicat în jocurile politice ale epocii, spionându-l pe Brâncoveanu în beneficiul familiei Cantacuzino, nu a fost executat de

către domnitorul valah pentru trădare, ci a fost crușat și astfel a reușit să redacteze, printre altele, un impresionant dicționar latin-român, de peste treizeci și șapte de mii de cuvinte, o capodoperă incontestabilă a acelor vremuri. Audiența urmări cu sufletul la gură cum Tristan relevă complexitatea operei semnate de Teodor Corbea, a cărui perspectivă originală asupra rosturilor unui dicționar i-a transformat manuscrisul într-o elevată mărturie a umanismului românesc, în care, spre exemplu, în dreptul numelui Orlando di Iasso (Orlando Iassus în latină) eruditul transilvănean notase: „mare cântecaci a fost”. (Aici nu am înțeles de ce președintele român a izbucnit într-un involuntar hohot de râs, dar Tristan zâmbi la rândul său în colțul buzelor, astfel încât am presupus că în limba română, în original, trebuie să fi fost vorba despre un joc de cuvinte intraductibil în engleză. Dealtfel eram deja informat cu privire la particularitatea lingvistică a acestui idiom neoromanic ce permite uneori distincția dintre genuri în exprimarea timpurilor și modurilor verbale, spre diferență de limba mea natală, unde cititorului îi este imposibil să discearnă pe acest criteriu dacă cel care i se adresează în scris este bărbat sau femeie. Menționând ceva despre cuvioșii săi frați întru chinovie, eu am emis o ipoteză destul de plauzibilă cu privire la sexul șefului Catedrei ardelene, altfel incert conform unui email redactat în limba engleză. Sper să nu fi comis, totuși, o gafă.).

Lucian Băgiu

Apoi Tristan se lansa în prezentarea unor amănunte de ordin lingvistic ce argumentau asupra documentației aprofundate care a stat la baza redactării dicționarului Corbea, care consemna toate echivalente românești ale cuvintelor etimon din latină, luând în considerare variațiile locale din toate provinciile românești, inclusiv graiul moldav... Nu mai constitui pentru nimeni o surpriză când Tristan aminti, pentru final, faptul că manuscrisul, datând din 1691-1702, niciodată tipărit, a fost cumpărat, unde altundeva decât în Viena, de la un urmaș al stolnicului Constantin Cantacuzino, pe o sumă imensă de bani, de către o personalitate a culturii transilvane, episcopul Inochentie Micu Klein, care l-a readus în Transilvania. În mijlocul aplauzelor furtunoase absolut toți cei prezenți, inclusiv universitarul moscovit, lansară ideea unei reîntâlniri pentru a doua ediție a sesiunii de comunicări în cadrul universității ardelene. În acel moment i-am zărit, pentru prima dată, pe Tristan și pe Eva îmbrățișându-se fericiți, în timp ce președintele român era felicitat la scenă deschisă de către cancelarul austriac. Conferința internațională părea a depăși cele mai optimiste evaluări în ceea ce privește succesul pe plan european.

Dar observ că avionul se pregătește de aterizare. Renunț la a mai reciti unul dintre cele două volume potrivite înclinațiilor mele, anume o analiză lipsită de prejudecăți a poeziei semnate cu mii de ani în urmă de

vizionara fiică a anticei Lesbos, numită Sapho, precum și inegalabilul roman al irlandezului Oscar Wilde, o personalitate loială propriului sine până la sfârșit. În terminalul aeroportului privesc atent cu scopul a-l remarca pe cel însărcinat de șeful de Catedră pentru a mă însoți din hățișul sălbatic al capitalei către arcadiana provincie transilvană. Am înțeles că este vorba despre cel mai nonconformist membru al Catedrei, poet prin excelență, care, printr-o binevenită coincidență, tocmai se întoarce acasă, după un îndelung sejur petrecut pe litoral. Îl zăresc, inconfundabil, bronzat intens, într-o veritabilă costumație *flower-power*, cu pipa atârându-i în colțul gurii. Mă recunoaște la rându-i, zâmbește satisfăcut văzându-mă, se îndreaptă alene către mine, măsurându-mă atent din priviri și, ca majoritatea bărbaților, se lasă la rându-i înșelat de aspectul meu exterior, pe când îmi adresează un compliment măgulitor, dar ușor exagerat :

— Domnișoară Mo, sunteți cu siguranță cea mai frumoasă englezoaică a bătrânului continent¹.

1. Liliacul purpuriu semnifică prima dragoste. Floarea de lotus – dragostea înstrăinată. Iar Mo este, într-adevăr, o frumusețe feminină deosebită.

V. Maioneza (I)

Este o seară ploioasă de toamnă. Plouă în rafale deopotrivă peste acoperișurile elitelor și al Literelor universitare din fosta urbe imperială. La etajul al doilea, în colțul din dreapta al tavanului Catedrei a apărut chiar o pată dubioasă. Dar este vineri seara și până luni dimineața nu o va suspecta nimeni. La acea oră intrusul acvatic se va fi emancipat savant, se va fi infiltrat elitist pe rafturile înțesate cu lucrări de licență și de masterat, va fi realizat chiar performanța de a parcurge mai multe zeci de pagini din teza de doctorat susținută cu mulți ani în urmă de către un inconștient entuziast al *prefețelor* cărților bisericești medievale, astfel încât diluvicul șoarece de bibliotecă va putea fi declarat cea mai potrivită entitate pentru a ocupa indezirabila funcție a șefiei de Catedră. Căci da, inevitabilul s-a produs, spre deconcertarea tuturor: șeful a fost răpit de „nenumăratele tentații și satisfacții ale înduhovnicirii prin cercetarea literelor chirilice ale sfintelor scripturi”. Ce-i drept, nu a renunțat la email, în care inserează însă în mod frecvent pasaje indescifrabile, redactate în sistemul alfabetic

Lucian Băgiu

inventat – fatală inspirație – de frații Chiril și Metodiu. Spre exemplu, unde apare scris pe ecran $\sigma\phi\rho\iota\tau\times$, un cititor contemporan ar trebui să transcrie și să citească *sfârșit*. Ori prea puțini sunt aceia care mai au o astfel de curiozitate, necesitate sau răbdare.

Unul dintre ei este, fără voia lui, Tristan. Și peste acoperișul casei sale plouă în rafale. Aici însă etanșizarea este impecabilă, astfel încât intrușii suspecti nu sunt de natură celest-acvatică. Căci intruși există cu prisosință, spre disperarea panicată a sărmanului lector, refugiat cu laptop-ul în brațe tocmai într-o debara de sub scările ce urcă la etaj. Aici Tristan privește în gol către ecranul pâlpâind intermitent și nu reușește să își adune gândurile pentru a pune în practică suprema sa hotărâre, la care a ajuns în urma unui halucinant șir de întâmplări neprevăzute : demisia. Demisia apriorică din inerenta funcție a șefiei de Catedră, piatră de moară din soclul mamiferului troian, care i-a fost lăsat legământ și moștenire de fostul șef. Demisia din previzibilul post de cel mai tânăr conferențiar, postură din care ar urma să revigoreze, în conformitate cu directivele academice și ministeriale, fascinanta disciplină numită *paleografie chirilică*. Demisia din postura ingrată de consilier personal al președintelui pe probleme de cultură – o decizie capricioasă a șefului statului care a stârnit, prin insolitul ei, deruta mass-media, precum și a tuturor partidelor parlamentare, fiecare făcând supoziții savante cu privire la adeziunea politică – de altfel inexistentă – a necunoscutului universitar. Însă cel mai dificil îi era lui Tristan

să își imagineze demisia ca stare civilă. Căci evenimentele luaseră o turnură cu totul neprevăzută din momentul funestei conferințe vieneze, ajungându-se la o confuzie generală a relațiilor între toți cei care, în acest moment, stau treji și cu urechile la pândă în câte un colț al vechiului conac boieresc, ascultând atent nu ploaia revărsându-se în rafale – pretext suficient pentru a înnopta, împreună, după o prelungită serată culturală – ci eventualul zgomot al pașilor furișați ai celorlalți.

Este ora 1,30 și Tristan încă nu s-a decis pe care dintre cei opt atoli ce compun republica Vanuatu ar fi mai tentant să emigreze. Are o singură temere : alfabetul folosit în scris de vorbitorii limbii bishlamar. E totuși greu de presupus că acesta ar fi chirilic¹.

-
1. Cetățenii vanuatueni vorbitori ai idiomului bishlamar se rezumă la utilizarea verbalizată exclusiv prin imagini auditive (sunete) a limbajului uman articulat, ignorând complet transpunerea acestuia în orice tip de scriere, pictografică, ideografică sau fonetică (fie ea alfabetică sau silabică). Așadar imagini vizuale de tipul pictogramelor, ideogramelor, literelor sau silabelor sunt complet ignorate. În caz de forță majoră apelează la comunicarea extraverbală, realizată fie prin imagini auditive de tipul șuierăturilor, tam-tam-ului și strigătelor, fie prin imagini vizuale de genul deplasării poziției corpului, gestică și mimică. Nu folosesc, asemenea amerindienilor odinioară, nori de fum, întrucât pe cei opt atoli materialele combustibile cum ar fi lemnul sunt destul de dificil de procurat. În relațiile diplomatice cu vecinii tuvalieni apelează însă la utilizarea limbii engleze. Prin viu grai, fără nici un tip de alfabet.

Lucian Băgiu

Precaut, Tristan scoate capul din debara asemenea țestoasei de sub carapace. Nu pare a fi nimeni împrejur, dar niciodată nu poți fi sigur. Cotloanele conacului sunt nenumărate. Până la barul camerei de zi e cale lungă, iar acum e noapte. Luându-și inima în dinți, Tristan pășește în semiîntuneric, lăsând ușa debaralei deschisă în urma sa, pentru a se ghida cu ajutorul luminii discrete a ecranului laptop-ului. La primul colț rămâne o clipă încremenit, cu piciorul în aer. O umbră suspectă, neidentificată, trece fulgerător la câțiva centimetri, pentru a se pierde pe scările ce duc la etaj. Se aude un clinchet ce pare al unui pahar ciocnit de o sticlă. Probabil poetul, presupune perspicace Tristan. Apoi își continuă incognito incursiunea nocturnă. Are un mare avantaj : e familiarizat cu arhitectura casei, așa că află ușor drumul către sălașul lichidelor îndelung distilate. După dezordinea din interiorul barului, nu pare a fi nici pe departe primul corsar care ia inițiativa de a face uz de artileria grea a corăbiei. Înșfacă la nimereală o sticlă ce pare promițătoare prin volum și se întoarce doar pentru a încremeni subit cu răsuflarea tăiată. Cineva, în întuneric, își aprinde, nonșalant, o țigară. Tăcere. După care necunoscutul rostește destins :

— Domnule lector, mi-am turnat și eu în pahar din acea sticlă. Însă cred că a mai rămas suficient. Ceilalți s-au înarmat fiecare cu muniție de alt calibru.

Tristan strânge automat sticla și înghite în sec. Spp-istului nu pare a-i fi scăpat nimic.

— Desigur, domnule căpitan...

— Neacșu. Numele meu e Neacșu. Lupu Neacșu.

— ...domnule ofițer Neacșu, nu e nici o problemă.

Când vă referiți la ceilalți vreți să spuneți...?

— Tocmai ce a ieșit colegul dumneavoastră, cel cu barbă. Este a doua oară când se aprovizionează. Înaintea sa au mai trecut pe aici, pe rând, în ordine invers cronologică, soția dumneavoastră, domnișoara din Anglia, colegul celibatar¹ și, cu o marjă de eroare, cred că și Codiță, în două ocazii, dar pe el a fost mai dificil să îl urmăresc, înțelegeți...

— Da, desigur, mai dificil, înțeleg. În rest totul e în ordine, domnule căpitan?

— În ordine, domnule lector. Sânziana și Pepelea au adormit în urmă cu trei ore. Nici un eveniment notabil. Decât asaltul susținut asupra barului, desigur. Altfel, este o seară liniștită. Foarte liniștită.

Pauză. Ofițerul din întuneric trage adânc din țigară. Tristan nu se poate hotărî dacă să pășească tiptil sau hotărât afară din încăpere. Optează pentru prima variantă. Când ajunge chiar în cadrul ușii, ofițerul i se adresează scurt.

— Aveți grijă, Codiță tocmai a ieșit înaintea dumneavoastră. În direcția debaralei. Noapte bună, domnule lector.

— Mulțumesc, domnule căpitan. Noapte bună.

1. Bine, recunosc. Sunt celibatar.

Lucian Băgiu

Înapoi în debara. În fața laptop-ului, Codiță urmărește foarte atent un anunț ce începe cu *do you want to save the changes...* Înainte ca Tristan să poată interveni, Codiță își apleacă boticul către tastatură. Nemulțumit de caracterul inodor al bucățelelor de plastic – sau speriat de schimbarea imaginii de pe ecran – sare brusc în lături și se pierde în întuneric. În urma lui, Tristan își toarnă un pahar cu vârf și încearcă să își întindă picioarele. Nu prea e spațiu suficient. În acest moment se furișează în interiorul minuscul o altă persoană, care închide grăbită ușa în urma sa. Este Eva. Tristan dă paharul peste cap, apoi privește cu speranță către conținutul sticlei. Pare suficient, dar mai știi? Noaptea e lungă, iar debaraua, nu. Eva intervine, în șoaptă:

— Psssst. Să nu ne audă.

— Cine, Iza?

— Ei, Iza. Mo.

— Mo nu doarme?

— Nu, Tristan, pe Mo o urmărește poetul.

— Și unde sunt acum?

— Mo, la mine în pat¹. Poetul, pretutindeni și nicăieri.

— Iar tu?

— Îi distrag atenția. Mai este ceva în sticlă?

1. Indicație auctorială aparent insignifiantă, dar în realitate un indiciu deloc neglijabil care *ar putea* lămuri (fără să fim prea siguri) unele scene cu autori necunoscuți ale paginilor următoare.

Oftând, Tristan încearcă să umple paharul. Pentru asta însă mâna descrie o traiectorie tangențială cu sânii tinerei. Bărbatul încremenește cu răsuflarea tăiată.

— Eva dragă, nu poți să faci puțin loc ?

— Mi-e teamă că nu. Lasă că beau direct din sticlă.

Zis și făcut. Doar că acum sânii i se apropie vertiginos de ochelarii lui Tristan. Aceștia se aburesc.

— Eva, nu ți se pare că e foarte cald ?

— Ba da. Ne-ar trebui niște gheață. Și încă un pahar. Așteaptă puțin, mă întorc imediat.

Și dispare în întuneric. Tristan își șterge îndelung ochelarii. În debara intră imediat o altă persoană. E poetul. O scurtă ezitare și spune în șoaptă, sigur pe el.

— Salut, Tristan bătrâne. Scuză-mă, dar încerc să îl găsesc pe Codiță. Noroc.

— Desigur, pe Codiță. Nu e aici. Noroc.

Sticla începe să se golească. A poetului este deja epuizată.

— Și tu, bătrâne? Ce faci aici ?

Tristan răspunde prompt și din reflex :

— Transliterez unele amănunte ale grafiei chirilice din prefața unui tetraevangheliar slavo-român.

— Da, pare mediul potrivit. Succes, bătrâne! Mă duc să dau de urma lui Codiță.

— Încearcă în camera de zi. Succes.

În acel moment în cadrul ușii apare Eva, cu o sticlă și un pahar în mâini. Moment de suspans. Apoi poetul intervine plin de solitudine :

Lucian Băgiu

— Eva dragă, ce bine că ai apărut. Tristan tocmai cerceta unele amănunte ale paleografiei chirilice. Cred că împreună veți obține satisfacții multiple. Apropo, Codiță nu e pe la tine prin cameră?

— Nu, la mine în cameră în nici un caz. De acolo vin acum.

Poetul privește către sticla din mâna tinerei. Edificat, mormăie în barbă.

— Da, văd. Bun, deci am eliminat o variantă. Sper să mai fie ceva prin bar. Ei, spor în cercetarea comună, dragilor.

În debara, cei doi tac semnificativ.

— Crezi că se va duce la mine în cameră?

— Ba bine că nu.

— Trebuia să îl reținem aici.

— Unde să stea, Eva dragă?

— Da, adevărat. Oare ce face Mo?

Ușa se deschide și apare Mo. Fără să spună o vorbă, o împinge pe Eva în brațele lui Tristan și se înghesuie înăuntru. Lipită de trupul bărbatului, Eva îl întreabă alintat :

— Crezi că sunt grea, Tristan? Am unele dubii.

Tristan înghite paralizat în sec. Îngăimă incoerent :

— Grea? Cum să fii grea, ești ușoară ca... În fine, ești ușoară.

— Bun, atunci înseamnă că și tu stai confortabil. Să aflăm un subiect de conversație.

— Conversație, Eva?

— Da. Nu uita, ești gazdă. Salvează aparențele.

— Dar eu nici măcar nu o văd pe Mo. Tot ceea ce văd sunt....

— Da, știu. Sâni mei. Îmi pare rău dacă îi găsești prea mari.

— Dumnezeule, Eva dragă, nu sunt mari și oricum nu mai văd nimic, mi s-au aburit ochelarii. Vreau o dușcă.

— Mă bucur că îți plac. Am să încerc să îți torn în pahar. Avem și gheață. Am aflat un subiect de conversație potrivit.

Și, întorcându-se către Mo, Eva rostește într-o engleză impecabilă.

— Bună seara. Tristan vă întreabă dacă doriți un pahar de whisky.

Răspunsul veni prompt.

— Chiar și două. Fără gheață, dacă sunteți amabilă.

După îndelungate prestidigitațiuni, Mo îi toarnă lui Tristan în pahar, pe după gâtul Evei, dar, din neatenție, și pe sâni ai acesteia, iar Tristan se străduiește să nimească paharul lui Mo, fără a avea nici o altă perspectivă decât pieptul mirosind îmbietor al tinerei din brațele sale. Aflată undeva la mijloc, Eva atacă un nou subiect de conversație.

— Domnișoară Mo, cu siguranță că este pentru prima dată când vă aflați într-o asemenea ambianță. Ne cerem scuze. Sper că whisky-ul este în regulă.

Lucian Băgiu

— Draga mea Eva, te înșeli. Există o debara în Birmingham ce seamănă frapant cu aceasta. Cu o singură diferență : acolo nu era nici o sticlă de whisky, iar ocupații eram doar doi la număr.

Nedumerit, Tristan găsește totuși momentul să intervină entuziast :

— Birmingham ? Nu acolo a predat acest Henry Fielding al postmodernismului numit David Lodge ?

— Ba da. De fapt, el era cealaltă persoană. Vedeți, ploua, ca și acum, iar toți cei din conac ne hotărâsem să ne jucăm de-a v-ați ascunselea. Eram doar o copilă pe atunci și nu am înțeles ce a vrut să spună David în debara când a murmurat stânjenit că și Henry James trăise în tinerețe o experiență similară alături de verișoara sa. Am priceput pește ani, citindu-i romanul *Author, Author*¹.

În debara se lasă o tăcere monumentală. Eva și Tristan caută disperati o replică potrivită. Bărbatul atacă frontal inepuizabilul subiect adecvat oricărui dialog în compania unui reprezentant al Albionului :

1. Evident, Mo îi ia peste picior pe cei doi. Episodul debaralei din Birmingham este fictiv. Cel dintre Henry James și verișoara sa, nu. David Lodge arată într-adevăr cum prozatorul americano-britanic, adolescent fiind, a trăit o inedită experiență erotică determinată de apropierea fizică de verișoara sa pe când erau ascunși în debara, în timpul unui joc de-a v-ați ascunselea. Mo face o paralelă subtilă și ironică între această întâmplare și postura lui Tristan și a Evei. Cum niciunul dintre ei nu citise romanul lui David Lodge ironia englezoaicei trece complet neobservată de către cei doi. Și de către noi, dealtfel.

— Prin urmare și în Birmingham obișnuiește să plouă în rafale...

Dar imediat se oprește. La ușă se aude un zgomot suspect. Inimile tuturor bat instantaneu galopant. Apare casceta ofițerului.

— Mă scuzați pentru că intervin, dar pare a fi un caz de forță majoră. Domnul celibatar a escaladat acoperișul și privește intens către pavajul din fața conacului. Nu dorește să vorbească decât cu domnul lector. În rest, totul este sub control. Colegul cu barbă m-a întrebat despre domnișoara din Anglia și i-am sugerat direcția dependenței. Pare a fi aflat acolo ceva muniție de rezervă. Cred că drumul este liber. În schimb, nu știu pe unde o fi Codiță. Cercetările continuă. Să trăiți și scuzați de întrerupere. Îmi reiau locul în dispozitiv.

Pe acoperișul conacului, la o înălțime apreciabilă, colegul celibatar pare a fi în pragul unei hotărâri supreme. De când anume se cățărare până în acel punct al zenitului, este greu de apreciat. Dar înfățișarea lui nu are nimic de a face cu dobândirea a(l)itudinii superioare. Ba dimpotrivă. Ud learcă, adunat în sine, zgribulit și bătut de rafalele fluide, pare a fi captiv al nadirului sufletesc. Prevăzător, Tristan adusese cu sine o umbrelă. O ține acum în mână, deschisă, deasupra colegului său, încercând să îl convingă să renunțe la gestul necugetat. Nu prea știe însă de unde să înceapă. Se hotărăște asupra atacării problemei dintr-un unghi neutru.

— Ia te uită! Plouă.

Lucian Băgiu

Liniște. Apoi, un răspuns scurt.

— Da, acum că spui, văd și eu. Cam plouă.

Conciliant, Tristan negociază un compromis.

— Da, plouă puțințel. Mi-e teamă să nu răcești.

— Ai cumva o aspirină?

Moment de derută. Tristan schimbă tactica.

— Nu, dar am niște whisky. Tragem o dușcă?

— Bună idee. Ia loc, fă-te comod.

Ușor de zis, greu de făcut. Undeva, pe muchia strâmtă și alunecoasă a acoperișului, cei doi colegi universitari stau ascunși sub o umbrelă și degustă savant sucul purificat al poamelor scoțiene¹. Aflat jos, sub un copac, Codiță îi urmărește atent. Apoi dispare fulgerător într-o direcție necunoscută. Discuția se elevase, între timp, în conformitate cu altitudinea.

— Tristan, tu chiar crezi că șeful a găsit catehismul din Hermanstadt?

Mai tânărul confrate se animă subit.

— Bună întrebare. Dacă a făcut-o, intră în istorie. Nu doar a literaturii. Prima carte tipărită în limba română! Și crezută a fi fost distrusă în toate exemplarele sale. E ca și cum ar fi dat de urma *Comediei* lui Aristotel.

1. Naratorul este, după cum ne-a obișnuit, imprecis. Whiskyul, o băutură cu un mare procent de alcool, se obține prin distilarea *cerealelor* în condiții speciale. Poamele (rodul comestibil al pomilor fructiferi) nu intervin în procesul de fabricare al acestui sortiment de băutură alcoolică. Eroarea sa este impondabilă.

— Mda, a cam dat lovitura. Dar tot nu cred să fie posibil. De la 1540 până azi a trecut jumătate de secol. O eternitate.

Cei doi privesc adânc în gol, cântărind problema pe toate fețele. Suspina la unison și își pasează sticla. Tristan reia firul gândurilor, timid.

— Și totuși, mai știi?... Vreo mânăstire să o fi păstrat. Eventual fără să știe ce păstrează...

— Cu siguranță fără să știe. Poate avea coperti false...

— În chirilice, nu încapă îndoială.

— Chirilice, chirilice. Dar când mă gândesc... Ce fonetică va fi având... Ce lexic, influențat de sașii luterani!

— O comoară, fără doar și poate.

— Șeful e asemenea regelui Midas. Se vor scrie legende despre el.

— Poate vom și noi pomeniți, pe ici, pe colo.

— Poate...

Furtuna a atins apogeul. În jurul celor doi visători nostalgici se revarsă reconstituirea postmodernă a potopului. Un fulger asurzitor acoperă lătratul lui Codiță, ivit în apropiere. Patruredul dispare imediat. Tristan și colegul celibatar nu aud însă nimic. Ei nu mai sunt aici și acum.

— Tristan, crezi că e posibil să fie menționat?...

— Traducătorul?...

— Da, traducătorul catehismului.

— Popa imaginat de Blaga... Ar fi prea frumos...

— Ar fi sublim.

Lucian Băgiu

Tăcere. Pe acoperiș își face apariția capul spp-istului.

— Să trăiți, mă scuzați pentru întrerupere, dar soția dumneavoastră și domnișoara Eva s-au întâlnit în bucătărie. Sunt aparent în relații amiabile, dar dezastrul plutește în aer. Momentan au păreri contrarii cu privire la o rețetă culinară. Am impresia că vom mânca foarte curând papanași, în două variante. Nu reușesc să dau de urma lui Codiță. Cercetările continuă. Să trăiți.

Ofițerul pleacă în căutarea capriciosului cocker asemeni lui Parcival pe urmele Sfântului Graal¹. În urma sa, plutește tăcerea. Într-un târziu, celibatarul sparge gheața.

— Tristan, ar mai fi ceva.

— Îmi imaginam. Orice ar fi, colega, îți sunt alături, la bine și la rău.

1. Deși nimănui nu i-ar fi trecut prin minte (excepție poate Quintilian și Angus Fletcher), aceasta este o prolepsă discret introdusă în text. În ultimă instanță poate fi privită ca o metaforă care, amplificată, se constituie în element unificator (imagine-sinteză, ficțiune-matcă) al întregii istorii interne a romanului, privit ca alegorie (alegoria înțeleasă deopotrivă ca procedeu artistic ce constă în exprimarea unei idei abstracte prin mijloace concrete, cât și ca operă literară care folosește această formă de expresie – cum ar fi parabola). Pe de altă parte, asemenea romanului dedicat lui Parcival și Sfântului Graal, și romanul de față poate fi citit pur și simplu ca o însăilare de poveste romanțioasă și intrigă polițistă (britanicii și americanii ar denumi varianta sa televizată *academic soap-opera*). (fragment din ediția britanică a volumului, îngrijită, în anul 2010, de către Secker & Warburg Publishing House). De fapt romanul este o parodie, dar nu insistăm (n. aut.).

- Tocmai de asta îmi e teamă.
- Să nu îți fie. Orice ar fi, se poate afla o soluție. Și eu am trecut prin momente limită de două ori în viață : odată eram pe granița maritimă cu vecinii noștri bulgari, iar a doua oară, într-un hotel din Viena.
- Acum poți să adaugi și acoperișul propriei case.
- Ei, e cam mult spus. Evident, voi alege papanașii domestici. Nu cred să fie o problemă atât de serioasă.
- Mie mi-e teamă că da.
- Ești prea pesimist, colega. Contez oricum pe sprijinul tău în diferendul culinar.
- Tocmai aici e problema, Tristan. Și eu voi alege, indiferent de rezultate, papanașii Izei.
- Ești un prieten desăvârșit, colega. Iza va fi încântată.
- Tristan, nu înțelegi.
- Ce anume ?
- Cred că zilele burlăciei mele se apropie de sfârșit.
- Și pentru asta te-ai urcat pe acoperiș ? Căsnicia nu e o experiență chiar atât de odioasă cum pare. Are și părțile ei frumoase.
- Dacă afli femeia potrivită.
- Mda. Aici poate fi o problemă. Sunt însă sigur că îndelungul tău celibat nu se poate finaliza decât cu o selecție riguroasă. Cea aleasă trebuie să fie minunată.
- Este. Dar mai trebuie să îndeplinească încă o condiție minimă.
- Care anume ?

Lucian Băgiu

— Să nu fie deja căsătorită.

Pe acoperiș se aud, în mod percutant, stropii de ploaie izbindu-se cu furie de umbrela care adăpostește doi bărbați extrem de reținuți în a mai articula orice considerații. În aer poate fi intuit un anume grad de suprasolicitare atmosferică. În special în spațiul de sub umbrelă este identificabil centrul uraganului, de o calmitate aparentă și suspectă, aflată în perfectă contradicție cu dezlănțuirea dimprejur. Într-un târziu, burlacul decide să preia inițiativa.

— Poate ar fi mai bine să coborâm, Tristan.

— Poate. După tine.

— Ah, nu, te rog, tu primul.

— Prefer totuși să fiu în spatele tău, colega.

— Da, știi, tocmai de aceea, Tristan. Este extrem de alunecos aici, se pot întâmpla accidente. Poate ar fi mai bine totuși să te supraveghez eu pe tine, să nu care cumva...

— Insist. Crede-mă, mie nu mi s-ar întâmpla nici un accident.

— Te cred întru totul. Exact din acest motiv e mai bine să pleci tu primul, îți voi urmări mișcările.

— Crezi că mișcările mele ar fi suspecte?

— Nu, mă gândeam doar că...

— Știi ce? Hai să mergem împreună. Braț la braț.

— Ești sigur că e o idee fericită?

— Ar fi fair-play, colega.

— Accept provocarea, Tristan. Ne vom sprijini unul de celălalt. Astfel nu vom putea cădea.

— Doar împreună, colega.

— Ar fi o pierdere iremediabilă pentru ambele variante de papanăși. Imaginează-ți doar care ar fi consecințele dispariției noastre premature de pe acest acoperiș.

— Mda. Ai dreptate. Războiul celor două roze ar fi o nimica toată față de războiul papanășilor.

— Ei, Tristan, atunci propun să îmi faci onoarea de a încuviința cererea...

— Colega, muchia e chiar îngustă...

— Ah, nu, vroiam să îmi dai brațul. Pe cel stâng.

Fără doar și poate, echilibristica perechii de pe acoperiș nu e cu nimic mai puțin aproximativă decât cea a oricărui cuplu îndreptându-se către altar. Bicepșii partenerilor sunt însă, în mod intelectual, sensibil mai încordați.

Așezat tacticos într-un fotoliu din bibliotecă unul dintre locatarii conacului urmărește cu viu interes o expunere ce se vrea în fondul său un silogism perfect, dar care apare ca formă teribil de încâlcită. De fapt, de la început și până la sfârșit, spectatorul mut nu reușește performanța de a înțelege ce anume dorește preopinentul prin îndelungatul său monolog. Și aceasta întrucât cel care conferențiază este nimeni altul decât poetul boem, extrem de precar atât în argumente cât și în aflarea propriului centru de greutate. Dependința va fi ascuns un arsenal care pe măsură ce a adăstat căpătând patină își va fi sporit, paradoxal, eficiența.

Lucian Băgiu

— Bătrâne, îmi pare foarte bine că dau de tine în sfârșit aici...

Tăcere. De fapt „bătrânul”, furișându-se incognito pe ușă, în căutarea sursei mirosului amețitor al papanașilor, îl găsisese pe surescitatul poet scormonind adânc prin rafturile bibliotecii, pe care părea că vrea să o îmbrățișeze mai degrabă fizic decât intelectual. Acum scriitorul dă impresia că e pe punctul de a adormi în mediul său familiar, în mijlocul unui maldăr de volume, ținându-l strâns în brațe pe Emil Brumaru, *Late poems*. Eroare.

— După cum îți spuneam, te-am căutat întreaga noapte.

Cel din fotoliu devine imediat și mai atent, înălțându-și capul. De ce să îl fi căutat bărbosul întreaga noapte? Dar poetul pare a fi abandonat subiectul, preocupat de o îndeletnicire complicată. Deschide copertile cărții și începe să o răsfoiască mai mult la întâmplare, până când se oprește asupra unui poem anume. Citește cu nesaț, dar după o vreme scutură nedumerit din cap, privește circumspect către sticla goală și întoarce volumul cu partea htonicului către uranic, sau viceversa, depinde de perspectivă. Ocupantul fotoliului scutură și el din cap. Gestul nu scapă de vigilența altfel destul de îndoienică a interlocutorului.

— Trebuie să fii obosit. A fost o noapte lungă, bătrâne. Iar conacul are atâtea unghere neprevăzute... E bine totuși că din când în când apare discret câte un

individ să te îndrume în direcția potrivită. Mi-e teamă că altfel nu aş fi ajuns până aici. Era cât pe ce să mă răţăcesc de vreo câteva ori... Mă înţelegi?

Interlocutorul¹ aprobă cu un gest scurt. Poetul pare mulţumit.

— Ei, şi după cum îţi spuneam, te căutam pentru a-ţi oferi o mână de ajutor... Cred că ar fi potrivit să începi cu ceva versuri. Dintr-un clasic, desigur. Ştii, colega, femeile se dau în vânt după astfel de chestii.

Colegul îşi aşază capul pe degete, pregătindu-se să asculte declamaţia poetului. Acesta este, o dată în plus, mulţumit de atenţia ce i se acordă.

— Bun, văd că eşti receptiv. Ştiam că numai tu mă vei asculta. Pentru început o vom cuceri proslăvindu-i neprihănirea. Galanteria înainte de toate. Tactică şi strategie, bătrâne, tactică şi strategie! Cred că *Tamareta de fecioară*² este tocmai soluţia. Urmăreşte ingenuitatea şi nevinovăţia acestui imn al iubirii platonice. Fii atent :

*Ea are sînii dolidora de şpaima
Că nu vor fi prea bine sărutăţi*

-
1. Folosirea repetată şi abuzivă a termenului „interlocutor” (persoană care vorbeşte cu alta sau cu alţii, care participă la conversaţie) este improprie. Probabil naratorul recurge la utilizarea obsesivă a acestui termen tocmai pentru a atrage atenţia, ironic, asupra faptului că asistăm, în fond, la un monolog. Instanţa căreia i se adresează poetul poate fi socotită, eventual, receptor (destinatar) al mesajului şi nimic mai mult.
 2. Pentru reproducerea acestor versuri nu a fost asigurat dreptul de autor. Contăm pe înţelegere din partea lui Emil Brumaru.

Lucian Băgiu

*Și dacă nu o pupi te iau la palme
Toți Spiridușii munților Carpați!*

*Ea are-un șold ce-i dă pe blegi la naiba,
De nu mai știi sub fusta ei ce este:
Drac despicat în două cum e roaiba
Sau înger pus pe șotii și pe feste.*

*Și totuși, Doamne!, dînsa e virgină,
Și-i singură, și-i tristă, și-i lalea.
O, suflete, mîngîi-o pe botină,
Lîngă blacheu, îndrăgostit lulea!!*

— Bătrâne, poemul e genial! Jucăuș, vag aluziv când se referă la șotii, infuzat de îngeri și spiriduși, ca să nu mai vorbim de castitatea sugerată de lalea¹ și de trimiterea la botină și lulea. Irezistibil.

Auditorul din fotoliu nu pare la fel de convins. Tăcerea sa este semnificativă. Mai mult chiar, încearcă să își ascundă capul de privirile entuziaste ale îndrăgostitului poet. Acestuia nu îi scapă sugestia și începe să se plimbe agitat prin bibliotecă, urmând un traseu

1. Atât poetul cât și Emil Brumaru folosesc impropriu în context asocierea dintre virginitate/castitate și lalea. Simbol al virginității este liliacul alb (sau gențiana, ca mândrie a fecioriei). Margareta de asemenea simbolizează inocența. Castitatea e simbolizată de inflorescența portocalului. Emil Brumaru este scuzabil în virtutea necesității rimei, iar poetul ținând cont de efectele nutriționale ale consumului susținut de cereale scoțiene (distilate temeinic în prealabil).

care exemplifică perfect contrariul conceptelor de rectiliniu și verticalitate.

— Hm, ai dreptate, s-ar putea să nu fie tocmai potrivit. În definitiv, nu mai e o copilă ignorantă, trebuie să oferim ceva mai livresc, elogiu adus implicit și spiritului său cultivat. Să facem unele trimiteri la literatura comparată, ce zici, bătrâne? Dar să nu pierdem din vedere esențialul: sanctificarea subiectului adorat.

Ajuns în fața ferestrei franțuzești, poetul se oprește și, la lumina lunii, aplecat asupra volumului, într-o ambianță preromantică, atacă o nouă creație.

*De dimineată pînă seara
Visez la șoldul tău, Tamara,
Cel greu și alb ca un nămete,
Scos de sub rochii pe-ndelete
Și tăvălit pe largi divane
Ca-n basmele aliotmane.*

*De dimineată pînă seara
Visez la șoldul tău, Tamara,
Cum să-i gust tainica dulceață,
Cînd o să-l iau, pios, în brațe,
Iluminat, ca pe-o icoană,
Spre-a-mi mîntui viața-mi vană.*

*De dimineată pînă seara
Visez la șoldul tău, Tamara,
Lin răsfoind și monoton:*

Lucian Bâgiu

*Baudelaire, Verlaine, Lautréamont,
Rimbaud, Nouveau, Apollinaire;
Ei n-au văzut ce tu-mi oferi!¹*

Ajuns în acest punct, poetul își curmă brusc elogiul sacru, întrerupt de o bătaie discretă în fereastră.

— Ia te uită, bătrâne! Omul care indică direcția! Oare ce caută afară? Poate există vreun buncăr secret în împrejurimi. O fi bine aprovizionat, ce zici?

Dar auditorul nu zice nimic. Orice dovadă a răbdării și a loialității are limitele sale. De îndată ce a auzit bătaia în fereastră, Codiță a și sărit fulgerător din fotoliu și s-a pierdut undeva în cotloanele nesfârșite ale conacului. În mod evident, aici nu era rost de papanași. În urma sa, poetul meditează profund, apoi conchide.

— Mda, poate Brumaru nu e tocmai alegerea potrivită. Mulțumesc oricum pentru companie, bătrâne.

Apoi se întoarce către fereastră. Omul care indică direcția s-a făcut însă la rândul său nevăzut, spre dezorientarea completă a poetului. Oftând, acesta răsuțește cheia în broască și pășește în exterior. Undeva, în depărtare, se întrevăd mijind zorii. Ploaia a conținut.

La etajul al doilea se aud acorduri în surdină. Tânăra femeie se oprește și ascultă cu atenție. După un moment

1. Poezia nu se încheie de fapt aici. În următoarele strofe era amintită o pitulice. E totuși greu de crezut că poetul închină această odă colegei sale feministe (deși nu putem fi niciodată siguri).

de ezitare, apasă hotărâtă clanța. Înăuntru, semiîntuneric, doar lumina difuză, halucinantă, roșiatică lăptoasă a unui abajur. Atmosferă încărcată de mirosul străin, necunoscut, al unor substanțe ce par a fi fost îndelung incinerate. Și melodia fascinantă, atrăgătoare, care te vrăjește prin tânguirea ei nesfârșită...

— *Come in if you want, but please shut the door and be still. It is a sacred moment.*

Și Mo, nevăzută într-un ungher ascuns al camerei, mărește volumul decibelilor și intensitatea momentului: *In the quiet morning, there was much despair / And in the hours that followed, no one could repair / That poor girl, tossed by the tides of misfortune / Barely here to tell her tale...* Și vocea, protest adresat întregii lumi, chemare către toți cei care simt durerea și dragostea și glasul sfâșietor dar atât de cald atât de aproape ei... Într-un târziu melodia încetează, dar rămâne într-un ungher al sufletului ei și nu și-o poate îndepărta, nu vrea, e a ei acum, pentru ea...

— *If you don't mind, who was it?*

— *Hm... Is it for the very first time for you?*

— *Yes, I am afraid it is.*

— *That was Joan Baez, for Janis Joplin. And now, Jefferson Airplane, for anybody who needs somebody to love. Do you reach me?*

— *Yes, I think I do.*

— *Well then, there will be plenty of first time for you tonight.*

Lucian Băgiu

Tânăra femeie întinde mâna, nici ea nu știe exact după ce, dar gestul îi este întâmpinat de unul similar, ivit din întuneric, dăruindu-i o țigară bizară, așa cum ea nu mai văzuse niciodată, decât poate o singură dată când... Culege țigara și trage adânc în piept și închide ochii și simte cum universul e fluid și deschide ochii și vede cum roșul s-a transformat în albastru și apoi strălucește luminos și acum e noapte și universul trebuie să se fi rotit în jurul propriei axe sau poate doar abajurul sau poate chiar ea își pierduse centrul de greutate căci iată, da, acum e întinsă și parcă plutește pe un ocean infinit și zboară înalt și nesfârșit și nu mai e vocea feminină ci una masculină și o mână îi mângâie coapsa și e atât de cald, își dă jos bluza, un fior plăcut în jurul buricului, înăuntrul său, în pânțele, acum e cald și răcoare deopotrivă, e bine, închide iar ochii, se întinde și se vâlurește în juru-i și simțurile s-au redus la unul singur, e moale, e cald, e catifelat, e oval, e ferm, e al ei, sieși, în sine... *You know that it would be untrue, / You know that I would be a liar / If I were to say to you / That girl we could not get much higher...*

Pe coridor, Codiță cercetează perspicace mirosul străin ce răzbate prin crăpăturile ușii, scutură nelămurit din cap și strănută strașnic, după care pleacă mai departe în căutarea papanașilor, dând preocupat din coadă. La colț se întâlnește însă cu spp-istul. Clipă de indecizie reciprocă, animalul și ofițerul încremeniți cu piciorul ridicat în aer, la mijlocul pasului, scrutându-se intens din priviri,

ca două vechi cunoștințe, fiecare pândind intenția celuilalt. Brusc patrupedul preia inițiativa, se strecoară fulgerător printre picioarele căpitanului și o zbughește în jos pe scări. Vigilent, ofițerul se răsucesce impecabil cu o sută optzeci de grade în jurul propriei axe, asemeni unui balerin de primă scenă – Mihail Barîșnikov ar fi fost invidios –, dexteritate dobândită în urma unor antrenamente susținute în cadrul breslei, și se repede hotărât în urmărirea obiectivului. Codiță parcurge susținut cotloanele conacului și caută refugiu afară, pe pajiște, în direcția heleșteului unde, *in the quiet morning*, poetul se agită dezordonat, gol pușcă și vociferând sălbatic în mijlocul ochiului de apă, mai mult aflat în imersiune decât deasupra universului acvatic. Codiță se oprește la margine și latră scurt, dar bravul căpitan se aruncă lansat, fără pic de ezitare, în ajutorul bărbosului disperat, doar pentru a se ridica imediat, furios, la verticală, privind nervos înspre nudul intelectualului care îl îndeamnă euforic să abandoneze postura imobilă :

— Agită brațele, căpitane, dă din mâini, dă din picioare, dă din tot ce poți, e mai rece la început, cum a plouat, dar senzația devine apoi de-a dreptul dionisiacă, îți spun, e o dimineată minunată, ce noapte, colega, ce apă, ce zi, ce viață ! Tamaraaaaaa !

Și dispăre sub apă. Pe mal, Codiță își așază tacticos botul pe labe și privește atent către ofițer, fluturând neîncetat din coadă. Într-un arbore se aude un tril discret. Poetul scoate capul de sub apă, se încruntă

Lucian Băgiu

meditativ, rostește câteva cuvinte după care se repede în căutarea pășării :

— E o pitulice. Șo pe ea !

Îl urmează îndeaproape patru pedul, iar pe acesta spp-istul. Sânziana privește de la fereastră și aplaudă încântată, strigând cât poate ea de tare :

— Tatiiii, uite-l pe nenea poetul ! Stai Codiță, că vin și eu, Codiță, nu fugi, Pepelea, trezește-te imediat, acum, neapărat !

Stimatului și onoratului și de popor alesului Domniei Sale Președintelui din București, considerație deplină din partea lui Neacșu din Dlugopole.

Și iarăși raportează Domniei Voastre despre faptele universitarilor, cum am auzit eu că Tristan a ieșit din debara și chiar întocmai a fost și s-a dus în sus pe acoperiș.

Și iarăși să știți Domnia Voastră că a sosit un om de la Catedrală de mie mi-a spus că a văzut cu ochii săi că a trecut acel cocker ce îl știți și Domnia Voastră în sus către etaj.

Și iarăși să știți că toarnă din toate soiurile câte cincizeci de mililitri să fie de ajutor în odăi.

Și iarăși să știți cum s-au prins doi maeștri de lingvistică din Erdélyi cum vor trece cu cele sticle la braț prin locul cel strâmt de sus pe care îl știți și Domnia Voastră.

Și iarăși raportează Domniei Voastre de faptele poetului bărbos, cum am auzit de la universitari ce sunt colegi și de

la prințesa Sânziana, cum i-a dat Tristan slobozie poetului bărbos, dacă i-o fi voia, prin heleșteu, iar el gol să înoate.

Și iarăși să știți Domnia Voastră că are dragoste mare și Codiță de acel nebun de bărbos, mai vârtos decât Uniunea Scriitorilor.

Și iarăși raportează Domniei Voastre, ca mai marelui meu, despre ce am priceput și eu. Eu raportează Domniei Voastre iar Domnia Voastră sunteți luminat și aceste cuvinte să țineți Excelența Voastră la Domnia Voastră, să nu cunoască prea mulți, iar Domniile Voastre să vă păziți cum știți mai bine.

Și Dumnezeu să vă lumineze. Să trăiți.

Tristan se trezește brusc din somn, lac de sudoare, aruncă pătura prin încăpere și strigă de parcă tocmai i s-ar fi propus să coordoneze Tratatul de Lingvistică Generală al Academiei: “Nuuuuuuuuuuuuuu!!!!!!!”. După care amuțește instantaneu. Două perechi de ochi îl urmăresc foarte interesate să vadă ce mai urmează. Una dintre ele este încadrată de urechi mari și clăpăuge în spatele cărora se agită precaut o coadă familiară. Cealaltă este încadrată de cârlionți nenumărați și are o expresie teribil de jucăușă.

— Tati, mami a pregătit niște papanași dis de dimineață și noi am zis că te lăsăm pe tine să îi guști primul. A fost ideea lui Codiță, să știi.

— A lui Codiță?

— Da. Chiar a insistat. Foarte frumos din partea lui, nu-i așa?

Lucian Băgiu

— Da, prințeso. E un cocker atât de diplomat încât poate fi suspectat de ipocrizie.

— Ipo cum tati ? Criză ?

— Nu. Subversiv e cuvântul.

Oftând, Tristan se gândește că papanășii Izei, expresie a unor rarissime experimente culinare hazardate, sunt epilogul perfect al unei nopți de coșmar. Resemnat întinde mâna către bucățelele dulci-aurii și se oprește cutremurat. Nu sunt deloc aurii și nu par a fi nici prea dulci. Și, îndeosebi, nu sunt deloc puțini. Chiar deloc. Fulgerător înșfacă farfuria și o zbughește direct în toaletă, unde încuie sec ușa în urma lui.

— Codiță, să nu te superi pe tata, tu nu ești ipocrizat și nici subvers. Trece doar printr-o perioadă mai grea la serviciu. Bun, și acum hai să o rugăm pe mama să mai facă o porție.

Codiță aprobă scurt printr-o privire inteligentă. Pare a înțelege multe, deci e un cocker intelectual.

VI. Metalepsă narativă

Bună ziua tuturor, vă vorbește Autorul¹. Dar psssst, asta rămâne între noi, nu trebuie să mai știe nimeni altcineva. Așadar, pentru a nu-mi deconspira identitatea reală, vă rog să îmi spuneți Elby. Biruit-au gândul, iubite cetitoriule, să scriu despre întâmplările de seamă ale sfârșitului de an 2006, ca să rămână ele însemnate în acest roman pentru vremurile viitoare.

-
1. Nu este adevărat, e o infamie! Această voce pretins auctorială nu aparține autorului! O cunoaștem foarte bine pe *autoarea* acestui roman. Se numește Sarah Hall, este o englezoaică întru totul fermecătoare, s-a născut în 1974 în Cumbria, este licențiată în limba și literatura engleză precum și în istoria artei în cadrul Aberystwyth University, dar și master în *creative writing* în cadrul St Andrew's University. A început să publice de la vârsta de douăzeci de ani, mai întâi poezie, apoi proză. Primul ei roman, *Haweswater* (2002), a primit The 2003 Commonwealth Writers Prize (Overall Winner, Best First Book). Cel de al doilea roman, *The Electric Michelangelo* (2004), a fost selectat pe lista finală a 2004 Man Booker Prize for Fiction and the 2005 Commonwealth Writers Prize (Eurasia Region, Best Book). În prezent locuiește în Carolina de Nord unde lucrează în secret la acest roman, într-o atmosferă inspirată de miresma inflorescențelor de *lupinus* (lupin), *solidado virgaurea* (vargă-de-aur) și *acer pseudo-platanus* (paltin).

Lucian Băgiu

Săvârșind eu de străbătut *Celelalte lumi* ale unui coleg într-ale condeiului am trecut pe la sediul Uniunii Scriitorilor la invitația poetului boem. De îndată ce am pășit pragul casei am simțit cum personajele, ingredientele, sarea și piperul (doar maioneza absentă, nemotivat) dau năvală odată cu mine în interior. Sau poate mă așteptau acolo cuminți și au început să se agite zgomotos de cum mi-au zărit silueta la intrare. Sau poate nici nu erau, nici casa, nici sarea și nici piperul, căci, încă de când auzisem invitația poetului boem, parcă ceva nu îmi sunase tocmai în regulă. Trebuia să caut strada Blanca Charlotina, numărul doi, pe lângă prefectură. Prefectura o știam foarte bine, de când cu manifestația Ligii Studenților contra molestării femeii în familie (sau molestării în familie a femeii, nu mai știu exact). Tot de atunci îl cunoșteam și pe colegul prozator, care îmi înmânase *Celelalte lumi* seara în crama dintre zidurile cetății, cu dedicație: „Lui Elby, cu speranța că îi vor plăcea Personajele mele”. După aceea am plecat la o sesiune științifică prin Europa, dar am luat *Celelalte lumi* cu mine. Mi-au plăcut personajele sale, dar computerele multilingvistului european nu aveau diacritice, așa că am amânat recenzia pentru când mă voi fi reîntors în țară. Iar acum nu găseam nicicum strada Blanca Charlotina numărul doi.

Am intrat la Direcția Județeană pentru Cultură să întreb. Înăuntru, liniște și pustiu. Cultura județului nu era, pe moment, dirijată. M-am plimbat prin camerele

culturii județene fără să dau de nimeni și nimic. Începeam să îmi fac probleme. Cultura, chiar dacă nu era dirijată, era însă bine amplasată, în proximitatea Serviciului Român de Informații. Așadar, în cele din urmă am ieșit și am trecut alături, la sediul SRI, pentru a mă informa. Acolo nu am putut să trec însă de poartă. Un ofițer tânăr, politicos dar ferm, mi se recomandă ca având numele de Neacșu Lupu, iar în acel moment am știut că trebuie să fiu pe drumul cel bun. Doar că nu era căpitan și nu știa unde e numărul doi pe strada Blanca Charlotina. Spunea că nu există numărul doi și că e o confuzie. După ce dădu un telefon mă întrebă de ce doresc să ajung pe strada Blanca Charlotina, numărul doi, care nu există. I-am spus, sigur pe mine, că eu sunt scriitor și că port cu mine *Celelalte lumi*. Atunci s-a luminat la față și mi-a spus că a mai trecut pe acolo, dimineața, un poet bărbos și cam boem, care se oferise chiar să facă cinste cu un pahar în schimbul unei îndrumări către strada Blanca Charlotina, numărul doi. Și el purta cu sine *Celelalte lumi*. Bucuros, i-am spus că îl cunosc, mă așteaptă să ne întâlnim în locul acela. După ce dădu un telefon, ofițerul clătină circumspect din cap și îmi spuse că poetului bărbos i se pierduse urma de îndată ce pornise pe strada Blanca Charlotina către numărul doi și că SRI nu are competență în domeniu. Atunci i-am sugerat ofițerului să citească *Celelalte lumi* și l-am asigurat că ne vom reîntâlni undeva, cândva, după care am pornit pe urmele poetului bărbos. Și iată,

Lucian Băgiu

pe strada Blanca Charlotina, la numărul doi, scrie mare și clar Filiala Uniunii Scriitorilor. Deci totuși există. Fericit, am pășit înăuntru¹.

La masă erau trei personaje. L-am recunoscut de îndată pe poetul boem. Avea în față un pahar. M-a invitat, bucuros, să iau loc alături de ei. A spus :

— Ia te uită, baciule, a venit și Autorul !

Surprins, temător și grijuliu, l-am rugat să renunțe la conveniențe :

— Elby, te rog să îmi spui Elby, fără formalități. Doar ne cunoaștem încă din primul capitol, nu ?

După care, plin de entuziasm, m-am îndreptat către prozator. Doar că începusem să încurc lumile unele cu celelalte :

— Te salut, dragă Brumaru ! Mi-a plăcut mult volumul tău recent, *Late poems*.

Prozatorul a răspuns prompt, strângându-mi mâna cordial.

— Măi Elby, nu mă înjura. Eu nu sunt poet. Dar aprecierea ta mă încântă. Ce anume ți-a plăcut la romanul meu ?

Până să ne lămurim care cine suntem, ce am scris, unde ne-am cunoscut și ce ne place din ce a scris celălalt, al treilea personaj, nimeni altul decât protagonistul Paul Tristan, îmi puse și mie în față un pahar promițător. Am ciocnit încântați și le-am dat peste cap. Însă

1. Cu excepția numelui străzii (care, chiar dacă fictiv, nu este însă complet lipsit de tâlc), toate coordonatele sunt reale.

doar eu l-am și golit, personajele (principale, secundare, sau episodice) au mimat doar, după care, văzându-mi fața roșie și muțenia subită, au izbucnit în hohote. Poetul zise, printre cascadele de râs :

— Elby dragă, băieții au pus la cale o șotie, să ne răzbunăm pentru cum ne-ai închipuit în roman. Nu ne-o lua prea tare în nume de rău, căci ne temem puțin de ce vei scrie în următorul capitol. Mo îmi spunea zilele trecute că whisky-ul ăsta trebuie să aibă vreo șaizeci de grade. Eu știu doar că nu e whisky, e *palinca* neaoșă, are destule grade și, ce e mai important, e cu prisosință. În bucătărie este o sticlă cu apă să stingi focurile interne.

Filiala Uniunii Scriitorilor era foarte bine dotată. Avea bucătărie în toată regula, cu bar cu tot. Cărți nu prea erau, încă. Dar urma să le scriem noi. În bar am găsit o sticlă cu apă minerală, începută și cam răsuflată. Mi-am turnat un pahar plin și am băut cu sete. Prea târziu mi-am amintit de capitolele deja scrise. Nu era apă minerală. Nici whisky nu era. Și nici nu avea mai puțin de șaizeci de grade, acum eram sigur. Din acel moment nu mai știu exact cum s-au înlănțuit întâmplările, deci fie-mi iertate neadevărurile și aibi îngăduință, iubite cetitoriule, dar scriu după cum cred eu să fi auzit și să fi văzut în acele vremuri de restriște ale sfârșitului de an.

Am pornit, cele trei personaje, poetul, prozatorul și protagonistul Paul Tristan, precum și eu, povestitorul

Lucian Băgiu

Elby, toți patru P, prin cetatea imperială. Mergeam alene, fără țintă, cu paltoanele și fularele în vânt, pășind pe unde vom fi umblat, odinioară, de atâtea ori, dar totul ni se părea necunoscut și nemaîntâlnit. Parcă nici noi nu mai eram aceeași, contururile ni se încetșau în priviri și păream ireali și fantști. Se însera încet iar noi, trecând de prima poartă a cetății, renovată după opt ani de lucrări intense, admirarm însemnele în piatră ale unei lumi mărețe și prea demult apuse, ai cărei ultimi amfitrioni ne făcea plăcere a ne imagina că suntem. Ajunși în fața porții a treia, răsufând greu în urma urcușului abrupt, privim cu părere de rău starea de sumbră decrepitudine a schelelor care mai aveau de așteptat, probabil, alți opt ani, până a fi înlăturate întru eliberarea nobilei și splendidei arhitecturi de altădată. Nostalgic, poetul rosti premonitoriu :

— Austrieii au construit această magnifică cetate în doar paisprezece ani, în evul al optsprezecelea, cel din urmă veac al epocii galante. Nouă ne va lua tot pe atâta să îi renovăm una dintre porți. Epigoni nedemni ai vremurilor nobile și apuse, ce căutăm noi rătăciți în această lume ?

Știam cu toții că plecaserăm în căutarea cramei, dar vorba iubitului poet prea fusese meșteșugită pentru a-i oferi un asemenea răspuns nedemn. Am tăcut dezorientați, ceea ce era tot una cu închipuirea de a fi pătrunși de adâncul duh al cuvintelor cu tâlc. Ne aflam sub pecetea tainei și a artei. Tăcerile noastre potențau

împreună impresia de măreție și de esoteric, dar și lungeau adăstarea în rafalele prea reci ale vântului, care ne îndemnară să ne încheiem degrabă paltoanele până la ultimul nasture de sub bărbia tremurândă sub emoția copleșitoare a momentului. Înserarea se apropia vertiginos cu penumbre și atunci, în asfințit, prozatorul se întrebă, naiv retoric :

— Ce vreți, noi ne aflăm aici la porțile Orientului, unde totul se ia în derâdere. Dar unde să mergem, mult iubii mei confrăți întru bucuria lumilor imagine, încotro să purcedem ?

Și atunci apărură, în asfințit, o siluetă familiară, care se apropie de noi și spuse, cu glasul suav al unei pitulice :

— Crailor, sper că nu ați uitat, la noapte ne îndreptăm către Londra !

Și în acel moment revelatoriu mi-am dat seama că trebuie să termin de scris recenzia *Celorlalte lumi* înainte de a apuca drumul londonez și m-am repezit către casă, în asfințitul târziu, auzind vag în spatele meu cum unul dintre personaje striga încântat :

— Să mergem atunci la Londra, la adevărații londonezi !

Acasă mă aștepta nerăbdătoare Isolda, întrebându-mă ce avem pregătit la cină. Nedumerit am privit-o îndelung fără a-mi aminti de când eram căsătoriți. Uitasem ce-i drept și să pregătesc cina. Pentru a nu agrava situația am apucat-o atunci pe Iza de o aripă, am deschis una dintre cărțile de pe raft și am introdus-o repede-repede

Lucian Băgiu

între coperti. Meticulos am citit atent titlul, să știu de unde să o recuperez. Odată uitasem și a trebuit să recitesc întreaga bibliotecă. Pe Iza o aflasem în *Legendele Regelui Arthur*, deci fusese în elementul său. Acum volumul se numea *Lumea în două zile*, dar nu am reținut autorul. Bine, dar Autorul sunt și eu. Înseamnă atunci că celelalte lumi sunt foarte multe. Unele dintre ele în doar două zile. Altele, în doar câteva soiuri de ingrediente. După care am văzut pe un cotor numele șefului meu de Catedră. Și atunci mi-am amintit.

Dimineața, în Catedră, șeful m-a abordat zâmbind cordial :

— Dragul meu Elby, știi, am citit primul capitol dintr-o proză, *Salată orientală cu universitari închipuiți*, publicat într-o revistă moldavă.

În acel moment am zâmbit și eu mecanic și cam forțat. Mi-aș fi dorit măcar să îmi fie alături Tristan și poetul boem. Dar nu erau, fiecare fiind plecat într-o cruciadă. Tristan, alături de regele Arthur. Poetul boem, alături de zeul Bachus. Am hotărât să atac problema frontal. I-am precizat scurt numele revistei.

— Așa este. M-am recunoscut, dragă Elby. Însă mă tot gândesc, era semnată de Elbi. M-am tot întrebat, Elbi, Elby...

— Eu sunt, domnule profesor. E o ficțiune. E una din celelalte lumi, înțelegeți.

Șeful zâmbi larg – înțelegea! – și ieși din Catedră, nu înainte să îmi lase pe birou ultima sa carte. Curios, am

deschis primele pagini și am citit: „Lui Elbi, demn reprezentant al breslei condeierilor, pe umerii căruia va cădea greul lumilor universitare în viitorul apropiat.”. Scrisese Elbi, nu Elby. Șeful era un mare șef. Dar greutatea deja mi se instalase, incomod, pe umeri: seara trebuia să plec la Londra, unde urma să prezint un studiu deosebit de interesant, care făcea referire la unele amănunte de ordin lingvistic ce ar lumina fațete inedite ale spiritualității și ale interconfluențelor confesionale în evul mediu transilvan.

Dar cred că s-a făcut târziu. Văd că acele ceasornicului au încremenit. Trenul pleacă din gară la ora 22,41, direct până în strălucita capitală imperială a vremurilor galante¹, unde ajunge dimineața la 9,10. Nu îmi puteți spune dumneavoastră cât e ora? Mi-e teamă să nu întârzi. Ah da? Păi atunci să mă grăbesc. Iau cu mine *Celelalte lumi*, le voi scrie recenzia prin Londra, printre adevărații londonezi. Chiar înainte să ies din casă îmi aduc aminte de Iza și deschid cartea. Adormise între timp. O iau frumos de aripă și intru tiptil în camera Sânzianei. Culeg delicat ursulețul de pluș de pe jos și arunc o privire către broasca țestoasă. Doarme. La fel și Sânziana. Probabil visează și e în Lumea Poveștilor. O așez pe Iza alături de Sânziana și

1. E vorba despre Viena, desigur, unde se face escală. Londra este punctul terminus al călătoriei, dar ora sosirii în gara Victoria nu poate fi precizată cu certitudine datorită grevei sindicatului feroviarilor francezi.

Lucian Băgiu

între ele ursulețul de pluș. Acesta îmi zâmbește fericit. Îi sărut pe toți și pășesc încet afară din casă. Și atunci îmi amintesc: nu am carnet. Când să formez numărul de taxi, lângă mine frânează intempestiv o mașină minusculă. Intru înăuntru și printre exclamații zgometoase ne regăsim cu toții, poetul, prozatorul, Paul Tristan, celibatarul, pitulicea. La volan este Eva. Mo ne va întâmpina în gara Victoria. Se îngrămădesc puțin, dar e loc destul, înăuntru mașina nu mai pare deloc mică, e o întreagă lume chiar! După care demarăm către gară. Către Londra. La adevărații londonezi!

La gară ne așteaptă o surpriză. Din întunericul peronului trei se apropie o siluetă ascunsă sub borurile largi ale unei pălării și sub faldurile fluturânde ale unui palton suspect. Când ajunge în dreaptă noastră se oprește și ne solicită un foc.

— Domnule Autor, nu aveți cumva un foc?

Mă grăbesc imediat să caut o brichetă. După care îmi amintesc: eu nu fumez.

— Îmi pare rău, dar nu fumez. Și vă rog să îmi spuneți Elby. Vedeți dumneavoastră, nimeni nu trebuie să afle că eu sunt Autorul. Sunt incognito.

Individul misterios ridică puțin borul pălăriei și îmi face un semn abia perceptibil. Acum văd că poartă un inel bizar, ca un însemn al unei lumi tănuite: HH. Să fie mason? Dar îl cunosc. Îmi șoptește conspirativ.

— Și eu sunt incognito, dragul meu Elby. Neacșu. Numele meu e Neacșu. Lupu Neacșu. Dar călătoresc sub un nume conspirativ: Sherlock Poirot.

După care scoate de sub faldurile paltonului o carte. Sunt *Celelalte lumi*. Până să îl întreb ce treburi îl răpesc în Londra și dacă i-au plăcut metalepsele narrative ale romanului o locomotivă din vremurile demult apuse intră șuierând în gară, parcă ne-ar saluta familiar, iar trenul oprește într-un nor de aburi. Nu urcă și nu coboară nimeni. Urcăm noi, toți, în ordinea apariției în capitolele anterioare. Ultimul sunt eu, cu lentilele imediat aburite de căldura din interior și, până să mă lămuresc asupra noului univers, o voce necunoscută a unui individ care poartă un turban indian¹ ni se adresează protocolar :

— Bine ați venit în Orient Express ! Numele meu e Noa și vă stau la dispoziție în decursul călătoriei. Pofțiți în vagoane, vă rog.

Avem rezervare în vagonul numărul șase. Dar nu se poate ! Suntem în vagonul restaurant. Trebuie să fie o încurcătură. Poetul se adaptează ușor și întreabă imediat care e situația arsenalului la bord. Chelnerul îl privește siderat și îi comunică faptul că nu s-a anunțat nici un alt război balcanic. Sherlock Poirot îi arată fugitiv chelnerului o legitimație și solicită ca întreg arsenalul să îi fie predat necondiționat. Poetul se încruntă și ridică tonul : măcar muniția scoțiană să fie scutită de rechiziție. Sherlock Poirot îi răspunde că trenul vine de la Istanbul,

1. Sikh. O confuzie curentă. Pentru lămuriri suplimentare vezi Michael Ondaatje, *The English Patient* (1992).

Lucian Băgiu

a trecut prin București și trebuie să fim prevăzători și gata oricând să preîntâmpinăm un eveniment reprobabil. Poetul se încruntă și îi spune că nu e nimic reprobabil în a face uz de muniția scoțiană împreună cu prietenii. Chelnerul este depășit de situație. În acel moment cineva trage neprevăzut semnalul de alarmă. Stewardul numit Noa intră imediat arătând ca un fachir și ne anunță ceremonios:

— Doamnelor și domnilor, vă rugăm să nu vă părăsiți locurile. O crimă a fost comisă în Orient Express. Cina va fi servită imediat. În această seară avem salată orientală.

O doamnă exclamă de la o masă vecină „Good God! Now that's what I call a story!” și își notează ceva într-un carnețel. Sherlock Poirot o privește scurt după care a și dispărut. Pe inelul ei nu e însă HH. Să fie de la Serviciul de Informații Externe? Mister¹. Chelnerul scoate la iveală, din proprie inițiativă, o sticlă de whisky. Locomotiva pufăie înfundat, șuieră și trenul se urnește alene din loc. Și atunci Tristan se ridică și ne propune un joc intelectual.

— Având în vedere circumstanțele neprevăzute și prea puțin obișnuite, ce ar fi ca fiecare dintre noi să povestească o mică întâmplare, până când va fi elucidată enigma crimei din Orient Express?

1. Poate fi vorba, bineînțeles, de Agatha Christie. O altă posibilitate ar fi Sarah Hall. Nicio altă variantă nu este exclusă.

Ne privim unii pe alții neîncrezători la început, ciocnim de câteva ori paharele după care limbile ni se dezleagă de la sine. Burlacul vorbește primul, aprinzându-și o țigară lungă și maronie :

— Nu e o idee tocmai rea, Tristan. Dar dacă îmi permiți, colega, propun un amendament. Fiecare dintre noi să își imagineze care este crima și cum a fost ea comisă.

Urale și aprobări imediate întâmpină amendamentul votat astfel unanim. Poetul intervine zgomotos :

— Baciule, ești genial ! Dar fii atent : nimeni să nu decline identitatea asasinului. Mărim astfel suspansul.

Se toarnă iar whisky. Chelnerul apelează la resurse suplimentare. Eva se ridică, își aranjează o buclă imaginar-rebelă a părului, zâmbește irezistibil și intervine sigură de rezultat :

— Cel care povestește să facă parte din poveste, iar celelalte personaje să fim noi înșine.

Entuziasmul tuturor nu are margini. Mai avem puțin și ne și sărutăm, furați de valul admirației reciproce sau poate de undele seismice ale cerealelor scoțiene savant distilate¹. Dar nu toți își spusese rădăria. Feminista, până atunci suspect de retrasă și de tăcută, intervine marțial :

1. În mod evident această voce pretins auctorială și-a însușit identitatea și statutul de autor al romanului după ce a parcurs toate notele infrapaginale. Sau poate pur și simplu vocea aparține unui scoțian.

Lucian Băgiu

— Iar victima să fie, în fiecare caz, unul dintre noi.

După care surâde satisfăcută și golește dintr-o lovitură paharul. O privim perplecși într-o tăcere subită. Prozatorul murmură abia deslușit.

— Elby, îmi dai voie să teucid?

— Dragule, sunt onorat, dar cred că nu ești decât unul dintr-o coadă lungă de amatori într-ale asasinatului literar profesionist. Dacă te grăbești, poate vei fi primul. Eu sunt pregătit și promit să nu opun rezistență decât formal, astfel încât să pară totul cât mai veridic.

Imediat prozatorul începe să povestească¹.

1. Ne cerem mii de scuze față de cititori însă trebuie să remarcăm faptul că, impotoare fiind, totuși această instanță este pe deplin familiarizată cu lumea (incompletă semantic) a salatei universitare și stăpânește profesionist variate subtilități ale creației românești, astfel încât își însușește cu dezinvoltură rolul de autentic autor. De aceea ne temem că începând cu acest capitol istoria romanului de față a intrat pe mâini străine iar destinul său devine nesigur. Ceea ce vom citi în continuare este posibil să fie imaginat și redactat de acest nou pretins autor. Admitem că ne aflăm în fața unui impas insurmontabil. De acum înainte fiecare dintre noi continuă călătoria pe cont propriu, în speranța că ne vom regropa la final în formulă completă. Succes tuturor. Ne revedem mai târziu.

VII. Maioneza (II)

Cadru exterior: Eleșteu înghețat pe care aleargă dezordonat un cocker spaniel auriu, urmărind fără prea mare succes o veveriță (care e autohtonă și roșcată). Fond muzical: Edward Grieg: Peer Gynt – The Hall of the Mountain King, sau orice alt marș (rămâne la latitudinea regizorului). După-amiază, cer senin.

Tăiat la:

Cadru interior: Glisare lentă a focalizării camerei dinspre holul de la intrare al conacului – un brad uriaș de Crăciun, cu nenumărate cutii savant împachetate și încă nedeșfăcute, lumini multicolore care pâlpâie în ritmul marșului – către sufrageria plină de personaje în care e o dinamică absconsă a mișcării în spațiu (fiecare pare a pregăti câte ceva, dar altceva față de ceilalți. Unii pot muta farfuriile tocmai aranjate de alții).

Tăiat la:

Plan detaliu: Iza și Eva în bucătărie, față în față, ocupate cu decorarea unui tort impresionant. Fiecare are în mână câte un tub cu frișcă, pe care îl ține ca pe o armă, gata de atac.

Lucian Băgiu

Transfocalizare subită : Pe acordul final din marș cockerul realizează un salt mortal și aterizează sec peste veveriță. În același moment din cele două tuburi țâșnește frișca (în culori distincte : alb și roșu).

EVA : Inimioare ?

IZA (o țintuiește cu privirea fără să spună nimic).

EVA (îi surâde cald și începe să decoreze tortul. Nu sunt inimioare) : Tristan pare teribil de încordat în ultimul timp, nu crezi ?

IZA : Nu mi-am dat seama, dar fără îndoială că vei fi știind mai bine. Aveți numeroase proiecte comune de ceva vreme.

EVA (se oprește o secundă din decorare, pare a medita la aflarea unui răspuns potrivit, după care începe a așterne o serie de inimioare de jur împrejurul tortului) : Dar Iza dragă, știi bine că Tristan nu mă interesează sub acest aspect. Credeam că am lămurit definitiv problema.

IZA (rotindu-se în jurul tortului a ajuns la seria de inimioare a Evei. Se oprește o secundă, pare a căuta răspunsul potrivit, după care continuă cu manevrarea tubului de frișcă) : Văd că te pricepi foarte bine la bucătărie, Eva. Felicitări. Nu lăsați impresia.

EVA (a ajuns din nou în fața seriei de inimioare. Constată că acestea au fost între timp străpunse de câte o săgeată. Îi aruncă o privire războinică Izei și continuă) : Iar tu faci minuni în arta decorării, Iza dragă. Mulțumesc, am avut un maestru de excepție. Știi, Iza, e uimitor ce

pofte nebănuite trezesc cercetările îndelungate asupra unor amănunte lingvistice ale Evului Mediu...

Fond sonor: Giacomo Meyrebeer – Coronation March (From The Act IV of The Prophet). Pe acest fond sonor Iza cu Eva continuă a decora tortul învârtindu-se mereu în jurul lui, imaginea derulată repede astfel încât să sugereze filmul mut de odinioară. Gesticulează animat, par a se confrunta, îndreaptă adeseori amenințător tuburile cu frișcă una către cealaltă până ce la final se împroașcă reciproc din abundență.

Plan detaliu de final: Tortul aflat într-o harababură de nedescris. Focalizare imagine: inimioară albă străpunsă de săgeată roșie.

Tăiat la:

Plan detaliu: Poetul și Mo în fața bradului de Crăciun. El, înfățișare boemă și dezordonată, pântec proeminent, barbă bogată, pipa fumegândă în colțul gurii, un pas în spatele tinerei. Ea, excesiv de aranjată, pantaloni albi mulați, curea lată, strălucitoare în jurul bazinului, cizmulite negre strânse pe pulpe, mijlocul descoperit apetisant, decolteu adânc, sânii rotunzi jumătate atrăgând inerent privirea, părul negru prins sub o banderolă albă, cercei sferici argintii, rimel puternic, de un negru adânc, asemenea ojei și a ochilor.

POETUL (puțin înălțat peste umărul tinerei, cercetându-i pe furiș decolteul): Superb aranjament, am putea spune, Mo. O încântare hedonică a simțurilor în preajma acestei nopți când miracolele prind contur.

Lucian Bâgiu

MO (admirând bradul) : Da, m-am străduit mult să iasă ceva frumos.

POETUL : Și pe bună dreptate pot spune că te-ai întrecut pe tine însăși.

MO : Totuși ceva nu e în regulă. Nu vrei să îmi dai o mână de ajutor ?

POETUL : Și două, cu cea mai mare plăcere. Unde anume ?

MO (privind insistent către vârful îndepărtat al bradului) : Mi-e teamă că va trebui să mergem sus. Crezi că ești capabil să adopți o poziție periculoasă ? Vom fi nevoiți să facem puțină echilibristică.

POETUL (cu ochii strălucind, pufăind cu sete) : Mo dragă, sunt încredințat că noaptea aceasta unică merită întreg efortul.

Fond sonor : Ludwig van Beethoven – March of Turks (From The Incidental Music to A. von Kotzebue's The Ruins of Athens). Pe acest fond sonor imagine derulată mult mai repede decât normal, asemenea filmului mut de odinioară : cei doi aduc o scară, se cațără pe ea, pe rând, încearcă să ajungă la steaua din vârful bradului, nu reușesc. În cele din urmă urcă treptele către etaj cu intenția de a ataca problema din alt unghi. Plan detaliu : Mo întinzându-se în gol către vârful bradului ; poetul o ține strâns pentru a nu aluneca. Focalizare imagine : mâna poetului așezată ferm pe sânul tinerei.

Tăiat la :

Plan detaliu : Tristan și burlacul în bibliotecă. Amândoi țin în mâini câte o carte și un pahar într-o postură de

capă și spadă. Sunt armele unui duel universitar post-modern în desfășurare. Armura: frac și papion.

TRISTAN: Colega, nu pot să cred că susții așa ceva.

BURLACUL: Nici eu că ești de părere contrară, dragul meu.

TRISTAN (agitând ca suprem argument cartea către preopinent): Prin urmare cuprinsul acestui volum este inferior celui din mâna ta?

BURLACUL (fluturând elevat cartea din mâna sa, ca pe un evantai): Toți cititorii englezi sunt fără îndoială de acord cu mine. Metoda expusă în aceste pagini este infailibilă. Cea din acele pagini este de o naivitate puerilă.

TRISTAN (bea cu sete din pahar și citește câteva rânduri): Colega, bați câmpii. Indubitabil autorul meu este superior drăguței dumitale doamne, care nu rămâne decât o diletantă.

BURLACUL (se încruntă, răsfoiește paginile, bea cu sete): Dragul meu, diletantă e cam mult spus. Te rog să retractezi, în numele gentileței.

TRISTAN (un moment de meditație): Bine, colega, retractez. Mă luase valul. Însă modul ei de expunere este viciat de practici neortodoxe. Prea mult exotism, improvizație nișel în exces.

BURLACUL (un pas brusc în față, întinde amenințător paharul): Ha! Ia te uită! Dragul meu, nu ți-ai făcut bine lecțiile. Autorul tău e ușor conservator și când se bagă singur într-o fundătură greu de explicat apelează prea puțin convingător la ceea ce nu poate fi calificat decât abracadabrante argumente fanteziste.

Lucian Băgiu

TRISTAN (face și el un pas în față) : Iraționalul e parte integrantă din lumea noastră.

BURLACUL : Exotismul, asemenea.

Focalizare imagine : Burlacul și Tristan confruntându-se cap în cap, priviri amenințătoare prin ochelari.

TRISTAN : Propun un duel.

BURLACUL : Accept. Alege câmpul de luptă, arma și muniția.

TRISTAN : Peluza, lopata și zăpada.

BURLACUL : De acord. Martori ?

TRISTAN : Fără ?

BURLACUL : Perfect. Durata ?

TRISTAN : Cel care cade primul acceptă că metoda celui alt e infailibilă.

BURLACUL : Dragul meu, nu am nici un dubiu. Hercule Poirot e numărul unu iar Sir Arthur Conan Doyle, o relicvă a trecutului.

TRISTAN : Colega, vei suferi o înfrângere categorică. Sherlock Holmes este infailibil iar Agathe Christie, o doamnă cumsecade, dar în retragere.

BURLACUL : Vom vedea.

Focalizare imagine : cele două cărți și paharele alături pe o măsuță. Crima din Orient Express versus Câinele din Baskervilles.

Plan exterior : Domeniul din jurul conacului, troienit intens, văzut de la mare înălțime, imaginea apropiindu-se încet de siluetele celor doi universitari care degajează într-o perfectă harababură zăpada pe un viscol teribil.

Fond sonor: Modest Mussorgski – A Night on the Bald Mountain. Imagine derulată repede, pentru a se putea vizualiza progresele celor doi dueliști: Tristan și burlacul înlătură dezordonat, la întâmplare zăpada, realizând un amplu labirint pe tot întinsul domeniului.

Focalizare imagine: Fețele celor doi, cu straturi de gheață pe ochelari și pe sprâncene, căutând rătăcite ieșirea din labirint.

Imagine de ansamblu: veverița pe acoperișul conacului urmărind atentă, ridicând dintr-o sprânceană, situația nou creată.

Tăiat la:

Cadru interior: Feminista singură în sufragerie privind avid către masa pe care totul se găsește într-o perfectă ordine. Fond sonor: Hector Berlioz – Hungarian March (From The Damnation of Faust). Pe acest fond sonor, imaginea, inițial statică și apoi câteva secunde normală începe a fi derulată mai repede decât firesc, în timp ce feminista schimbă dispunerea din fața farfuriilor a cartonașelor pe care sunt înscrise numele invitaților. Operațiunea trebuie repetată la nesfârșit, sugerând o confuzie totală în aprecierea poziției fiecărui cartonaș. Dese reveniri asupra deciziei anterioare. Pe acordul final, primplan: fața surâzătoare, satisfăcută de rezultat, ochi strălucitori.

Focalizare imagine: un cartonaș ținut ferm în mâini, cu nume indescifrabil. Primele litere sunt Au.

Tăiat la:

Plan interior: Sânziana în fața unei oglinzi.

Lucian Băgiu

Tăiat la :

Plan interior : Pepelea în fața unei oglinzi.

Fond sonor : Tchaicovsky – March (From the Nutcracker Suite).

Alternanță de planuri pe acest fond sonor. Sânziana se gătește frumos, își aranjează o panglică și o fundiță la o rochiță fantezistă, de culoare roz, în părul lung și cârlionțat își prinde o inimioară iar la final își întinde pe mâini mănuși fine, liliputane, albe. Pepelea își încheie nasturii unei cămăși albe cu mânecute volante, se chinuiește să își prindă un papion negru la gât, își îmbracă smochingul, își atașează un ceas minuscul cu lanț de aur. Gesturile celor doi copii intenționează să imite cu seriozitate ritualul oamenilor maturi.

Transfocalizare imagine : Pepelea și Sânziana fiecare în fața computerului deschis la yahoo messenger. Are loc următorul scurt schimb de replici :

pepe : sunt gata.

sanzi : si eu. capitanul neacsu ?

pepe : pregateste masina pentru misiune.

sanzi : perfect.

pepe : codita ?

sanzi : pe moment pornesc in misiune.

pepe : perfect. plec acum.

sanzi : bine. te astept.

Intercalare primplan : Pepelea își aranjează pe cap jobenul. Sânziana își desenează pe obraz o aluniță.

Tăiat la :

Cadru interior : ușa de la intrare a conacului. Focalizare imagine : un clopoțel auriu agitat care scoate un sunet cristalin. Fond sonor : liniște apăsătoare. Clopoțelul zăngănește din nou, cristalin. Fond sonor : liniște de mormânt. Clopoțelul agitat nervos, zăngănește cât se poate de cristalin. Fond sonor : târșăit alene de picioare. Apare mergând extrem de încet poetul boem, pufăind din pipă. Are de jur împrejurul gâtului, revărsată pe pieptul lat, beteală strălucitoare, multicoloră, din bradul de Crăciun, sugerând ghirlandele florale ale hawaienilor. În mâna stângă poartă, firește, un pahar jumătate gol. Deschide ușa. În cadrul acesteia : președintele și căpitanul Neacșu, între ei prima doamnă, iar în fața ei Pepelea. Fiecare bărbat poartă în mână câte un buchet superb de flori (președintele – camelii roz, căpitanul Neacșu – zambile roșii, Pepelea – crini portocalii). Fond sonor : primele acorduri (și doar acestea) din Giuseppe Verdi – March from the Act II of Aida. Apoi moment de liniște stânjenitoare. Invitații din exterior surâd cald. Poetul pufăie încruntat.

POETUL (sec) : Aloha.

PREȘEDINTELE (scurtă ezitare, apoi improvizând un spirit de glumă) : Primiți cu colinda ?

MO (lipsește din cadru, doar vocea) : Who is it, dear ?

POETUL (își scoate pipa din colțul gurii, întoarce capul și spune răspicat) : Niște trăsniți cu colinda. S-au costumat ca familia prezidențială. Arată foarte caraghios, parcă ar face o fotografie de grup cu bodyguard.

Lucian Băgiu

MO (voce, lipsește din cadru) : English, dear, I do not understand.

POETUL (revine asupra invitațiilor cu fețe cam plouate) : Îmi pare rău, sunt monarhist (după care închide sec ușa).

Focalizare imagine : clopoțelul auriu agitat, scoate un sunet cristalin. Fond sonor : liniște apăsătoare. Clopoțelul zăngănește din nou, cristalin. Fond sonor : liniște de mormânt. Clopoțelul agitat nervos, zăngănit cât se poate de cristalin.

MO (se aude cum coboară vertiginos scările și apare grăbită în cadru ; poartă în mâini două globuri argintii) : I'm coming, I'm coming, have a little patience.

Deschide ușa. În cadrul acesteia aceeași dispoziție, doar că bărbații au schimbat florile între ei (președintele – zambilele roșii, căpitanul Neacșu – crinii portocalii, Pepelea – cameliile roz). Fond sonor : primele acorduri (și doar acestea) din Giuseppe Verdi – March from the Act II of Aida. Apoi oaspeții încep imediat să cânte cu elan (căpitanul Neacșu e basul vocii a doua) :

CVARTETUL PREZIDENTIAL : Am plecat să colindăm / Dom' Dom' să-nălțăm / Când boierii nu-s acasă / Dom' Dom' să-nălțăm / C-au plecat la vânătoare / Dom' Dom' să-nălțăm / Să vâneze căprioare / Dom' Dom' să-nălțăm / Căprioare n-au vânat / Dom' Dom' să-nălțăm / Au vânat un iepuraș / Dom' Dom' să-nălțăm / Să facă din pielea lui / Dom' Dom' să-nălțăm / Veșmânt frumos Domnului / Dom' Dom' să-nălțăm.

MO (a urmărit încântată, cu sufletul la gură, întregul spectacol) : That was great ! Wonderful ! Too bad I can't understand the lyrics. Unfortunately the house owners don't seem to be indoors. What could I do ? Here you are.

Mo împarte câte un glob președintelui și căpitanului Neacșu, primei doamne îi oferă, după un moment de ezitare, propriii cercei globulari, iar lui Pepelea îi revine o monedă de cinci penny. După care ușa este închisă sec.

Tăiat la :

Plan interior : Poetul și Mo în mijlocul a nenumărate accesorii pentru bradul de Crăciun. Mo se întinde peste balustradă către vârful pomului.

POETUL (privind plin de interes către fesele tinerei) : Where were you, dear Mo ?

MO (uitându-se către etajele inferioare) : There were some odd looking fellows, singing carols. One of them seemed to be their bodyguard. They must have got the wrong door. But I handled the situation pretty good.

POETUL (lipit de tânără, încercând la rându-i să atingă vârful bradului) : Oh, I am sure you can handle anything just fine, dear.

MO : However we won't get far enough this way.

POETUL : I am close enough, dear.

MO : This doesn't help too much, does it ?

Tăiat la :

Plan interior, focalizare imagine : clopoțel auriu foarte agitat care scoate un sunet teribil de cristalin. Fond sonor : liniște apăsătoare. Clopoțelul zăngănește din nou, strident

Lucian Băgiu

de cristalin. Fond sonor: liniște de mormânt. Clopoțelul mai sună o dată, timid, foarte vag cristalin. În cadru apare feminista. Deschide surâzătoare ușa. Fond sonor: primele acorduri (și doar acestea) din Giuseppe Verdi – March from the Act II of Aida. Membrii trioului masculin al cvartetului prezidențial au schimbat între ei buchetele de flori (președintele – crini portocalii, căpitanul Neacșu – camelii roz, Pepelea – zambile roșii).

PREȘEDINTELE: Dacă nu vă e cu supărare, vă rugăm frumos, ne puteți spune dacă aceasta este reședința unde locuiesc Tristan și Isolda?

PEPELEA: Și Sânziana.

FEMINISTA: Dar desigur, vă așteptam cu nerăbdare! Totul este pus la punct pentru a vă primi cu toată ospitalitatea!

Cei trei își privesc buchetele de flori și apoi încep să le schimbe între ei fără o logică aparentă.

CĂPITANUL NEACȘU (roșu de stânjeneală, revenit în posesie cameliilor roz, le întinde stângaci feministei): Doamnă...

FEMINISTA (le acceptă și îl privește șăgalnic): Domnișoară...

PRIMA DOAMNĂ: Credeți că putem totuși intra?

EVA: Oh, desigur, mă iertați, restul sunt și ei pe aici pe undeva.

Tăiat la:

Plan interior, focalizare imagine: clopoțelul sunând cristalin dar anemic, o singură dată. Ușa se deschide brusc.

Fond sonor: vâjâitul sinistru al viscolului. În cadrul ei două siluete sfrijite, pline de zăpadă și gheață, sprijinindu-se în lopeți, incapabile să rostească un cuvânt, clănțănind teribil din dinți și tremurând strașnic, cu mâinile întinse către intrare.

PREȘEDINTELE : Sărmanii oameni. Dragă, ce le-am putea da ?

PRIMA DOAMNĂ (un moment de reflecție după care acționează hotărât și le așază în mâini cei doi cercei, urmată imediat de președinte și de căpitanul Neacșu cu globurile) : Ne pare rău, dar stăpânii nu-s acasă.

PEPELEA : Au plecat la vânătoare.

CĂPITANUL NEACȘU : Dom' Dom' să-nălțăm.

Ușa se închide sec. Tristan și burlacul se privesc înmărmuriți. Ușa se deschide brusc.

PEPELEA : Am uitat ceva (le așază în palmă cei cinci penny). Crăciun fericit !

Ușa se închide imediat.

Tăiat la :

Plan exterior : imagine de ansamblu : Pământul văzut din cosmos. Fond sonor : Modest Mussorgski – A Night on the Bald Mountain. Imaginea este focalizată tot mai aproape, globul terestru se apropie inițial încet, apoi tot mai vertiginos, din când în când în cadru se interpun scurt diferite obstacole : un asteroid pe care este întrevăzut fulgerător un omuleț verde care se uită încruntat la o cutie goală de coca-cola, o navetă spațială ce are desenată pe

Lucian Băgiu

caroserie steagul Statelor Unite (în cabină pilotul este un bărbos măsliniu cu turban — scurtă interferență peste fondul sonor a unei rugăciuni musulmane în care se distinge clar numele sacru arab echivalent al zeului creștin), o pătură densă de nori, apoi camera se oprește subit când un vultur pleșuv se lipește brusc de lentilă. Pasărea își revine scuturând din cap amețită, privește atent în cameră și rostește cu un accent englez impecabil: „I do beg your pardon, my mistake, sir”, după care se îndepărtează fâlfâind cu un aer snob. Camera își reia pierderea vertiginoasă din altitudine până ce se oprește definitiv deasupra labirintului troienit din curtea conacului. Noapte. Cer înstelat. Lună plină. Urlet lugubru de lup carpatin.

Tăiat la :

Prim-plan : veverița oprindu-se din alergatul prin labirint și înălțând atentă dintr-o sprânceană.

Tăiat la :

Prim-plan : Codiță oprindu-se din alergatul prin labirint, adunându-se ghemotoc în sine, coada covrig, botul pe labe, scâncește înfricoșat.

Tăiat la :

Plan interior : imagine de ansamblu : sufrageria cu masa aflată într-o ordine desăvârșită. Oaspeții așezați cuminiți pe locurile lor, figuri cam plouate. Imaginea focalizată asupra câte unei perechi după cum urmează : Tristan și burlacul alături, în halate de casă, tremurând și clănțănind din dinți (singurul sunet care se aude în încăpere). Poetul boem și președintele alături, țepeni, părând complet

ignoranți în ceea ce privește prezența celuiilalt, președintele având în fața farfuriei un cocteil în care tronează stegulețul cu stema statului, poetul același cocteil, dar stegulețul său are stema regală. Eva și Iza alături, ambele cu părul înfășurat în prosop, scrutând intens și încruntat cartonașele din fața lor. Între ele pe masă crinii portocalii. Prima doamnă și Mo alături (Mo poartă din nou cerceii globulari argintii...). Feminista și căpitanul Neacșu alături, ea extrem de surâzătoare, el dinamic și îmbujorat asemenea unei statui de ceară. Buchetul de camelii roz într-o vază între cei doi. Sânziana și Pepelea alături, foarte frumoși, foarte cuminți, foarte încântați. Pepelea poartă o zambilă roșie la reverul smochingului. Sânziana una în păr. Ușa sufrageriei se deschide brusc și instantaneu intră fondul sonor: Mendelssohn-Bartholdy – Wedding March from The Music to William Shakespeare's. Pe ușă apare același actant care în capitolul anterior interpretase rolul stewardului Noa și care acum împinge triumfal, pe o măsuță cu roți, tortul imens, îngropat complet într-un strat gros de frișcă îndelung ornat (peste aranjamentul originar pare a fi trecut temeinic un tsunami astfel încât rezultatul seamănă izbitor cu turbanul personajului). Omul și tortul parcurg amplu, marțial, ceremonial, încăperea, sub privirile deconcertate ale mesenilor, mai puțin ale celor doi copii, amuzați peste măsură. Odată ajuns în capul mesei, Noa ridică protocolar mâna dreaptă, marșul se întrerupe brusc, fondul sonor simulând zgârierea subită a unui disc, și imediat lumina se stinge abrupt,

Lucian Băgiu

încăperea fiind învăluită într-o beznă adâncă, similară situației primordiale, anterioare evenimentului cosmic ce poartă numele unui ceas amplasat pe turnul unei clădiri din centrul Londrei.

MO (voce nedumerită) : Is this part of the script ?

POETUL (voce încântată) : Cine știe, poate e o tentativă de asasinat !

NEACȘU (voce alarmată) : Domnule Președinte, ar fi precaut sa vă părăsiți dispunerea cunoscută în spațiu. Să derutăm adversarul.

PREȘEDINTELE (voce calmă) : Domnule căpitan, mi-e teamă că adversarul se află deja în imediata mea proximitate.

BURLACUL (clănțănind din dinți) : Dacă e parte din scenariu, să îmi spună și mie cineva care ar fi replica mea, habar nu am.

TRISTAN (clănțănind din dinți) : Imediat am să mă uit. Are cineva o brichetă măcar ?

SÂNZIANA (voce entuziastă) : Tati, să aprindem artificiiile și lumânările din brad !

EVA (voce nesigură) : Sper că cel care îmi linge piciorul sub masă e Codiță.

IZA (voce retorică) : Și tu ? Totuși nu avem decât un câine.

POETUL (voce egală) : Am să încerc să mai prepar un cocteil antirepublican. Mai dorește cineva ?

PREȘEDINTELE (voce resemnată) : În condițiile date, amendăm constituția. Să fie dublu.

PRIMA DOAMNĂ (voce pragmatică) : Dar e ridicol. Să ne spună cineva din regie cât mai trebuie să stăm degeaba la masă pe întuneric.

FEMINISTA (voce ezitantă) : Am o idee.

TOȚI (în cor) : Care?

FEMINISTA (voce ezitantă) : Nu știu însă dacă se potrivește. E o copilărie.

TRISTAN (voce categorică) : Oricum rămâne între noi, nu va ști nimeni.

FEMINISTA (voce rugătoare) : Promiteți ?

BURLACUL (voce nerăbdătoare) : Colega, ne-ai făcut pe toți curioși. Orice ar fi e mai bine decât să așteptăm pe întuneric indicațiile regiei.

EVA (voce convingătoare) : Va rămâne o poveste secretă din culisele turnării filmului.

POETUL (voce marțială) : Iar eu promit să nu mai scriu poeme cu pitulici.

FEMINISTA (voce hotărâtă) : Bine atunci. Ce-ar fi să ne jucăm de-a v-ați ascunselea ?

SÂNZIANA și PEPELEA (voci entuziaste) : Iupiiii!!!!!!

CODIȚĂ (voce câinească) : Ham ham !

RESTUL (tăcere).

NEACȘU (voce neconvingătoare) : Aș avea o obiecție...

FEMINISTA (îl întrerupe grăbită, voce care nu admite obiecții) : Dragul meu, îmi vei spune mai târziu.

POETUL (voce poetică) : Dacă cineva dorește sticla de whisky să numere până la zece apoi să mă caute. Eu unul am plecat, dragilor.

Lucian Băgiu

Un moment se aude distinct clinchetul unei sticle și pașii grăbiți ai poetului ieșind din încăpere. O secundă de liniște absolută. Imediat apoi se distinge un iureș nemai-pomenit, scaune trase de la masă în grabă, clinchet de veselă, pași grăbiți alergând haotic, mișcare nedeslușită în spațiu, apoi tăcere.

BURLACUL (voce ezitantă) : Tristan dragule, fie-ți milă, toate astea sunt parte din scenariu ?

Liniște.

BURLACUL (voce nesigură) : Tristan ?

Liniște.

BURLACUL (voce care imploră) : Tristan ? Hei, voi, oricare ?

Liniște.

BURLACUL (voce resemnată) : Ei, presupun că e clar cine trebuie să îi caute pe ceilalți. Unu, doi, trei, patru, cinci, șase...

Vocea burlacului se aude tot mai estompat ca fond sonor, continuând număratoarea. Camera de filmat se apropie lent de bucătărie, unde, la flacăra unei lumânări, Noa servește o felie de tort, citind cu interes scenariul filmului.

Focalizare imagine, instantaneu rotund în mijlocul ecranului, sugerând deopotrivă lentila camerei de filmat precum și o fotografie atemporală, în sepia : chipul lui Noa zâmbind cu subînțeleles, face complice cu ochiul spectatorului.

Tăiat la :

Plan exterior: conacul învăluit în beznă la ale cărui ferestre se văd apărând și dispărând flăcările unor nenumărate lumânări. Imagine alb-negru.

Fond sonor: Ceaikovski – Swan Lake Ballet Suite.

Tăiat la:

Plan interior (cu același fond sonor care va continua pe tot parcursul dinamicii mute a personajelor și cu aceeași imagine alb-negru ce va rămâne constantă): debaraua de sub scările care duc la etaj. Tristan în fața unei lumânări. Se deschide ușa iar în cadrul acesteia apare Eva costumată asemenea actrițelor dintr-o producție Warner Brothers a anului 1923. Eva spune ceva. Priviri speriate, gesturi de protest din partea lui Tristan. Pe ecranul negru apar inscripționate într-un patrulater cu arabescuri replicile dintre cei doi, de fiecare dată ca urmare a unor gesturi semnificative care urmăresc să exprime dialogul purtat între parteneri. Filmul mut al începutului de secol.

- *Tristan, pot sa ma ascund alaturi de tine?*
- *Eva draga, și daca vom fi gasiti împreuna?*
- *Vom spune ca lucram la un nou proiect lingvistic dedicat studierii afixelor gramaticale univoce în limbile aglutinante.*
- *Eva, dar este o idee excelenta!*

Cei doi se sărută entuziast cuprinși de un autentic elan lingvistic.

Lucian Băgiu

Plan detaliu : conturul buzelor Evei imprimat pe gulerul cămășii lui Tristan.

Plan interior final stop cadru : Cei doi, aglutinați într-o îmbrățișare profesională, ridică romantic-pasional câte un picior. Cadrul se restrânge focalizat-centripet pe flacăra lumânării dispusă în centrul ecranului până la a rămâne cadru complet negru, beznă temeinică (imaginea rotundă devine un cadru circular tot mai redus, apoi un punct luminos, care apoi dispăre complet).

Tăiat la :

(Imaginea revine treptat din același punct unde s-a restrâns anterior, cadrul pornește centrifug din centrul ecranului, unde este acum făclia unui sfeșnic, până la a înfățișa) :

Plan interior : Poetul și președintele în bibliotecă ; încăperea conacului are însă un aer vetust ; multe cărți legate în piele, pergamente, brisoave, incunabule, litere chirilice și titluri înflorate savant. Transfocalizare a camerei asupra câtorva tomuri, printre acestea putând fi identificate Învataturile lui Neagoe Basarab către fiul sau Teodosie și Istoria ieroglifica, dar, atenție, ambele apărute sub egida Academiei Române. Poetul costumat asemenea monarhului absolut al Evului Mediu întunecat (varianta bizantină), despot luminat de sfeșnicele și torțele dispuse din abundență jur împrejurul camerei. Poartă o mantie lungă ce atârână pe jos, cu volănașe și guler de blană, pe cap o coroană de aur masiv încrustată cu stema domnească (bour, pajură sau altă viețuitoare heraldică). În mână o cupă imensă cu vin. Președintele costumat asemeni

cetățeanului francez care a colaborat entuziast la restaurarea arhitecturală a unei anume cetăți dezafectate, într-o dimineață însorită a zilei de paisprezece iulie a sfârșitului de secol al XVIII-lea. Pe masă, alături de acesta, o ghilotină în miniatură.

Imagine alb-negru cu umbre și penumbre, atmosferă apăsătoare, misterioasă, plină de sugestii sumbre și adevăruri aflate sub pecetea tainei. Fețele celor doi vor fi relevate sau ocultate pe rând prin intrarea sau ieșirea dintr-un con favorabil de lumină sau întuneric (vezi Marlon Brando în Apocalypse Now). Preopinenții poartă un dialog în care sunt relevate două perspective ireconciliabil antinomice asupra orânduirii socio-politice. Acest amănunt este sugerat prin apariția preț de o secundă, în mijlocul ecranului, a inscripției

*Vox populi ≠ Vox dei
(exceptie tragediile antice)*

Poetul întinde peste umăr cupa.

Plan secundar: silueta discretă a căpitanului Neacșu, în costumație de paharnic, ce presară în cupa cu vin un praf misterios.

Plan detaliu: amestecul produce o reacție chimică efervescentă și spumoasă.

Plan detaliu: în cupa argintată este încrustată cu deosebită măiestrie imaginea artistică a unui craniu uman cu două femururi încrucișate sub bărbie.

Lucian Băgiu

Prim-plan luminat: figura plină de augustă bună-voință zâmbitoare a monarhului.

— *Cetățene, sa închinam aceasta cupa a prieteniei ca însemn sacru al iubirii divine pe care slavitul domn o are fata de robii sai dreptcredincioși.*

Președintele îl scrutează crunt, privește cu neîncredere cupa întinsă de monarh, se scotocește prin buzunarele tunicii revoluționare și în cele din urmă se întoarce puțin în spate, face un semn, apare imediat figura căpitanului Neacșu în costum Armani original, care deschide o casetă din lemn de mahon. Președintele alege un trabuc al cărui capăt îl retează cu dexteritate utilizând ghilotina miniaturală. Introduce trabucul în gură, căpitanul Neacșu îl aprinde prompt, cu o brichetă metalică, și dispare înapoi în conul de umbră, lăsând caseta deschisă pe masă, alături de ghilotină. Președintele trage adânc un fum în piept și rostește zâmbind larg:

— *Înaltimea Voastră, sa ne desfatăm fumând aceste trabucuri ale pacii ca însemn al dragostei pragmatice pe care poporul loial o are fata de augustul Vostru cap încoronat.*

Tăiat la :

(în aceeași manieră tehnică a imaginii centripete-centrifuge) :

Plan interior : în capul scărilor care coboară la subsolul conacului apare burlacul, cu scufie pe cap, cu o lumânare în mână, îmbrăcat în cămașă de noapte lungă și largă (a se vedea, în funcție de reminiscențele livrești ale scenografului, Conu' Leonida, Père Goriot sau George Bush jr. pensionar și somnambul cautând optimist reședința lui Osama bin Laden). Un câine fantezist-macabru, sculptat în lemn, posibil aparținând curentului gotic (întrucât colții nu se rezumă la a se înșira pe doar două maxilare) păzește marțial intrarea. Burlacul își întinde gâtul în întuneric și pare a întreba ceva.

— *Hei, voi, e vreo fiinta vie acolo jos ?*

Ascultă atent, nici un răspuns. Începe a coborî precaut către subsol. Ajuns aici rămâne nemișcat privind îndelung un dulap imens care are la mijloc o cheie aurită, lucrată în stil baroc. În lemn este încrustat, în stil rococo, într-un idiom neoromanic flexionar, un dicton optimist, încurajator, tonic, reconfortant, potrivit incursiunii subpământene a protagonistului :

Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate.

Lucian Băgiu

Ezitant, tremurând, cuprins de o genuină emoție estetică, eroul întinde mâna, răsuțește cheia și deschide ușile imense.

Prim-plan : figura imobilă, tâmpă, a burlacului, care pare a privi ceva fără a pricepe ceea ce vede. Se întoarce lent și scrutează flacăra lumânării, după care întinde podul palmei deasupra flăcării. O retrage imediat scuturând-o și suflând de zor către mâna arsă. Privește din nou către conținutul dulapului, iar mimica feței (colțurile gurii strâmbate în jos, sprâncenele ridicate) și gestică (înălțare a umerilor) sugerează ceva de genul „mă rog, așa să fie, de ce nu, la urma urmei, eu ce pot să spun, mă las păgubaș”. Lasă lumânarea în dulap, închide ușile.

Tăiat la :

Plan interior : dulapul în care se află un schelet uman, cu scufie pe cap (similară cu a burlacului), ce ține în mâini o carte pe care pare a o citi cu nesăț la flacăra lumânării.

Plan detaliu : Cartea ținută artistic între falange, se distinge clar titlul ediției princeps : William Somerset Maugham – Cakes and Ale or the Skeleton in the Cupboard.

Tăiat la (în aceeași manieră centripet-centrifugă) :

Plan interior (se renunță, pentru această scenă, la imaginea alb-negru) : un budoar roșu cu baldachin rubiniu care acoperă un pat intim, în formă de inimioară purpurie, deasupra căruia se află dispusă, pe tavan, o oglindă venețiană (cu rame, desigur, vișinii).

Prim-plan : Mo și Eva, față în față, figuri filmate din profil. Ochii ambelor protagoniste strălucesc neprihănit-lasciv ; întreaga ținută lasă impresia unei inocente concupiscente (sugestia poate fi conferită și de faptul că eroinele, deși îmbrăcate elegant, decent, cu mult bun gust, au preferat, totuși, articole vestimentare sumare – de nuanțe roșietice, rubinii, vișinii și purpurii, natural asortate – care evidențiază din plin nenumăratele curbe și linii ale părții superioare, mediane și inferioare ale anatomiei a două exemplare feminine de Moș Crăciun în anii sprințarei tinereți). Dialog imaginar-telepatic, întrucât buzele eroinelor se întredeschid doar pentru a fi umezite ușor cu limba, dar fără a articula nimic (în urma lecturii poeziei blagiene și stănesciene, Mo și Eva preferă necuvintele, dialogul mut al revelațiilor cântului fără glas).

— *I have been waiting for this moment for so long!*
— *Am asteptat acest moment de atata vreme !*

Prim-plan : un sărut ezitant, stânjenit, stângaci, ingenuu.
Transfocalizare : imaginea, în oglinda suspendată, a unei îmbrățișări voluntare, pasionale, îndemânatice, de o dulce perversitate.

Tăiat la :

Lucian Băgiu

Plan exterior: suprafața înghețată a heleșteului de pe domeniul conacului. Clădirea se distinge undeva în fundal, fantomatic, la ferestrele sale apar și dispar aleatoriu luminițe stinghere (cu excepția unei camere aflate la etajul superior care în mod ostentativ rămâne constant luminată în roșu intens, deși imaginea este alb-negru). Sânziana și Pepelea patinează desăvârșit, în ritmul fondului sonor – Tchaicovski – Swan Lake Ballet Suite. Copiii sunt costumați în conformitate cu scenografia baletului. Scurt dialog în momentul în care se opresc preț de câteva secunde față în față.

— Sanzi, de Anul Nou nu-i așa ca vii la mine? Vine și nenea regele William, da' asta e secret de stat, sa nu mai spui la nimeni.

— Pepe, nu stiu daca pot, la mine de Anul Nou mama zice ca vine o barza, dar asta e secret de tot, nici tati nu stie.

— Sanzi, avem loc și pentru nenea William și pentru barza, așa ca poti sa vii.

— Bine Pepe, am sa vad ce spune mami.

Copii continuă să patineze.

Tăiat la (centripet-centrifug):

Plan interior: Burlacul, la ultimul etaj, cu aceeași cămașă de noapte, cu aceeași scufie, cu altă lumânare,

privind fix și gânditor, nehotărât, către pod. Începe să urce, precaut. Ajuns în pod, cercetează atent în toate părțile, plimbând amplu lumânarea. Nimic suspect. Deodată, în capătul foarte îndepărtat, este luminat inexplicabil un dulap imens – și doar acesta – cu un spot de lumină focalizat.

Prim-plan: figura circumspectă a burlacului, ridică dintr-o sprânceană, ciucurele fesului atârână lângă ureche imitând un glob din bradul de Crăciun. Gest și mimică ce exprimă ceva de genul „nu am încotro, o luăm de la capăt”.

Tăiat la:

Plan interior: Burlacul în fața dulapului. Pe ușile acestuia este inscripționat, în același stil rococo, un mesaj misterios:

Beware. The property of C. S. Lewis

Burlacul întinde mâna, deschide dulapul, care e plin de haine. Figură nedumerită. Ezitant, oarecum dezamăgit, scormonește printre haine, apoi pătrunde cu totul între ele și în spatele garderobei nimerește peste o creangă de brad. În urma sa se închid brusc ușile.

Tăiat la:

Plan exterior: pădure deasă de conifere, zăpadă troienită; burlacul răzbate buimac dintre brazi, complet echipat: lumânarea în mână, cămașă de noapte, fes,

Lucian Băgiu

desculț. Privește foarte atent împrejurimile, scrutează fix lumânarea, dă din cap a „ce să-i faci, asta e” și stinge sec flacăra. Moment de indecizie cu privire la direcția potrivită. Intenționează să o ia înspre stânga, dar se oprește brusc, zărind ceva, stupefiat. În cadru apare veverița, alergând, Codiță imediat în spatele ei, urmărind-o. Animalele se opresc în fața burlacului și îl studiază îndelung, după care se uită una la alta și par a schimba unele impresii.

— *Se pare ca a mai intrat unul în dulap.*
— *Mda. Altul care l-a citit doar pe Tolkien.*
Universitarii astia, niste închipuiti.
— *Ei, nu avem încotro, trebuie sa ne ocupam de el.*
— *Mda, asa se pare. Sir, if you please, do follow us.*

Prim-plan : figura perplex-terifiată a burlacului.

Tăiat la (centripet-centrifug) :

Plan interior: Isolda și prima doamnă în bucătărie. Șorț, bonetă etc. Prepară de zor un sortiment de mâncare, fiecare taie, cu deplină dexteritate, diferite ingrediente, multe legume. Atmosferă de muncă asiduă. Isolda scoate ouăle din frigider. Prima doamnă le sparge, separă albușul de gălbenuș. Isolda adaugă în castronul cu gălbenușuri o

linguriță de muștar și începe să amestece de zor. Prima doamnă adaugă din când în când ulei. La un moment dat se opresc și privesc dezolate către rezultat.

— *Am mai putea adauga smantana, sarea si piperul.*

— *Iza draga, mi se pare ca ar fi inutil. Am impresia ca maioneza asta se taie.*

— *La naiba, s-a taiat. Si salata nu poate fi servita fara maioneza. O luam de la capat?*

— *Nu avem incotro.*

Cele două femei aruncă la gunoi compoziția și deschid frigiderul.

Tăiat la (centripet-centrifug):

Plan interior: Lumină difuză. Fără fond sonor. Imagine alb-negru. Regizorul secund (Noa, desigur...), cocoțat stingher pe un scaun suspendat, de recuzită, înconjurat de camere de filmat, reflectoare, cu o portavoce în mână în care strigă supărat:

REGIZORUL SECUND: Tăiați, tăiați. La naiba, unde sunteți cu toții? Unde ați dispărut? Ce e harabura asta? Vreau o copie a scenariului. Tăiați și o luăm de la capăt. Mă aude careva? E cineva acolo? Oricine?

Lucian Băgiu

Nu răspunde nimeni. Liniște totală pe platou. Moment de incertitudine. După o vreme se aud zgomote ciudate, cineva se deplasează repejor prin platou, apoi zgomotul încetează.

Stop cadru final : un spot de lumină se aprinde brusc. Veverița și Codiță, așezați pe picioarele din spate, în fața lui Noa, așteptând cuminți, întrebători, cu sprâncenele ridicate, indicațiile de regie.

VIII. Însemnare a călătoriei mele : Salată Dracula

3 mai. Bistrița. Părăsit Londra la 8, 35 dimineața, 1 mai. Sosit târziu la Viena după-amiaza. Nu ar fi trebuit să aterizăm aici deloc, dar un cetățean britanic stabilit în Belfast născut în Kashmir de confesiune sikh a amenințat că sabotează aeronava franco-germană Airbus dacă pakistanezii nu încep imediat dialogul cu indienii pentru a-și retrage reciproc trupele de pe versanții unor munți înzăpeziți ai lanțului Himalaya. Scotland Yardul a fost prins nepregătit pentru acest tip de negocieri iar după ce MI5 a lămurit apartenența confesională a turbanului terorist problema s-a complicat întrucât în Himalaya era viscol și cei doi generali păreau a se fi rătăcit într-o depresiune incertă, necartografiată de supușii majestății sale. Până la urmă totul s-a terminat cu bine : s-a dovedit că teroristul era un jurnalist de la Daily Telegraph iar acoliții săi aparțineau redacțiilor The Mirror și The Sun într-un efort comun de a testa vigilența serviciilor britanice de securitate. Cei doi generali

Lucian Băgiu

imprudenți au fost salvați de la îngheț împreună cu trupele aferente de către o echipă de cercetare a armatei tadjice. Pentru a supraviețui declaraseră armistițiu și se refugiaseră în aceeași peșteră declarată ad hoc teritoriu neutru. În peșteră se descoperise și un portret al lui Osama bin Laden ceea ce a alertat trupele americane de menținere a păcii din sudul Afganistanului surprinse într-o incursiune neoficială în nordul Pakistanului. Se pare că peștera aparținea totuși Republicii Populare Chineze. Brad Pitt a declarat că peisajul este potrivit pentru un remake al filmului *Șapte ani în Tibet*. Angelina Jolie nu a declarat nimic. Nici Dalai Lama.

Budapesta pare un oraș minunat, din ceea ce am putut să observ pe hubloul avionului, dar nu l-am vizitat îndeaproape, urma să plecăm mai departe, se anunța ceață iminentă la Klausenburg și trebuia să decolăm în timp util. M-a încercat senzația că părăseam Occidentul spre a intra în Orient ; Occidentul cel mai autentic, cu splendidele poduri peste Dunăre, care aici are cea mai nobilă lărgime și adâncime, și care purcedea către tradițiile dominației turcești. Un vecin de pe scaunul alăturat a obiectat prompt : Buda fusese pașalâc otoman, Transilvania niciodată. Am părăsit Budapesta puțin confuz și am aterizat în Klausenburg și mai confuz, după căderea serii, învăluți într-un nor dens de ceață orientală care semăna destul de mult cu smogul londonez, înconjurați de zgomotul suspect de acut al elicelor turate la maximum și de zgâlțâitul percutant al

caroseriei unei aeronave de fabricație incertă, situație care nu amintea deloc de atmosfera British Airways.

M-am oprit aici ca să petrec noaptea la Hotel Royal, unde m-am întâlnit cu straniul grup de universitari ardeleni. La masă, sau mai degrabă la cină, ni s-a servit pui fript cu boia de ardei roșu, foarte bun, dar mi-a dat o sete! (*Mem.* să cer rețeta pentru Mina!). Am întrebat-o pe Mo și aceasta mi-a spus că felul se numește „paprika hendl” și că este o mâncare pe care am să o găsesc pretutindeni în secuime. De mare folos mi-a fost compania lui Mo; era deja familiarizată cu cele mai diverse aspecte ale culturii transilvane, inclusiv ortografierea maghiară și transliterarea în alfabetul chirilic a cuvintelor englezești din meniu, cunoștințe filologice fără de care e drept că m-aș fi descurcat onorabil.

La Londra, dispunând de oarecare timp liber, vizitasem British Museum, de care se leagă amintiri plăcute ale tinereții mele îndepărtate, și făcusem cercetări referitoare la Transilvania, printre cărțile și hărțile Bibliotecii; știam deja că ținutul este de vreo zece ani parte a axei Washington-Londra-București, dar eram convins că un mănunchi de cunoștințe mai temeinice, premergătoare, despre acele țărâmură ar fi putut prinde bine în relațiile cu un universitar localnic. Am găsit că ținutul către care mă îndreptam se afla chiar la hotarul dintre Transilvania, Moldova și Bucovina, în inima munților Carpați, una dintre cele mai sălbatice și mai puțin cunoscute părți ale Uniunii Europene, dacă nu punem la socoteală

Lucian Băgiu

teritoriul asiatic al acesteia, aparținând nou venitei Turcia și învecinat cu Siria, Irakul, Iranul, Azerbaidjanul și alte culturi care fac parte în mod tradițional din patrimoniul cultural european. Dar nici o hartă, nici o carte și nici sistemul google de localizare prin satelit nu m-au putut lumina asupra locului exact unde se înalță castelul, deoarece nu există hărți turistice ale acestei regiuni comparabile cu serviciul nostru cartografic, o lacună a întregului brand *fabulous spirit* al concetățenilor noștri români. Trăgând alene din pipă, poetul m-a asigurat că este o strategie bine gândită a forurilor guvernamentale ale statului pentru a atrage potențialii turiști europeni, americani sau japonezi către un tărâm necunoscut, învăluit în mister, așteptând a-i fi descifrate enigmele fabuloase, legendare, mitice. Întrucât poetul este declarat monarhist nu sunt sigur dacă ar trebui să iau serios în considerare opinia sa. În general nu sunt sigur pe tot ceea ce se întâmplă în această expediție ceea ce îmi creează un curios sentiment de hipersensibilitate și suspiciune. Totuși, am văzut, încă de la British Museum, că Bistrița, orașul de unde urma să plecăm cu mașini de teren în ținuturi muntoase, după spusele lui Tristan, era un fost târg medieval destul de cunoscut. Voi nota aici impresiile mele, ca să-mi pot îmbroscăta memoria când îi voi povesti Minei călătoriile mele.

Populația Transilvaniei este alcătuită din patru naționalități distincte : sașii care odinioară locuiau preponderent în sud, dar care acum locuiesc preponderent

în Germania ; valahii, care sunt descendenții dacilor și ai unui împărat roman de o magnifică viziune a integrării europene, care în mod echidistant și pertinent a construit, în acest sens, un pod peste Dunăre pentru a-și apropia Transilvania și un zid de apărare în Britania pentru a ține la distanță strămoșii scoțienilor și ai irlandezilor ; maghiarii, care am reținut de la Mo că au o ortografie distinctă, iar de la poet că nu mai au nici un rege distinct, dar au autonomie culturală în Ținutul Secuiesc ; în răsărit secuii, grupați compact în număr de câteva mii și militând incisiv pentru autonomie teritorială (*Mem.* Sper să nu fie inspirați în acest sens și galezii, avem destulă bătaie de cap cu ceilalți celți). Voi descinde printre aceștia din urmă, care susțin că se trag din Attila și din huni. Asta poate fi așa, mă asigură poetul, căci în secolul al unsprezecelea ungurii au găsit în Transilvania o masă impresionantă de valahi și slavi, printre care poate erau pripășiți și câteva mii de huni. Am citit că toate superstițiile din lume s-au adunat în potcoava Carpaților, ca și cum aici ar fi fost centrul tuturor vârtejurilor imaginației. Dacă așa stau lucrurile șederea mea aici poate fi interesantă (*Mem.* În Transilvania există o a cincea națiune, de origine neelucidată, superstițioasă peste poate, misterioasă și secretoasă, care, în virtutea descendenței nomade, a stabilit o adevărată diaspora pe întreg cuprinsul Uniunii Europene, luând în derâdere vechile edicte medievale englezești occidentale de expulzare către orientul tolerant. Nimeni la

Lucian Băgiu

masă nu s-a arătat dornic să dezvolte subiectul rezervat acestei stranii națiuni, doar poetul a remarcat că au un sistem monarhic anarhic, întrucât beneficiază concomitent de un rege și un împărat, cu atribuții socio-politice perfect suprapuse, dar având camarile regale distincte).

N-am dormit bine, cu toate că patul era îndeajuns de confortabil, căci am avut tot felul de vise stranii. Un câine a urlat toată noaptea sub fereastra mea, ceea ce a avut poate o legătură cu insomnia (burlacul m-a asigurat, a doua zi dimineața, că în timp mă voi obișnui cu ambientul sonor și că oricum situația ar fi fost mult mai precară în capitală unde, în pofida eforturilor electorale permanente de eradicare a patrupezilor vagabonzi se pare că specia canină se specializase temeinic în două activități fundamentale de sabotare a planurilor edilitalo-politicianiste : perpetuarea prolifică a genelor proprii și propagarea intens-polifonică a concertelor nocturne). Ori poate de vină a fost paprikașul, căci zadarnic am băut varianta autohtonizată a unei băuturi carbogazoase comercializate sub numele de *sokata*, îmi era mereu sete (*Mem. Sokata* determină flatulații inopinabile ; trebuie recomandată scoțienilor). Către dimineața am adormit și m-au trezit lovituri repetate în ușa, încât cred că mă scufundasem într-un somn adânc. Era Tristan întrebând agitat dacă nu am văzut-o pe Isolda. Iritat din cauza lipsei de somn i-am răspuns că din fericire nu sunt rege celtic și nu mă numesc Marc.

Tristan afirmă că îi era teamă că îi voi răspunde astfel și plecă mai departe. Fără nici un dubiu, am început ziua cu stângul.

La micul dejun am avut iar paprikaș și un fel de porridge din mălai, pe care universitarii îl numeau „mămăligă”, apoi vinete umplute cu tocătură, o mâncare excelentă, cu numele de „împănate”. (*Mem.* de cerut de asemenea rețeta lor). Am mâncat în grabă, pentru că planul era să plecăm cât mai repede pentru a evita aglomerația sufocantă din centrul Klausenburgului. Mai precis acesta a rămas doar planul teoretic, întrucât după ce am tras o goană și am ajuns în grabă la 7,30 la statuia regelui maghiar Mathias (român neaoș, se grăbi să mă asigure poetul) am stat în intersecție mai bine de o oră, claxonând intens, așteptând ca o coloană de căruțe cu coviltir aparținând ezotericei și unicei minorități europene încă nomade să fie degajată de către forurile competente. Se pare că protestau perfect legal împotriva dezinteresului autorităților în ceea ce privește construirea unor drumuri paralele șoselelor naționale, destinate strict atelajelor, după cum prevăd normele comunitare. Interesant că erau însoțiți de un bulibașă cu o limuzină superbă – similară celei achiziționate recent de coroana britanică – care stătea cățărât pe capotă și agita entuziast o sabie și o cruce enormă, în uralele mulțimii aparținând unor etnii diverse. Mi se pare că pe măsură ce mergi mai spre răsărit cu atât mai acut este conflictul dintre autohtonism și europeism,

Lucian Băgiu

între cultura locală și civilizația occidentală, între un mod de viață patriarhal și standardele urbane. Cum o fi fiind circulația în Bhutan? Poetul se grăbește să mă asigură că desigur impecabilă. Se pare că Bhutan este un regat.

De-a lungul întregii zile ni s-a perindat prin față o țară ce ni s-a părut plină de frumuseți de tot felul. Vedeam câteodată orășele sau castele cocoțate pe culmile unor coline cu povârnișuri, întocmai ca în vechile ceasloave; altădată goneam de-a lungul unor râuri și torente care, după largile parapete de piatră ce le străjuiau, păreau să amenințe cu mari inundații. Este nevoie de apă multă, care să curgă vijelios, ca să se producă revărsări peste margini. În fiecare așezare, mari grupuri de oameni, în tot soiul de straie, adesea gură-cască. Unii semănau întocmai cu țăranii de la noi, sau cu aceia pe care i-am văzut în Franța sau Germania, cu tricouri, blugi, pantofi sport, semn că disputa privind imposibilitatea integrării europene a lumii rurale este o falsă retorică a europarlamentarilor conservatori. Însă alții arătau foarte pitoresc. Femeile erau frumoșele, oricât de aproape sau de departe te-ai fi aflat când te uitai la ele. Unele mai în vârstă aveau mâneci albe, de toate felurile, și purtau cingătoare late, care fluturau ca ale balerinelor, însă, desigur, cu fuste dedesubt. Țigani erau cei mai ciudați dintre toți și mai sălbatici, cu pălăriile lor mari de cow-boy carpatici, cu pantalonii largi, cu talie joasă, parcă mereu murdari, cu cămășile

colorate sclipitor și cu cingătoarele enorme și grele de piele, late de o palmă și ținute unele pare-se cu aur, altele cu alamă. Purtau cizme înalte cu pantalonii băgați în ele, sau pantofi cu vârful lung și ascuțit, neapărat împodobit cu un metal strălucitor, peste care pantalonii atârnavu neîngrijit în praful drumului. Erau foarte pitorești, dar nu îți inspirau încredere. Pe scenă, i-ai fi luat numaidecât drept o ceată de tâlhari orientali de demult. Sunt totuși, după câte mi s-au spus, infractori mărunți și luați tare bat degrabă în retragere, dacă nu cumva se urmărește arestarea sau evacuarea lor, caz în care „pirandele” par a egala în performanțele vocale o întreagă stagiune a Scalei din Milano. Acest ultim amănunt mi-a fost oferit de universitarul burlac, probabil un meloman înrăit.

Datorită unor mult prea dese opriri spontane și abateri neregulate de la traseu, se întunecase bine când am ajuns la Bistrița, un vechi oraș medieval, foarte interesant. Situat practic chiar la fosta frontieră – prin Pasul Bârgăului, odinioară numit Borgo, ajungi direct în Bucovina – orașul a avut într-adevăr – ca majoritatea burgurilor transilvane – o existență zbuciumată, ale cărei urme încă mai pot fi ghicite. Cu mai bine de cincizeci de ani în urmă demolări uriașe au desfigurat orașul, provocând reprobabile pierderi ireparabile arhitecturii originale. Poetul propuse – desigur – hotelul „La Coroana de Aur”, care, spre marea mea bucurie, era o clădire autentică, veche, căci, firește, voiam să văd și

Lucian Băgiu

să cunosc ceea ce caracteriza arhitectural în mod pozitiv țara. În mod evident eram așteptați, deoarece când am ajuns ne-a întâmpinat o femeie vârstnică, voioasă la chip, îmbrăcată în costumul național tradițional – bluză albă cu „fotă” dublă, în față și în spate, din material colorat, ceva cam prea ajustat pe corp. S-a închinat și ne-a întrebat „Dumneavoastră sunteți universitarii cu oaspeții din Anglia?” „Da, noi suntem” a spus Mo, care începuse să învețe limba română și care mă asigură că hangița vorbește cu accent unguresc. Femeia a surâs și i-a șoptit ceva unui bătrân în cămașă albă care intrase în odaie. El ieși și se reîntoarce de îndată cu o scrisoare :

„Fraților – bun venit în Carpați! Vă aștept cu nerăbdare. Trageți un somn bun în noaptea asta. Măine, la trei după-amiază, vă sfătuiesc să porniți pe drumul Bucovinei; rugăciunile mele vă vor petrece în gând; odăile castelului vor fi pregătite după vecernie. La trecătoarea Bârgăului vă va aștepta mașina mea, veritabilă piesă de colecție, ca să vă aducă încoace. Trag nădejde că întreaga expediție de la Londra sau de la universitate până aici s-a terminat cu bine și că vă va face plăcere șederea în prea frumosul meu castel. Numele Prea Sfintei Maria fie binecuvântat. Confratele vostru, Tiresias.”

4 mai. Am aflat că și proprietarul hotelului primise o scrisoare de la fostul șef al Catedrei, cu rugămintea plină de cucernicie de a ne asigura cea mai reconfortantă găzduire, însă când i-am solicitat informații

mai amănunțite, mi s-a părut întrucâtva reținut și a pretins că nu înțelege engleza mea. Aceasta nu putea fi adevărat, fiindcă până atunci înțelesese perfect, cel puțin judecând după întrebarea plină de solitudine prin care se scuza pentru deranjul pe care mi l-ar fi pricinuit prin acordarea unui autograf pe unul dintre romanele îndepărtatei mele tinereți. El și soția lui, bătrâna care ne deschisese, schimbă priviri înspăimântate. Când l-am întrebat dacă-l cunoaște pe fostul șef al Catedrei și dacă ar putea să îmi povestească ceva despre castelul acestuia, amândoi făcură semnul crucii și, spunându-mi că nu știu absolut nimic, refuzară pur și simplu să mai scoată o vorbă, în engleză, română sau maghiară. Ora plecării era atât de aproape încât n-am mai avut vreme să mai întreb pe nimeni; dar totul mi se păru foarte misterios și desigur deloc încurajator.

Chiar în clipa în care mă pregăteam să plec, bătrâna intră în camera mea și mă întrebă scuturată de fiori, cu un familiar accent de Birmingham, folosind apelativul distincției nobiliare recent acordate de Maiestatea Sa Regele William:

— Trebuie să vă duceți? Oh, dragă *Sir*, trebuie să vă duceți?

Era într-o asemenea stare de agitație, încât părea că uitase și câtă engleză știuse și o amesteca cu vorbe din limbi indoeuropene și fino-ugrice pe care nu le cunoșteam. De abia puteam să îi urmăresc întrebările. Când i-am spus că trebuia să plecăm numai decît și că eram

Lucian Băgiu

angajați într-o afacere importantă, ea mă întrebă din nou :

— Știți ce zi e astăzi ?

I-am răspuns că e în patru mai. Clătină din cap, pe urmă zise :

— Da, desigur, știu asta, știu ! Însă Excelența Voastră știți ce zi anume e ?

I-am răspuns că marți, apoi miercuri, joi, vineri, sâmbătă, duminică luni și, furat de logica imperturbabilă a înșiruirii, marți din nou, apoi am considerat că am epuizat toate variantele posibile și am admis confuz că nu înțeleg, iar ea reluă :

— E în ajunul Sfântului Gheorghe. Nu știți că în noaptea asta, când bat clopotele miezul nopții, duhurile rele pun stăpânire pe lume ? Știți unde vă duceți și ce vă așteaptă ?

Adevărul e că habar nu aveam încotro mă îndreptam și cu atât mai puțin ce mă aștepta, începusem să fiu eu însumi neliniștit de aspectele neprevăzute pe care le lua întreaga afacere, dar m-am străduit să-i redau curajul bieteii femei.

În cele din urmă căzu în genunchi, implorându-mă să mai rămân sau să mai aștept măcar o zi-două. Era tare caraghios, nici eu nu mă simțeam în apele mele, începusem să iau serios în calcul posibilitatea ca totul să fie un aranjament exotic, de un gust discutabil, care făcea parte din strategia forurilor guvernamentale pentru conferirea unei cât mai autentice note de mister sejurului

turiștilor străini poposiți în Transilvania. O privii atent : dacă era o actriță, atunci își însușise rolul foarte profesionist. Totuși eu trebuia să îmi văd de treburile, nu mai puteam îngădui să se amestece nimeni. Am încercat deci să o ridic în picioare și i-am spus, cu toată seriozitatea de care am fost în stare, că îi mulțumesc de avertisment și de bunele ei intenții, dar că obligația mea este imperioasă și că trebuie să plec. Se sculă, își șterse ochii și scoțându-și crucifixul de la gât, mi-l întinse. Uimit, am constatat că e romano-catolic. Nu știam ce să fac, deoarece, din cauza îndelungatei mele relații tensionate cu această confesiune, problemă expusă în mai multe din romanele mele de mai puțin succes, ajunsese, sub influența confrăților mei, să privesc lucrurile acestea având încredințarea unei idolatrii eronate direcționate ; și totuși mi se părea lipsit de cuviință să refuz o persoană vârstnică, aparent atât de bine intenționată și atât de tulburată. Pesemne că a ghicit pe chipul meu îndoiala căci, petrecându-mi pe după gât crucifixul, îmi spuse : „De dragul sufletului Prea Sfintei Maria”, și ieși din încăpere. Nu am mai avut ce comenta (*Mem.* Sfântul Gheorghe e pe 23 aprilie. Hangița e fie credincioasă de stil vechi fie actriță de stil desăvârșit).

Scriu aceste rânduri în jurnal în timp ce aștept degajarea intersecției din Bistrița, eveniment care, desigur, întârzie. Același bulibaș se află cocoțat pe aceeași limuzină, o altă mulțime entuziastă îl aplaudă. Poetul mă lămurește că e vorba de un personaj foarte popular,

Lucian Băgiu

credincios și filantrop, aflat într-un etern turneu electoral. Se pare că echipa de fotbal pe care o patronează este pe punctul de a se califica miraculos și istoric în fazele finale ale Champions League, deci cucernicul personaj are șanse mari de a câștiga fotoliul prezidențial. Țara aceasta este foarte atipică în contextul Uniunii Europene, nu lipsită de o anume savoare, dacă privești lucrurile detașat. Cruciulița îmi atârnă la gât. Sau spaima bătrânei hangițe sau înspăimântătoarele superstiții ale locului, dacă nu însuși crucifixul sau faptul că prezidențiabilul se apropie de mașina noastră însoțit de o impresionantă gardă de corp (un mitropolit, căpitanul echipei de fotbal, câțiva ciobani precum și un taraf format exclusiv din români de culoare), nu știu, dar nu mă simt în largul meu, ca de obicei. Dacă jurnalul mă va preceda la Mina, cel puțin să se găsească în el rețeta de paprikaș și consemnarea sokatei. *Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum : adveniat regnum tuum : fiat voluntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie : et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem : sed libera nos a malo. Amen.*

5 mai. La castel. Pâcla dimineții s-a risipit și soarele s-a înălțat peste orizontul ce pare crestat, nu știu dacă de copaci sau de măguri, căci sunt atât de departe încât, mici și mari, se confundă. Nu-mi este somn și pentru că mâine pot să mă trezesc când vreau, voi scrie firește

până mă va copleși somnul. Am de pus pe hârtie multe ciudățenii și pentru ca nu cumva cel care ar citi să creadă că am mâncat la Bistrița prea pe-ndestulate, fie-mi îngăduit să transcriu întocmai meniul. Mi s-a servit ceea ce ei numesc „frigărui haiducești”, bucăți de slănină, ceapă, bucăți de carne de vită, preparate cu boia, înfipite și înșirate într-o țeapă, pe urmă fripte deasupra focului, în felul simplu în care pregătim noi la Londra mâncarea pentru pisici. Dacă stau bine să mă gândesc am dejunat mult mai copios și mai sățios decât cu ocazia conferirii titlului nobiliar la palatul Buckingham și cred că sunt puțin invidios, retroactiv cugetând, pe motanul birmanez al Excelenței Sale Regele William. Vinul a fost „Auriu de Mediaș”, care-ți produce pișcături neașteptate pe limbă, deloc neplăcute. Mi-e teamă că așa ceva nu avem la Londra. Am băut, cu regret, numai două pahare, întrucât urma să plecăm în munți, către castel și către întâlnirea cu misteriosul și surprinzătorul călugăr universitar. Poetului, în schimb, i-am pierdut șirul paharelor, dar am reținut, nu fără o secretă satisfacție, că a comandat un număr încurajator de sticle pentru a le avea la îndemână la castel „spre a face față cu brio oricăror situații neprevăzute”. Contrar trăsăturilor specifice castei sale, poetul pare a fi un tip, deși imprevizibil, totuși foarte prevăzător.

Când ne-am așezat în mașini am observat cum bătrânelul în cămașă albă, care ne deschisese ușa, începu să vorbească apoi cu bătrâna. Vorbeau fără îndoială

Lucian Băgiu

despre noi, fiindcă din timp în timp ne aruncau câte o privire plină de compasiune și clătinau circumspecți din cap. Unii dintre oamenii care stăteau pe bancă în fața ușii, dintre cei care se spune, pe aici, că „duc vorba”, se ridicară și apropiindu-se, ascultau cu atenție, întorcând mereu capul către noi, compătimitor. Ne ajungeau la ureche unele vorbe, care reveneau mai des, vorbe ciudate, așa că am apelat la cunoștințele lingvistice ale companionilor mei, cu speranța că într-o comunicare verbală mă vor scuti de transliterarea în alfabetul chirilic și de ortografierea maghiară. Încurcate sunt căile lexicologiei, căci cuvintele rostite de bieții oameni pe lângă faptul că nu erau deloc încurajatoare, se dovediră a avea și o etimologie din cea mai încâlcită, după cum mă lămurii într-un târziu Tristan, în urma unui amplu dar deloc entuziast expozeu profesional. Din ceea ce auzeam „ordog” – „satana” își avea originea în slava veche, *satana*, și semnifica numele biblic al diavolului, „pokol” – „iad” ar deriva din aceeași veche slavă, *jadu*, și consta în a treia și cea mai reușită parte a poemului dantesc, „strigoaică” din latinescul *striga* era similar cu „vrăjitoare” tot din slava veche, *vraziti*, „vârcolag”, „vârcolic” „vârcolaci” sau „vârcolac” din bulgarul *vârkolak*, care ar fi fost, în superstiții, o ființă fabuloasă fără reprezentare concretă, care mănâncă Luna și Soarele (o explicație deosebit de ingenioasă pentru a argumenta fazele Lunii și eclipsele, pentru care Copernic și Galilei este însă foarte probabil să fi avut parte de aceeași rece cordialitate

a serviciilor secrete ale papalității) și, în fine, „vampir” din germanul *Vampir*, personaj al mitologiei populare despre care se crede că sugă sângele celor vii, cu o preferință omenească pentru sângele feciorelnic. Buimac, am reținut două concluzii : că universitarii ardeleni sunt lingviști pasionați care ar concura cu succes profesionalismul omologilor de la Cambridge, poate chiar de la Oxford, cu siguranță i-ar surclasa pe aiuriții din Birmingham ; și că *Mem.* Ar fi o idee să îmi închei apoteotic o carieră prolifică de romancier, dând apă la moară întregii critici literare din Insulă, prin revigorarea romanului gotic, după ce am reușit actualizarea bătrânului Fielding. Trebuie să mă consult cu Mina.

Când am pornit, mulțimea de oameni din fața hanului, care în acest timp sporise considerabil, făcu semnul crucii apoi toți îndreptară spre noi două degete. Nu fără greutate am izbutit să îl fac pe Tristan să îmi explice ce înseamnă gestul acesta ; la început n-a vrut să-mi răspundă, apoi, gândindu-se că sunt romancier englez nefamiliarizat cu diferite aspecte ale culturii rurale transilvane, mi-a explicat că e un semn să mă păzească de deochi. Nu a fost tocmai plăcut pentru mine, de abia plecat către un loc străin pentru a întâlni un om pe care nu îl cunoșteam decât prin intermediul emailurilor. Pe de altă parte toți acești oameni păreau atât de buni, de îndurerați și de compătimitori, încât n-am putut să nu mă simt mișcat. N-am să uit niciodată ultima imagine din parcare hotelului și mulțimea aceea de figuri pitorești

Lucian Băgiu

care făcea semnul crucii, poarta boltită, prin care vedeam fundalul de o debordantă eflorescență de regăsit pe tot cuprinsul curții. Se aflau acolo aloe (*Aloe vera*), begonii (*Begonia semperflorens*), ciclame (*Cyclamen europeus*), vargă-de-aur (*Solidago virga aurea*), levănțică (*Lavandula vera*), omag (*Aconitum Napellus*), oleandru (*Nerium oleander*), verbină (*Verbena triphylla*) și salcie (*Salix alba*). O secundă am trăit senzația că mă aflu într-alt timp și într-alt loc, că poate încă dorm și visez, dar cum companionii mei români păreau la rândul lor foarte mișcați de tot ce se întâmpla am ajuns la concluzia că ne aflăm pur și simplu în mijlocul aceluia *fabulous spirit* românesc, tăram de un straniu exotism mitic, în care legenda și realitatea se întrepătrund organic. Când să ieșim pe poarta parcurii un superb exemplar bovin autohton s-a oprit în fața noastră și, rumegând alene, și-a făcut nevinovat nevoile. O băbuță s-a repezit cu joarda să ferească bovina din drum și asta m-a convins definitiv că nimic nu era regizat. Bistrița este, fără doar și poate, un colț de ingenuitate patriarhală. Isolda, ai cărei cârlionți bogați se revărsau peste bancheta din față a automobilului, claxonă nervoasă nevinovata bovină care plesni scurt din coadă apărându-se de muște sau poate satisfăcută de ușurare, motorul fu ambalat și noi o pornirăm în trombă la drum.

Curând, frumusețea itinerarului pe care-l parcurgeam mă făcu să uit de spaimile de dinainte, deși, dacă aș fi înțeles graiul transilvan, n-aș fi putut probabil să mă

descotorosesc de temeri cu atâta ușurință. În pofida superbului peisaj universitarii erau destul de încruntați și păreau a schimba opinii divergente. Curând am înțeles, fără să pricep și motivațiile intime, că Isolda era extrem de preocupată de comunicări non-verbale agresive și sugestive, specifice limbajului rutier, cu șoferul unei alte mașini, fermecătoarea masterandă Eva. Apreciez emanciparea femeii europene în orice domeniu, dar cred că acum aș fi fost mai liniștit dacă ar fi condus Tristan, iar cealaltă mașină – burlacul (universitarul celibatar fusese echidistant și perfect logic repartizat în compania a trei minunate exemplare feminine, Eva, Mo și feminista, niciuna căsătorită. Aveam temeri mari că la sfârșitul călătoriei bietul om se va călugări la rândul-i). În plus îmi era teribil de dificil să mă adaptez șofatului pe partea opusă a carosabilului (nu am înțeles niciodată de ce europenii continentali s-au încăpățânat să aibă alte unități de măsură și alte reguli de circulație decât noi, insularii) și prin urmare priveam mereu încordat în față urmărind apariția inopinată a unui alt auto-vehicul frontal pe aceeași bandă cu noi și mereu ușurat, dar și uimit cum de întotdeauna acesta apărea pe banda opusă. Transilvania are nevoie de autostrăzi.

În fața noastră se întindeau păduri și codri, adeseori defrișați, povârnișuri pe alocuri verzi încoronate cu pâlcuri de arbori sau lăsând să se vadă zidurile albe ale caselor de-a lungul drumurilor. Pretutindeni o uluitoare mare de pomi înfloriți, cireși, meri, peri, pruni (mai

Lucian Băgiu

ales pruni, poetul se grăbi să mă asigură că fructele acestor pomi produc desfătări hedonice ale papilelor gustative, îndeosebi când sunt îndelung distilate ; „irlandezii și scoțienii știu ei foarte bine despre ce vorbesc”, mai adăugă el) ; iarba pe care călcam, la umbra pomilor, atunci când ne opream întrucât vreunuia dintre noi i se făcea rău din cauza concursului feminin de raliu, era smălțuită cu petale, pachete de țigări, sticle goale de plastic, doze de bere și prezervative. Urcând sau ocolind aceste coline verzi, pe care ei le numesc în graiul transilvan „Mittelland”, drumul șerpuiește pierzându-se printre verdeață, sau se ferecă între șirurile de pini ce coboară, ici și acolo, ca limbi de flăcări, poalele colinelor, luând uneori cu asalt partea carosabilă într-o desăvârșită împletire a firescului organic autohton cu aspectul asfaltat al civilizației europene. Poetul mă asigură că șoseaua este națională, încă drum strategic între provincii, dar artera e totuși teribil de colțuroasă, cu imprevizibile porțiuni în care un artist necunoscut pare a fi sculptat capricios carosabilul, transformând astfel percepția realității înconjurătoare à la Salvador Dalí, întrucât mașinile se încăpățânează să zboare, într-o manieră febrilă. M-am prefăcut că nu înțeleg de ce ne pripim așa – la urma urmei chiar nu pricepeam – iar Isolda mi-a răspuns, schimbând înverșunată vitezele, că ține să ajungă la Prundu Bârgăului fără să piardă o clipă. Tot nu eram lămurit. Tristan a intervenit, schimbând cu tact vorba, și a precizat că pe timp de vară drumul este excelent,

dar că nu fusese încă reparat după căderile de zăpadă din iarnă, o bună tradiție românească (aici nu am înțeles exact care era tradiția românească, zăpada căzută sau nerepararea drumului, dar nu am insistat, tocmai ce zburam peste un crater al drumului național). Odată aterizați cu succes pe partea opusă a hăului, poetul a continuat ideea și a adăugat că, în această privință, șoseaua se deosebește de cele mai multe din drumurile care străbat Carpații și care, după un vechi obicei, nu sunt îngrijite chiar deloc. Din vechime voievozii au prins teama a le mai repara, pentru ca nu cumva turcii să-și închipuie că se pregătește ceva împotriva lor și să grăbească începerea unui război care, la drept vorbind, putea oricând izbucni, indiferent de starea drumurilor naționale în Evul Mediu. I-am dat întru-totul dreptate poetului. Ce șanse ar fi avut Harold, Earl of Wessex, dacă ar fi beneficiat de o autostradă până la Hastings? Nici una, dacă William, Duke of Normandy, ar fi trecut canalul mânecii la mare adâncime, cu trenul rapid, se grăbi să contraargumenteze universitarul transilvan. Privindu-i și înfățișarea bărboasă, îl suspectez că este un susținător al monarhiilor de sorginte vikingă.

Pe când fumam alene dintr-o țigară nostimă oferită mie de către vikingul monarhist, am avut răgaz să admir cum dincolo de cocoașele colinelor înverzite ale Mittel-Landului se profilau alte povârnișuri împădurite, în spatele cărora se înălțau trufași înșiși Carpații abrupti. Se înălțau la dreapta și la stânga noastră, strălumiți

Lucian Băgiu

de soarele de după-amiază, în tonuri splendide de azur și de purpură pe creste, de verde și de brun acolo unde iarba și stâncile se amestecau ; o nefirească priveliște de stânci colțuroase și de vârfuri ascuțite se pierdea în depărtare, unde se iveau colți uriași înzăpeziți. Din loc în loc, spărturi adânci de munte, în care văzusem, pe când soarele scăpăta, licărul alb al unei căderi de apă. Pe negândite căzui într-o reverie profundă și o totală pierdere de sine, în timp ce trăgeam cu nesaț din dulceața indefinit aromată a țigării vikinge, pe fondul sonor al unei țiteri exotice care ne învăluia pe toți la inițiativa Isoldei, solista formației Blackmore's-Night incantând cu voce ingenuă versuri romantic-onirice¹.

-
1. *In Xanadu did Kubla Kan / A stately pleasure-dome decree : / Where Alph, the sacred river, ran / Through caverns measureless to man / Down to a sunless sea. / So twice five miles of fertile ground / With walls and towers were girdled round : / And here were gardens bright with sinuous rills, / Where blossomed many an incense-bearing tree ; / And here forest ancient as the hills, / Enfolding sunny spots of greenery. / But oh ! that deep romantic chasm which slanted / Down the green hill athwart a cedarn cover ! / A savage place ! as holy and enchanted / As e'er beneath a waning moon was haunted / By women wailing for her demon-lover ! / And from this chasm, with ceaseless turmoil seething, / As if this earth in fast thick pants were breathing, / A mighty fountain momently was forced : / Amid whose swift half-intermitted burst / Huge fragments vaulted like rebounding hail, / Or chaffy grain beneath the thresher's flail : / And mid these dancing rocks at once and ever / If flung up momently the sacred river. / Five miles meandering with a mazy motion / Through wood and dale the sacred river ran, / Then reached the caverns measureless to man, / And sunk in tumult to a lifeless ocean : / And 'mid this*

Unul dintre tovarășii mei de drum mă apucă de braț și mă răpi brusc din nirvana, luându-mi țigara din mână și articulând câteva cuvinte neclare. Ca prin ceață am zărit, într-un târziu, chipul bărbos al regelui viking aplecat îngrijorat asupra-mi și chemându-mă parcă la viață dintr-un hău plăcut, fără de sfârșit: „Bătrâne, bătrâne! Poate a fost prea mult. Trezește-te să vezi ceva nemaipomenit!”. Nu am înțeles ce spunea, părea că vorbește în mongolă, dar m-am concentrat în jur și am zărit pe geamul mașinii cum ocoleam o măgură și dădeam ochii cu un pisc înalt, acoperit de zăpadă ce părea, pe când apucam drumul său șerpuit, a ne sta drept în față:

— Privește! *Isten szek* – Tronul lui Dumnezeu! și îmi făcu complice cu ochiul. Mie mi se părea, nu știu de unde până unde, că tronul divin seamănă cu o fântână fermecată din care izvorăște un râu magic ce curge

tumult Kubla heard from far / Ancestral voices prophesying war! / The shadow of the dome of pleasure / Floated midway on the waves, / Where was heard the mingled measure / From the fountain and the caves. / It was a miracle of rare device, / A sunny pleasure-dome with caves of ice! / A damsel with a dulcimer / In a vision I saw: / It was an Abyssinian maid, / And on her dulcimer she played, / Singing of Mount Abore. / Could I revive within me / Her symphony and song, / To such a deep delight 'twould win me, / That with music loud and long. / I would build that dome in air, / That sunny dome! those caves of ice! / And all who heard should see them there, / And all should cry, Beware! Beware! / His flashing eyes, his floating hair! / Weave a circle round him thrice, / And close your eyes with holy dread, / For he on honey-dew hath fed, / And drank the milk of Paradise.
(Traducerea versurilor se află mai departe în text).

Lucian Băgiu

vreme de cinci mile până se varsă în ocean... Zărind cu coada ochiului țigara înmiresmată din mâna bardului viking am avut brusc o revelație în privința lui Coleridge, mi-am amintit de lectoratul tinereților mele din campusul californian *flower power* și, pentru sanitatea facultăților mele mintale, mi-am impus instantaneu să nu mai accept nici o substanță chimică, naturală sau artificială, din partea universitarului ardelean pe tot parcursul sejurului la castel. Călătoria senectuții mele se dovedea a fi, depășind orice așteptări, o experiență fabuloasă, total imprevizibilă.

Ne-am continuat drumul nesfârșit – trăiam senzația că era mai ușor de ajuns în Xanadu decât la castel – pe când soarele tot cobora în spatele nostru, iar umbrele serii începeau să ne cuprindă. Faptul că piscul de munte înzăpezit mai păstra lumina asfințitului și părea a se scălda într-o gingașă aură trandafirie accentua senzația de întunecime. Pentru o clipă m-a încercat gândul plin de neliniște al călătoriei către inima întunericului, dar imediat poetul și-a aprins pipa și urmăream fascinat licărirea jăratecă a tabacului înmiresmat ca pe un far de la capătul lumii, călăuzitor în ținutul carpatic. Când și când treceam pe lângă oieri și „mocani”, similari prin portul pitoresc highlanderilor scoțieni sau păstorilor irlandezi de odinioară. Deveneam tot mai neliniștit. Pe marginea drumului erau multe troițe și când treceam pe lângă ele tovarășii mei rosteau zâmbind numele fostului șef de Catedră. Din loc în loc întâlneam țărani

și țărânci îngenunchiați în fața vreunui altar ; nici nu întorceau capul spre noi, atât de adânciți erau în ruga lor, încât ai fi zis că nu mai au nici ochi nici urechi pentru lumea din jur. Trăgând puternic din pipă, bardul bărbos mă asigură că se vor fi rugând pentru succesul echipei românești de fotbal în finala Champions League. Eram mereu uimit de particularitățile confesionale ale ortodoxiei și începeam să am dubii serioase în privința șanselor echipei adverse. Românii par a fi cel mai cucernic dintre popoarele Uniunii Europene. Poate că totuși europarlamentarii conservatori au dreptate și creștinismul ar fi trebuit amintit în Constituție. Cum ar arăta oare un papă ortodox ? *Mem.* Să îl întreb pe fostul șef de Catedră.

Multe lucruri erau noi pentru mine, de pildă clăile de fân în arbori, pâlcurile de mesteceni plângători, cu trunchiurile lor albe lucind ca argintul printre verdele delicat al frunzelor, turmele de oi și miei care luau cu asalt șoseaua – un măgăruș mă privi extrem de atent și de stăruitor pe geam, mestecând ceva preocupat și dând din când din urechi, până când poetul avu ideea discutabilă de a-l hrăni cu ceva iarbă din provizia proprie. Animalul păru foarte încântat de tratație căci imediat ce înghiți țigara energizantă o luă la sănătoasa scoțând niște răgete asemănătoare cu ale tovarășilor lui Raibeart Ruadh la Glenfruin. Poate va fi ajuns în Xanadu și se va fi adăpat de la fântâna fermecată a râului Alph. Din timp în timp ne încrucișam cu câte o căruță primitivă,

Lucian Băgiu

lungă, cu osie liberă, cioplită, care părea să facă față drumului plin de hârtoape mai bine decât mașinile noastre de teren care începeau să dea rateuri, ceea ce nu diminuea deloc înverșunarea Izei în a schimba încrâncenată viteza la fiecare curbă. Căderea serii se vestea friguroasă, iar întunecimea crescândă părea să amestece în aceeași beznă stejari, fagi și pini, precum și luminile de semnalizare ale tovarășilor noștri de drum care ne-o luaseră în cele din urmă înainte. În văile prin care treceam, printre măguri, urcând câte o trecătoare, coniferele negre se distingeau pe alocuri pe fundalul unui strat proaspăt de nea. Câteodată, când drumul străbătea câte un pâlț de pini care, în întuneric, părea că ne înghite cu totul, mari pale de ceață acopereau din loc în loc copacii, producând o impresie stranie și solemnă, ce-mi înturna gândurile la plăsmuirile fioroase ce mă chinuiseră spre seară. Înnoptarea puneă într-o lumină ciudată norii ca niște fantasmе răătăcitoare printre Carpați și eu priveam anxios în jur, căutând semnele unui atac iminent din partea unor dușmani închipuiți. Ajunsesem în inima întunericului. Din când în când pantele deveneau atât de abrupte încât eram nevoiți să mergem chinuitor de încet și eram suspicios ca Iza să nu decreteze că trebuie să ne dăm jos și să o urmăm alături. Îmi era o teamă îngrozitoare de lupii ale căror urlete se distingeau lugubru în depărtare. Opri o singură dată, când devenise evident că ne răătăciserăm fără nici un dubiu.

Cu cât sporea întunericul, cu atât și companionii mei păreau mai neliniștiți, ba Tristan, ba poetul îi cereau Izei să conducă mai repede, ceea ce, sincer vorbind, nu era deloc prudent. Iza apăsa înverșunat pe accelerație, motorul se ambala zgomotos, mașina sălta mereu înainte, peste hârtoape greu de imaginat. Când se întunecă de-a binelea mi se păru că văd o lumină cenușie prelingându-se prin fața noastră, ca și cum ar fi fost o despicătură în dealuri. Companionii mei erau tot mai îngrijorați; mașina sălta nebunește, caroseria bufnindu-se sec de bolovani, ne clătinam ca un vapor zgâlțâit de furtună, încât ne-am trezit unii în brațele celorlalți, apucând frenetic ce nimeream, ceea ce dădu naștere la unele confuzii – eu unul mă găsii agățat cu o mână de barba vikingă și cu cealaltă încheștat de pipa fumegândă, al cărei proprietar se încăpățâna, printre mârâituri amenințătoare, să nu îi dea drumul cu nici un chip. Preț de câteva secunde re trăirăm bătălia de la Hastings, după care drumul deveni mai lin, de ni se păru că am prins aripi și survolăm ținutul carpatin. La fel de înfricoșăți goneam acum nebunește, deși, de ambele părți ale geamurilor, munți amenințători sugrumau drumul, gata să ne acopere. Încercam senzația că trecem, printr-o trecătoare fantastă, într-o altă lume, poate cea din urmă. Nu știam dacă vom supraviețui experienței, așa că începurăm să ne împărțim diferite daruri și cuvinte de bun rămas pe care cel rămas în viață să le transmită celor dragi și posterității. Poetul îmi oferî pipa sa și o provizie

Lucian Băgiu

apreciabilă de ierburi exotice, inefabil odorizate, care făceau să-ți lase instantaneu gura apă. Apoi se grăbi să deschidă o sticlă de *palinka* și ne îndemnă pe toți să ne întremăm nițel, prilej de a constata cu satisfacție că sălbaticii ăia de scoțieni au a se teme de concurență în privința băuturii lor naționale. Temător privii stăruitor către poet : dacă scotea de undeva și o variantă locală a cimpoiului? Din fericire urechile mele rămaseră fără iremediabile leziuni ale timpanului provocate de țiuituri intense și imuabile, după cum mi se întâmplase odată când agentul meu publicitar avusese inspirația nefericită de a lansa un roman în Highlands. Nu am înțeles niciodată dacă tortura decibelilor localnici fusese o dezaprobare punitivă sau o apreciere exuberantă la adresa volumului lansat. Tristan îmi întinse un incunabul tetraevangheliar în slavona chirilică iar poetului o psaltire valahă ortografiată în maghiară. Eu am ezitat să înmânez oricui acest jurnal așadar sper că indiferent de ce ne așteaptă va ajunge el prin voia sorții la Mina. Erau, desigur, felurite lucruri bizare, dar fiecare era înfățișat cu intenții atât de firești, cu vorbe atât de sincere, uneori chiar însoțite de binecuvântări și urări de „noroc bun” și mai ales cu acele gesturi dezordonate, fără noimă, în care se citea teama, încât îmi reveniră în minte țăranii din fața hanului din Bistrița, închinându-se și făcând semne de deochi. Și zburam astfel cu Iza aplecată peste volan și noi toți având gâturile lungite pe geamurile mașinii, scrutând vulturește – cu

inima unei vrăbiuțe – întunericul. Era limpede pentru toți că ne stăpânea neliniștea, că așteptam să se întâmple ceva, însă, dacă ne-am fi întrebat în parte, niciunul nu ar fi putut oferi cea mai coerentă explicație. Starea de agitație și de încordare se prelungea la nesfârșit.

În fine, mașina se opri brusc și bine făcu întrucât poetul risca să rămână fără un fir de păr în barbă. Un podeț se întindea nesigur în fața ochilor, unind două buze ale unei prăpastii ce se deschidea spre răsărit. În beznă, nori grei se rostogoleau deasupra-ne, apăsător, copleșitor, văzduhul vestea furtună. Părea că prăpastia despărțise atmosfera în două și că noi ne aflăm acum pe latura exterioară a furtunii. Ne roteam cu toții privirile dezorientați căutând mijlocul prin care am fi putut ajunge la castel. Mă așteptam să văd din clipă în clipă cum Iza întoarce cheile în contact și schimbă vitezele, luând-o de-a lungul hăului în căutarea vreunei trecători ceva mai solide; dar luminile farurilor nu se răspândiră prin noapte iar beznă rămânea de nepătruns. Singura lumină venea de la pipa poetului, în ale cărei licăriri pâlpâitoare cu greu se puteau ghici expresiile înfricoșate ale fețelor noastre. Puteam vedea acum podețul șubred întinzându-se nefiresc peste abis, dar nu se întrezărea nicio posibilitate rațională de a-l traversa. Companionii mei părură a se resemna, ca orice orientali, în fața sorții, dar eu, ca englez, mă gândeam ce e de făcut. Iza, uitându-se la indicatoarele de bord ale mașinii, ne spuse ceva ce nu se putea desluși, din pricina vocii tremurate,

Lucian Băgiu

ceva cam așa : „O secundă mai târziu și...”. Apoi, întorcându-se, ni se adresează tuturor într-o engleză cu accent irlandez, ceea ce nu făcu decât să îmi mărească starea de disconfort :

— Motorul s-a înecat pe negândite. Nu cred să fi rămas fără benzină, poate e ceva la pompa de injecție. Cert e că nu putem merge mai departe, dar după câte se pare putem spune că e mai bine așa. Am avut un straniu noroc. O secundă mai târziu și am fi intrat pe podeț după care... Ceva sau cineva ne-a purtat de grijă. Propun să o pornim pe jos. În cel mai rău caz ajungem în Bucovina.

Pe când vorbea, rememorai, cu sângele rece specific nației mele, prevederile testamentare, revizuite cu precauțiune înainte de a purcede către Transilvania. Nu, nu exista nicio posibilitate ca scoțienii sau irlandezii să moștenească ceva. Atunci, printre exclamațiile perplexe ale companionilor mei – eu unul, mut de uimire, mă pomenii strângând în mână crucifixul – un automobil autohton preistoric ce sigur nu era dotat cu EURO 3 se materializă din întunericul furtunii scoțând un nor dens de fum pe țeava de eșapament, traversă parcă plutind podețul, ne depăși în viteză, apoi trase cu un lugubru scârțâit metalic lângă mașina noastră. Am putut vedea, la lumina singurului far funcțional, petele de rugină de pe caroserie. Cel care conducea vehiculul era un om înalt, cu barbă lungă și castanie, cu un potcap cilindric fără boruri, negru, ce-i evidenția chipul straniu,

cu o rasă lungă și neagră ce îl acoperea de la bărbie până la tălpi. Când se întoarse către noi, i-am putut vedea sclipirea ochilor scânteietori, care păreau roșii, în lumina obscură. Îi spuse Izei :

— Ești grăbită în astă-seară, Isolda.

Tristan răspunse bâlbâindu-se :

— Domnul englez este teafăr și nerăbdător să ajungă la castel.

La care străinul îi replică :

— Presupun că din pricina asta doreați să purcedeți către Bucovina când profesorul vă așteaptă la castel. Nu mă poți înșela, domnule conferențiar. Știu prea multe și mi-s roțile iuți.

Surâdea vorbind, iar lumina cădea pe o gură aspră, cu buze subțiri, un nas foarte roșu, iar dinții îi avea galbeni de parcă s-ar fi hrănit doar cu nicotină. Isolda îi șopti lui Tristan câteva cuvinte surprinzătoare :

— *I had not thought death had undone so many.*

Ciudatul șofer auzi cu siguranță cuvintele, căci îi aruncă un zâmbet tăios și răspunse curtenitor :

*Frisch weht der Wind
Der Heimat zu.
Mein Irisch Kind,
Wo weilest du?*¹

Trebuie că șoferul aparținea minorității săsești a Transilvaniei, sau poate călugării ortodocși din partea

1. Aceasta este traducerea versurilor precedente.

Lucian Băgiu

locului vor fi studiind vechea literatură germană în sihăstria lor preacucernică; dar trăiam sentimentul frustrant că ceva esențial îmi scapă. Iza întoarse capul și se prefăcu a nu-l fi auzit.

— Dați-mi bagajele dumneavoastră, spuse străinul, și cu cea mai mare repeziciune valizele tuturor fură scoase din mașina noastră și puse în portbagajul automobilului său. După aceea am coborât din mașină, și cum trăsesse alături, șoferul mă ajută personal să urc, prinzându-mi brațul într-o strânsoare de oțel; trebuie că avea o putere nemaipomenită, dar asta nu făcea decât să îmi accentueze starea de surescitare. Universitarii români păreau a fi mai resemnați ca oricând și nu înțelegeam de ce se încăpățânează să nu mai spună absolut nimic. Politețea englezească mă oprea să îi întreb dacă putem avea încredere în bizarul călugăr-șofer al fostului șef de Catedră. Fără un cuvânt acesta apăsă pe accelerație, motorul se ambală și dădu să se înece, apoi porni brusc cu un răget de dragon muribund smucindu-ne strașnic și intrarăm din nou în bezna de peste prăpastie.

Când cătai în urmă, văzui ca prin ceață cum podețul dispăre ca și cum nu ar fi fost. Pe când lumea de cealaltă parte a prăpastiei se cufunda în beznă, un fior rece mă scutură, mă simții rătăcit și pierdut, dar îmi revenii deîndată, cărlionții Izei mi se așezară pe umeri și tetraevangheliarul lui Tristan pe genunchi – era mare înghesuială în mașina antediluviană – iar șoferul ni se adresa într-o englezească fără cusur :

— Noaptea e friguroasă, Sir, iar fratele superior, fostul profesor universitar, mi-a poruncit să vă port de grijă. Pe undeva pe acolo prin spate e un clondir cu șliboviță, dacă vă place.

De îndată poetul mă lămuri că șlibovița este tot un rachiu tare de prune, un fel de văr primar al palinkăi, demn de toată încrederea, iar Tristan – că etimologia îi e nesigură, fie în polonezul *śliwowica*, fie în sârbo-croatul *sljiwowica*. Din fericire politețea insulară nu impunea reguli prohibitive în ceea ce privește consumul de licori autohtone, îndeletnicire ce putea fi considerată chiar ca o plăcută modalitate de socializare. Așadar socializarăm intens, pe tăcute, înțelegându-ne însă de minune. Expresiile chipurilor noastre erau concludente, părea că după fiecare nouă înghițitură de șlibovița sau palinka descopeream încântați noi subiecte incitante de conversație pe care însă le amânam preocupați de o epicureică desfătare a aprofundării cunoștinței cu verii primari de prin partea locului. Astfel mă cuprinse o serenissimă moleșală, dar mă simții mai întărit. Mă mai liniștisem, chiar dacă nu de tot. Temerar, aș fi continuat această expediție inițiată de noapte, către necunoscut, mă aflam asemenea bravilor supuși de odinioară ai Majestății Sale explorând teritorii virgine, precum Sir Livingstone în continentul negru, Sir Scott în cel alb sau Sir Henry James în Carlyle Mansions, Cheyne Walk, Chelsea. Cu toții trudim în beznă, facem cât putem. Automobilul goni înainte, pufnind și icnind

Lucian Băgiu

din toate măruntaiele sale, apoi păru că se întoarce, luă altă cale și porni iar tot înainte, mereu înainte, spre inima întunericului de nepătruns. Cu simțurile treze și fiind perfect lucid, mi se părea că ne reîntorsesem și trecem prin același loc; am ales un punct de reper și m-am convins că nu greșisem. Ca într-un vertij, ne învârteam centripet. Aș fi vrut să îl întreb pe șofer ce înseamnă asta, dar aveam o senzație de disconfort în palatul fonator și capul stătea să mi se fărâme în bucăți. După un timp mă cuprinse curiozitatea să știu câtă vreme trecuse, așadar când poetul scăpără un chibrit pentru a-și reaprinde pipa magică îmi apropiai mâna și la flacăra mi-am privit ceasul. Mai erau puține minute până la miezul nopții. Am resimțit un șoc, presupun că din cauza superstițiilor despre miezul nopții, sporite de recente mele experiențe. Sau poate era doar faptul că automobilul tocmai săltase strașnic peste un bolovan inopinat iar noi dădurăm cu toții cu capul de plafon. Așteptam cu inima plină de neliniște și cu creștetul capului anesteziat.

Un câine începu să urle, undeva, departe, în vreo curte, un scheunat de moarte, îngrozit. Urletul fu reluat de alt câine, apoi de altul și de altul, până când, purtat de vântul care acum gemea împrejur, se iși un țipăt sinistru ce părea a se răspândi pretutindeni, atât de departe cât te putea duce gândul, în bezna nopții. Luând aminte la vorbele universitarului burlac, fui convins că ajunseseam în capitală. Atunci, de departe, din creierul

munților direct în creierii noștri se ridică un urllet mai ascuțit și mai pătrunzător, acela al lupului carpatin, care băgă groaza în noi toți. Îmi venea să sar din mașină și s-o iau la fugă, dar mă oprii văzând puterea strașnică a șoferului de a conduce stăpânindu-se. E drept că mă aflam și blocat între poetul bărbos, pierdut într-un nor de fum, și Tristan, strângând strașnic la piept psaltirea medievală. Călugărul-șofer rosti în surdină, cu evlavie, rugăciuni ortodoxe incomprehensibile ce mi se păruă descântece păgâne, iar efectul a fost extraordinar, căci lupii tăcură ca prin vrajă iar noi ne recăpătarăm un optimism moderat, căci încă tremuram ca frunza. Călugărul-șofer trase brusc de volan, schimbă abrupt direcția și apucă pe un drum strâmt ce se înfunda la dreapta.

Curând, intrarăm pe o alee străjuită de arbori care bolteau drumul, de parcă am fi trecut printr-un tunel într-o altă lume. Apoi din nou stânci mari și amenințătoare ne păzeau pe amândouă laturile. Adăpostiți astfel, puteam auzi vântul de sus șuierând și gemând printre stânci, crengile copacilor trosnind. Se făcea tot mai frig, începu să cearnă zăpada, curând totul fu alb în jur. Palele ascuțite de vânt mai purtau când și când urletele câinilor, tot mai slabe, pe măsură ce ne depărtam. Scheunatul lupilor, dimpotrivă, răsuna acum din nou, tot mai aproape, ca și cum ne-ar fi înconjurat din toate părțile. Mă cuprinse groaza, universitarii români îmi împărtășeau spaima, numai călugărul-șofer n-avea habar.

Lucian Băgiu

Își întorcea capul când la stânga, când la dreapta, în vreme ce eu încercam zadarnic să zăresc ceva prin parbrizul crăpat și pictat, în cea mai suprarealistă manieră posibilă, cu urme groase de siliciu și ceva substanțe organice pastelate.

Deodată, departe la stânga noastră, văzui o luminiță albastră ce pălpâia. În aceeași clipă o văzu și șoferul; opri brusc mașina și sărind jos dispăru în întuneric. Nu știam ce să facem, urletul lupilor se auzea tot mai aproape, dar pe când ne tot invitam reciproc din priviri, altruiști, să pășim afară în căutarea omului nostru, acesta reapăru și-și reluă fără o vorbă locul la volan, apoi pornirăm mai departe. Îmi vine să cred că am adormit, poate, răpus de efectele terapeutic-soporifice ale palinkăi ori ale șliboviței ori ale amândurora, iar incidentul îmi revenea mereu în vis, căci mi se părea că se repetă la nesfârșit, iar acum, privind în urmă, îmi apare ca o frântură de realism magic ori de onirism ori de pur imaginar. La un moment dat flăcăruia țâșni atât de aproape de drum, atât de clar în noapte, încât am putut urmări fiecare din mișcările șoferului. El se îndreptă grabnic spre locul de unde se ivise luminița albastră – trebuie să fi fost foarte mobilă, căci începu imediat să danseze în juru-i – și porni să binecuvânteze psalmodic, cu gesturi de vrăjitor ofician naturist. Altă dată mi se păru că întrezăresc un efect optic straniu: așezându-se între noi și flacăra, el nu o acoperi deloc, fiindcă i-am

putut vedea totuși licărul fantomatic. Am rămas uluit, însă cum impresia durase doar o clipă, am considerat că privirea, prea încordată în întuneric, mă înșelase. M-am întors întru confirmare către poet. Acesta, pierdut într-un nor dens de fumigene înmiresmate exotic, îmi confirmă printre buze că vede lumi intens colorate. E drept că avea ochii închiși. Un timp, pâlpăirile albastre nu s-au mai arătat și am gonit înainte prin beznă, împresurați de urletul lupilor, ca într-un cerc mișcător. Nu m-ar fi mirat deloc dacă *punctus terminus* al călătoriei noastre s-ar fi dovedit a fi Stonehenge. Sau Woodstock.

În sfârșit, într-un loc șoferul-călugăr coborî și se depărtă mai mult decât în celelalte rânduri, iar în timpul absenței sale, noi tremurăm mai rău ca oricând. Se lăsase un frig strașnic iar automobilul nu era dotat, printre altele, nici cu încălzire. De fapt cred că era cel mai economicos vehicul construit vreodată, impresia mea acută era că inventatorul se străduise temeinic să elimine orice accesorii care nu erau strict necesare deplasării. În acest sens renunțase la țeava de eșapament și la filtrul aferent, astfel încât inhalam cu stoicism gazele și fumul eliminate prolific. Singurul care nu părea deranjat era bardul viking, încântat de amestecul de halucinogene în propria-i inspirație poetică. Pe principiul utopicului *perpetuum mobile*, tot ceea ce expira mașinăria inspiram noi, unii cu stoicism, alții hedonic, iar întregul se rostogolea organic înainte, mereu înainte. Mai rău era când

Lucian Băgiu

staționam, ca acum, întrucât intervenea un exces sufo-cant de expirație mecanică. Urletul lupilor încetase totuși cu desăvârșire ; chiar atunci luna, plutind printre norii negri de fum, apăru în spatele creștelor zimțate ale unei înălțimi împădurite și la lumina ei am văzut în jurul nostru un cerc de oi cu blana albă sau neagră, câte un berbec având coarne întortocheate, puternice, capre cu iezii lor, câte un măgăruș mișcându-și din când în când urechile. Dobitoacele erau strașnic de surprinzătoare prin apariția lor subită în tăcerea absolută care se așternuse și care era întreruptă doar atunci când mai urlau lupii undeva în preajmă. Cât mă privește, înțepenisem de stupefacție. Numai când un occidental rămâne față în față cu asemenea miraculoase expresii vii ale unui mod de viață vetust-patriarhal poate să înțeleagă adevărata semnificație a genocidului civilizator pe care îl presupune aderarea la IQ-ul comunitar european.

Dintr-o dată ovinele începură să behăiască, ca și cum apariția noastră ar fi avut asupra lor o influență anume. Măgărușii săreau în toate părțile, răgeau, rotindu-și urechile, plini de neastâmpăr, o adevărată încântare să îi urmărești prin grupul compact de blăni miștoase. Am strigat după călugărul-șofer să se întoarcă pentru a mă ajuta să mă apropiu de dobitoace. Mi se părea că singura șansă a vieții mele de a pune mâna pe ultima frântură de trai european gregar, bucolic, genuin ar fi fost să-mi iau inima în dinți și să mă apropiu de masa compactă a

turmei carpatine. Strigam în nădejdea că mă va auzi, dar trebuie să admit că universitarii români nu îmi împărtășeau entuziasmul. Îi suspectam de snobism. Când și de unde s-a întors, nu știu, dar i-am auzit vocea răsunând tunător și aruncându-mi privirea în direcția sunetelor, l-am văzut în mijlocul drumului. Mângâia pe creștet un exemplar uriaș de ciobănesc mioritic, ce purta la gât o zgardă luminiscent-albastră. Câinele asculta parcă docil și plin de înțelegere ceea ce îi transmitea stăpânul. Brusc am făcut conexiunea cu drumul nostru de până aici, acompaniat de urletul lupilor și de o jucăuș-protectoare lumină albastruie. Tocmai atunci un nor gros acoperi obrazul lunii și rămăseserăm din nou în beznă. Când puturăm să vedem din nou, șoferul revenise la volan, iar ciobănescul mioritic se făcuse nevăzut. Toate acestea erau atât de noi și de misterioase, incomprehensibile pentru cultura mea generală pur livrescă, încât nu îndrăzneam să întreb nimic. Ninsoarea părea acum fără sfârșit, ca și călătoria noastră, care continua iar pe o beznă cumplită, fiindcă nori grei acoperiseră luna iarăși. Urcam într-una, cu scurte momente când drumul cobora, apoi iar urca, parcă eram într-un montagne-russe. Deodată ne dădurăm seama de faptul că șoferul-călugăr-cioban era pe punctul de a întoarce de volan în curtea unui castel vast și căzut în ruină, asemenea multora din Albion, de la ale cărui ferestre înalte cu frontoane în stil baroc ne întâmpina un mănunchi

Lucian Băgiu

de lumină difuză și ale cărui creneluri fanteziste se profilau pe cerul acum intens luminat de lună. Parcă aş fi ajuns acasă.

*Sir David Lodge*¹

-
1. În mod evident nu este vorba despre celebrul romancier englez David Lodge, așa cum semnatarul acestor pagini de jurnal lasă să se înțeleagă prin diferite sugestii inserate printre rândurile sale fanteziste și în final prin această semnătură falsă. Contactat cu prilejul vizitei sale în Transilvania, cu umorul de care nu s-a dezmințit nici de această dată, David Lodge a recunoscut că a citit romanul de față, dar că nu poate să confirme sau să infime nimic în privința calității sale de co-autor până ce nu va primi titlul de Sir din partea suveranului britanic. În ceea ce privește adevărata identitate a autorului acestei secțiuni a romanului, speculațiile au fost din cele mai diverse. Totul a devenit și mai confuz atunci când un avocat din Londra, pe nume Jonathan Harker, a adus probe cât se poate de concludente pentru stabilirea paternității originare. Domnul Jonathan Harker se pare că a realizat o călătorie în Transilvania, în interes profesional, susținând pretențiile contelui Tiresias, stabilit în Marea Britanie, pentru retrocedarea unui castel care aparținuse strămoșilor săi. Cu prilejul acestei călătorii domnul Jonathan Harker, cochetând cu ideea de a scrie un roman gotic, a realizat câteva însemnări în jurnalul personal, însemnări care seamănă stupefiant cu paginile de față, fără însă a putea fi explicat cum va fi reușit autorul necunoscut al acestui capitol să aibă cunoștință despre existența lor. Orișicum această descoperire a deschis o nouă dilemă : avem de a face cu un plagiat, o pastişă sau o parodie ?
- Reputatul profesor al Oxford University, Marc Joseph Marlow, a avut amabilitatea să ne ofere următoarele lămuriri :
- plagiatul este o operă literară (artistică sau științifică) a altcuiva, însușită (integral sau parțial) și prezentată drept creație personală ;

-
- pastișa este o lucrare literară (muzicală sau plastică) de obicei lipsită de originalitate și de valoare, în care autorul preia servil temele sau mijloacele de expresie ale unui mare creator; imitație, copie;
 - parodia este o creație literară în care se preiau temele, motivele și mijloacele artistice ale altei opere literare sau ale unui autor în scopul de a obține un efect satiric sau comic; de asemenea mai poate avea sensul de imitație neizbutită, inferioară sau caricaturală a unui prototip, a unui original; prin extensiune parodia poate însemna pur și simplu bătaie de joc. Profesorul a ezitat însă să catalogheze în mod ferm cazul de față, relevând că domnia sa este specialist în poezia elisabetană, iar literatura postmodernă îi este un domeniu oarecum străin, în care toate regulile clasice sunt încălcate cu o remarcabilă consecvență. Înainte de a ne lua la revedere profesorul ne-a recomandat să ne adresăm, de îndată ce se va întoarce din Transilvania, unei tinere membre a Catedrei, indubitabil specialistă în domeniu. Se pare că tânăra universitară Mo realizase un studiu deconcertant asupra poeziei lui Thomas Chatterton, genial falsificator, precum și asupra lucrărilor științifice ale lumii academice românești, edificatoare în ceea ce privește problema plagiatului.

Peter Ackroyd, *The Spectator*

IX. Epistolar condimentat

Frate Tiresias,

Regret mult că recenta disociere a republicii Kiribati față de Commonwealth îmi interzice cu desăvârșire să călătoresc o vreme. Downing Street consideră că puseul de personalitate al cabinetului de la Tarawa poate constitui o lovitură stânjenitoare pentru monarhia britanică, e posibil ca o serie de alte republici insulare să îi urmeze exemplul și să își declare independența față de Coroană. Pierderea unor formațiuni statale precum Antigua și Barbuda, Bahamas, Barbados, Dominica, Grenada, Jamaica, Maurițius, Nauru, Saint-Kitts-și-Nevis, Saint Vincent și Grenadine, Sainte-Lucie, Salomon, Samoa Occidentale, Seychelles, Tonga, Trinidad-Tobago, Tuvalu, Vanuatu¹ ar afecta grav

1. Capitalele: Saint John's, Nassau, Bridgetown, Roseau, Saint George's, Kingston, Port-Louis, Yaren, Basseterre, Kingstown, Castries, Honiara, Apia, Victoria, Nukualofa, Port-of-Spain, Funafuti, Port-Vila. Nu neapărat în această ordine. Insistăm totuși a nu se realiza o confuzie între Kingston, capitală a statului Jamaica (zona centrală a Mării Caraibelor, suprafața 11.452 km², 14 diviziuni administrative, 2.465.000 locuitori)

Lucian Băgiu

prestigiul internațional al suveranității britanice și ar reduce cu totul nesemnificativ întinderea teritorială a acesteia¹. E drept, unele probleme ceva mai serioase s-ar

și Kingstown, capitala statului Saint Vincent și Grenadine (zona extrem sud-estică a Mării Caraibilor, suprafața 388 km², 5 parohii administrative, 113.000 locuitori). De asemenea între statul Uniunea Dominicană (republică din Commonwealth, regim parlamentar, capitala Roseau, suprafața 751 km², 10 parohii administrative, 71.000 locuitori) și Republica Dominicană (stat independent, regim prezidențial, capitala Santo Domingo, suprafața 48.400 km², 30 de provincii administrative, 7.961.000 locuitori), ambele, desigur, localizate în Marea Caraibelor.

1. Nu tocmai. Suprafața statelor amintite de către semnatarul încă necunoscut ale acestei scrisori variază între arii care într-adevăr ar afecta relativ insignifiant întinderea teritorială a coroanei britanice și suprafețe deloc neglijabile. Ne referim, în primul caz, la cei 21 km² ai Nauru (republică pierdută undeva în apele Oceanului Pacific, capitala Yaren, 14 districte administrative – probabil temeinic administrate luând în considerare suprafața totală de 21 km² –, 11.000 locuitori), sau cei 24 km² ai Tuvalu (mai vechea noastră cunoștință, localizată la sudul republicii Nauru, capitala a rămas tot Funafuti, 10.000 locuitori, nu dispunem de date pentru diviziunile administrative). În cel de al doilea caz nu putem trece ușor cu vederea cei 30.000 km² ai statului Insulele Salomon (localizată la nord-vest de Vanuatu, capitala Honiara, 7 provincii administrative, 391.000 locuitori – unii, în secret, nutresc încă nostalgia canibalismului –), cei 14.760 km ai Vanuatu (despre care știm deja că are capitala la Port-Vila, 8 atoli administrativi, și 174.000 locuitori), cei 13.900 km² ai statului Uniunea Bahamas (nord-estul Mării Caraibelor, capitala Nassau, 21 districte administrative, 280.000 locuitori) sau cei 11.452 km² ai statului Jamaica (despre care, cei care au parcurs nota de mai sus, știu deja suficient).

putea ivi dacă executivul de la Canberra¹ s-ar asocia diplomatic gestului celor din Kiribati. Cert este că până nu se va lămuri exact dinamica geopolitică globală a rebeliunii insulare kiribatien² sunt privat, ca ofițer activ al Armatei Regale, de plăcerea de a vizita bătrânul continent pentru a urma o recentă tradiție a monarhiei britanice și a fi încântat de fantastele țărâmurile transilvane

-
1. Capitală a statului Australia, la rândul său o altă posesie insulară a coroanei britanice, e drept, cu suprafața de 7.700.000 km² (plus minus alte câteva zeci), șase state și două teritorii ca diviziuni administrative (plus, ca teritorii dependente, Insula Christmas, Insulele Cocos, Norfolk și Insulele din Marea Coralilor), 18.320.000 locuitori (plus minus alte câteva sute).

Prin comparație cu datele acestor două note, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord are capitala la Londra, o suprafață de 243.000 km², 4 diviziuni administrative istorice, grupând 11 regiuni (plus alte câteva teritorii dependente: Anguilla, Bermude, Insulele Virgine britanice, Insulele Cayman, Insulele Falkland, Gibraltar, Insula Man, insulele anglo-normande, Insula Pitcairn, Insula Sfânta Elena – și dependențele –, insulele Turks și Caicos, Montserrat), 58.424.000 locuitori și este o monarhie constituțională, membră a Commonwealth, cu regim parlamentar.

2. Să nu uităm, totuși, mărunta discordiei. Kiribati este o republică din Commonwealth, are regim parlamentar, capitala la Tarawa, suprafața de 900 km², trei grupuri de insule ca diviziuni administrative și 80.000 locuitori. Are bune relații cu Tuvalu și Vanuatu, ale căror eforturi diplomatice au dus finalmente la încetarea conflictului armat cu Marea Britanie. David Beckham, ambasador al ONU, a jucat de asemenea un rol activ în restabilirea relațiilor politice, marcând un gol din lovitură liberă pentru echipa națională a statului Kiribati.

Lucian Băgiu

care par a-l fi fermecat într-atât pe tatăl meu, Lordul Charles. Sunt însă fericit să îți pot spune că îți trimit un ministru plenipotențiar de renume internațional, în care am cea mai mare încredere cu putință. Fratele David este un venerabil cavaler al spiritului universitar, prolific și talentat în profesia lui, cu o fire foarte loială față de frăția londoneză. Renumele său ca romancier este un alibi perfect pentru a-și desfășura activitatea secretă, cu discreția și maturitatea pe care o câștigă în timp în cadrul unor probleme atât de sensibile precum cele pe care le presupune organizația noastră. Și-a dovedit pe deplin iscusința odată cu rezolvarea delicatei tentative schismatice a breslei scoțiene. Tocmai de aceea va fi un coleg potrivit în chestiunea curentă care ar putea lămuri în mod cu totul inedit un capitol incert din istoria medievală a ordinului nostru.

Marele Maestru William¹

1. Pretenția autorului de a ne determina să considerăm semnatarul acestei scrisori apocrife ca fiind William, Prince of Wales, moștenitorul tronului Regatului Unit, este complet absurdă. Alteța Sa Regală nu aparține forțelor navale sau aeriene ale Armatei Regale, ci Household Cavalry (Blues and Royals), fiind destul de greu de crezut că o șarjă a cavaleriei ușoare asupra teritoriului insular kiribatian ar fi contribuit semnificativ la rezolvarea diferendului politico-militar dintre Tarawa și Londra. În plus, Maiestatea Sa nu are gradul de Mare Maestru în cadrul francmasoneriei engleze.

Cavalere Tristan,

Venerată fie Maria cea sfântă și divinul său urmaș!

*Nespus te vei fi mirând citind aceste cuvinte pre când
vei fi deschis plicul nesemnăt. Dar, cavaler temerar al
ordinului chirilic, află că trebuie să păstrezi cu sfințenie
sub pecetea tainei cele ce vor urma și să nu pregeți la a da
ascultare și a înfăptui întocmai voința fostului tău maestru
universitar, Tiresias fiind acum numele său.*

*Pe un drum demult neumblat, în Transilvania, am
ajuns în fața unui castel care se potrivea descrierii din
străvechiul catehism. La intrare poarta era sculptată întoc-
mai, cavalerul cruciat păzind întru eternitate comoara
ascunsă în interior. Castelul avea ziduri înalte, vechi, din
blocuri de piatră arsă, care nu par a fi fost reparate de
multă vreme, iar porțile erau zăvorâte strașnic, fierăria
fiind mâncată de rugină, semn că locul este într-adevăr
demult uitat, părăsit și prin urmare secretul său se va fi
aflând în siguranță.*

*Castelul nu va fi numit căci dacă un nume i s-ar da cei
neinițiați vor încerca a-i pătrunde taina. Destul să afli că
domeniul este construit după un plan binecunoscut iar
capela are toate însemnele necesare. Fără îndoială acesta
este locul. Proprietatea este o copie fidelă a originalului și
se întinde la scară redusă înspre punctele cardinale întoc-
mai cum odinioară străvechiul locaș. În jur sunt atât de
mulți copaci și sălbăticie încât întunecă orice cale de acces
dinspre și către lumea zilelor noastre. Se află și un eleșteu*

Lucian Băgiu

sau un lac mic dar adânc, alimentat desigur din măruntaiele muntelui de neștiute izvoare și a cărui apă limpede se varsă într-un râuleț ce pornește într-o îndelungată călătorie prin ținutul sălbatic înspre mare. Castelul este foarte încăpător, construit cu foarte multă vreme în urmă, pot spune că în Evul Mediu; într-adevăr, zidurile inițiale, aflate sub pământ, sunt alcătuite din blocuri imense de piatră și arcade elegante a căror cheie de boltă va fi putut fi aflată numai de marii meștri ai breslei. Ferestrele sunt situate la înălțime și apărate de zăbrele de fier. În preajma vechii capele se zăresc și ruinele unui donjon, totul a fost gândit defensiv. În apropiere nu sunt deloc așezări iar de pe domeniu nu poate fi întrezărită nicio urmă a vreunei activități străine, făr' decât turma de oi păzită de credinciosul ciobănesc mioritic.

E prea destul pentru a înțelege că trebuie să purcezi deîndată către castel. Vei fi aflând o modalitate de a organiza armata universitarilor ardeleni fără de care nu putem decipta codul ultim încifrat în paginile catehismului. Avem nevoie pentru asta de un lingvist burlac, de un cavaler dedicat trup și suflet ordinului chirilic, de un spirit feminin tânăr și neprihănit, de inspirația și intuiția unui poet care celebrează puritatea, precum și de aportul unor confrăți universitari occidentali, cu o îndelungată experiență în a desluși enigmele textelor medievale sau în a lămuri subtilitățile dogmei catolice a veacurilor întunecate. Rogu-te așadar să o convingi a porni în expediție și pe imprevizibila domnișoară din Anglia și, ceea ce e mai

important, să aibi grijă ca de ochii din cap de oaspetele meu, fratele David, trimisul special al breslei din Albion.

Sunt sigur că îi vei putea explica totul fermecătoarei Isolda care te va petrece de bună seamă cu gândul său bun în suprema încercare a spiritului universitar. Odată părăsită Bistrița lasă-te în voia spiritului divin și vei afla calea spre castel. Descoperirea mea îmi va îngădui să vă răsplătesc zelul. La drum, cavaliere, epilogul este aproape!

Fratele Tiresias¹

Bătrâne,

După o noapte prelungită în compania universitarilor din Kronstadt nu am reușit să convenim nici asupra obiectivității decernării premiilor Uniunii Scriitorilor pe anul în curs, nici în privința subiectivității aprecierii soiurilor de Cabernet, Pinot Noir și Riesling din ultimele decenii. Prin urmare două lucruri înțeleg citindu-ți epistola printre

1. Pacientul suferă, în mod cert, de schizofrenie. Pierderea contactului cu realitatea nu presupune însă, atipic, neapărat destrămarea progresivă a funcțiilor psihice, ci o specializare a acestora într-un nou domeniu, construindu-și astfel o nouă personalitate. În rarele sale momente de luciditate își amintește să fi fost Tiresias, stăpân al castelului din Carpați, păstrător al Sfântului Graal. În rest, susține că este șef al unei Catedre universitare anonime, deținător al alfabetului chirilic. Interesant însă că în ambele ipostaze așteaptă o armată a unor cavaleri cruciați condusă de protagonistul Tristan. Recomandăm izolarea sa și menținerea sub observație strictă până la epilogul desigur imprevizibil, dar care nu poate fi prea îndepărtat.

Lucian Băgiu

rândurile-ți mișcătoare : că fostul nostru șef de Catedră s-a scrântit complet și că prestigiul academic al micii noastre universități este, din nou, în mâinile noastre. Fii fără grijă, mă aflu tot așa de vigilent ca întotdeauna, prin urmare din partea-mi totul va decurge la fel de coerent după cum te-ai obișnuit. Deși nu sunt un mare fan al confratelui David din Regatul încă Unit, condeieri fiind amândoi vom afla un cod comun al comunicării. Variațiunile atmosferice de la soare arzător la ploaie torențială sunt o sursă inepuizabilă de bătut câmpii cu grație în orice împrejurare literară atunci când intervine o acută criză de inspirație. Prevăzător, mă voi înarma însă cu o provizie îndestulătoare de stimuli eficienți ai imaginației. Prin urmare, de îndată ce îmi vei confirma că din mica noastră armată universitară va face parte și fermecătoarea domnișoară Mo voi abandona, cu regrete și muștrări de conștiință, delectările hedonice ale colocviului înspumat ; având asimilată, într-un deplin sincretism al artelor, experiența degustării ultimelor tendințe din literatură prin intermediul revelatoarelor soiuri tradiționale din viticultură voi purcede entuziast în mica noastră cruciadă întru aflarea drumului către Castel. Deocamdată îmi simt capul greu și puțin confuz, dar fii fără temeri, confratele David va păstra o amintire neștearsă a breslei transilvane.

Bătrâne, am o mică dilemă existențială și te voi ruga ceva confidențial. Verifică te rog dacă în Kronstadt are loc totuși vreun colocviu literar și pe ce temă. Calendarul

*sărbătorilor viticole nu cred să cuprindă nimic în acest
anotimp. Aflat oricum sub zodia lui Dionysos,*

Te îmbrățișez horeic¹

Dragă mamă,

*Iartă-mi te rog tăcerea prea îndelungată, dar am fost
pur și simplu copleșită de experiența universitară transilvană.
Îți pot mărturisi că viața unei asistente venită din Insulă
în acest tărâm fabulos se poate schimba complet. Am
muncit mult de când am sosit aici pentru a-mi ajuta*

-
1. În centrul artei expresive a Greciei stătea dansul – mișcarea ritmică, ritualică, a corpului – însoțită de muzică și cuvânt. Acest triptic forma triumghiul horeiei, o artă complexă care exprima sentimentele și impresiile omului, prin cuvinte, prin gesturi, prin melodie și ritm (cam ceea ce autorul anonim al acestui roman a încercat, cu un succes relativ, să actualizeze cinematografic în capitolul *Maioneza II*, adaptat – cu succes deplin – de un scenarist profesionist odată cu turnarea filmului, în anul 2012, în regia lui Jean-Pierre Jeunet, cu Hugh Grant și Gwyneth Paltrow în rolurile principale). În arta horeiei oamenii se angajau până la uitarea de sine și astfel simțeau că se ușurau, dobândeau senzația eliberării, a purificării, la început cei care o practicau, mai apoi s-a observat că efectul era același pentru spectatori. Arta purificatoare era executată într-un cadru de mistere și ritualuri, sacrificiile din cadrul serbărilor dionisiace. Probabil poetul ia în considerare, atunci când se referă la îmbrățișarea horeică adresată colegului său Tristan, deopotrivă cadrul de mistere și ritualuri pe care îl presupune francmasoneria fostului șef de Catedră, Tiresias, cât și propria senzația de ușurare, eliberare, purificare, datorată euforiei bahice.

Lucian Băgiu

colegii în activitatea lor științifică. Nu mă vei înțelege pe deplin când îți voi mărturisi despre deliciile transliterării unei pagini din alfabetul chirilic în cel latin decât dacă te vei gândi la demersul Academiei din Dublin de a traduce Finnegans Wake în irlandeză. Chiar acum Tristan, tânărul șef al Catedrei, m-a anunțat că vom pleca, alături de mai mulți colegi care ne împărtășesc pasiunea lingvistică, într-o expediție științifică învăluită în mister, dar care are toate șansele de a crea multă vâlvă în cadrul breslei universitare. Tristan nu mi-a dezvăluit exact locul unde vom ajunge, dar m-a asigurat că ne va fi imposibil o vreme să mai luăm contactul cu lumea civilizată. A pomenit ceva de un castel rătăcit în munții Carpați și de participarea unui confrate englez. Aștept cu înfrigurare să descopăr toate amănuntele. E atât de plăcut să călătorești în ținuturi străine.

Sunt nerăbdătoare să ne revedem pentru a-ți putea prezenta o fermecătoare persoană, datorită căreia nu îmi vei mai purta de grijă în ceea ce privește singurătatea. Sper din toată inima că vei fi de acord cu alegerea mea, sunt foarte fericită acum. Odată ce ne vom căsători vom pune bazele unui inedit și nonconformist cuplu universitar anglo-transilvan preocupat de descifrarea enigmelor textelor medievale.

Dar uite că nu știu când s-a făcut miezul nopții și gândurile mi se încețoșează. Cred că o pasăre s-a lovit de geamul apartamentului. Deși era o noapte cu lună plină, nori grei au cufundat totul într-o beznă de nepătruns. Închei

*aici pentru a mă abandona în brațele unui somn binefăcător
înaintea unei călătorii către exoticele tărâmurile transilvane.*

*Pe curând, cu drag,
A ta fiică, Mo¹*

Dragul meu,

Întrucât se pare că mobilul tău are o predilecție artificială spre a-și descărca acumulatorul uimitor de rapid și de spontan, cu o acuratețe infailibilă atunci când e posibil să fii căutat de iubitoarea ta soție, vei fi aflând că peștișorul auriu din acvariul Sânzianei a dispărut cu desăvârșire, se va fi sinucis în urma vreunei depresii acute. Spirit plin de aplicație, a ales să facă asta apăsând pe butonul care asigura alimentarea electrică a dispozitivului, după ce l-a urmărit de nenumărate ori pe Codiță performând cu perseverență tactica. Prin urmare de îndată ce te vei fi asigurat că aiuritul de cocker, cuprins de remușcări cât se poate de câinești, nu s-a hotărât asupra unui salt mortal de pe acoperiș sau pentru o imersiune prelungită în eleșteu, vei avea la dispoziție timp suficient pentru a înlocui nevertebratul (sic!) acvatic înainte ca Sânziana să se întoarcă de la grădiniță.

1. Pasărea era, de fapt, un mamifer zburător (*Plecotus auritus* sau *Nyctalus noctula*). Specia *Desmodus rotundus*, deși tentantă în context, nu poate fi luată în considerare din motive obiective (nici un exemplar nu a înregistrat performanța zborului transatlantic până în Transilvania). Cum însă fenomenul globalizării a uniformizat granițele și a micșorat distanțele, luăm în calcul orice posibilitate.

Lucian Băgiu

Aseară, când acumulatorul mai dădea încă semne de vitalitate, iar tu nu, a sunat Eva pentru a te întreba, în privința unui manuscris de la nu se știe ce Castel, despre alfabetul chirilic din care secol presupui că va avea nevoie predecesorul tău în fruntea Catedrei. Cu acest prilej am hotărât în deplin acord esențialul, și anume repartizarea judicioasă a membrilor expediției în cele două mașini de teren. Restului amănuntelor le veți afla voi amândoi o soluție echitabilă.

*A ta, pentru vecie,
mult iubită Isolda¹*

-
1. Isolda se înșală. În privința peștelui. Lucrurile se prezintă, în realitate, complet altfel. A fost vorba de un complot deliberat. Codiță a întrerupt într-adevăr alimentarea electrică a acvariuului, însă a făcut acest lucru pentru a o induce în eroare pe Isolda (întreaga paradă anterioară cu repetarea obsesivă a manevrei a făcut de asemenea parte din planul celor două animale). Peștișorul, având asigurată astfel o falsă prezumție a dispariției sale subite și inexplicabile, nu s-a sinucis. Fiind un reprezentant plin de inițiativă al speciei *Cypsilurus quindecimradiatus* (soi de pește zburător), precum și un militant contra globalizării, și-a luat pur și simplu zborul către arealul său natural, arhipelagul Samoa (Statul independent al Samoa Occidentale, monarhie, stat din Commonwealth, regim parlamentar, capitala Apia, suprafața 2842 km², 11 districte administrative, 174.000 locuitori, localizare la sud-est de Tuvalu, în apele Oceanului Pacific). La *Cypsilurus* nu numai înotătoarea pectorală se desface în plan de zbor, ci și cea ventrală, care reprezintă cam 33% din lungimea corpului și are o suprafață, desfăcută, de peste 2000 cm². Astfel, *Cypsilurus* are două planuri de plutire (biplan), ceea ce îi îngăduie o traiectorie foarte lungă de zbor (400-500m) și schimburi frecvente de direcție

Stimate Domnule Conf. Univ. Dr. Paul Tristan...,

Subsemnatul, prof. univ. dr. ..., titular al Catedrei de..., vă înaintez prezentul memoriu având încredințarea deplină asupra faptului că, în calitatea Domniei Voastre de recent și tânăr șef al Catedrei, veți îndrepta o gravă eroare administrativă posibil a se produce în cadrul colectivului pe care îl coordonați imparțial și just. Întrucât salarizarea de merit se hotărăște prin consens de către majoritatea titularilor Catedrei, în urma unei riguroase analize a performanțelor profesionale a celor vizați, vă atrag atenția asupra îndelungatei mele activități științifice desfășurate în decursul ultimilor șaizeci și nouă de ani,

în aer. Acestea le realizează cu ajutorul înotătoarelor ventrale, ce-și schimbă planul față de cele pectorale. Acest exemplar de *Cypsilurus quindecimradiatus*, supranumit *Cypsilurus quindecimradiatus mach 3*, a reușit performanța istorică de a zbura cele câteva mii de kilometri până în Samoa Occidentale, evitând cu măiestrie ochiul vigilent al unor vorace prădători naturali precum bonita, vorada, tonul, sau al unor păsări ichtiofage, precum fregate și albatroși, dar, odată ajuns acasă, norocul nu i-a mai surâs și a poposit pe o frunză de palmier la masa festivă pe care suveranul Malietoa Tanuamafili II a oferit-o cu prilejul căsătoriei nepoatei sale cu Tofilau Eti Alesana, o alianță dinastică deloc de neglijat.

Se mai impun trei observații. Prima, că peștii nu sunt nevertebrate, așa cum în mod eronat consideră Isolda. A doua, că nu este total exclus ca, înainte de a atinge mach 3, *Cypsilurus quindecimradiatus* al nostru să fi fost cel care se izbise în noapte de geamul lui Mo. Și a treia, că aceasta este singura notă infra-paginală a întregului roman care are o noimă în economia întregului, restul fiind, absolut fără excepție, dispensabile.

Lucian Băgiu

ceea ce mă îndreptățește pe deplin să mă autopropun pentru a fi beneficiarul acestui spor salarial pe anul în curs. Autopropunerea este un act de o imparțialitate desăvârșită întrucât calitatea de pensionabil a ultimilor patru ani de activitate ca titular a determinat imposibilitatea, printr-o perfidă precizare legală, de a mai primi alte sporuri salariale precum gradația de merit sau sporul pentru funcții de conducere în cadrul instituției, iar limita maximă de vârstă a pensionării pe care o voi atinge anul viitor îmi va răpi și această ultimă oportunitate de a fi remunerat în conformitate cu vastele și inegalabilele mele competențe profesionale. Mă aflu astfel în situația de a beneficia doar de salarizarea ca titular cu norma de bază la primii trei de studiu, cumulul de la masterat, sporul salarial pentru gradul de doctor, cel pentru conducerea de doctorate, veniturile suplimentare pentru calitatea de director al Centrului de Cercetare pentru Comunicare Pluriculturală, indemnizația din partea Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor și, regretabil, numai jumătate de normă la Institutul Academiei.

Fiind pe deplin încredințat asupra efectelor imediate ale prezentului memoriu, vă mulțumesc anticipat.

*Al dumneavoastră,
Prof. univ. dr. ...¹*

1. Memoriul a avut, desigur, efect imediat. A se vedea următoarea scrisoare.

Stimată Doamnă Decan,

Mă adresez Domniei Voastre cu speranța că desăvârșitul dumneavoastră tact și experiența universitară vă vor îndreptăța să nu aș fi înaintat prezenta pledoarie în absența unor circumstanțe în ceea ce mă privește insurmontabile. Prin urmare vă conjur ardent a aviza, în cel mai scurt timp posibil, demisia subsemnatului din funcția de șef al Catedrei de... Atașez certificatul medical care îmi recomandă o perioadă de relaxare într-o atmosferă tonifiantă, extra-universitară, care ar putea preveni cu succes o depresie acută cauzată de cele mai inedite solicitări profesionale și administrative din ultima vreme. Fiind pe deplin convins că hățișurilor specioase ale junglei academice nu le poate afla o soluție mântuitoare decât un șaman veritabil am să fac tot posibilul ca, la revenirea dintr-un periplu inițiat în fabuloase tărâmuri montane transilvane, Catedra să își redobândească magisterul său inegalabil. Fostul șef pare a se afla în pragul unei descoperiri epocale, a cărei autenticitate îl va propulsa pentru restul vieții sale fie direct pe copertele celor mai repute reviste științifice, fie direct în fruntea unei bizare loji masonice a vreunei nonconformiste mănăstiri de călugări ai spiritului universitar, fie direct în atmosfera serenissimă a unui sanatoriu. În oricare dintre cele trei variante prestigiul profesional al Catedrei își va afla un grandios epilog.

*Cu deplină considerație,
Conf. Univ. dr. Paul Tristan...*¹

1. Cu un tact desăvârșit, în cel mai scurt timp posibil, demisia nu a fost acceptată.

Lucian Băgiu

*Notă informativ-operativă a Serviciului
de Protecție și Pază
nr. 1314 din 18 martie 20...
Strict secret*

*Stimatului și onoratului și de popor alesului
Domniei Sale Președintelui din București, considerație
deplină din partea lui Neacșu din Dlugopole*

Și iarăși raportează Domniei Voastre despre faptele universităților transilvăneni, cum am aflat eu de la un coleg de breaslă că un agent sub acoperire pe nume David a fost trimis din Insulă și chiar întocmai s-a infiltrat în Klausenburg și s-a dus în sus către castelul din Carpați.

Și iarăși să știți că a fost interceptată o corespondență secretă a fostului șef de Catedră care spune că a aflat cu iscusința sa o mare taină pre undeva pre sub castelul al cărui nume nu riscă a fi deconspirat.

Și iarăși să știți Domnia Voastră că se adună universitari de toate felurile, câte patru în fiecare mașină, să fie de ajutor în cercetarea din odăile Castelului.

Și iarăși să știți cum s-au prins acești doi mari măștri universitari, Tiresias și David, că vor dezlega la braț taina aceea străveche îngropată într-un locu' strâmtu' pre care nimeni nu îl știe.

Și iarăși raportează Domniei Voastre despre obiceiurile de intoxicare ale poetului bărbos, cum am auzit eu de la agentul recrutat din Catedră, care ne cere slobozie, dacă s-o oferi prilejul, cu substanțe halucinogene pe spionul David prin vicleșug să adoarmă.

Și iarăși să știți Domnia Voastră că au dragoste mare toți universitarii față de lingvistică, mai vârtos pentru scrierea chirilică.

Și iarăși raportează Domniei Voastre, ca mai marelui meu, despre hotărârea mea de a purcede spre Castel. Eu raportează Domniei Voastre iar Domnia Voastră sunteți înștiințat și aceste informații să țineți Excelența Voastră în mare taină, să nu cunoască ceilalți membri ai breslei, iar Domniile Voastre să luați cea mai înțeleaptă hotărâre.

Și poporul să vă lumineze! Să trăiți.

Căpitanul Neașu Lupu¹

Frate William,

Eu, care scriu această epistolă urmărind pe file aproape necitate o veche cronică, îmi dau seama acum ce a vrut să spună odinioară, în veacul Renașterii, fratele Pierre Ronsard când astfel cuvânta în cea de-a șaisprezecea sa Elegie :

*„Or quant à mon ancêtre, il a tiré sa race
D’où le glacé Danube est voisin de la Thrace.
Plus bas que la Hongrie, en une froide part,
Est un seigneur nommé le marquis de Ronsard,
Riches d’or et de gens, de villes et de terre.
Un de ses fils puisez assemble hasardeux
Et, quittant son pays, fait capitaine d’eux
Traversa la Bourgogne et la basse Champagne,*

1. A fost ultimul mesaj primit de la căpitanul Neașu Lupu. Odată plecat către enigmaticul castel i s-a pierdut complet urma. A fost declarat dispărut în misiune și decorat post-mortem, nimeni nu a înțeles exact pentru ce.

Lucian Bâgiu

*Et soudart vint servir Philippe de Valois.
Et hardy vint lors avoir guerre encontre les Anglois.
Il s'employa si bien au service de la France
Que le Roy lui donna des biens à suffisance
Sur les rives du Loir; puis, de tout oubliant
Frères, père et pays, Français se mariant
Engendra des ayeux dont est sorty le père
Par qui premier je vis cete belle lumière”.*

*Pre limba strămoşului său valah mesajul codat sună
după cum urmează:*

*„Străbunul coboară spiţa din vremuri de ceaţă
Acolo unde Dunărea prin Tracia îngheaţă.
De unguri mai la vale, sta în ţări vecine
Boierul numit Banul Mărăcine.
Stăpân peste aur, holde şi oraşe
Al lui, un fiu mai mic, adună pâlcuri ostaşe
Şi părăsind glia, ales în fruntea lor,
Străbătu ungurimea şi ţara nemţilor
Străbătu Burgundia şi ţara Franciei mai jos
Şi lui Filip Valois duse al său prinos,
Care tocmai purtând război cu neamul englez
Primi solia în slujba steagului francez
Şi-o răsplăti cu bunuri peste trebuinţă
Pe-al Loirei ţărm; în bună credinţă,
Uitând de tot, fraţi, părinţi şi ţară,
Cel ce mi-a fost bunic aicea se-nsoară
Zămislind un fiu din care viţa mea coboară”.*¹

1. În „Cazul Pierre Ronsard”, de Mircea Popa, *ProSaeculum*, nr. 5-6, 2006. Traducere de Barbu Brezeanu, RFR, 1936.

Fie-i veșnică pomenirea, Banul Mărăcine a izbândit în cruciada sa solitară și secretă. Cavaler al îndepărtatului nostru ordin – curmat cu perfidie de infamul Filip – Banul Mărăcine a dat ascultare Maestrului, și-a părăsit avanpostul valah spre a se infiltra în rândurile armatei regale franceze sub numele de Marchiz Ronsard (fără a abandona niciodată adevărata sa identitate, întrucât Ronces sau Roncière e numele francez al Mărăcinelui valah).

Maestre William, am aflat, fără urmă de tăgadă, ruinele Castelului deținut de Banul Mărăcine pe pământuri valahe. Părintele său, cavalerul Baldouin Ronsard de Flandra, pornit în Cruciadă către Sfântul Mormânt, a construit Castelul din Carpați ca avanpost secret al ordinului nostru, adăstând și așteptând cu ureche trează și minte iscoditoare în această parte a Europei, între Occident și Orient. Cavalerul Baldouin a ridicat Castelul cu toate însemnele necesare pentru a adăposti comoara. Heraldica ordinului este ornată meșteșugit în piatra zidită de un cunoscător al breslei. Banul Mărăcine, fiul cavalerului Ronsard, s-a reîntors în Franța după ani și ani, în fruntea unei cete de războinici flamando-valahi, spre a sluji fraților săi occidentali. Nori negri se prevesteau la orizont. Prefăcându-se a fi supus al infamului Filip, Banul Mărăcine și-a îndeplinit misiunea secretă și a salvat comoara Ordinului.

În noaptea de 13 Octombrie 1307 o mică ceată de fideli a părăsit într-adevăr incognito Parisul luând cu ei comoara, fără a se ști încotro s-a îndreptat apoi. Capela Rosslyn este iscusit clădită spre a deturna atenția și a amăgi

Lucian Băgiu

profanii, neinițiați în Marea Taină. Pentru aceasta le mulțumim confrăților scoțieni. Dar Banul Mărăcine a purces înspre altă direcție, acolo unde nimeni nu s-ar fi gândit că poate ajunge. Căci prea puțini știau că acest tărâm într-adevăr exista. Maestre William, Banul Mărăcine, neînfricatul nostru cavaler, a purces către pământul său natal, îndeplinind suprema cruciadă. Acum putem spune că a izbândit.

Pe un drum demult neumblat, în Transilvania, am ajuns în fața unui castel care se potrivea descrierii din străvechiul catehism. La intrare poarta era sculptată întocmai, cavalerul cruciat păzind întru eternitate comoara ascunsă în interior. Iar acum e străjuită cu strășnicie de un bătrân care așteaptă cu ureche trează și minte iscoditoare a tainelor scrierii chirilice în această parte a Europei, între Occident și Orient.

Fratele Tiresias

Anunț extras din *Daily Telegraph*

A fost răpit în Hyde Park, în timpul recentului miting al Partidului Naționalist Scoțian, un setter irlandez ce răspunde la numele de Mina. Se oferă recompensă generoasă oricărui supus al Maiestății Sale care deține informații ce pot conduce la elucidarea acestui regretabil și inexplicabil eveniment.

Sir David Lodge

X. Cina cea de taină

5 mai. La Castel. Trebuie că ațipisem, altfel, cu siguranță că dacă aș fi fost treaz aș fi observat că ne apropiem de un loc atât de remarcabil. În beznă, curtea castelului părea uriașă și cum anumite drumuri întunecoase conduceau sub mari arcade boltite, ea părea și mai întinsă decât în realitate. Încă nu am putut să o văd în timpul zilei.

Când mașina s-a oprit, toată lumea s-a grăbit să o abandoneze în cel mai scurt timp posibil, doar eu am întâmpinat unele dificultăți. Presiunea psihologică din ultima vreme se metamorfozase în stringentă presiune fiziologică, drept pentru care mă întrebam complet imobil asupra oportunității de a-mi lua inima în dinți și a solicita ca prima încăpere a castelului față de care să îmi manifest plăcerea estetică să fie aceea în care sincretismul defulat își află o apoteoză cathartică. Devenisem subit interesat de arhitectura toaletelor transilvane rococo. Șoferului-călugăr nu i-a scăpat ezitarea mea drept pentru care mi-a întins mâna ca să mă ajute să cobor și eu. Am strâns strașnic din mai mulți mușchi ai anatomiei personale

Lucian Băgiu

și m-am ridicat hotărât. Din nou, nu am putut să nu observ formidabila putere a călugărului. De fapt, mâna lui părea o menghină de oțel în a cărei presiune inopinată icneam trecându-mă apele să fac față cu brio deschiderii iminente a unei anumite supape. Apoi coborî bagajele și le așeză alături de noi, care stăteam în apropierea unei uși mari și vechi, ținută cu piroane lungi de fier și încadrată într-un chenar de piatră. Am putut remarca, în ciuda lipsei de lumină, că piatra era sculptată masiv, însă că vremea și intemperiiile distruseseră, în cea mai mare parte, sculpturile. Cu toate acestea era relativ ușor de întrezărit silueta unui cavaler cruciat, călare pe un armăsar superb, purtând triumfător într-o mână paloșul iar în cealaltă crucea. Trăiam o senzație de déjà-vu. Cum stăteam admirând înfiorați de frig personajul pitoresc, șoferul urcă iar la volan, apăsă pe accelerație, motorul se ambală răgușit iar automobilul se urni în trombă scârțâind jalnic și învăluindu-ne într-un nor dens de fum și gaze de eșapament. După câteva clipe am putut constata că maldărul mobil de fiare vechi dispăruse aproape complet sub vreunul dintre frunzarele întunecate. Rămăseseră în urmă pe caldarâm bara de protecție și unicul far funcțional. Veritabilă piesă de colecție, într-adevăr. Nu mă așteptam să o mai văd vreodată deplasându-se. Mă înșelam amarnic.

Stăteam în tăcere, neștiind ce să facem. Niciun clopoțel sau un ciocănaș de bătut în ușă ; Tristan încercă să îl sune pe universitarul celibatar pe mobil, dar se pare

că eram într-o zonă fără semnal ; prin pereții mohorâți și prin ferestrele negre nu era de crezut ca vocile noastre să poată pătrunde. Cu toate acestea universitarul poet trase adânc aer în piept și adresă zidurilor sumbre, cu o voce bubuitoare, o interogație crucială :

— Hei, voi, e sau nu e vreo ființă vie acolo sus ?

Tăcerea edificatoare a zidurilor sau poate frigul care ne dădea târcoale ne înfioră neliniștit. Deodată, din ceața care ne învăluia pretutindeni, din penumbra incertă a castelului se ivi fantomatică o nălucă. Ne strânseserăm instinctiv unii în alții, Tristan îmbrățișând-o protector pe Iza, eu apucând ferm brațul poetului iar acesta, luând o postură eroică, își împinse în față, ca o pavază protectoare, pântecul generos și se adresă afabil și persuasiv necunoscutei prezențe întrevăzute în întunericul zidurilor : „O, strigoi rapace și neîndurător, fii bun și deschide-ne poarta, dacă ești un strigoi de-al casei, să îl putem bântui împreună pe fostul șef de Catedră”. În ceea ce mă privește, presiunea din propriul pântec atinsese apogeul. Așteptam cutremurați să dăm piept cu arătarea învăluită în tăcere neomenească. Așteptarea ni se păru fără de sfârșit, eu unul simții că nu mai pot suporta intensitatea situației, forțe greu de stăpânit se acumulau imperativ în mine. Pe ce târâm nimerisem și printre ce soi de întruchipări ? În ce aventură primejdioasă mă băgasem ? Era oare un incident obișnuit în viața unui membru al frăției londoneze să fie trimis în Transilvania pentru a verifica surprinzătoarele documente medievale ale

Lucian Băgiu

confratelui universitar român ? Bătrân cavaler postmodern pornit în cruciadă. Minei nu i-a plăcut deloc asta. Scriitor da – chiar înainte de a fi părăsit Londra îmi sosise vestea că ultimul meu roman fusese nominalizat pentru Booker Prize. Începui să strâng tot mai tare brațul poetului bărbos. Mi se părea că trec printr-un coșmar oribil, așteptam să mă deștept numaidecât și să mă pomenesc la mine acasă, pe când zorile luminează cu încetul ferestrele ; să simt iar dimineața, după o zi de scris intens, sub privirile mereu atente și curioase ale Minei. Însă eram într-o situație cât se poate de nesigură, într-un castel bântuit de o de neînțeles nălucă, în creierul Carpaților. Tot ce puteam face era să mă înarmez cu multă stăpânire de sine și să aștept plin de încordare un deznodământ care să aducă ușurarea.

Când tocmai ajunsesem la această concluzie umbra neomenească începu să lumineze vag-albăstrui în noapte și un patruped enorm, binecunoscut nouă, se apropie tacticos și se postă nemișcat, șezând marțial, în fața ușii imense pe unde se intra în castel, devenind parcă parte din sculptura în piatră. În același timp ne răsună în urechi sunetul unor pași grei în spatele ușii masive și văzurăm printre crăpături sclipirea unei lumini care se apropia. Urmă zgomotul lanțurilor și zăngănitul zăvoarelor mari, trase. O cheie se întoarse în broască scrâșnind puternic, ca după o îndelungată nefolosire, și ușa cea mare se clătină.

În prag stătea un bătrân înalt, cu obrajii rași, cu părul lung încărunțit revărsându-i-se pe umeri, îmbrăcat într-o rasă albă din cap până în picioare, cu pete discrete de culoare unde erau cusute însemnele ordinului. Ținea în mână o torță străveche pe al cărei mâner de argint erau de asemenea încrustate aceleași însemne heraldice demult apuse, iar flacăra neapărată nici de sticlă, nici de vreun glob, își azvârlea pâlpăirea lungă în întuneric, în curentul ușii deschise. Cu un gest curtenitor al mâinii drepte, bătrânul ne pofți să intrăm, vorbindu-ne într-o engleză arhaică, folosind o intonație bizară, parcă ar fi psalmodiat o incantație :

— Fiți bineveniți în locul meu de odihnă, fraților !
Intrați de bunăvoie și nesiliți de nimeni.

Nu făcu un pas să ne întâmpine, ci rămase ca o statuie, asemenea câinelui de la intrare, ca și cum gestul său de bun venit l-ar fi preschimbat într-o stană de piatră, neînsuflețită asemenea zidurilor reci. Am observat cum Tristan deveni brusc mai încordat, în timp ce poetul dădu a lehamite din mână și intra primul în castel, făcând pârție cu pântecul său generos celor care ne îngrămădirăm deîndată în urma sa. Câinele uriaș rămase nemișcat, în noapte, la intrare, păzindu-ne parcă de oricine altcineva ar fi avut cutezanța și nesăbuința să pășească pragul tenebrosului castel. Deîndată ce ne regăsirăm în spatele ușii închise cu un scârțait al bala-malelor neunse de veacuri trăii senzația unei irevocabile claustrări : orice drum de întoarcere nu mai exista. Bătrânul

Lucian Băgiu

veni grabnic spre mine, îmi făcu un semn abia perceptibil, dar binecunoscut, după care îmi înșfăcă zdravăn mâna într-o strânsoare care mă crispă de durere, senzație la care se adăugă nefericit faptul că îi percepeam degetele reci ca gheața, mai degrabă atingerea unui cadavru decât a unui om viu. Spuse din nou, recitând parcă o stranie formulă protocolară :

— Bine ați venit în locul meu de odihnă și reculegere, fraților. Intrați de bunăvoie, plecați precum v-o fi voia și lăsați aici puțin din cunoștințele universitare pe care le aduceți.

Cum îmi strânsese mâna tot atât de tare ca și călugărul-șofer, cum reținusem semnul fratern pe care mi-l adresase adineauri și mai ales cum ajunsesem la capătul puterilor mele în ceea ce privește stăpânirea necesităților fiziologice, m-a încercat bănuiala și am trăit speranța că ar putea fi persoana pe care o căutam ; ca să mă asigur am întrebă :

— Sunteți fostul șef al Catedrei ?

Se înclină ceremonios, făcu semnul crucii și al binecuvântării – gest pe care poetul îl întâmpină cu o privire cruntă, Tristan cu aerul stoic-fatalist al fatumului implacabil, iar Iza pur și simplu ignorându-l – și răspunse :

— Eu sunt cel pe care voi îl numiți astfel și vă urez bun venit, fraților, în locul meu de reculegere. Intrați. Noaptea e friguroasă și trebuie că aveți nevoie de odihnă și mâncare.

Poetul interveni prompt :

— Eu unul aş avea nevoie de ceva lichide, palinka, şliboviţa sau Auriul de Mediaş din portbagajul maşinii, nu contează în ce ordine.

Iza decretă sentenţios :

— Eu vreau să fac imediat o baie fierbinte, am îngheţat complet şi m-am îmbâcsit de atâta fum în hârbul acela de maşină.

Tristan articulă cu jumătate de gură, înghiţind în sec :

— V-am adus în bună stare tetraevangheliarul şi psaltirea solicitate, domnule profesor. Ceilalţi au ajuns cu bine ?

Considerai că e momentul oportun să îmi afirm şi eu preocupările definitorii :

— Nu vă supăraţi, unde este toaleta ?

Pe când vorbeam cu toţii, fostul şef al Catedrei puse lampa pe o consolă în zid, făcu câţiva paşi şi-mi ridică bagajele, înainte să-l pot opri. Am protestat, însă el insistă :

— Nu, Sir, sunteţi oaspetele meu. E târziu, ceilalţi fraţi s-au culcat. Lăsaţi-vă în grija mea şi veţi afla cu toţii ceea ce căutaţi.

Insistă să îmi ducă bagajele pe coridor, apoi începu să urce o scară mare în spirală, trecurăm iar printr-un coridor, pe a cărui podea de piatră paşii noştri răsunau puternic. La capătul acestuia, împinse o uşă grea şi văzurăm cu bucurie înăuntru o încăpere luminată de sfeşnice – indubitabil castelul nu era conectat la electricitate – cu

Lucian Băgiu

masa gata pusă – poetul a recunoscut de îndată sticlele Auriului de Mediaș – iar în căminul odăii ardea un foc strașnic.

Fratele universitar se opri, puse jos bagajele, închise ușa și traversând odaia deschise o altă ușă, ce dădea într-o cămăruță octogonală, luminată de o singură făclie și care părea să nu aibă nicio fereastră. Trecând prin ea, mai deschise o ușă și mă pofti să intru. Plăcută privești! Era un dormitor vast, luminat și încălzit de un foc de bușteni care trosnea cu văpăi înalte în șemineul larg. Tot fratele universitar îmi aduse bagajele înăuntru, zicându-mi, înainte de a închide ușa :

— După o asemenea călătorie, aveți de bună seamă nevoie să vă odihniți, să vă schimbați, să vă ușurați într-un cuvânt trupul de poveri și greutate inerente. Am credința că veți găsi aici tot ceea ce doriți. Când veți fi gata, treceți în odaia cealaltă, unde ne așteaptă cina. Mă bucur că ați ajuns teafăr, Sir, în acest bine-cuvântat loc îndepărtat.

Lumina, căldura, primirea curtenitoare a confratelui transilvan păreau să-mi fi risipit toate spaimile, dar nu și interesul stringent pentru estetica arhitecturală a unei epifanice anexe a odăii în care ajunsesem în urma unei inițiatice călătorii, presărate cu îndelungate încercări ale dovedirii cumpătărilor, abținerii, perseverenței, statorniciei și abnegației. Prin urmare mă repezii avid într-o aflare imediată a catharsisului, iar așteptările mele supra-solicitate fură pe deplin răscumpărate de un moment

suprem al dobândirii ataraxiei ; îmi simții corpul ușor și sufletul înălțat din contingentul greu, imund, pe culmi elevate ale satisfacției revelatorii transmundane. Eram purificat. Odată ce-mi revenii din contemplarea sinelui despovărat, descoperii că nu doar la rețeaua de electricitate nu era conectat castelul. După câteva momente de panică în care mai multe simțuri – văz, auz, dar îndeosebi miros – realizează un sincretism al receptării esteticii urâtului, am aflat totuși o particularitate arhitecturală medievală de însușire empirică a soluției mântuitoare. Acvaticul suprimă în mod fericit ceea ce eterul propagase inoportun în intermundii. Apa este, într-adevăr, mediul propice regenerării. Mi-am aranjat repede ținuta și am trecut în odaia cealaltă.

Masa era deja servită. Gazda noastră, care stătea într-un jilț, aplecată lângă vatra lungă, îmi arată bucatele cu un gest grațios și îmi spuse :

— Vă rog să luați loc și să mâncați după pofta inimii. Sper că mă veți scuza dacă n-am să cinez împreună cu dumneavoastră, dar nu mă înfrupt din cele pământești niciodată după vecernie. Mă încearcă o veche și grea suferință.

I-am întins scrisoarea sigilată pe care mi-o încredințase Marele Maestru William. O deschise și o citi, cu gravitate ; apoi, cu un surâs fermecător, mi-o întinse pentru a o parcurge la rândul-mi. Cel puțin un pasaj făcu să-mi crească inima de bucurie.

Lucian Băgiu

Confratele universitar ridică singur capacul de pe un vas de aur și ne servi o excelentă ciozvârtă de căprioară, asezonată cu ardei iute și prăjită în untură. Acestea, însoțite de puțină brânză și de salată de prin partea locului și dimpreună cu mai multe sticle de vin alb, transparent, deloc puțin, servit în cupe de aur, din care eu unul am băut doar două – atât cât să mă asigur că restul va fi îndestulător pentru poetul bărbos – au constituit târzia noastră cină. Singurul incident notabil fu determinat de bardul viking în momentul în care solicită câteva căpățâni de usturoi (*Allium sativum*). În acel moment gazda noastră păru a păli înmărmurită după care se scuză printre maxilarele încleștate, respirând greu, sufocat, că nu există așa ceva la castel. Poetul nu păru însă foarte afectat deîndată ce i se turnă un pahar în plus. În timp ce mâncam, amfitrionul ne puse o seamă de întrebări privind călătoria pe care o făcusem iar noi i-am povestit pe rând tot ce ni se întâmplase. Păru deosebit de mulțumit când se asigură că pierdusem orice punct de reper pe traseu și că localizarea exactă a castelului rămânea un mister.

În răstimp, terminasem cina iar poetul sticlele de vin și, la dorința gazdei mele trăsesem un jilț lângă foc, pentru a fuma o țigară de foi pe care mi-o oferise, după ce se scuzase totodată că nu fumează. Universitarul poet dispăruse valsând nesigur către propriul dormitor iar eu aveam puțină de a-l observa pe îndelete pe straniu confrate transilvan și găseam că are o fizionomie foarte marcantă și contradictorie.

Avea obrazul ferm și aspru, cu două cute adânci, simetrice, pe fiecare parte a feței, ce porneau din dreptul nasului proeminent reliefat și se terminau în zona maxilarului puternic, încadrându-i bărbia lată. Fruntea înaltă, mândră, era brăzdată de riduri adânc încrustate, deasupra cărora răsărea părul cărunt, ceva mai rărit la tâmpile dar bogat în restul capului, revărsându-i-se pe spate. Sprâncenele, foarte groase, stufoase și arcuite deasupra ochilor de un albastru rece, de piatră, sticlind tăios și dur. Gura, cât se putea vedea sub mustața groasă, albă, părea încremenită într-o expresie încrâncenată, cu buzele cărnoase crispatе într-un rictus care mărturisea o durere ascunsă. Întru totul fizionomia trăda o vitalitate uimitoare pentru un bărbat de vârsta lui dar și o rană neștiută care părea să îl imobilizeze într-o luptă surdă cu propriul sine¹. Peste tot plana însă o impresie de ireal, de figură desprinsă parcă din întâmplările unor veacuri trecute demult, rămasă însă de strajă peste vremuri pentru o cauză numai de el știută.

1. Rolul lui Tiresias a fost interpretat, desigur, de Sir Sean Connery. La asta va fi contribuit și apartenența la seminția celtică a ambilor bărbați legendari, dar și repetata sugestie – totuși neasumată explicit – a autorului romanului că Tiresias ar fi un fermecător, impresionant și fascinant exemplar de mort viu. Spunem acestea făcând corelația cu declarația lui Sir Sean Connery, când, în 1989, după ce a fost anunțat că tocmai a fost votat, la aproape șaiszeci de ani, cel mai sexy bărbat în viață, a replicat sec: „Păi nu prea sunt mulți bărbați sexy morți, nu-i așa?”.

Lucian Băgiu

Observasem mai înainte mâinile sale, pe care le ținea încheștate de brațele jilțului și care mi se păruseră la lumina focului acoperite de semnele vreunei accidentări neștiute; acum însă, că le vedeam mai de aproape, îmi apărură ca arse în urma vreunei expunerii direct la o flacără puternică. Când confratele se aplecă spre mine și mă atinse cu degetele n-am putut să nu-mi înăbuș un fior: recunoscusem pe inelul de aur încrustația ordinului dispărut în veacul al treisprezecelea. Deîndată mă învălui un parfum de smirnă și tămâie amestecat cu mirosul greu al fumului unei incinerări injuste. O senzație de ireal puse stăpânire pe mine când mă străbătu gândul – cine și ce putea fi cel de lângă mine și avui o reacție de stupefacție și de neîncredere pe care oricât aș fi vrut n-am putut-o ascunde. Fără îndoială maestrul a observat căci se retrase cu un surâs amar, resemnat, și se așeză din nou în jilțul său de lângă foc. O vreme tăcurăm amândoi. Cum priveam către fereastră, zării prin vitraliul pe care era pictată o roză primele raze tulburi ale aurorei.

Dar iată că pe meterezele turnurilor castelului din Carpați răsună trâmbițele străjerilor care vestesc ivirea zorilor.

5 mai, Anno Domini 1...¹. La Castel. Drumul până aici prin Europa nu a fost lipsit de peripeții. Până la

1. Ms. indescifrabil. Putem presupune, din context, că este vorba despre veacul al treisprezecelea.

Constantinopole am însoțit cavalerii cruciați. Aceștia s-au oprit acolo, considerând că Sfântul Mormânt și necredincioșii sarazini mai pot aștepta o vreme, nu pleacă niciunii nicăieri. M-au avertizat însă, înainte de a părăsi zidurile seculare cetăți răsăritene spre a mă încumeta înspre Dunăre prin ținuturi prea puțin cunoscute, să fiu cu băgare de seamă în privința bulgarilor, eretici bogomili. Am surâs și am purces la drum. În curând am intrat în ținuturile bulgarilor. Aceștia m-au sfătuit să fiu cu băgare de seamă în privința cavalerilor cruciați și a cumanilor, catolici sângeroși. Am oftat și mi-am continuat călătoria. Când am ajuns printre cumani, aceștia m-au sfătuit să fiu foarte atent în ceea ce îi privește pe bulgari și pe vlahi, creștini nestatornici, după care mi-au dat permis de trecere peste Carpați către cavalerii ioaniți. Am clătinat din cap și am trecut Carpații. Cavalerii ioaniți erau susceptibili la orice ar fi trecut munții, se pregăteau pentru o invazie din partea sălbaticilor păgâni mongoli. Dar m-au primit cu brațele deschise apoi m-au îndrumat către nord, povățuindu-mă ca în cetăți și târguri să mă adresez sașilor, secuilor și ungurilor, iar în ținuturile păduratice dintre acestea, să mă las în voia Domnului și a ospitalității tolerante a valahilor. Mi-am făcut cucernic semnul crucii și am purces mai departe. Odată ce am ajuns la râu am întâmpinat primul obstacol serios însă. Harta secretă nu menționa existența cursului de apă. Am încercat să îl traversez călare. Doar că pârâul s-a dovedit prea iute și

Lucian Băgiu

prea adânc. Unui înotător se prea poate să i se fi părut altfel. M-am reîntors înfrânt la mal. Calul nu. În acel moment providențial am zărit o barcă în care se aflau doi bărbați. Unul pescuia. Celălalt ținea cârma și era acoperit complet cu o rasă neagră de călugăr ce avea gluga trasă peste cap încât nu se vedea nimic din făptura sa. L-am întrebat pe cel care pescuia, folosind latina¹, dacă nu există un pod peste râu. Pescarul mi-a răspuns, plin de solitudine, după cum urmează :

— Era un podeț de lemn, dar a venit apa și l-a luat. Și nu cred să fie vreo barcă mai mare decât asta, care n-ar putea ține doi oameni. Au mai încercat ieri cu pluta niște universitari. Ia luat apa și pe ei și duși au fost. Nu poți trece cale de douăzeci de kilometri în aval sau în amonte, fiindcă nu există nici un bac sau pod sau vad. Nu există nimic.

Pescarul părea om de treabă, binevoitor și poliglot. Informația despre universitarii duși cu pluta era un semn nesperat că sunt pe drumul cel bun. Încrezător am hotărât că e persoana potrivită care ar putea ști ceva despre castel :

— Atunci spune-mi, omul lui Dumnezeu, unde aș putea găsi găzduire în sălbăticia asta uitată de lume.

1. *Lingua franca* în Evul Mediu european. La acea dată nu se putea apela nici la franceză și nici la engleză, acestea fiind încă în curs de a dobândi statutul de limbă națională și ulterior internațională. Slavona nu își consolidase încă poziția în răsăritul Europei. Nici alfabetul chirilic, din fericire.

Pescarul îmi răspunse :

— Nu ai de ce să îți faci griji nici de asta nici de altele de aici înainte, cred. Te adăpostesc eu la noapte. Mergi numai prin despicătura aia din stâncă și când vei ajunge în vârf vei vedea o căsuță într-o vale în fața ta, acolo viețuiesc eu, lângă râu și lângă pădure.

Așa că m-am urcat grabnic pe stâncă. Dar când am ajuns în vârf, m-am uitat peste tot primprejur și nu am zărit altceva decât cerul și pământul. Atunci îmi sunară în urechi cuvintele străinului din barcă, „nu există nimic”, mi se păru suspect, dar prea târziu, că tovarășul său era atât de tăcut iar pescarul atât de poliglot, că barca lor stătea nemișcată în mijlocul cursului rapid de apă, îmi dădui seama că undița nu avea ață și că nu știu ce pescuia pescarul și mi-am spus :

— Ce-am crezut c-o să găsesc cățărându-mă aici? Sunt un nerod și un prost. Fie ca sufletul celui care m-a trimis aici să adate veșnic pe drumul către iad ! Ce mai îndrumare bună mi-a oferit spunându-mi că voi afla un loc de odihnă odată ajuns în vârf ! Și cum de m-am încrezut în el fără să crâcnesc ? Pescarule care mi-ai spus asta, ești nedemn ca vreodată să pescuiești ceva însuflețit.

Dar chiar atunci, într-o vale din apropiere, vârful unui turn îmi reținu atenția. Până în acel moment nu observasem nici valea nici turnul. Nici de aici până în Troyes nu aș fi putut găsi un donjon mai frumos și mai plăcut așezat. Era pătrat și construit din piatră cenușie, flancat de două turnuri mai mici. Uimit văzui cum în

Lucian Băgiu

fața turnului străjuiește o turmă de oi și un uriaș ciobănesc carpatin. Așadar castelul era locuit. Pornii deîndată în jos către castel, spunându-mi că pescarul care m-a trimis acolo mă îndrumase totuși bine. În fața porții găsii un pod mobil, care era coborât. Intrai în castel pe pod iar în întâmpinarea mea veniră patru bărbați ce trădau fiecare un spirit nobil, îmbrăcați în veșminte după chipul și asemănarea fiecăruia. Cel mai corpolent părea a fi un skald viking, purtându-și barba țepoasă, pântecul rotund și runele magice cu o figură ce părea ruptă din apusele temple închinat lui Odin. Al doilea aducea a ollamh, bard celt din clasa druizilor și era înaintat în vârstă. Amândoi mă întâmpinară cu gesturi ample și curtenitoare de bun venit și mă rugară, politicoși, să intru neînarmat în încăperile castelului. Când văzură că nu port nici un fel de armă părură nespuse de mirați că m-am încumetat la un drum atât de îndelungat de-a latul Europei fără să fiu prevăzător împotriva vitregiilor sorții. Bardul celt se grăbi să mă întrebe despre numele ultimului rege al Scoției și acordă o atenție deosebită stării de sănătate a acestuia. Cel de-al treilea bărbat, care purta o armură strălucitoare, mi se prezintă drept cavalerul Tristan. Acesta se oferă să îmi conducă la grajd calul spre a-l hrăni cu fân și ovăz. Cum nu aveam nici un cal cu mine, clătină adânc din cap și își arată regretul și îngrijorarea pentru faptul de a fi fost nevoit să fi parcurs continentul european fără arme și fără cal, în vremuri de mare restriște și pe drumuri deloc sigure.

Până să apuc să răspund, cel de-al patrulea bărbat, care purta o uniformă scolastică și părea a fi un mare învățat celibatar ce își dedicase viața exclusiv studiului, îmi puse pe umeri o pelerină din stofă stacojie, curată și nou-nouță, spunând că este un dar din partea basileului din Constantinopole. Cu adâncă mirare a aflat că basileul din Constantinopole este pentru moment un senior flamand.

Apoi mă conduseră într-o cameră răcoroasă unde rămăsei până ce fui chemat să îl cunosc pe stăpânul castelului, care îi trimisese pe bardul celt și pe skaldul viking spre a mă însoți. M-am întors cu ei în salonul principal, în mijlocul căruia am văzut, șezând în pat, un nobil care era îmbrăcat asemenea unui rege apusean. Avea obrazul ferm și aspru, cu două cute adânci, simetrice, pe fiecare parte a feței, ce porneau din dreptul nasului proeminent reliefat și se terminau în zona maxilarului puternic, încadrându-i bărbia lată. Fruntea înaltă, mândră, era brăzdată de riduri adânc încrustate, deasupra cărora răsărea părul cărunt, ceva mai rărit la tâmpile dar bogat în restul capului, revărsându-i-se pe spate. Sprâncenele, foarte groase, stufoase și arcuite deasupra ochilor de un albastru rece, de piatră, sticlind tăios și dur. Gura, cât se putea vedea sub mustața groasă, albă, părea încremenită într-o expresie încrâncenată, cu buzele cărnoase crispatе într-un rictus care mărturisea o durere ascunsă. Întru totul fizionomia trăda o vitalitate uimitoare pentru un bărbat de vârsta lui dar și o rană neștiută care părea

Lucian Băgiu

să îl imobilizeze într-o luptă surdă cu propriul sine. Într-un târziu mi-am luat seama și uimit l-am recunoscut pe misteriosul pescar ce mai devreme îmi oferise găzduire în căsuța sa. Acum stătea sprijinit în cot, iar în fața sa se afla un foc strașnic din bușteni uscați, luminând puternic. Două coloane îl încadrau. Skaldul viking și bardul celt mă escortară și merseă alături de mine până în fața stăpânului lor. Când lordul văzu că vreau să îl salut îmi spuse :

— Frate, nu te supăra dacă nu mă ridic să-ți vin în întâmpinare, căci n-o pot face.

— În numele Sfintei Maria, Maestre, am spus eu, nici să nu vă gândiți la asta ; fie ca Maria cea Sfântă să vă dea bucurie și sănătate, nu mă supără câtuși de puțin.

Dar vrednicul Maestru încercă din răputeri să se ridice pe cât îi era posibil, de bucurie că mă vedea ; apoi spuse :

— Vino aici, frate. Nu te teme de mine : șezi lângă mine, ești în siguranță. Îți cer asta.

Mă așezai la dreapta sa, iar lordul mă întrebă :

— De unde vii, frate ?

— Maestre, am spus eu, am plecat din Troyes, așa-i zice locului de unde mi-am început călătoria.

— Sfântă Marie, se minună Maestrul, ai bătut cale lungă până să ajungi aici. Trebuie c-ai plecat la drum cu multe luni în urmă și ai mers pe ocolite.

— Nu tocmai, am spus eu. M-am călăuzit după harta secretă și de ajutor mi-a fost bunătatea tuturor neamurilor creștine ale Europei, adevăr grăiesc.

Cum vorbeam noi astfel, prin ușă intră cavalerul Tristan ; aducea cu el un pergament făcut sul, o călimară cu cerneală neagră-maronie și o pană în chip de condei. Desfăcu sulul de pergament și se văzu clar că era o lucrătură meșteșugită, făcută din piele de oaie din cea mai fină, că nu era însemnată cu nicio slovă și nimeni nu ar fi putut să aștearnă niciun rând pe măsura prețioasei piei de oaie, nimeni cu excepția celui care avea de spus o nemaiauzită poveste. Cavalerul Tristan spuse :

— Maestre, fata aceea frumoasă cu părul bălai și creț, cu ochii verzi și buze îmbietoare precum un fagure prelins, nepoata domniei voastre, v-a trimis acest cadou. N-ați văzut niciodată o piele de oaie la fel de fină și o pană la fel de ușoară ca acestea. Le puteți dăruia oricui vă va fi voia, dar stăpâna inimii mele ar fi foarte fericită dacă, în mâinile celui căruia vor ajunge, vor fi folosite pentru a imagina o poveste precum niciuna alta nu a fost scrisă. Oaia din pielea căreia a fost făcut pergamentul era o mioară năzdrăvană și acum nu mai este, așa încât aceasta-i singura poveste care se va putea făuri vreodată.

Și cât ai clipi Maestrul îmi întinse mie pergamentul, pana și călimara care valorau o avere. Erau atât de ușoare, de colorate și de plăcut înmiresmate de a-i fi zis că nici nu se aflau a fi aievea. Maestrul mi le oferă mie și îmi spuse :

— Fratele meu bun, pielea asta de oaie a fost făurită pentru tine și mi-aș dori foarte mult să o primești ;

Lucian Băgiu

haide, desfășoară-o bine în fața ta și nu lăsa pana să tânjească în călimară.

Îi mulțumii Maestrului și luai darurile sale cu încântare. Și mă uitai lung la pana cea ușoară apoi o vârâi în călimara înmiresmată. Și într-adevăr pana stătea bine în mâna mea și părea adevărat că la vreme de inspirație o voi mânui ca un rapsod cu dibăcie. În spatele Maestrului văzui câteva persoane stând în jurul focului care ardea mocnit și lumina puternic. Îl observai pe skaldul viking care părea că o curta pe o tânără saxonă, rostindu-i la ureche frânturi de versuri păgâne. Aceasta o ținea de mână pe furiș pe o altă domniță, și mai tânără și cu părul bălai, spre care privea din când în când cavalerul Tristan. Acesta era alături de stăpâna inimii sale ascultând povestea pe care le-o depăna o fetiță minunată. În preajma lor se afla un cățeluș auriu care privea cu atenție la un peștișor dintr-un acvariu, care părea că spune și el o poveste. Mai era acolo bardul celt numai ochi și urechi la povestea lor. Învățatul celibatar cerceta unele documente scrise într-un alfabet misterios iar un căpitan din straja castelului părea a fi pretutindeni și nicăieri, dar nu îl slăbea din ochi pe cățelușul auriu. O altă domniță, ținând din mâini un buchet de camelii roz privea tângind, pe sub sprâncene, către bravul căpitan. Observându-i pe toți de îndată mă gândii că cerneala nu se va usca în călimară iar pana va alerga inspirată pe suprafața imaculată a pielii de oaie. Apoi mă așezai alături de Maestru, care mă trată cu mare onoare. Și

nici un alt castel nu ar fi putut oferi o ambianță mai plăcută decât cea care era în acel salon.

Pe când vorbeam despre una, despre alta, dintr-un iatac veni un sarazin cu turban înalt purtând ceremonios un tort învelit într-un strat gros de frișcă albă și trecu printre foc și cei care ședeau în salon. Toți văzurăm tortul alb și turbanul la fel de alb ; și tortul era ornat cu inimioare și săgeți roșietice. Rămasei uimit de minunăția care se întâmplase, dar mă înfrânai să întreb cum de fusese posibil ca un sarazin să poată umbla nestingherit prin castel și să aibă atâta încredere din partea nobililor castelani încât să pregătească bucatele mesenilor după rețete numai de el știute. Eram foarte nedumerit și curios, dar nu întrebai fiindcă îmi amintii de legea nescrisă a celor care aparțineau ordinului condeierilor, lege care ne învață și ne instruește ca niciodată să nu spunem în poveștile noastre prea mult, ci doar cât este necesar pentru a stârni atenția și curiozitatea cititorului. Mă temeam că dacă voi întreba cine este sarazinul răspunsul va putea răpi din farmecul unui romanț aflat sub pecetea tainei, așa că n-o făcui. Chiar atunci apărură skaldul viking și bardul celt și-n mâinile lor erau sfeșnice din cel mai curat aur, cu intarsii de email negru. Poeții, care duceau sfeșnicele, erau într-adevăr mândri. În fiecare sfeșnic ardeau câte zece lumânări. Domnița cu părul bălai și creș, cu ochii verzi și gura precum un fagure prelins, grațioasă și frumos gătită, ținea în palme un graal (potir). Când intră cu graalul în mâini, apărură o

Lucian Bâgiu

lumina atât de scânteietoare, că lumânările își pierdută sclipirea, asemenea stelelor ori lunii când răsare soarele¹. După ea venea cealaltă domniță cu părul bălai, aducând o tipsie. Graalul, care era primul, era făcut din aur pur, curat; și în el erau așezate pietre prețioase de multe feluri, cele mai frumoase din pământ sau din mare: cele din graal întreceau fără-ndoială toate bijuteriile lumii. Trecură prin fața mea așa cum făcuseră și sarazinul cu tortul uriaș și cavalerul Tristan cu pielea de oaie, apoi dispărură într-o altă odaie. Eu le-am văzut trecând, dar nu îndrăznii să întreb cine era servit din graal, luând aminte ca unele lucruri să fie păstrate sub pecetea tainei. Mă tem că unii dintre cititorii mei ar putea să sufere pentru că eu am făcut asta, căci am auzit spunându-se că în noile vremuri este obiceiul ca o poveste să spună foarte multe fără să aibă nicio noimă, iar eu prefer să spun foarte puține dar spusele mele să fie cu tâlcuri bine ascunse. Nu știu dacă fac bine sau rău, dar eu unul nu întrebai nimic.

Maestrul le ceru bărbaților să spună rugăciunea și să întindă mai apoi masa. Cei a căror îndatorire era de

-
1. — Isolda, dragoste, apasă te rog la loc întrerupătorul, scriu mai bine în semiîntuneric, la lumina ecranului computerului. Mai am puțin și termin, cobor imediat să plecăm. Ceilalți au sosit?
— Nu, nu încă. Până termini tu capitolul mă duc să fac plinul, ok? Avem ceva de mers până la Bistrița.
— Bine, iubito, tu ești șoferul. Te sărut.
— Ochelarii cu rame bleu îți vin foarte bine, să îi iei cu tine. Spor, iubitele.

obicei asta, făcură ce li se spuse, iar sarazinul se închină către Mekka. Cavalerul Tristan și învățatul burlac aduseră înăuntru o masă mare din ivoriu – conform cărții mele de inspirație era făcută dintr-o singură bucată – și o ținură pentru o clipă în fața Maestrului și a mea până ce veni ră skaldul viking și bardul celt aducând două postamente. Lemnul din care erau făcute acestea avea două mari calități, aveau să dureze o veșnicie, căci erau făcute din abanos (*Dyospyros*), o esență de lemn care nu putrezește și nu arde niciodată – rezistă la amândouă. Tăblia fu așezată pe aceste postamente și fața de masă fu întinsă. Și ce-aș putea spune despre fața de masă? Nici un nunțiu sau cardinal sau papă sau basileu flamand n-a cinat vreodată pe una atât de albă. Primul fel fu o ciozvărtă de căprioară, aseasonată cu ardei iute (*Capsicum annuum*) și prăjită în untură. Vinul alb, transparent, nu era deloc prea puțin și-l băurăm din cupe de aur. În fața noastră căpitanul din straja castelului tăie bucăți din pulpa piperată de căprioară, trăgând pulpa spre el cu tîpsia de argint cu tot, și ne oferi bucățile pe cîte o bucată de pâine perfect coaptă. Și între timp graalul ne trecu prin față încă o dată, dar nu întrebai cine era servit din el: mă abținui datorită bine-învățatei legi nescrise de a nu spune niciodată prea mult – știam bine legea și mi-o aminteam mereu. Cu toate acestea îmi ținui gura mai mult decît ar fi trebuit, căci de fiecare dată cînd se servea vreun ingredient sau vreun condiment, vedeam graalul trecînd prin fața mea, chiar prin fața

Lucian Băgiu

ochilor mei, și nu știam cine este servit din el și tânjeam să știu. Dar îmi spuneam că, înainte să plec mai departe, nu voi întârzia să îl întreb pe unul dintre bărbații de la curte, dar voi aștepta până dimineață, când urma să îmi iau rămas bun de la Maestru și de la restul curtenilor¹.

1. — Domnule Profesor, adică vreți să spuneți că textul ne întinde o capcană?

— Chiar mai multe. Dar da, subtilitatea construcției e aceea că în ultimă instanță graalul e textul în sine iar cei care sunt serviți din conținutul graalului sunt cititorii înșiși care urmăresc enunțarea istoriei.

— Dar totul e descris aici atât de simplu, așa cum vede naratorul martor și vag personaj. Vedem și percepem procesiunea așa cum o vede și o percepe naratorul. Nu pare nimic foarte savant.

— Da, pare simplu, dar tocmai prin asta ingenios. Scopul povestitorului e dublu: de a augmenta impactul unui lucru incredibil de bogat și de ciudat asupra unui cititor ingenuu și de a naște curiozitatea în sufletul publicului său față de această scenă inexplicabilă și, prin urmare, misterioasă, ceea ce va întezi apetitul pentru restul poveștii. Aceasta este, așa cum se cuvine unui povestitor de geniu, atât o tehnică narativă, cât și o schemă psihologică atent urmărită.

— Bine, domnule Profesor, dar restul poveștii nu există de fapt. Povestea Graalului a rămas neterminată din cauza morții subite a autorului.

— Poți fi tu sigur că acesta a fost motivul? De unde știi că autorul nu și-a înscenat propria moarte tocmai pentru a lăsa voit povestea neterminată?

— De ce ar fi făcut asta, pentru Dumnezeu? Să își faulteze propria operă, nu credeți că e prea mult, domnule Profesor?

— Tocmai că nu. Mai scrisese alte romanțuri cavalești de-a lungul vieții sale, toate scufundate în apa uitării. Doar cel din urmă, produs incomplet semantic, a dăinuit peste veacuri, tocmai datorită faptului că oricine îl poate completa după

Așa încât lăsaî gândul de-o parte pentru mai târziu și ne concentrarăm asupra mâncării și băuturii.

Nu făceau rabat de la vin și feluri de mâncare și acestea erau toate delicioase și cât se poate de încântătoare. Salata era îndeosebi rafinată și gustoasă. Furăm serviți în seara aceea cu toate felurile de mâncare nimerite pentru un rege sau conte sau împărat. Și după ce terminarăm de cinat, rămaserăm treji și spuserăm felurite povești, în vreme ce ni se pregăteau paturile în odăi împodobite cu felurite flori – și erau flori de cel mai ales fel : *Lupinus* (lupin), *Solidago virgaurea* (vargă-de-aur), *Begonia semperflorens* (begonia), *Nerium oleander* (oleandru), toate florile pământului. Apoi, Maestrul îmi spuse :

— Chrétien, iubitul meu frate, a sosit vremea să ne retragem într-o odihnă. Eu plec acum, dacă nu te superi, să dorm la mine-n iatac, și oricând dorești poți să te culci aici. Nu mai am forță în trup : va trebui să fiu dus pe sus.

Deîndată skaldul viking, căpitanul străjerilor, învățatul celibatar și cavalerul Tristan, apucând cele patru

propria sa imaginație, odată curiozitatea stârnită. Graalul este mereu altceva pentru fiecare dintre noi, îi putem afla poveștii tot atâtea epiloguri după câte destine trăim noi înșine.

— E o teorie interesantă. Dar autorul unde s-o fi dus, odată ce și-ar fi înscenat dispariția atât de subit în Occident ?

— Cine știe ? Poate va fi pornit într-o cruciadă proprie, către Orient. Unde nimic nu l-ar fi oprit să scrie în continuare, sub o altă identitate. Ne putem imagina orice, nu-i așa ? Dar uite că ni se servește cina.

Lucian Bâgiu

colțuri ale păturii ce era întinsă pe patul în care ședea Maestrul, îl duseră pe sus unde li se spusese. Bardul celt rămase alături de mine și mai povestirăm o vreme până când mă dusei și eu la odihnă și mă culcai între cearșafurile de olandă fină, albă, gândindu-mă ce plăcut ar fi să nu mai plec niciodată din acest binecuvântat castel unde aș fi putut așterne un epilog romanțului meu rămas neterminat. La capul meu veghea un mănunchi galben, strălucitor, de *Forsythia europaea*.

Nu, zice Tristan, zidul de văzduh s-a și sfărâmat, iacă, și nu este aicea livada cea fermecată. Însă într-o zi, iubito, ne vom duce împreună în țara binecuvântată de unde nimeni nu se mai înapoiază. Acolo se înalță un castel de marmură albă, la fiecare din mia lui de ferestre lucește o făclie aprinsă; și la fiecare din ele un cântăreț, zice, din gură și din harpă, un cântec fără de sfârșit; soarele nu strălucește acolo și totuși nimănuia nu-i pare rău după lumina lui; acolo este țara fericită a celor cu adevărat Vii.

5 Mai¹. La Vila de la Valea Vinului a Uniunii Scriitorilor din România. Fusesse o călătorie lungă până să ajungă

1. Acest epilog este unul apocrif. E doar una dintre foarte multele variante compuse pentru a continua povestea neterminată a universitarilor, descoperită în manuscris la Vila de la Valea Vinului a Uniunii Scriitorilor din România. În pofida eforturilor breslei de a stabili paternitatea romanului, nimeni nu l-a revendicat. Reproducem acest epilog exclusiv pe considerentul că este cel mai concis și necesită cele mai mici costuri de tipar

aici, deși dacă te-ai fi uitat pe hartă nu s-ar fi spus că e chiar un capăt de țară. Ceea ce tânăra familie nu făcuse. Odată ajunsă în Bistrița femeia de la volan află că trebuie să se întoarcă pentru a o lua către Năsăud. După care venise seara, abandonară șoseaua națională și destul de curând deveni cât se poate de evident că habar nu aveau unde se află.

Fetița de pe bancheta din spate nu mai poate de încântare văzându-și părinții bosumflați și dezorientați cum privesc fără prea mare speranță către ținuturile muntoase care îi înconjoară în întuneric. Pentru ea totul este o aventură nemaipomenită într-un ținut necunoscut, iar când rezervorul rămâne fără un picur de benzină copila propune părinților să facă un foc de tabără și să depene povești cu vrăjitori, cavaleri și prințese până la revenirea zorilor. Este destul de greu să o faci să creadă că vrăjitorii, prințesele și cavalerii viețuiesc pe alte țărâmurii; în poveștile citite ei acasă de către tată lucrurile stau cu totul și cu totul altcumva.

— Draga mea, dar ai spus că ai făcut plinul înainte de plecare.

— De fapt nu l-am făcut. Copila a vrut neapărat să cumpărăm un alt peștișor pentru acvariu și nu am mai avut vreme.

(alte variante ale continuării manuscrisului inițial sunt chiar mai lungi decât acesta). Cititorul poate ignora această ultimă secțiune a romanului.

Lucian Băgiu

— Ei, să sperăm că cei de la vilă vor trimite pe cineva după noi. Mi s-a descărcat bateria la mobil.

— De fapt aici nu este semnal, dragul meu. Îmi e teamă doar să nu fi apucat pe un alt drum forestier decât cel indicat de Eva. În acest caz degeaba mai trimit ei pe cineva după noi.

— Nu pot să cred că ne rătăcim exact pe același traseu unde s-au rătăcit și ei, Sânziana. Parcă a ajunge la „castelul” din Carpați al Uniunii Scriitorilor este o eternă probă inițiativă. Transilvania pare a fi într-adevăr un tărâm magic.

— Ei, Laudegrance, în nici un caz nu poate fi la fel de straniu cum a fost pentru ei. Îmi e greu să cred că ne va aștepta nici mai mult nici mai puțin decât chiar Chrétien de Troyes, iubitele.

— Sau Sir David Lodge! Ce aiureală totală trebuie să fi fost cu douăzeci de ani în urmă. Nimeni nu l-a crezut pe Tristan că a scris un roman inspirat din fapte reale.

— Ceea ce poate e mai bine. Dar uite că se văd farurile unei mașini. Cred că vom fi salvați în curând.

Într-adevăr, din noapte își face apariția un vehicul care luminează intens. Dintr-un singur far. Duduind și pufăind zgomotos se oprește în fața cosmopolitei familii, împrăștiind un nor dens de fum din țeava de eșapament.

— Mami, tati, uite un balaur!

— Dumnezeule mare, nu credeam că așa ceva mai circulă pe șoselele din Uniunea Europeană! În Insulă ar fi expusă într-un muzeu al fosilelor vii.

— Nu m-ar mira să fie același exemplar care i-a recuperat pe legendarii universitari cu douăzeci de ani în urmă. Sunt doar curioasă cine îl conduce de data aceasta.

Portiera mașinii se deschide scârțâind. Din ea coboară o siluetă mătăhăloasă care poartă o pelerină lungă și o pălărie cu boruri largi. În întuneric nu i se pot distinge trăsăturile. Imediat în preajma necunoscutului apare un câine imens care poartă la zgardă o luminiță albăstruie. Când omul întunericului bate cu degetul în geamul landroverului rămas în pană de benzină cei din interior ezită să deschidă.

— Tati, oare să fie Merlin, ce zici ?

— Nu ar fi exclus, dragoste. Hai să ne convingem.

Laudegrance deschide geamul și imediat vocea străinului se distinge amabilă :

— Doamnă, domnișoară, domnule, cina vă așteaptă. Și universitarii, de asemenea. Vă rog să mă urmați.

Este poetul. Anii îi rotunjiseră binișor de tot pântecul, dar altfel rămăsese, ca de obicei, în vervă. Săltând peste bolovani, băjbâind la lumina unicului far funcțional, înghițind cu stoicism gaze de eșapament, ajung în curând cu toții la destinație. Fetița este în mod deosebit impresionată de călătorie. Dar foarte dezamăgită când vede că nu ajuns în bârlogul dragonului, ci la o clădire cam dărăpănată. Poetul o convinge însă că este vorba despre un castel părăsit care așteaptă o prințesă să îl readucă la viață. Fetița se înseninează imediat și o zbughește către odăi pentru a-l afla pe Regele castelului.

Lucian Băgiu

În odaia cea mare sunt adunați mai mulți oameni mari care stau la o masă încărcată cu felurite mâncăruri și discută veseli între ei despre ceva ce fetița nu înțelege prea bine.

— Și vrei să spui că individul nu se numea Sir David Lodge, ci Jonathan Harker, și chiar fusese convins de fostul șef al Catedrei că va afla continuarea manuscrisului lui Chrétien aici, în Transilvania?

— Mai mult chiar, sunt aproape sigur că tipul era francmason.

— În orice caz, a fost o noapte de pomină. Greu de crezut, dar nici până în ziua de azi nimeni nu s-a lămurit unde a dispărut în acea noapte fostul șef de Catedră.

Oamenii mari sunt teribili de plicticoși. Totuși ceva mai interesante sunt cele două tanti foarte gătite, care par a forma un cuplu. Una trebuie să fie englezoaică (*My dear Eva, what is the name of this plant? Oh, Mo, this is Adiantum capillus-veneris, commonly known as maidenhair fern*). În rest, bunicul Tristan și bunica Isolda (*Dragul meu, ochelarii aceștia îți vin foarte bine*), nenea poetul căruia îi e mereu foarte sete, dar o tanti colegă îl tot împiedică să își mai pună în pahar (*Draga mea, întotdeauna am știut că feminismul este doar primul pas dintr-o strategie mai amplă a revenirii la matriarhat. Dar și în neolitic strugurii se consumau în stare lichidă!*), și un nene singur singurel, care nu are nicio tanti cu el (*nu sunt celibatar, nici divorțat, nici văduv și nici căsătorit*). Fetița se lasă tiptil în jos de pe scaun și începe a cutreiera

castelul. Deîndată ce păşeşte afară din odaia cea mare vede că o aşteaptă cuminte câinele uriaş. Îl apucă de zgardă şi păşeşte pe culoar în căutarea unor aventuri ca în poveşti.

— Cavalerul viteaz, încotro să o apucăm noi ? Unde se află sălaşul regelui acestui castel ?

Cavalerul ştie exact despre ce vorbeşte fetiţa. Dă scurt din cap şi porneşte sigur pe el într-o anumită direcţie. Iese pe porţile castelului şi îşi continuă aventura în noapte. Fetiţei îi este puţin teamă, dar ştie că nimic nu i se poate întâmpla atâta vreme cât ţine strâns în mână zgarda paznicului ei cu blană pufoasă. În curând se opresc în faţa unui pârâu. Câinele latră scurt şi atunci ca din senin luna apare dintre nori şi pe suprafaţa apei poate fi zărit un nene pescar într-o barcă. Nenea are două cute adânci pe obraji şi fruntea înaltă, cu riduri. Părul cărunţ, ceva mai rarit la tâmple dar bogat în restul capului, i se revărsă pe spate. Sprâncenele îi sunt foarte groase, stufoase şi arcuite deasupra ochilor de un albastru rece, de piatră, care sticlesc tăios în noapte. Gura, cât se poate vedea sub mustaţa groasă, albă, pare că vrea să surâdă, dar nu poate din cauza vreunei dureri neştiute.

Fetiţa e foarte impresionată de întâlnirea cu nenea pescarul şi nu îndrăzneşte să spună nimic de uimire. Dar nenea se ridică, îşi lasă undiţa deoparte, coboară din barcă şi îi întinde un potir de aur. După care o mângâie încet pe cap şi îi face semn către castel. Fetiţa

Lucian Băgiu

pornește deîndată înapoi ținând strâns în mâini darul primit, se repede încântată în odaia cea mare unde mesenii se uită înmărmuriți la ea și Sânziana spune :

— Guinevere, de unde ai acel potir ?

— Mi l-a dăruit nenea regele pescar !

În încăpere se așterne o tăcere desăvârșită. Guinevere așează mândră pe masă potirul. La fereastră se ivesc zorile.

Ci, pe vârfurile turnurilor din Carpați, zorile luminează lespezile mari de piatră, puse pe rând, când una albastră, când una verde.

σφJρ)ιτx

*mai 2006-iulie 2007,
Mühlbach, Transilvania*

Cuprins

I. Ingredientele	7
II. Anizocronie	53
III. Sarea și piperul.....	67
IV. Refocalizare	131
V. Maioneza (I)	151
VI. Metalepsă narativă	179
VII. Maioneza (II)	193
VIII. Însemnare a călătoriei mele :	
Salată Dracula	223
IX. Epistolar condimentat	265
X. Cina cea de taină	285

Au apărut :

Lucian Bâgiu, *Bestiar. Salată orientală cu universitari închipuiți*
Viorica Răduță, *În exod*
Tudor Crețu, *Omul negru*
Mircea Horia Simionescu, *Nesfârșitele primejdii*
Felix Nicolau, *Tandru și rece*
Mircea Daneliuc, *Ora lanti*
Iolanda Malamen, *Antoniou și Kawabata*
Ioan Buduca, *Matricea G/C*
Adrian Petrescu, *Conspirațiile imposibile*
Tudor Călin, *Clubul de biliard*
Adrian Frățilă, *Cățelul pământului*
Dan Perșa, *Cu ou și cu oțet*
Gelu Negrea, *Codul lui Alexandru*
Mihnea Rudoiu, *Micul Abelardy. Viața și opera*
Eugen Uricaru, *Supunerea*
Florina Ilis, *Cruciada copiilor*
Cristian Teodorescu, „*Tainele inimei*”
Florin Toma, *Moștenirea Familiei Bildungsroman*
Costel Baboș, *Aș crede în Dumnezeu*
Gellu Dorian, *Împotriva noastră*
Liliana Corobca, *Un an în Paradis*
Radu Aldulescu, *Amantul Colivăresei*
Radu Țuculescu, *Povestirile mameibătrâne*
Ovidiu Pecican, *Imberia*
Constantin Țoiu, *Istorisirile Signorei Sisi*
Dan Stanca, *Mut*

Mihail Crama, *Călător la porțile asfințitului*
Florina Ilis, *Cinci nori colorați pe cerul de răsărit*
Horia Gârbea, *Crime la Elsinore*
Valeriu Cristea, *După-amiaza de sâmbătă*
Valentin Ursianu, *Tavanul ipotetic*
Andrei Mocuța, *Povestiri din adânci tinereți*
Ilinca Bernea, *Semnul Lunii*
Lucian P. Petrescu, *Vedere spre curtea interioară*
Daniela Rațiu, *In vitro*
Radu Ciobotea, *Apărătorii*
Radu Aldulescu, *Mirii nemuririi*
Stela Gheție, *Sabia lui Mihai*
Florina Ilis, *Coborârea de pe cruce*
Ion Crețu, *Călătorul*
Cosmin Perța, *Întâmplări de la marginea lumii*

www.polirom.ro

Redactor : Mădălina Ghiu
Coperta : Radu Răileanu
Tehnoredactor : Irina Lăcătușu

Bun de tipar: februarie 2008. Apărut : 2008
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iași, Tel. & Fax (0232) 21.41.00 ; (0232) 21.41.11 ;
(0232) 21.74.40 (difuzare) ; E-mail: office@polirom.ro
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel. : (021) 313.89.78 ; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tipografia S.C. MEDIAPRINT S.R.L.
str. București, nr. 254-256, Călărași, 9100058
tel. (0242)31.12.95, fax. (0242)31.12.95

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA